

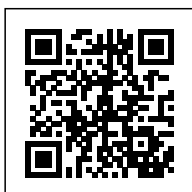

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

1012/0

**Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na
území České republiky v roce 2019 (ve srovnání s rokem 2018)**

Předkladatel: ministr vnitra
Doručeno poslancům: 14. září 2020 v 10:03

NÁVRH

USNESENÍ

POSLANECKÉ SNĚMOVNY

PARLAMENTU ČESKE REPUBLIKY

ke Zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019 (ve srovnání s rokem 2018)

Poslanecká sněmovna

bere na vědomí Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019(ve srovnání s rokem 2018).

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019 (ve srovnání s rokem 2018) shrnuje poznatky Ministerstva vnitra a Policie České republiky, resortů a příslušných institucí působících v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Byla zpracována z podkladů ministerstev (spravedlnosti, obrany, financí, kultury, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, průmyslu a obchodu, dopravy, zahraničních věcí, zdravotnictví a životního prostředí), Nejvyššího státního zastupitelství, Bezpečnostní informační služby, Generální inspekce bezpečnostních sborů, České národní banky, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Úřadu vlády ČR a Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost. Poslanecké sněmovně je předkládána na základě usnesení vlády č. 837 ze dne 17. srpna 2020.

Zpráva má informativní charakter, jejím účelem je zejména poskytnout:

- souhrnné informace o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku;
- podat přehled o vývoji, struktuře a dynamice kriminality, jejích pachatelích a obětech;
- informovat o aktivitách exekutivy a legislativy v oblasti bezpečnostní politiky;
- na základě vyhodnocení úplného spektra zjištěné kriminality identifikovat rizika a oblasti, na které je zapotřebí soustředit pozornost kompetentních orgánů státní správy.

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zůstala z pohledu Policie ČR v roce 2019 stabilizovaná. Stejně jako v předchozích letech nedošlo ani v roce 2019 k závažnému narušení veřejného pořádku.

Z pohledu vývoje kriminality pro rok 2019 je charakteristický mírný nárůst registrovaných trestných činů. V roce 2019 bylo registrováno celkem 199 221 trestných činů. Jedná se o první nárůst od roku 2013. Kvantitativní nárůst nápadu trestné činnosti oproti roku 2018 činil 3,5 %. Pro trestnou činnost bylo stíháno 86 209 osob. Objasněnost činí 46,8 %. Škody způsobené trestnou činností se zvýšily o cca 6,23 mld. Kč na částku cca 24,26 mld. Kč.

Nárůst kriminality byl zaznamenán plošně, výjimkou byl pouze kraj Liberecký a kraj Zlínský. Nárůst registrovaných trestných činů byl v roce 2019 zaznamenán u všech druhů kriminality s výjimkou hospodářských trestných činů, které klesly o 1 %. Nejvýraznější poměrný, ale malý kvantitativní nárůst je zaznamenán u vojenských a protiústavních činů (48, +35, +269,2 %) a u vražd (143, +27, +23,3 %). Vysoké poměrné i kvantitativní nárůsty byly evidovány u ostatní kriminality (20 125, +2 044, +11,3 %) a zbývajících kriminalit (28 682, +2 708, + 10,4 %).

Pokračoval nárůst v oblasti kyberkriminality (o 1 602 skutků), ale její vývoj se výrazně nelišil od vývoje ve vyspělých státech Evropy a světa.

Na úseku dopravní nehodovosti byl zaznamenán nárůst počtu dopravních nehod o 2,7 %. Pokles byl zaznamenán u usmrčených osob o 3,2 %, těžce zraněných o 14,4 % a lehce zraněných osob o 5,1 %.

Většina teroristických útoků, které se v roce 2019 uskutečnily, se odehrála mimo Evropu, ale zasáhly i některá evropská města (např. Londýn, Paříž, Halle, Utrecht). Nejčastější způsoby spáchání útoků byly v trendu tzv. "low-profile" (střelba, použití chladné zbraně). V ČR stále platí první stupeň ohrožení terorismem.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019

(ve srovnání s rokem 2018)

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. VÝVOJ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK	5
2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH	6
2.1.1 Územní rozložení kriminality	8
2.1.2 Pachatelé trestné činnosti	8
2.1.3 Kriminalita mládeže	14
2.1.4 Oběti trestné činnosti	16
2.1.5 Pátrání po osobách a věcech	18
2.1.5.1 Pátrání po osobách	18
2.1.5.2 Pátrání po motorových vozidlech	18
2.1.5.3 Pátrání po předmětech kulturního dědictví	18
2.1.5.4 Pátrání po odcizených věcech	19
2.1.5.5 Mezinárodní pátrání	19
2.1.6 Dohled a dozor nad zbraněmi a bezpečnostním materiálem	20
2.1.7 Přestupky evidované Policií ČR	21
2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI	21
2.2.1 Majetková kriminalita	21
2.2.2 Násilná kriminalita	24
2.2.3 Mravnostní kriminalita	25
2.2.4 Hospodářská kriminalita	25
2.2.4.1 Podezřelé obchody	27
2.2.4.2 Legalizace výnosů z trestné činnosti	28
2.2.4.3 Hazard	28
2.2.4.4 Kriminalita páchaná na životním prostředí	29
2.2.4.5 Duševní vlastnictví	32
2.2.4.6 Daňová kriminalita	34
2.2.5 Korupce	38
2.2.6 Organizovaný zločin	41
2.2.6.1 Obchod s lidmi	43
2.2.6.2 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem	43
2.2.6.3 Padělání	44
2.2.7 Nelegální obchod s drogami	45
2.2.8 Kybernetická kriminalita	49
2.2.9 Terorismus	51
2.2.10 Extremismus	55
2.2.11 Hybridní hrozby	56
2.2.12 Bezpečnostní aspekty migrace	58
2.2.13 Dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu	65
2.2.14 Bezpečnost silničního provozu	66
2.2.15 Bezpečnost civilního letectví	68
3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU	70
3.1 NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY	70
3.2 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU	73
3.3 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY	74
3.4 PREVENCE KRIMINALITY	81
3.4.1 Prevence kriminality na mezinárodní úrovni	81
3.4.2 Prevence kriminality na meziresortní úrovni	82
3.4.3 Prevence kriminality v resortu MV	83
3.4.4 Program prevence kriminality na místní úrovni	84

3.4.5	<i>Specifické projekty prevence kriminality</i>	86
3.4.6	<i>Prevence kriminality na úrovni Policie ČR</i>	90
3.4.7	<i>Informační systém sociálně-právní ochrany dětí (IS SPOD)</i>	92
3.4.8	<i>Činnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v oblasti primární prevence rizikového chování</i>	93
3.5	VĚZEŇSTVÍ	94
3.6	KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST	100
3.7	OBECNÍ POLICIE	107
3.8	BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	107
3.9	POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	109
3.10	OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE REZORTU MV	111
3.10.1	<i>Rezort MV</i>	111
3.10.2	<i>Policie ČR</i>	112
3.11	ZNALECKÁ ČINNOST	112
3.12	EKONOMICKÁ OBLAST	113
3.13	OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ	115
3.14	EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	117
4.	PŘÍLOHY	132
4.1	CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ	133
4.2	ROZLOŽENÍ KRIMINALITY V KRAJÍCH	134
4.3	PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	138
4.4	PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR	139
4.5	VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	140
4.6	VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	140
4.7	NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST	141
4.8	MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST	141
4.9	KYBERNETICKÁ KRIMINALITA	142
4.10	AUTOKRIMINALITA	142
4.11	POČTY OBJASNĚNÝCH SKUTKŮ V ČR, VE KTERÝCH BYLA POUŽITA ZBRAŇ	143
4.12	OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2017-2019	144
	ZKRATKY	145

1. ÚVOD

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku je informativním dokumentem předkládaným Ministerstvem vnitra. Jejím účelem je především poskytnout souhrnné informace o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, podat přehled o vývoji, struktuře a dynamice kriminality, jejích pachatelích a obětech, informovat o zjištěných škodách a zajištěných výnosech trestné činnosti, informovat o aktivitách exekutivy a legislativy v oblasti bezpečnostní politiky a identifikovat rizika a oblasti, na které je zapotřebí soustředit pozornost kompetentních orgánů státní správy. Ze strany Ministerstva vnitra je zpracovávána a předkládána vládě a Poslanecké sněmovně Parlamentu již od roku 1993. Zprávy z předchozích let jsou dostupné na webových stránkách Ministerstva vnitra.

Zpráva byla zpracována s využitím podkladů ústředních orgánů státní správy a dalších kompetentních subjektů. Jednalo se zejména o: Policejní prezidium ČR, Ministerstvo vnitra, Bezpečnostní informační služba, Česká národní banka, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Generální ředitelství cel, Hasičský záchranný sbor ČR, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo financí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, Nejvyšší státní zastupitelství, Úřad vlády ČR, Vězeňská služba.

Zpráva obsahuje analýzu zjištěné kriminality na území ČR v roce 2019 v porovnání s rokem 2018 (meziroční změna je uvedena v závorkách, stejný formát je použit také u některých dalších údajů). Číselné údaje uvedené v textu vycházejí z oficiálních statistik¹ a informačních systémů PČR.

¹Vyskytuje-li se v textu pojem **objasněné skutky** (*případně objasněné trestné činy*), jedná se o skutky, kde datum zahájení trestního řízení i datum objasnění je ve stejném období - od 1. 1. předmětného roku (prakticky se jedná o počet: registrováno a z toho objasněno). U pojmu **dodatečně objasněné skutky** se jedná o skutky, kde datum zahájení trestního řízení je před 1. 1. předmětného roku a datum objasnění je v období od 1. 1. předmětného roku. **Objasněné skutky celkem** tvoří součet objasněných skutků za období (rok) a dodatečně objasněných skutků. **Objasněnost** (udává se v %) je podíl počtu objasněných skutků k počtu registrovaných skutků.

Stíhanou osobou ve smyslu ESK se rozumí osoba, které bylo sděleno obvinění podle § 160/1 trestního řádu, nebo osoba, již bylo sděleno podezření podle § 179a trestního řádu (ZPR), nebo osoba, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřipustné podle § 11 TR (nezletilí, nepříčetní, diplomaté apod.). Nezletilou osobou se rozumí osoba ve věku 1-14 let, mladistvou osobou osoba ve věku 15-17 let, dětmi pak osoby ve věku 1-17 let.

2. VÝVOJ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zůstala z pohledu Policie ČR v roce 2019 **stabilizovaná**. Stejně jako v předchozích letech nedošlo ani v roce 2019 k závažnému narušení veřejného pořádku. Nicméně v roce 2019 musela PČR zvládat řadu velmi náročných úkolů, mezi něž patřily například hrozby v oblasti kybernetické bezpečnosti a kyberkriminality.

Z pohledu vývoje kriminality pro rok 2019 je charakteristický mírný nárůst registrovaných trestných činů. V roce 2019 bylo registrováno celkem **199 221 trestných činů**. Jedná se o první nárůst od roku 2013. Kvantitativní nárůst nápadu trestné činnosti oproti roku 2018 činil 3,5 %, přičemž počet objasněných trestných činů se nepatrně zvýšil o 0,3 %. Objasněnost činí 46,8 %.

Nejvíce se na nárůstu podílela majetková trestná činnost. Nárůst kriminality byl zaznamenán plošně, výjimkou byl pouze kraj Liberecký a kraj Zlínský.

Standardní je nárůst v oblasti tzv. kyberkriminality, kde bylo zaregistrováno o 1 602 skutků více oproti roku 2018. Digitalizace veřejné i soukromé sféry znamená také rostoucí rizika i intenzitu útoků v kyberprostoru. V roce 2019 byly oproti roku 2018 zaznamenány nárůsty pokusů o průniky do komunikačního a webového prostředí státní správy i informačních a komunikačních systémů soukromoprávních korporací. Na vzestupu je i šíření škodlivého kódu ransomware, který způsobuje zašifrování dat či nefunkčnost počítače. Roste i počet případů páčání informační kriminality (podvodná jednání, mravnostní delikty apod.), včetně sociálního inženýrství, které se projevuje i pokusy o zneužití osobních účtů a pokusy ovlivňovat nebo přímo manipulovat s vnitřními sítěmi, viz případy destabilizace benešovské nemocnice nebo napadení sítě OKD v Ostravě. Vývoj kybernetické trestné

činnosti v ČR se však výrazně neliší od vývoje ve vyspělých státech Evropy a světa.

V roce 2019 dosáhla výše zajištěného majetku z trestné činnosti (podle trestního řádu) v rámci PČR cca 5,3 mld. Kč.

Na úseku dopravní nehodovosti byl v roce 2019 zaznamenán nárůst počtu dopravních nehod o 2,7 %. Usmrceno bylo při dopravních nehodách 547 osob, což činí pokles o 3,2 %. K poklesu došlo také u těžce zraněných osob o 14,4 % a lehce zraněných osob o 5,1 %. Počet osob usmrčených při dopravních nehodách na pozemních komunikacích byl za rok 2019 třetí nejnižší od roku 1961, od kdy služba dopravní policie začala nehodovost statisticky sledovat. Počet těžce zraněných osob byl vůbec nejnižší od roku 1961.

V roce 2019 došlo k mírnému zvýšení nápadu násilné trestné činnosti, přičemž nejvyšší poměrný nárůst byl zaznamenán u vražd, celkem 143 skutků (+27 skutků, +23 %). Motivace pachatelů vražd spáchaných v roce 2019 je obdobná jako v předchozích letech. Převládají vraždy motivované osobními vztahy (74), častý je výskyt alkoholu. Oproti roku 2018 došlo ke zvýšení počtu vražd na objednávku (4, v roce 2018 – 0) a také vražd s loupežným motivem (12, v roce 2018 – 6).

Nápad mravnostní trestné činnosti zaznamenal celorepublikově oproti roku 2018 nepatrný nárůst. K nárůstu přispívá aktivní využívání moderních informačních technologií. Mezi dětmi se stále více využívají datové služby v mobilních telefonech. Přístupy na internet mají nechráněné bez omezujících rodičovských opatření, s minimálními zábrany mohou navštěvovat internetové stránky se sexuální a pornografickou tematikou. Děti stále podceňují rizikovitost virtuálního prostředí. Informace, fotografie a videa, které sdílí na sociálních sítích, může v budoucnu zneužívat téměř kdokoli, kdo k nim získá přístup.

2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH

Registrováno Policií ČR

Celková kriminalita – počet registrovaných skutků	199 221	(+6 816, +3,5 %)
Počet objasněných skutků	93 202	(+407, +0,4 %)
Objasněnost	46,8 %	(-1,4 %)
Počet dodatečně objasněných skutků	12 792	(-123, -1 %)
Počet objasněných skutků celkem	105 994	(+284, +0,3 %)
Počet stíhaných osob	86 209	(+1 219, +1,4 %)
Výše zjištěných škod	24,26 mld. Kč	(+6,23 mld. Kč, +16,9 %)

Z porovnání statistik registrovaných trestných činů je od roku 2008 patrný pokles kriminality, výjimkou jsou pouze roky 2011, 2013 a dále právě rok 2019. V roce 2019 bylo registrováno celkem **199 221 trestných činů, což je o 6 816, tj. o 3,5 % více**, než v roce 2018. Z toho bylo objasněno 93 202, což je o 407, tj. o 0,4 % více. Objasněnost trestné činnosti mírně klesla na 46,8 % (-1,4 %). Počet dodatečně objasněných trestných činů klesl na 12 792 (-123, -1 %). Počet stíhaných osob se zvýšil na 86 209 (+1 219, +1,4 %). Škody způsobené trestnou činností se zvýšily o cca 6,23 mld. Kč na částku cca 24,26 mld. Kč.

Nárůst registrovaných trestných činů byl v roce 2019 zaznamenán u všech druhů kriminality s výjimkou hospodářských trestných činů (24 589, -248, -1 %). Nejvýraznější poměrný, ale malý kvantitativní nárůst zaznamenaly vojenské a protiústavní činy (48, +35, +269,2 %), další nejvyšší poměrný nárůst je patrný u vražd (143, +27, +23,3 %). Vysoké poměrné i kvantitativní nárůsty byly evidovány u ostatní kriminality (20 125, +2 044, +11,3 %) a zbývajících kriminalit (28 682, +2 708, +10,4 %).

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V ČR:

Obecná kriminalita – reg.² 145 829 (+4 248), obj.³ 58 669 (+1 454), objasněnost 40,2 % (-0,2 %)

- násilná kriminalita – reg. 13 606 (+53), obj. 9 364 (-142), objasněnost 68,8 % (-1,3 %)
 - počet vražd – reg. 143 (+27), obj. 128 (+24), objasněnost 89,5 % (-0,2 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 2 733 (+78), obj. 1 853 (+87), objasněnost 67,8 % (+1,3 %)
- majetková kriminalita – reg. 102 136 (+3 466), obj. 27 063 (+1 304), objasněnost 26,5 % (+0,4 %)
 - krádeže vloupáním – reg. 22 161 (+1 010), obj. 5 157 (+143), objasněnost 23,3 % (-0,4 %)
 - krádeže prosté – reg. 59 850 (+412), obj. 17 219 (+1 028), objasněnost 28,8 % (+1,6 %)

- ostatní majet. kriminalita – reg. 20 125 (+2 044), obj. 4 687 (+133), objasněnost 23,3 % (-1,9 %)
- ostatní kriminalita – reg. 27 354 (+651), obj. 20 389 (+205), objasněnost 74,5 % (-1,1 %).

Hospodářská kriminalita – reg. 24 589 (-248), obj. 11 898 (-1 400), objasněnost 48,4 % (-5,1 %).

Zbýající kriminalita – reg. 28 682 (+2 708), obj. 22 626 (+353), objasněnost 78,9 % (-6,9 %).

Oblast veřejného pořádku

Policisty služby pořádkové policie bylo **předvedeno** 3 748 (-235) osob. Z toho podle zákona o policii bylo předvedeno 1 636 (-392) osob, podle jiných právních předpisů (pro soudy, státní zastupitelství, správní orgány apod.) bylo předvedeno dalších 2 112 (+157) osob. **Zajištěno** podle § 26 a § 27 zákona o policii bylo 30 598 (+1 215) osob. **Zatčeno** podle § 69 trestního řádu bylo 3 675 (+182) osob. **Zadrženo** podezřelých osob podle § 76/1 trestního řádu bylo 19 745 (+1 996).

V policejní cele bylo podle § 28 zákona o policii umístěno 19 208 (+433) osob. Do protialkoholní záchytné stanice bylo dodáno 2 861 (-311) osob, z toho 21 osob mladších 18 let (+11). Provedeno bylo 51 592 (+3 398) eskort osob omezených na osobní svobodě.

Na krajských ředitelstvích policie bylo ke dni 31. 12. 2019 zřízeno **celkem 195 prvosledových hlídek** (k provádění zákroků proti osobám, které se dopouštějí zvláště závažného jednání). Do konce roku 2020 je plánováno zřídit celkem 237 prvosledových hlídek, z toho 5 prvosledových hlídek služby cizinecké policie.

Při všech služebních zákrocích prováděných policisty služby pořádkové policie došlo v roce 2019 k 26 (-1) případům **použití služební střelné zbraně**, přičemž žádný případ nebyl vyhodnocen jako neoprávněný.

²Počet registrovaných skutků.

³Počet objasněných skutků (z registrovaných).

V důsledku použití zbraně byla ve 14 (-5) případech způsobena škoda na majetku a ve 2 (+1) případech došlo ke zranění osoby.

Dále bylo v 12 193 (+945) případech **použito donucovacích prostředků**, z nichž bylo 5 (-2) případů vyhodnoceno jako neoprávněných. V důsledku použití donucovacích prostředků byla ve 173 (-39) případech způsobena škoda na majetku a v 1 068 (+77) případech došlo ke zranění osoby.

Útoků na policisty bylo zaznamenáno 233 (-31), při nichž došlo ve 120 (+4) případech ke zranění policisty a žádnému úmrtí policisty.

Ve smyslu § 15 zákona o policii bylo zpracováno 1 706 (+36) upozornění na skutečnosti, které mohou vést k ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti. Odhaleno bylo 216 (-64) ilegálně držných zbraní.

Při ochraně železniční přepravy bylo provedeno 572 (+66) doprovodů vlaků osobní přepravy. Rovněž byla zabezpečována fyzická ochrana při 15 (+3) přepravách jaderného materiálu. Všechny přepravy se uskutečnily bez mimořádných událostí.

Pro ochranu před narušováním veřejného pořádku především u akcí, kterých se zúčastňuje velký počet osob, jsou zřízeny **pořádkové a speciální pořádkové jednotky** v rámci krajských ředitelství policie. V roce 2019 byly nasazeny v 9 895 (+1 580) případech. Před jejich nasazením zpravidla působí na osoby, proti kterým má zákrok směřovat, policejní antikonfliktní týmy, jejichž snahou je nenásilným jednáním a působením osoby odradit od páčání protiprávního jednání. V roce 2019 byly nasazeny v 315 (+17) případech.

Zásahové jednotky jsou využívány především k zákroku proti nebezpečnému pachateli, k jeho zajištění, případně eliminaci. V roce 2019 došlo v 1 111 (-159) případech k použití zásahové jednotky a bylo při nich zadrženo 511 (+17) pachatelů trestné činnosti, z toho 50 (+10) zadržovaných pachatelů bylo ozbrojeno.

V přímé souvislosti se služebními psy bylo v roce 2019 zadrženo 651 (-151) pachatelů, nalezeno 439 (+25) osob a vyhledáno 1 774 (-52) předmětů. Na odborných pracovištích metody pachové identifikace bylo služebními psy porovnáno 384 (-448) otisků pachových stop z 215 (-205) případů.

Príslušníci PČR působili ve společných smíšených hlídkách v rámci bezpečnostního opatření mistrovství světa v ledním hokeji 2019, které se od 10.-26. 5. odehrávalo na Slovensku, konkrétně v Bratislavě a Košicích. Čeští policisté tam působili na základě

podepsaného memoranda mezi policejními prezidenty. Desetičlenná skupina policistů, skládající se převážně z členů antikonfliktního týmu ze všech krajských ředitelství police a tzv. spotterů (specialistů na divácké násilí) tam působila ve dvou turnusech vždy po deseti dnech.

Řízení před soudy

V roce 2019 činil nápad před **okresními** soudy celkem 64 375 věcí, což představuje nárůst o 1 000 věcí (dospělých obviněných i mladistvých tj. agendy T a Tm) oproti roku 2018, kdy těmto soudům došlo 63 375 věcí. Současně se zvýšil o 506 (to je cca o 0,7 %) počet vyřízených případů (ze 73 443 v roce 2018 na 73 949 v roce 2019). U **krajských** soudů jako soudů I. stupně v agendách T a Tm klesl nápad trestních věcí o 69 věcí (z 975 na 906). Počet vyřízených věcí klesl o 48 věcí (z 1 240 na 1 192). Počet nevyřízených věcí u krajských soudů se mírně snížil – ze 771 věcí na konci roku 2018 na 752 věcí o rok později, tedy o 19 věcí.

Positivním jevem je mírné snížení počtu nevyřízených věcí u okresních soudů k 31. 12. 2019 o celkem 347 (z 12 612 na 12 265). Celostátní index nevyřízených věcí okresních soudů (index č. 1) se mírně snížil (pokles z 235,9 na 225,8). V případě krajských soudů se tento index poměřující průměrný měsíční nápad a počet nevyřízených věcí (součet T a Tm), zvýšil z 862 bodů v roce 2018 na 897 bodů v roce 2019.

Nápad **vazeb** na okresní soudy se v roce 2019 zvýšil, a to o 199 (z 2 715 na 2 914) vazeb. Nevyřízeno zůstalo 666 vazeb, což představuje snížení o 35 vazeb oproti konci roku 2018.

V prvostupňové agendě krajských soudů klesl nápad vazeb o 34 osob (ze 450 na 416). Počet nevyřízených vazeb v prvostupňové agendě krajských soudů se snížil o 24: v roce 2018 zůstalo nevyřízeno 297 vazeb a v roce 2019 jich bylo nevyřízeno 273.

V roce 2019 se zvýšil počet pravomocně **odsouzených** osob oproti předchozímu roku 2018, a to z 54 448 na 55 467, tedy o 1 019 osob. Počty odsouzených za vybrané trestné činy se rovněž příliš neměnily. O 33 osob poklesl počet odsouzených pro trestný čin krádeže (2018 – 10 567; 2019 – 10 534). Zvýšení o 74 osob bylo zaznamenáno u trestného činu výtržnictví (2018 – 4 421; 2019 – 4 495), snížení o 66 osob bylo zaznamenáno u trestného činu ublížení na zdraví (2018 – 3 979; 2019 – 3 913), o 1 osobu se snížil počet odsouzených pro trestný čin vraždy (ze 75 v roce 2018 na 74 v roce 2019) a snížil se počet pravomocně odsouzených pachatelů trestného činu loupeže o 11 osob (2018 – 775; 2019 – 764).

Podíl jednotlivých **druhů ukládaných trestů** (včetně trestních opatření pro mladistvé) zůstává dlouhodobě podobný. V posledních letech dochází k nárůstu v podílu uložených samostatných peněžitých trestů. Nejčastěji byly ukládány tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem – 30 842 osobám, což

představuje 55,6 % z počtu odsouzených osob, nepodmíněné tresty odnětí svobody byly uloženy 8 901 osobám, tj. 16,0 %, trest obecně prospěšných prací 5 851 osobám, tj. 10,5 % a samostatný peněžitý trest 7 501 osobám, tj. 13,5 %.

2.1.1 Územní rozložení kriminality

V roce 2019, podobně jako v předchozích letech, mělo **nejvyšší podíl na celkové kriminalitě** celorepublikového nápadu hlavní město Praha s 25 % (+0,3 %), následuje Moravskoslezský kraj s 12 % (-0,2 %) a Středočeský kraj s 10,3 % (+0,3 %). Významným podílem se na kriminalitě rovněž podílely Jihomoravský kraj s 9,9 % (-0,3 %), Ústecký kraj s 8,6 % (0 %) a Plzeňský kraj s 5,2 % (0 %). Ostatní kraje se podílely méně než 5 %. **Nejnižší podíl na celkové kriminalitě** měly kraj Vysočina s 2,8 % (0 %), dále Pardubický kraj s 2,8 % (-0,1 %) a Karlovarský kraj s 2,9 % (+0,3 %).

Nárůst kriminality byl zaznamenán ve všech krajích s výjimkou Zlínského kraje (6 185, -14, -0,2 %) a Libereckého kraje (8 572, -493, -5,4 %). Největší kvantitativní nárůst byl registrován v hlavním městě Praze (49 863, +2 262, + 4,8 %), Středočeském kraji

(20 428, +1 218, +6,3 %) a Karlovarském kraji (5 735, +701, +13,9 %), nejmenší nárůst byl zaznamenán v krajích Pardubickém (5 636, +78, +1,4 %), Jihomoravském (19 757, +195, +1,0 %) a kraji Vysočina (5 538, +226, +4,3 %).

Nejvyšší objasněnost vykázal Zlínský kraj (67 %, -1,5 %), Jihočeský kraj (66,4 %, -1,4 %), Pardubický kraj (64,1 %, -2 %), Ústecký kraj (64 %, +0,8 %), kraj Vysočina (62,7 %, +3,4 %), Karlovarský kraj (62 %, -5,2 %) a Královéhradecký kraj (61,6 %, -4,7 %). Zbývající kraje vykázaly v roce 2019 objasněnost pod 60% hranicí. Nejnižší objasněnost vykazuje tradičně hlavní město Praha, v roce 2019 22,4 % (-3,1 %).

Podrobné rozložení kriminality v jednotlivých krajích naleznete v příloze č. 4.2 na straně [134](#).

2.1.2 Pachatelé trestné činnosti

Počet stíhaných nebo vyšetřovaných osob⁴ za rok 2019 **vzrostl na 86 209** (+1 219, +1,4 %) **osob**. Z tohoto počtu tvořili muži ve věku 18 a více let 82,2 % a ženy 17,2 %. Počet pachatelů z řad nezletilých (1-14 let) se oproti roku 2018 zvýšil na 1 879 (+152, +8,8 %), mladistvých (15-17 let) bylo stíháno nebo vyšetřováno 2 408 (-15, -0,6 %). Podíl mladistvých na celkovém počtu stíhaných nebo vyšetřovaných osob činil 2,79 %, nezletilých 2,18 %.

V roce 2019 bylo zahájeno trestní stíhání **celkem 479** (+109, +29,4 %) **právnických osob**. Z celkového počtu trestně stíhaných právnických osob v roce 2019 připadalo na problematiku hospodářské kriminality celkem 95 % trestně stíhaných právnických osob. Lze konstatovat, že trestní stíhání právnických osob je v současné době realizováno převážně policejními orgány vyšetřujícími hospodářskou kriminalitu.

Ve struktuře trestných činů páchaných obviněnými právníky osobami zaujímaly dominantní postavení zejména trestné činy zkrácení daně, poplatku a podobné platby (§ 240 TZ): 157 (+23, +17,1 %) skutků a neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné platby (§ 241 TZ): 79 (+35, +79,5 %) skutků.

Trestná činnost opakovaně trestaných osob

V roce 2019 došlo ke zvýšení počtu stíhaných opakovaně trestaných osob, rovněž jejich podíl na trestné činnosti se zvýšil. Opakovaně trestané osoby spáchaly 42 851 (+1 755, +4,3 %) trestných činů, tedy 46 % objasněných trestných činů. Podíl opakovaně trestaných osob na celkovém počtu stíhaných osob se nepatrně zvýšil na 39 % (+1,1 %). Stíháno bylo celkem 33 597 (+1 382, +4,3 %) opakovaně trestaných osob.

⁴Jedná se pouze o vzorek pachatelů, který je znám až po objasnění nahlášených nebo vyhledaných skutků. Tento vzorek nevypovídá nic o pachatelích latentní kriminality.

Trestná činnost cizích státních příslušníků

Cizinci spáchali 8 197 (+265) trestných činů, tedy 8,7 % (+0,3 %) objasněných trestných činů. V roce 2019 se z celkového počtu 86 209 trestně stíhaných osob jednalo o 8 122 (+305) cizinců, což představuje 9,4 % (+0,2 %) z počtu stíhaných osob.

Trestná činnost osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, spáchaných ve věznicích

V roce 2019 bylo **dle ustanovení § 158 odst. 3 TŘ zahájeno 1 513 prověřování** pro podezření ze spáchání trestného činu spáchaného ve věznicích, a to proti **1 736 vězněným osobám**. Z uvedeného počtu bylo možno ustanovit **894 konkrétních osob**, u **842 osob** se nepodařilo ustanovit totožnost pachatele (úkony tr. řízení zahájeny na neznámého pachatele).

Od roku 2014 dochází kontinuálně k enormnímu nárůstu počtu prověřovaných případů.

- v roce 2014 bylo zahájeno 240 prověřování proti 283 vězněným osobám,
- v roce 2015 bylo zahájeno 411 prověřování proti 458 vězněným osobám,
- v roce 2016 bylo zahájeno 623 prověřování proti 756 vězněným osobám,
- v roce 2017 bylo zahájeno 902 prověřování proti 1 098 vězněným osobám,
- v roce 2018 bylo zahájeno 1 070 prověřování proti 1 269 vězněným osobám,
- v roce 2019 bylo zahájeno 1 513 prověřování proti 1 736 vězněným osobám.

Úkony trestního řízení byly zahájeny proti:

- 870 občanům ČR

- 6 občanům Rumunska
- 5 občanům Ukrajiny a Slovenské republiky
- 2 občanům Ruské Federace, Moldavské republiky a Tuniské republiky
- 1 občanovi Polské republiky, Gruzie, Republiky Kazachstán, Lotyšské republiky, Kosovské republiky, Kubánské republiky a Syrské arabské republiky
- u 837 pachatelů se nepodařilo ztotožnit národnost pachatele.

V 1 513 prověřováních byly úkony trestního řízení zahájeny pro podezření ze spáchání 1 889 trestných činů. Nejčastěji bylo prověřováno porušení dle § 337/1g) TZ – maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a § 283/1 TZ – nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy.

Stádia trestné činnosti

Podle ustanovení § 159a odst. 1, 2, 3, 4 nebo 5 TŘ byla věc **odložena** v **680** případech a ke kázeňskému projednání ředitelům věznic dle § 159a odst. 1 písm. b), TŘ byla věc **odevzdána** ve **338** případech.

K datu 31. 12. 2019 dosud probíhalo **prověřování** (dle § 158/3 TŘ) ve **350** případech, u **185** případů byla věc předána k zahájení **trestního stíhání** PČR (dle § 162/1 TŘ) a Policií ČR bylo **sděleno obvinění nebo podezření** (dle § 160 TŘ nebo dle 179b/3 TŘ) ve **115** případech.

V jiném stádiu (postoupeno dle § 171/1 TŘ nebo § 222/2 TŘ, zastaveno dle § 172 TŘ nebo § 223 TŘ, zproštění obžaloby dle § 226 TŘ, podmíněné zastavení dle § 307 a § 179c/2h) TŘ) se věc nacházela v **6** případech.

Pravomocná odsouzení VO za TČ spáchané ve VS ČR v letech 2014-2019

rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
prověřovaných VO	283	458	623	1 098	1 269	1 736
odsouzeno (za TČ spáchaný v daném roce)	23	6	17	32	55	52
celkem odsouzeno (vč. TČ spáchaných v min. letech)	52	40	65	106	143	145

Za trestné činy spáchané pouze v roce 2019 bylo pravomocně odsouzeno 52 vězněných osob. Celkově, tzn. i za trestnou činnost spáchanou i v předchozích letech, bylo v roce 2019 pravomocně odsouzeno nejméně 145 vězněných osob⁵.

Odsouzené osoby

V roce 2019 soudy ČR pravomocně odsoudily 55 467 osob, oproti roku 2018, kdy soudy odsoudily 54 448 osob. Nejvíce osob odsoudily soudy Severomoravského soudního kraje – 10 352 osob,

⁵ K uvedenému počtu je nutno konstatovat, že počet rozsudků za uvedené období není konečný, neboť se jedná pouze o rozsudky, o kterých se VS ČR dozvěděla do 20. 1. 2020, přičemž i v průběhu

roku 2020 lze očekávat, že budou VS ČR zasílány na vědomí rozsudky, které nabyly účinnosti již v roce 2019 (každoročně se jedná o cca 10 % z uvedeného počtu).

následují soudy Severočeského kraje – 9 119 a Jihomoravského kraje – 8 663, nejméně pak soudy Jihočeského kraje 3 577.

Nepodmíněné tresty odnětí svobody byly nejčastěji ukládány ve výměře do jednoho roku – 5 354 osobám (60,2 % z uložených nepodmíněných trestů) a dále ve výměře od jednoho roku do pěti let – 2 975 osobám (33,4 %). Tresty ve výměře od pěti do patnácti let byly uloženy – 546 osobám (6,1 %), výjimečný trest od 15 do 25 let byl uložen 26 osobám (0,3 %).

Z celkového počtu odsouzených osob bylo soudem označeno za **recidivisty** 2 682 osob. Nejvíce recidivistů bylo odsouzeno soudy Severomoravského kraje – 1 130, následují soudy Jihomoravského kraje – 398 osob a soudy Středočeského kraje – 373 osob. Nejčastěji byli recidivisté odsouzeni za trestné činy proti majetku – 1 396 osob.

Z počtu 2 682 osob označených soudem jako **recidivisté** byly uloženy v roce 2019 celkem 1 284 osobám nepodmíněné tresty odnětí svobody, 745 osobám tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem a 752 osobám ostatní druhy trestů, z toho 162 osobám samostatný peněžitý trest.

Z celkového počtu odsouzených bylo 5 834 **cizinců**, což představuje 10,5 % z odsouzených osob v roce 2019. Nejvíce cizinců odsoudily soudy hl. m. Prahy – 1 828 osob, soudy Jihomoravského kraje – 785 osob a soudy Středočeského kraje – 667 osob.

Nejvíce odsouzených osob – cizinců bylo příslušníky Slovenské republiky – 1 702 osob (29,2 % odsouzených cizinců), příslušníky Ukrajinské republiky – 1 158 osob (23,4 %) a dále Rumunska – 459 osob (7,9 %).

Celkem bylo odsouzeno 1 320 **mladistvých** osob. Nejvíce mladistvých bylo odsouzeno soudy Severočeského kraje – 297, dále soudy Severomoravského kraje – 282 a soudy Jihomoravského kraje – 193 osob. Nejčastěji byli mladiství odsouzeni za trestné činy proti majetku.

Mladistvým byly ukládány v převážné většině trestní opatření odnětí svobody s podmíněným odkladem na zkušební dobu – celkem 839 osobám, trestní opatření obecně prospěšné práce – 204 osobám. Nepodmíněných trestních opatření bylo v roce 2019 uloženo 67 osobám. V případě 184 mladistvých bylo upuštěno od potrestání.

Soudy pravomocně odsoudily 51 příslušníků **PČR**, což představuje pokles oproti předchozímu roku 2018 (tehdy celkem 72) o 21 příslušníků. Nejčastěji byli příslušníci PČR odsouzeni pro trestný čin zneužití

pravomoci úřední osoby podle § 329 TZ – bylo odsouzeno 18 příslušníků PČR.

Celkem bylo v roce 2019 odsouzeno 29 příslušníků **Armády ČR**, stejně jako v předchozím roce. Nejčastěji byli příslušníci Armády ČR odsouzeni podle TZ za ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 TZ – 9 osob.

Pro vymezené **majetkové** trestné činy (§ 205, § 206, § 209, § 214 TZ) bylo celkem pravomocně odsouzeno 14 369 osob (v roce 2018 – 15 726, v roce 2017 – 15 518, v roce 2016 – 17 209, v roce 2015 – 19 073).

Pro trestné činy **hospodářské** (§ 233 – § 271 TZ) bylo pravomocně odsouzeno 2 948 osob. Třemi nejčastějšími trestnými činy, pro něž byli v roce 2018 pachatelé pravomocně odsouzeni, jsou trestné činy neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234 TZ) – 1 942 osob, zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (§ 240 TZ) – 407 osob a zkršlování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254 TZ) 111 osob.

Pro trestné činy **úplatkářství** (§ 331 – § 334 TZ) bylo odsouzeno 65 osob, což představuje pokles oproti počtu odsouzených v roce 2018 o 4 osoby.

Pro **násilné** trestné činy (§ 145, § 146, § 146a, § 147 a § 148 TZ) bylo odsouzeno – 3 979 osob, což znamená nárůst oproti počtu odsouzených v roce 2018 (3 913) o 66 osob.

Pro trestný čin **loupeže** podle § 173 TZ bylo odsouzeno 775 osob, což představuje nárůst oproti počtu odsouzených v roce 2018 (764) o 11 osob.

Pro **mravnostní** trestné činy (§ 185 – § 188 TZ) bylo odsouzeno 608 osob, což představuje zvýšení oproti počtu odsouzených v roce 2018 (580 osob) o 28 osob. Z těchto trestných činů bylo 356 (2018 – 347) osob odsouzeno pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 187 TZ. Celkem 221 osob bylo odsouzeno pro trestný čin znásilnění podle § 185 TZ (2018 – 204).

Pro trestný čin **nedovoleného překročení státní hranice** podle § 340 TZ bylo pravomocně odsouzeno 8 osob. Rok předtím 11.

Pro trestné činy **nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů** (§ 283 a § 284 TZ), bylo v roce 2018 pravomocně odsouzeno 2 964 osob. V roce 2018 to bylo celkem 2 726, tj. o 238 méně.

Pro trestný čin **šíření toxikomanie** podle § 287 TZ pak bylo odsouzeno 14 osob.

Celkem 5 793 osob spáchalo trestnou činnost pod vlivem **alkoholu** (2018 – 5 984, 2017 – 7 656, 2016 – 6 818, 2015 – 7 445; 2014 – 7 992, 2013 – 8 097, 2012 – 8 802, 2011 – 9 259, 2010 – 10 001), je tedy patrný setrvalý trend snižování počtu těchto odsouzených. Celkem 1 298 (2018 – 1 270, 2017 – 2 096, 2016 – 1 919, 2015 – 2 265, 2014 – 1 880, 2013 – 1 285, 2012 – 1 032, 2011 – 1 013, 2010 – 1 167) osob spáchalo delikt pod vlivem jiné návykové látky.

Pro trestný čin **obchodování s lidmi** podle § 168 TZ bylo v roce 2019 odsouzeno 9 osob.

Pro trestný čin **nedovoleného ozbrojování** podle § 279 TZ bylo pravomocně odsouzeno 122 osob.

Pro trestné činy **padělání a pozměňování peněz** (§ 233 - § 237 TZ) bylo v roce 2019 pravomocně odsouzeno celkem 1 981 osob; o 57 více než v roce 2018.

Za trestné činy v **dopravě** (§ 272, § 274, § 148, § 147, § 151 TZ) bylo pravomocně odsouzeno celkem 9 760 osob, v roce 2018 celkem 10 943.

Pro trestný čin **těžké ublížení na zdraví z nedbalosti** podle § 147 TZ, bylo odsouzeno 711 osob, v roce 2018 celkem 680.

Pro trestný čin **výtržnictví** podle § 358 TZ bylo v roce 2019 odsouzeno 4 495 osob, v roce 2018 pak 4 421 osob, tj. o 74 osob více.

Činnost probační a mediační služby (PMS)

V roce 2019 evidovala PMS o 4,5 %⁶ nových případů více než v roce 2018. Jednalo se o přípravu podkladů k rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení a o kontrolu výkonu uložených sankcí.

V roce 2019 zahájila PMS **přípravu podkladů k rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení v 9 658 případech (+9,1 %)**. V přípravném řízení a řízení před soudem se jednalo o 8 544 případů, tj. 88,5 % připravovaných podkladů a ve vykonávacím řízení to bylo 1 114 nových případů, tj. 11,5 % všech případů této agendy. V roce 2019 evidovala PMS celkem 1 016 nových případů přípravy podkladů pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení v agendě mládeže. Mládež tak tvoří 10,5 % agendy přípravy podkladů pro rozhodnutí.

V rámci přípravného řízení a řízení před soudem bylo zahájeno 8 470 případů (+9,2 %) zprostředkování řešení konfliktu s možností odklonu trestního řízení a přípravy podkladů k uložení trestu obecně

prospěšných prací a domácího vězení. PMS zároveň zahájila 70 případů (+233,3 %) zpracování stanoviska k uložení nahrazení vazby dohledem či jiným opatřením s možností využití elektronického monitoringu.

V roce 2019 bylo ve vykonávacím řízení zahájeno 674 případů zpracování stanoviska k možnosti podmíněného propuštění (+4,5 %) a 425 stanovisek (+4,2 %) k možnosti uložení trestu obecně prospěšných prací a domácího vězení jako přeměny některého z alternativních trestů.

V průběhu roku 2019 bylo realizováno 768 mediací mezi obětí a pachatelem (+13,8 %) a 10 rodinných skupinových konferencí (-23,1 %).

Probační pracovníci zpracovali za rok 2019 celkem 5 009 stanovisek (+7,5 %) k možnosti uložení trestu či trestního opatření obecně prospěšných prací či přeměny jiného alternativního trestu v trest obecně prospěšných prací, 623 institutů předběžného šetření (+18,2 %), při kterém jsou zjišťovány možnosti uložení trestu domácího vězení či možnost přeměny jiného trestu v trest domácího vězení a 4 278 tzv. zpráv o spolupráci (+7 %) směřujících k posouzení možnosti řešení trestní věci odklonem. Probační pracovníci také zpracovali 562 stanovisek (-0,7 %) k žádosti o podmíněné propuštění s dohledem.

V roce 2019 zahájila PMS kontrolu uložené sankce či opatření **v 15 487 případech (+1,8 %)**. V přípravném řízení a řízení před soudem se jednalo o 761 případů, tj. 4,9 % sankcí a opatření. Ve vykonávacím řízení to bylo 14 726 nových případů, tj. 95,1 % případů. V roce 2019 evidovala PMS celkem 1 035 nových uložených sankcí či opatření v agendě mládeže. Agenda mládeže tvořila 6,7 % kontrolovaných sankcí a opatření.

V přípravném řízení a řízení před soudem byla uložena PMS kontrola nahrazení vazby dohledem či jiným opatřením v 529 případech (+10,9 %). Elektronický monitoring byl ke konci roku 2019 použit u 54 nahrazených vazeb.

V roce 2019 bylo PMS uloženo provádět kontrolu přiměřených povinností a omezení v případech podmíněného zastavení trestního řízení a podmíněného odložení podání návrhu na potrestání ve 187 případech (+11,3 %).

Ve vykonávacím řízení bylo v roce 2019 podmíněně odsouzeným pachatelům uloženo 5 216 nových dohledů (-5,4 %). V případě podmíněně propuštěných

⁶V roce 2019 byla zavedena nová metodologie aktivního případu a podkladu pro rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení.

Uvedené hodnoty jsou ve srovnání s údaji z předchozích let očištěny od postoupených spisů mezi jednotlivými kraji a středisky PMS.

pachatelů bylo uloženo 1 948 nových dohledů (+7,3 %).

Druhou největší agendou z hlediska přírůstku případů v roce 2019 bylo zajištění kontroly výkonu trestu obecně prospěšných prací. PMS dostala na starosti celkem 6 536 nových trestů obecně prospěšných prací (+5,5 %).

V roce 2019 bylo uloženo 243 trestů domácího vězení (+25,3 %). Elektronický monitoring jako kontrola trestu domácího vězení byl ke konci roku 2019 aplikován ve 163 případech.

Výkon kontroly trestu či trestního opatření v podobě zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce zahájila PMS v 58 případech (+41,5 %).

PROJEKT „KŘEHKÁ ŠANCE II“

Od ledna 2017 je realizována klíčová aktivita projektu, a to Komise pro podmíněné propuštění (dále jen Komise). Cílem je podpořit vězněné osoby připravující se na podmíněné propuštění tím, že podmínky pro jejich propuštění budou komplexně a objektivně posouzeny prostřednictvím Komise a pro účely rozhodnutí soudu bude vytvořeno stanovisko Komise k podmíněnému propuštění. Účelem je snížit riziko recidivy pachatele, zohlednit potřeby oběti a zvýšit bezpečnost veřejnosti. Komisemi prošlo od počátku projektu do konce roku 2019 celkem 755 odsouzených z 18 věznic.

V první polovině roku 2019 byl program Victim Impact Training (od 2019 pod označením „Vnímám i Tebe“) rozšířen do tří nových věznic (Bělušice, Karviná, Znojmo). Od ledna 2019 je tedy program realizován celkem v 10 věznicích s dalším plánovaným rozšířením na začátek roku 2020. Jedná se o specifický program pro pachatele ve výkonu trestu odnětí svobody, který má za cíl zvýšit odpovědnost odsouzených vůči obětem trestných činů. Inspirací pro tento typ programu je praxe v zahraničí, kde jsou obdobné programy zavedeny a jsou velmi pozitivně hodnoceny.

V rámci programu Rozvoje restorativní praxe probíhají aktivity ve všech šesti lokalitách (Příbram, Bělušice, Liberec, Stráž pod Ralskem, Opava, Břeclav) podle aktuálních potřeb dané lokality. Ve zmíněných lokalitách zároveň probíhá aktivita Komisí. Jde o vytvoření modelu pravidelné komunikace a účinné spolupráce mezi místní veřejností, samosprávou, neziskovými organizacemi, státními orgány, podnikatelskými subjekty a věznicí.

SYSTÉM DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY

V r. 2019 proběhly další akce Systému dalšího vzdělávání, které jsou zaměřeny na rozvoj specializací odborných pracovníků PMS. Byly úspěšně zrealizovány tyto akce:

- **Mediace-výcvik:** výcviky probíhaly ve dvou úrovních, každá o rozsahu 48 hodin. V úrovni 1 byly realizovány 4 běhy (absolvovalo 36 osob), v úrovni 2 dva běhy (absolvovalo 18 zaměstnanců PMS).
- **Náhrada škody a nemajetkové újmy:** 3 běhy dvoudenního školení, které absolvovalo celkem 92 zaměstnanců PMS.
- **Práce s riziky – hodnocení rizik a potřeb:** 2 běhy školení o rozsahu 28 hodin s navazujícím jednodenním kasuistickým seminářem. Školením prošlo 24 probačních úředníků a asistentů, následně 45 osob prošlo kasuistickými semináři.
- **Detekce příznaků radikalizace a rizikových osob:** školení proběhla ve spolupráci s ČVUT, Fakultou biomedicínského inženýrství (na základě „Smlouvy o spolupráci“ uzavřené mezi ČVUT v Praze – Fakultou biomedicínského inženýrství a PMS). Cílem školení (v rozsahu 20 hod.) bylo naučit probační úředníky a asistenty zaznamenat, rozpoznat příznaky radikalizace a extremismu, poskytnout jim potřebné informace z oblasti radikalizace, zahrnout téma do analýzy rizik a potřeb pachatele a do práce s klientem. Byly zrealizovány celkem tři běhy školení, kterým prošlo 103 zaměstnanců PMS.

Pokračovaly přípravy projektu „Systém společného vzdělávání“, (EHP a norské fondy 2014-2021, Programová oblast č. 19: Nápravné služby a vazby). Realizátorem projektu je MS, partnery projektu jsou VS ČR, PMS, MPSV, sociální kurátoři, Generální ředitelství úřadu práce, IKSP, Justiční akademie. Projekt bude zahájen v srpnu roku 2020 vzdělávacími akcemi společnými pro VS ČR a pro PMS a bude obsahovat také moduly Systému dalšího vzdělávání.

Trestná činnost příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů⁷

V roce 2019 GIBS zadokumentovala protiprávní jednání u 582 (+100) osob v rámci prověřování trestné činnosti spadající do její pravomoci⁸, žádné (0) právnické osoby.

Zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření v rámci zkráceného přípravného řízení bylo realizováno u 142 (-46) osob:

- 91 (-25) příslušníků a 8 (+1) zaměstnanců P ČR
- 18(+2) příslušníků a 3 (-4) zaměstnanců VS ČR
- 7 (+3) příslušníků a 0 (-1) zaměstnance CS ČR
- 15 (-22) civilních osob, žádné (-1) právnické osoby

U výše uvedených 142 osob bylo GIBS zadokumentováno celkem 203 (-74) trestných činů, z toho jich 138 (-29) měl spáchat příslušník P ČR, 26 (-2) příslušník VS ČR, 6 (0) příslušník CS ČR, 8 (-2) zaměstnanec P ČR, 3 (-9) zaměstnanec VS ČR, 0 (-2) zaměstnanec CS ČR a 22 (-36) civilní osoba.

V roce 2019 GIBS podala na 116 (-61) pachatelů návrh na podání obžaloby a na 10 (+5) pachatelů předložila zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Konkrétně na 73 (-21) příslušníků P ČR, 13(-3) příslušníků VS ČR, 0 (-16) příslušníků CS ČR, 6 (-2) zaměstnanců P ČR, 3 (-3) zaměstnance VS ČR, 0 (-1) zaměstnance CS ČR a 21 (-23) civilních osob.

V roce 2019 GIBS zahájila trestní stíhání u 7 (-8) pachatelů, jež se dopustili trestné činnosti vykazující korupční jednání a spáchali celkem 13(-17) trestných činů.

V problematice domácího násilí zahájila GIBS trestní stíhání u 5 (+2) pachatelů, u kterých dokumentovala celkem 8 (+5) trestných činů.

V případech trestné činnosti se znaky nepřiměřeného fyzického nebo psychického násilí, brutality, nelidského zacházení, ponižování a mučení při výkonu pravomoci GIBS v roce 2019 zahájila trestní stíhání celkem 11 (-2) pachatelů. U těchto pachatelů dokumentovala dohromady 21 (+1) trestných činů, z nichž nejčastějším trestným činem bylo zneužití pravomoci úřední osoby 9 (-2).

VNITŘNÍ KONTROLA POLICIE ČR

V roce 2019 bylo v PČR přijato celkem 1 903 (-172) **stížností** na činnost útvarů, příslušníků a zaměstnanců

PČR. Vyřízeno bylo celkem 1 958 (-50) stížností podle správního řádu (z toho přijatých v roce 2019 celkem 1 708), z nichž 109 (+5) bylo vyhodnoceno jako důvodné, tj. 5,6 % (+0,4 %), a 170 (-6) jako částečně důvodné, tj. 8,7 % (-0,1 %). Nejčastějším předmětem podání u důvodných stížností bylo nevhodné jednání a chování a nesprávný postup příslušníků PČR. Hlavní příčiny důvodnosti stížností zůstávají stejné – nedbalost a nekázeň a nesprávný výklad právních předpisů.

Prostřednictvím operačního střediska PP ČR byla odboru vnitřní kontroly PP ČR předána informace o 4 979 (+104) mimořádných událostech u útvarů PČR.

Další sledovanou kategorií jsou případy osob nacházejících se v dispozici PČR za účelem provádění služebních zákroků nebo úkonů, které se svojí aktivní činností dostanou mimo dosah PČR, kdy PČR neví, kde se nachází, a v důsledku toho není možno v reálném čase dokončit zákrok nebo úkon vztahující se k této osobě (útěky). Těchto případů bylo zaznamenáno 17 (+5).

Policisty bylo oznámeno 25 (-10) případů pokusů korupčního jednání ze strany občanů. Celková nabízená částka byla ve výši 186 800 Kč a 350 EUR, v 6 (0) případech nebyla výše částky upřesněna nebo byla nabízena protislužba.

Na všech řídicích úrovních bylo provedeno 342 (-64) kontrolních akcí. Z celkového počtu kontrolních akcí byla ve 46 (-29) případech přijata jiná opatření k nápravě, v 11 (-10) případech přijata kázeňská opatření, v 5 (-5) případech přijata personální opatření, v 19 (+19) případech byla přijata systémová opatření a ve 2 (+1) případech byly vyvozeny jiné důsledky z osobní odpovědnosti. Ve 103 (+43) případech bylo provedeno proškolení. Nejčastěji bylo zjištěno porušení předpisu bez následné škody.

Trestná činnost příslušníků ozbrojených sil ČR

Situaci v oblasti pořádku a bezpečnosti v rámci Ozbrojených sil ČR lze v roce 2019 charakterizovat jako stabilizovanou. Vojenská policie (dále jen VP) v rozsahu své působnosti přijímala v hodnoceném období opatření na trestní oznámení, podněty či vlastní poznatky u 518 podezření ze spáchání protiprávního jednání (ve srovnání s rokem 2018 +83,

⁷ Další informace jsou obsaženy ve Zprávě o činnosti GIBS, která je podle ustanovení § 57 odst. 4 zákona č. 341/2011 Sb. předložena vládě ČR, výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny a Stálé komisi pro kontrolu GIBS Poslanecké sněmovny. Tato zpráva deklaruje výsledky činnosti GIBS na úseku trestního řízení.

⁸ GIBS provádí vyhledávání, odhalování, prověřování a vyšetřování trestné činnosti příslušníků a zaměstnanců PČR, VS ČR a CS ČR. Dále prověřuje a vyšetřuje trestné činy civilních osob ve formě spolupachatelství spolu s pachateli z uvedených bezpečnostních sborů.

+19 %) a prověřovala celkem 195 případů podezření ze spáchání trestného činu (+19, +10 %).

Z pohledu kategorizace trestných činů převažovaly trestné činy proti majetku (80; 37 %), trestné činy obecně nebezpečné (41; 19 %) a trestné činy proti životu a zdraví (39; 18 %) nad vojenskými trestnými činy (10; 5 %). Dále VP šetřila celkem 186 jednání mající znaky přestupku. Mimo výše uvedené podezření ze spáchání protiprávního jednání VP šetřila celkem 1 118 jednání mající znaky přestupku na úseku dopravy, kdy u 838 přestupků byli z jednání podezřelí příslušníci a zaměstnanci rezortu obrany.

Ze 126 ukončených případů podezření ze spáchání trestného činu bylo v rámci postupu pověřených orgánů VP objasněno celkem 111 trestních věcí (88 %). Zahájení trestního stíhání u výše ukončených případů bylo realizováno celkem u 30 osob, z toho u 17 osob byla po skončení vyšetřování věc předána státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby a u 13 osob byla věc předána státnímu zástupci s návrhem na některé další rozhodnutí. U 27 osob, po ukončení

zkráceného přípravného řízení, VP předložila zprávu o jeho výsledku příslušnému státnímu zástupci. V rámci postupu před zahájením trestního stíhání byla věc u 10 osob odevzdána příslušnému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání.

V hodnoceném období bylo VP v rámci celého rezortu MO ve všech oblastech (dle zák. č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a podle RMO 56/2015 Věstníku MO, Primární prevence rizikového chování personálu rezortu MO) provedeno celkem 764 kontrol. Z tohoto počtu bylo 152 kontrol v oblasti OPL a 556 kontrol v oblasti alkoholové toxikomanie. Bylo kontrolováno celkem 3 947 osob, z nichž u 12 byl zjištěn pozitivní výsledek na přítomnost alkoholu a u 2 osob byl pozitivní výsledek na přítomnost OPL.

VP se v rámci rezortního „Programu prevence rizikového chování“ zaměřila na problematiku rizikového chování v dopravě. Pozornost byla zaměřena především na řidiče služebních vozidel. VP provedla v rámci celého rezortu MO 159 přednášek a besed.

2.1.3 Kriminalita mládeže

Kriminalita mládeže⁹ v roce 2019 zaznamenala oproti roku 2018 poměrně znatelný nárůst (3 361 skutků, +195, +6,1 %), a to především u dětí mladších 15 let. V roce 2019 spáchali nezletilí (1-14 let) 1 340 skutků (+218, +19,4 %) a mladiství (15-17 let) 2 163 skutků (+25, +1,1 %).¹⁰

V rámci kriminality páchané všemi dětmi byla nejvíce zastoupena **ostatní kriminalita** (848, 0), konkrétně sprejství (247, +53, +27,3 %), výtržnictví (189, +11, +6,2 %), maření výkonu úředního rozhodnutí (187, +8, +4,5 %) a významně též nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro jiného (149, -47, -24 %), dále **násilná kriminalita** (655, +33, +5,3 %), konkrétně úmyslné ublížení na zdraví (228, -9, -3,8 %), loupež (211, +38, +22 %) a vydírání (83, +6, +7,8 %). Z **majetkové** trestné činnosti jsou nejvíce zastoupeny krádeže v jiných objektech (204, +9, +4,6 %), poškozování cizí věci (130, +17, +15 %), krádeže vloupáním do ostatních objektů (112, -20, -15,2 %)

a v neposlední řadě též krádeže dvoustopých motorových vozidel (107, +11, +11,5 %).

Mládež je velmi aktivní v kyberprostoru. Projevuje se to vysokou mírou důvěřivosti v on-line prostředí, bez uvědomění si rizik, která jsou s ním spojena. Mládež často zasílá své nahé fotografie (sexting), texty útočí na osoby neoblíbené v kolektivu (kyberšikana), zakládá si stránky na sociálních sítích v průměru od 9 let, komunikuje důvěřivě s osobami, které nezná (snadné oběti vydírání) atd. Bohužel, vzdělávací kampaně, které jsou v tomto směru pořádány, sice mohou zmírnit následky této aktivity, ale často jsou ze strany mládeže podceňovány.

Výzkum IKSP zaměřený na příčiny a podmínky recidivy mladistvých pachatelů

V roce 2019 se výzkum dostal do závěrečné fáze. Výsledky vycházejí z poznatků zahraničních výzkumů, analýzy statistických údajů a současné právní úpravy, ale především z expertního šetření mezi odborníky, kteří se v rámci systému trestní justice zabývají

⁹Kriminalita mládeže je součástí celkové kriminality a zahrnuje jednání osob do věku 18 let, jehož důsledkem je překročení právních a společenských norem, což je charakteristické pro trestný čin. Osoby ve věku 15-17 let se označují jako mladiství a jsou ze zákona trestně odpovědní s jistým omezením. Osoby mladší 15 let nejsou trestně odpovědné, spáchá-li však dítě mezi

12. až 15. rokem věku čin, za který lze podle trestního zákoníku uložit výjimečný trest, může se takovému jedinci uložit v občansko-právním řízení ochranná výchova, kterou uloží příslušný soud.

¹⁰Počet skutků spáchaných dětmi není součtem počtu skutků spáchaných nezletilými a mladistvými, skutek mohl být spáchán více dětmi různého věku.

mladistvými pachateli, dále z analýzy trestních spisů mladistvých pachatelů a anamnestického šetření mezi mladistvými recidivisty ve výkonu trestního opatření odnětí svobody.

Dle statistických údajů PP ČR bylo možné ve sledovaném období let 2005 až 2018 zaznamenat pokles počtů opakovaně stíhaných mladistvých pachatelů, což do jisté míry souvisí s celkovým dlouhodobým trendem poklesu mladistvých v rámci systému trestní justice. Podíl opakovaně stíhaných mladistvých recidivistů na celkovém počtu stíhaných mladistvých (dle údajů PP ČR) se však výrazněji nezměnil, výraznější pokles je možné zaznamenat až v letech 2017 a 2018, což může být ovlivněno změnou metodiky policejních statistik. Nicméně pokles podílu mladistvých, kteří již byli dříve trestáni, resp. nárůst dosud netrestaných pachatelů, bylo možné v tomto období a také v roce 2016, zaznamenat i v rámci soudních statistik. V roce 2018 bylo evidováno policií 144 opakovaně trestaných mladistvých, což činilo přibližně 6 % z celkového počtu stíhaných mladistvých.

V souladu se zahraničními poznatky lze za velmi významné faktory mající vliv na budoucí recidivu označit zejména nízký věk započetí kriminální kariéry, některé osobnostní charakteristiky mladistvého, špatné rodinné zázemí a výchovné styly, problematické zapojení a neúspěšnost ve škole a dalším vzdělávání, vliv delikventních vrstevníků a s tím spojené rizikové způsoby trávení volného času a zkušenosti se zneužíváním návykových látek. V případě mladistvých recidivistů ve výkonu trestního opatření odnětí svobody lze pak říci, že vykazují typické znaky tzv. chronických mladistvých pachatelů, kde je dána kumulace výše uvedených rizikových faktorů.

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že současná právní úprava trestního práva mladistvých poskytuje poměrně široký prostor z hlediska individualizace opatření tak, aby mohlo cílit právě na výše uvedené a další rizikové faktory. V aplikační praxi se však objevují problémy, které vedou k tomu, že možnosti, které stávající úprava poskytuje, nejsou v dostatečné míře využívány. Zaznamenána byla velmi rozdílná úroveň zpráv, které se týkaly zjištění poměrů mladistvého, a to především v případě orgánů sociálně-právní ochrany dětí. To zřejmě pak ovlivňuje také další zjištění, a to, že nejčastější trestním opatřením za první provinění byla podmíněná odsouzení bez uložení dohledu probačního úředníka. Také výchovná opatření u námi zkoumaných mladistvých nebyla využívána příliš často. Jedním z dalších významných důvodů jejich nízké aplikace je

zřejmě také aktuální nedostatečná variabilita a regionální dostupnost probačních programů, případně dalších vhodných výchovných opatření. Tento problém byl též opakovaně zmiňován i v rámci výše zmíněného expertního šetření. Rozdíl mezi mladistvými, u kterých byla později zjištěna recidiva, a mladistvými, kteří již dále nerecidivovali, byl též shledán v nižším využívání odklonů s restorativními prvky u budoucích mladistvých recidivistů. Zároveň také experti poukázali na řadu problémů jak v oblasti řízení, tak i ukládání a výkonu opatření v případě dětí mladších 15 let, které se dopustily činu jinak trestného. Absence vhodných opatření u dětí s vyšší četností rizikových faktorů byl jedním z nich.

Opatření

* MS vypracovalo za účelem dosažení plné slučitelnosti se směrnicí EP a Rady (EU) 2016/800 ze dne 11. 5. 2016 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení, **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů.** Za hlavní změny, které jsou v tomto materiálu obsaženy, lze považovat zavedení oprávnění mladistvého sám navrhnout osobu opatrovníka, který je mu ustanoven pro účely trestního řízení dle § 43 odst. 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže, doplnění katalogu poučení poskytovaného mladistvému a rozšíření poskytování nutné obhajoby mladistvému až do 21 let, pokud trestní řízení začalo před tím, než mladistvý dosáhl osmnácti let, a pokud je to vhodné s přihlédnutím ke všem okolnostem případu, včetně vyspělosti a zranitelnosti mladistvého. Tento návrh byl publikován jako **zákon č. 203/2019 Sb. a účinnosti nabyt dne 1. 9. 2019.**

Činnost Probační a mediační služby

V roce 2019 evidovala PMS celkem 2 028 nových případů dětí mladších 15 let a mladistvých. Agenda mládeže tak tvoří 8,1 % celkového ročního přírůstku nových případů. Ve srovnání s rokem 2018 došlo i v agendě mládeže k mírnému nárůstu počtů nových případů ve výši 2,8 %.

V roce 2019 evidovala PMS celkem 1 016 nových případů přípravy podkladů pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení v agendě mládeže (jedná se o 10,5 % agendy přípravy podkladů pro rozhodnutí).

V roce 2019 evidovala PMS celkem 1 035 nových uložených sankcí či opatření v agendě mládeže (ty jsou často ukládány v kombinaci – např. dohled a výchovná povinnost společensky prospěšná činnost, nebo povinnost absolvovat probační či resocializační program). Agenda mládeže tvoří 6,7 % všech kontrolovaných sankcí a opatření.

Nejčastějším opatřením u dětí a mladistvých je dohled. PMS zahájila výkon dohledu v rámci 216 opatření a výchovných opatření (-25,0 %) ukládaným dětem mladším 15 let a mladistvým.

V rámci podpory multidisciplinární práce s mladistvými delikventy podporuje PMS rozvoj týmů

pro mládež a rozšíření nabídky probačních a resocializačních programů. V projektu PMS „Na správnou cestu! II“ působí nyní koordinátoři týmů pro mládež v 10 okresech (oproti 4 lokalitám v předcházejícím projektu). Ve čtyřech soudních okresech je činnost týmů pro mládež nově rozšířena o program zaměstnávání mladistvých pachatelů. Cílem programu je umožnit mladistvým, aby získali finanční prostředky na hrazení škod vzniklých trestnou činností. V rámci projektu také PMS realizuje na Brněnsku, Ostravsku a v severních Čechách resocializační program s názvem Proti násilí zaměřený na mladistvé (a také na mladé dospělé pachatele), kteří se dopustili násilné trestné činnosti.

2.1.4 Oběti trestné činnosti

PČR statisticky neeviduje oběti trestné činnosti ve smyslu zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Eviduje pouze objekty napadení, tj. zpravidla ty objekty, vůči kterým bezprostředně směřuje trestná činnost. Mimo objekt napadení jako je objekt obecné kriminality, objekt hospodářské kriminality, soukromý objekt, veřejný zájem jsou objektem napadení u vybraných takticko-statistických klasifikací také osoby-jednotlivci. Objekty napadení však nelze zaměňovat s oběťmi trestné činnosti.

Speciální výslechové místnosti, kterých je v současné době 70, jsou využívány k výsledkům všech zvláště zranitelných obětí, a proto již nejsou zařízeny striktně pouze pro dětského svědka, a tedy dochází k jejich úpravám na základě nového *standardu vybavení speciální výslechové místnosti pro zvláště zranitelné oběti*. V roce 2020 by mělo být vybudováno dalších 7 speciálních výslechových místností. Průběžně také dochází k modernizaci stávajících speciálních výslechových místností.

Systém krizové intervence zajišťuje v každém krajském ředitelství policie nepřetržitou první psychickou pomoc policistům a obětem mimořádných událostí (včetně obětí trestných činů) bezprostředně po traumatizujících událostech. V roce 2019 bylo 243 policejních psychologů a vyškolených krizových interventů z řad policistů zapojeno do 1 262 událostí, při kterých poskytovali psychickou podporu. Učinili tak 3 106 intervencí celkem 2 886 osobám.

Koordinačním bodem systému krizové intervence je skupina krizové intervence oddělení vedoucího psychologa odboru personálního PP ČR, která též provozuje dvě nonstop telefonní linky (linku pro podporu systému krizové intervence a anonymní linku

pomoci v krizi pro policisty, která je na základě dohody k dispozici i příslušníkům a zaměstnancům HZS ČR, VS ČR, CS ČR, GIBS a AČR). Skupina krizové intervence také rozvíjí spolupráci s linkou 112, ze které jsou hovory se sebevražednou tematikou přepojovány na linku pomoci v krizi. Na lince pomoci v krizi bylo v roce 2019 zaznamenáno celkem 980 krizových kontaktů.

Opatření

* MS zpracovalo **vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**, který je v současné době projednáván jako sněmovní tisk č. 699, v jehož rámci mj. řeší i praktické problémy vznikající při aplikaci zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení, které mají mj. přispět k vyššímu využití možností, které s sebou zákon č. 59/2017 Sb. nese (navrhuje se tak např. v řízení o mimořádných oprávněných prostředcích přiznat Nejvyššímu soudu oprávnění pozastavit nakládání s propadlým nebo zabraným majetkem v trestním řízení, výslovně se zakotvuje, že součástí rozhodnutí, kterým se ukládá majetková trestní sankce, je poučení poškozeného o možnosti žádat uspokojení svého majetkového nároku podle zákona č. 59/2017 Sb., prodlužuje se lhůta, po jejímž uplynutí se majetek považuje podle zákona č. 59/2017 Sb. za neprodejný, a upravují se i důvody pro stavění této lhůty, poškozeným se nově umožňuje, aby kopii pravomocného rozhodnutí, kterým byla uložena majetková trestní sankce, předložili MS i po uplynutí lhůty pro podání žádosti podle zákona č. 59/2017 Sb. aj.).

Výzkum obětí trestné činnosti zaměřený na zkušenosti obyvatel ČR s vybranými druhy deliktů ve sledovaném období

V roce 2019 IKSP dokončil výzkum **obětí kriminality**¹¹. Výzkum potvrdil obavy odborníků ohledně efektivity zákona o obětech a poukázal na nízkou míru využívání systému pomoci obětem ze strany viktimizovaných respondentů. Služby specializovaných subjektů jsou téměř nevyužívány, oběti mají často pocit, že odbornou pomoc nepotřebují, případně že by jim stejně nikdo nepomohl. Při hledání pomoci s viktimizací by se respondenti obraceli spíše na poskytovatele neformální pomoci. Povědomí o speciálním zákoně o obětech je mezi lidmi nízké. Pouze malá část z obětí, které v rámci řešení svého případu přišly do styku s policií (22 %), si z tohoto setkání odnesla vědomost o existenci zákona o obětech. Názory veřejnosti tedy poukazují na jisté rezervy v efektivním nastavení systému pomoci obětem v ČR.

S tímto výzkumem obsahově souvisel **výzkum zkušeností seniorské populace ČR (65-80letých osob) s vybranými delikty**. Uskutečnil se na reprezentativním souboru tří tisíc osob žijících v ČR v polovině roku 2018. Z výzkumu vyplynulo, že cca 41 % seniorů mělo zkušenost ve sledovaném jednoročním období alespoň s jedním ze zkoumaných deliktů. Nejvíce seniorů mělo ze zkoumaných deliktů zkušenost vedle deliktů majetkového charakteru (vloupání do chaty/chalupy, krádež osobní věci, krádež jízdního kola, krádež věci z automobilu) také s podvody při nákupu zboží a služeb a rovněž citelně při nákupu produktů na předváděcích akcích a prodejních zájezdech. Zkušeností s násilnými delikty nebylo oproti očekávání zjištěno u respondentů seniorského věku větší množství (což ale odpovídá obvykle nízké míře zveřejňování takových deliktů oběti, a to obzvlášť za situace, kdy pachatelé násilí jsou členové rodiny). Na druhou stranu především fyzické násilí a vyhrožování fyzickým násilím ze strany osob, které napadení jedinci znali, patřily mezi nejčastěji se opakující incidenty během sledovaného jednoročního období. Opakované násilí od osoby oběti známé bylo zjištěno u 31 % obětí tohoto deliktu, opakované závažné vyhrožování fyzickým násilím od osoby oběti známé bylo zjištěno u 35 % obětí tohoto deliktu.

Jednou ze zkoumaných oblastí byla latence, tedy míra, do které osoby zasažené deliktem neoznamují policii, že k deliktu došlo. Poškození senioři nejčastěji neoznamovali policii různé podvody (ošizení) při nákupu zboží, služeb, při nákupu produktů na prodejních akcích. Také se velmi často senioři na policii neobraceli za situace, kdy na nich někdo vyžadoval úplatek. V případech podvodů (ošizení) při nákupech se obvykle jednalo o události, které byly poškozenými osobami hodnoceny subjektivně mezi všemi zkoumanými delikty nejméně často jako velmi závažné (za velmi závažné je považovalo pouze 7 % až 17 % poškozených). Na straně druhé oběti seniorského věku také velmi často neoznamovaly policii incidenty násilného charakteru. Jednalo se především o případy fyzického násilí a vyhrožování fyzickým násilím od osob, které napadené osoby znaly. Mezi důvody, proč policii nebyly nahlášený verbální a tělesné útoky ze strany osob, které oběti znaly, patřily vedle vyhodnocení incidentů napadenými jedinci jako ne celkově příliš závažných a nestojících za námahu spojenou s oznamováním, také obavy z pomsty pachatele, stud událost zveřejnit a rovněž skutečnost, že si napadení jedinci situaci vyřešili nějak sami. Zvláště v případě fyzického násilí ze strany osoby oběti známé se na nezveřejnění události podílelo také přesvědčení obětí, že incident byl soukromou záležitostí a také se oběti domnívaly, že policie stejně nemůže situaci vyřešit.

Činnost Probační a mediační služby

V roce 2019 probační úředníci zahájili spolupráci a poskytli pomoc a poradenství 5 071 obětem trestných činů. PMS zprostředkovává také mediace mezi obětí a pachatelem a realizuje (zejména v případech dětí a mladistvých pachatelů) restorativní rodinné skupinové konference. V rámci těchto činností PMS zprostředkovává uzavření dohod o náhradě škody a dohod o vzájemném vypořádání vztahů.

Ve srovnání s rokem 2018 tak došlo k nepatrnému poklesu počtu obětí trestných činů, se kterými PMS navázala spolupráci, a to o 0,5 %. V 90,3 % případů obětí se jednalo o dospělou osobu, ve 4,8 % o dítě či mladistvého a zbylých 5 % tvořily osoby starší 65 let.

PROJEKT „PROČ ZROVNA JÁ? II“

V roce 2019 dále pokračovaly aktivity projektu „Proč zrovna já? II“. Poradenství pro oběti probíhalo na všech 56 poradenských místech, včetně pomoci zvlášť

¹¹Roubalová, M. – Holas, J. – Kostelníková, Z. – Pešková, M.: Oběti kriminality. Poznatky z viktimizační studie. Praha: IKSP, 2019, ISBN 978-80-7338-174-5

zranitelným obětem ve zvýšené míře. Ve většině lokalit se konala setkání multidisciplinárních týmů, jejichž realizace cílí na posílení meziresortní spolupráce na regionální úrovni. Také v roce 2019 byly realizovány 4 multidisciplinární týmy, které měly krajský přesah. Kromě vlastní pomoci a podpory obětem trestné činnosti je díky tomuto projektu zvýšena systémová úroveň odborné pomoci, kdy díky

vzdělávacím aktivitám dojde k zvýšení kvalifikace poradců pro oběti. Součástí je rovněž školení sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách. Ti díky tomuto vzdělávání jsou připraveni poskytovat relevantní pomoc u svých klientů, kteří se stali obětí trestného činu. V roce 2019 jich bylo vyškoleno téměř 400.

2.1.5 Pátrání po osobách a věcech

2.1.5.1 Pátrání po osobách

V rámci **cíleného pátrání** bylo v roce 2019 zadrženo na území ČR 48 (+15) hledaných pachatelů trestné činnosti. Počet zadržených hledaných osob se oproti roku 2018 navýšil proto, že se podařilo efektivněji získávat informace o pohybu hledaných osob zejména díky intenzivní mezinárodní výměně operativních informací. 23 osob bylo zadrženo na základě příkazu k dodání do výkonu trestu odnětí svobody, zadržení byli i 2 uprchlí vězni. Ve 13 případech se jednalo o realizaci evropských zatýkacích rozkazů a ve 2 případech o realizaci vyžádání osoby z cizího státu (na základě mezinárodního zatýkacího rozkazu). V pěti z těchto případů se jednalo o zadržení nebezpečných pachatelů hledaných pro zločin vraždy.

Národní jednotka cíleného pátrání jako člen ENFAST (European Network of Fugitive Active Search Teams) se podílela na celé řadě případů mezinárodního pátrání a na území ČR bylo v rámci ENFAST realizováno zadržení 15 mezinárodně hledaných osob.

V roce 2019 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS (informační systém pátrání po osobách) 17 737 (+880) **pátrání po hledaných osobách**. Z tohoto počtu bylo v roce 2019 odvoláno 14 925 (+951) pátrání po hledaných osobách. Dále bylo vyhlášeno 3 263 (+137) **pátrání po pohřešovaných osobách**. Z uvedeného počtu bylo vypátráno 3 194 (+154) pohřešovaných osob. V roce 2019 bylo vyhlášeno 1 519 (+154) pohřešovaných dětí. Dále bylo vyhlášeno pátrání po 5 359 (+615) dětech s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou a preventivně výchovnou péčí.

Prostřednictvím národního koordinačního mechanismu pátrání po pohřešovaných dětech bylo v roce 2019 ve 22 (+5) případech vyhlášeno pátrání s příznakem dítě v ohrožení. Jedno dítě vyhlášené do pátrání prostřednictvím národního koordinačního mechanismu bylo nalezeno utonulé, ostatní byly nalezeny v pořádku.

V roce 2019 bylo vyhlášeno pátrání po 2 (-6) **osobách neznámé totožnosti**. Nadále zůstávají aktivní 3 případy neztotožněných osob. Celkem byly z pátrání odvolány 3 případy osob neznámé totožnosti. Dále bylo vyhlášeno 52 (+7) případů **mrtvol neznámé totožnosti**, z toho je aktivních 31 případů. Odvoláno z pátrání bylo 21 (-6) případů.

Opatření

* Národní jednotka cíleného pátrání se podílela na provozování internetových stránek nejhledanějších osob v Evropě. Tyto stránky pod názvem **EU MOST WANTED** jsou v provozu pod záštitou Europolu a v současné době jsou na nich za ČR umístěny 2 hledané osoby. V roce 2019 v této souvislosti proběhla v rámci každého členského státu, včetně ČR, mediální kampaň **Crime Has No Gender** zaměřená zejména na hledané ženy.

2.1.5.2 Pátrání po motorových vozidlech

V roce 2019 bylo vyhlášeno do pátrání 4 265 (+12) dvoustopých vozidel, 573 (+148) jedностopých vozidel a 4 312 (-69) státních poznávacích značek.

Opatření

* Od ledna 2009 je úspěšně provozován informační systém MŽP AUTOVRAKY, který upozorňuje odbor pátrání PP ČR na výskyt odcizeného vozidla kdekoliv v rámci celé republiky předaného k ekologické likvidaci do pověřené provozovny. V roce 2019 bylo na odbor pátrání předáno 33 pozitivních záchytů.

2.1.5.3 Pátrání po předmětech kulturního dědictví

V průběhu roku 2019 došlo na území ČR celkem k 327 (+10) případům krádeží starožitných a uměleckých předmětů. Nejvíce na území Prahy, kde bylo zaznamenáno 76 (+20) případů. Nejčastějším objektem napadení byly tradičně soukromé objekty, a to v 287 (+19) případech. Objasněnost oproti roku 2018 stoupla cca o 6 %. Předmětem zájmu pachatelů

jsou nejčastěji, stejně tak jako v letech minulých, obrazy, hodiny, sochy a sbírkové mince. Zmíněné komodity tvoří více jak tři čtvrtiny celkového nápadu.

Národnímu památkovému ústavu se v roce 2019 podařilo vyhledat a ztotožnit celkem 2 kulturní statky, přičemž jeden z nich byl vyhledán za přispění mezinárodní policejní spolupráce. Oba pocházejí z trestné činnosti zaměřené na sakrální objekty. Z toho jeden kulturní statek byl vyhledán na území ČR, druhý byl nezákonně vyvezen z ČR do Spolkové republiky Německo.

Další kulturní statek byl v tomto roce vyhledán na základě podnětu pro zahájení postupu podle zákona č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, ve znění pozdějších předpisů, který byl na MK zaslán právním zástupcem soukromých vlastníků, občanů ČR poškozených trestnou činností. Tento předmět kulturní hodnoty byl nezákonně vyvezen z ČR do Rakouské republiky. V tomto případě MK kultury zažádalo o mezinárodní policejní spolupráci.

V průběhu roku 2019 se podařilo navrátit zpět do ČR ze Spolkové republiky Německo celkem 2 kulturní statky pocházející z trestné činnosti zaměřené na sakrální objekty.

2.1.5.4 Pátrání po odcizených věcech

Za rok 2019 bylo vloženo do informačního systému KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) 164 855 záznamů k věcem (odcizeným, nalezeným, zajištěným nebo předmětům zájmu). Na objasněné případy z tohoto počtu připadá 56 246 záznamů.

2.1.5.5 Mezinárodní pátrání

V oblasti **mezinárodního pátrání v EU a schengenském prostoru** bylo v roce 2019 řešeno celkem 18 320 pozitivních zásahů (lustrací) na osoby a věci hledané v Schengenském informačním systému II (SIS II), jedná se znovu o významný nárůst proti roku 2018, a to o 17 %, proti roku 2017 o 42 %. Důvodem tohoto opakujícího se nárůstu je stále intenzivnější využívání SIS II u zahraničních partnerů a nárůst počtu záznamů vložených do SIS II v ČR – nárůst zásahů na české záznamy v cizině stoupl o 20 % proti roku 2018, o 72 % proti roku 2017. Co se týče zásahů na záznam v SIS II v ČR, došlo v roce 2019 po dvou letech meziročních poklesů v počtu zásahů na cizí záznamy k nárůstu počtu vypátráných osob a věcí o 14 %. Zde je zřejmý dopad intenzivního školení koncových uživatelů v souvislosti s proběhlými evaluacemi

i provedené opravy v mobilním dotazovacím prostředku mobilní bezpečné platformy.

V roce 2019 vydaly české soudy 794 evropských zatýkacích rozkazů, které byly vloženy do SIS II, což je pokles o 8 %. V roce 2019 se v několika urgentních případech k pachatelům závažných trestných činů, kteří uprchli hned po spáchání z ČR a byli vypátráni cestou SIS a spolupráce centrální SIRENE, podařilo zorganizovat vydání evropského zatýkacího rozkazu v řádech několika hodin. Pomocí SIS II se podařilo v roce 2019 vypátrat 367 hledaných osob, na které byl vydaný český evropský zatýkací rozkaz. V ČR pak bylo vypátráno 473 hledaných osob. V oblasti pátrání po věcech lze v souvislosti s SIS II a SIRENE zmínit více než 660 vypátráných vozidel a tabulek registračních značek, téměř 2 900 vypátráných dokladů, 17 zbraní a 8 zásahů v oblasti ostatních věcí (stroje a zařízení, lodě).

V rámci **mezinárodního pátrání mimo schengenský prostor a EU** bylo v zahraničí zadrženo 9 mezinárodně hledaných osob pro ČR (+ 7 osob v zemích aplikujících evropský zatýkací rozkaz, ale nepřipojených k SIS II). Dále bylo do ČR deportováno téměř 20 osob, po kterých bylo mezinárodně pátráno na základě žádosti českých justičních orgánů. V ČR bylo mimo spolupráci cestou SIS na základě žádosti zahraničních justičních orgánů zadrženo celkem 22 osob, oproti roku 2018 se jedná o nárůst více než 100 %.

S ohledem na pozitivní zkušenost, kdy v předchozích letech došlo ze strany odboru mezinárodní policejní spolupráce PP ČR po linii podpory pátrání po hledaných osobách k navázání úspěšné a efektivní spolupráce s do té doby problematickými destinacemi jako např. Indonésie, Thajsko a Filipíny, se tento odbor v roce 2019 intenzivně zabýval rozvojem spolupráce s USA. V rámci této spolupráce se v roce 2019 začal hojně využívat institut vyhoštění/deportace, který byl v minulých letech využíván minimálně. V roce 2019 bylo zadrženo na území USA 15 hledaných občanů ČR, kteří byli následně deportováni do ČR. Další 4 hledané osoby byly v roce 2019 v USA zadrženy a o jejich deportaci nebylo dosud rozhodnuto. Realizace vyhoštění/deportace přináší značné finanční úspory. Průměrné náklady na realizaci jedné extradice z USA dosahují cca 200 až 300 tisíc Kč, v závislosti na lokalitě v USA, ze které je extradice realizována. V případě deportace jsou veškeré výdaje, včetně nákladů na doprovod vyhošťovaných osob, hrazeny ze strany USA. Další úspory vznikají v souvislosti s tím, že není nutné pořizovat nákladný oficiální překlad dokumentů zasílaných do USA.

2.1.6 Dohled a dozor nad zbraněmi a bezpečnostním materiálem

V roce 2019 PČR evidovala celkem 305 452 (+1 516) **držitelů zbrojních průkazů**, z čehož oprávnění skupiny A (ke sběratelským účelům) bylo v počtu 102 872 (+2 116), oprávnění skupiny B (oprávnění ke sportovním účelům) bylo v počtu 159 425 (+2 415), oprávnění skupiny C (oprávnění k loveckým účelům) bylo v počtu 113 576 (1 509), oprávnění skupiny D (oprávnění k výkonu zaměstnání nebo povolání) bylo v počtu 66 231 (+781), oprávnění skupiny E (oprávnění k ochraně života, zdraví nebo majetku) bylo v počtu 248 278 (+1 563). Oprávnění skupiny F (provádění pyrotechnického průzkumu) bylo novelizací zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, zrušeno a bylo nahrazeno muničním průkazem pro provádění pyrotechnického průzkumu podle § 70b odst. 2 písm. c) zákona č. 119/2002 Sb. V roce 2019 bylo vydáno 34 muničních průkazů pro provádění pyrotechnického průzkumu, tento počet je shodný s rokem 2018.

Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů v roce 2019 dosáhl čísla 875 295 (+23 358) a má následující strukturu: 1 247 (+16) zbraní kategorie A (zbraní zakázaných, k jejichž držení je třeba udělení výjimky), 416 917 (+16 595) zbraní kategorie B (zbraní, k jejichž držení je třeba udělení povolení) a 457 128 (+7 284) zbraní kategorie C (převážně loveckých nebo sportovních zbraní). Údaje o počtu zbraní kategorie D nejsou statisticky sledovaným údajem, neboť tyto zbraně se na základě zákona č. 119/2002 Sb. neregistrují.

Nárůst byl zaznamenán u zbraní všech kategorií. U zbraní kategorií B a C jde o nárůst, který se pohybuje v řádu tisíců, u zbraní kategorie A byl zaznamenán nevýrazný nárůst o jednotky kusů. K příčinám tohoto nárůstu se nelze s jistotou vyjádřit, neboť při registraci zbraní nejsou od držitelů zbrojních průkazů zjišťovány a shromažďovány důvody, které vedly k nabývání zbraní.

V roce 2019 PČR dále evidovala celkem 2 243 (+25) **držitelů zbrojních licencí**. Počet **registrovaných zbraní u držitelů zbrojních licencí** v roce 2019 dosáhl čísla 25 264 (+405) a má následující strukturu: 1 471 (+71)

zbraní kategorie A, 17 526 (+280) zbraní kategorie B a 6 267 zbraní kategorie C (+ 54).

PČR dále registrovala v roce 2019 celkem 671 (+42) fyzických osob, které mohou nakládat s bezpečnostním materiálem a 228 (+21) právnických osob, které mohou nakládat s bezpečnostním materiálem.

V roce 2019 bylo provedeno 1 308 (-43) státních kontrol na úseku zbraní a střeliva. Na úseku státních kontrol u držitelů zbrojních licencí bylo v roce 2019 pokračováno v pravidelné periodě provádění kontrol u kontrolovaných subjektů v horizontu 2 let a bylo pokračováno v namátkových fyzických kontrolách přeprav zbraní v silničních motorových vozidlech. Tato opatření spočívající v periodickém provádění státních kontrol mohla mít vliv na pokles spáchaných přestupků u držitelů zbrojních licencí.

V roce 2019 byla v rámci protikorupčních opatření věnována pozornost dohledu nad průběhem zkoušek odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu. Celkem proběhlo 694 (-106) zkoušek odborné způsobilosti a ze strany služby pro zbraně a bezpečnostní materiál bylo uskutečněno celkem 670 (-82) dohledů nad jejich průběhem.

Opatření

* V roce 2020 se služba pro zbraně a bezpečnostní materiál bude dále zaměřovat zejména na kontroly plnění stanovených povinností u držitelů muničních licencí, nových držitelů zbrojních licencí a dodržování dvouleté periody kontrolní činnosti těchto subjektů.

* V systému centrálního registru zbraní bude prováděna úprava dílčích modulů ve shodě s očekávanou implementací mininovely zákona o zbraních, na základě směrnice EP a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. 5. 2017. Dále bude v centrálním registru zbraní pokračovat tvorba karet zbraní a přiřazování záznamů zbraní ke kartám, bude inovováno bezpečné přihlašování externích subjektů. Dále bude prováděna analýza způsobů řešení k náhradě zastaralého informačního systému P-ZBRANĚ v souladu s koncepcí ostatních pátracích informačních systémů Policie ČR.

2.1.7 Přestupky evidované Policií ČR

Policisty **služby pořádkové policie** bylo v roce 2019 zjištěno celkem 688 509 (-40 813) přestupků podle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Výrazně nejvíce přestupků bylo zjištěno na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, (včetně návykových látek), a to 452 304 (-10 203), což je 66,7 % ze všech přestupků. Dále následují přestupky proti majetku podle § 8 zákona o některých přestupcích, kterých bylo zjištěno 101 655 (-4 154), a přestupky na úseku veřejného pořádku a občanského soužití podle § 5 a § 7 zákona o některých přestupcích, kterých bylo zjištěno 83 585 (-24 493). Ostatních přestupků bylo zjištěno 41 792 (-1 290). Přestupků na úseku ovlivnění alkoholem a jinými návykovými látkami podle zákona o silničním provozu bylo zjištěno 19 298 (+1 432).

Příkazem na místě bylo řešeno 442 953 (-8 008) přestupků, přičemž na pokutách byla uložena částka ve výši 179 700 800 (+18 418 700) Kč. Oznámeno k projednání podle § 73 a § 74 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich bylo 162 469 (-29 107) přestupků, z toho po šetření policie podle § 74 odst. 1 a 2 celkem 119 532 (-22 663) přestupků. Odloženo podle § 74 odst. 3 písm. b) bylo 69 389 (-2 820) přestupků, z toho z důvodu nezjištění pachatele 57 996 (+746) přestupků, což je 83,58 % z celkem odložených přestupků.

V roce 2019 bylo policisty **služby dopravní policie** zjištěno celkem 410 271 (-26 495) přestupků řidičů motorových vozidel a 15 918 (-1 089) dopravních přestupků ostatních účastníků silničního provozu. Příkazem na místě bylo vyřízeno 378 302 (-25 538) přestupků řidičů motorových vozidel, za které byly uloženy pokuty ve výši 230,1 (-0,9) mil. Kč, 31 969 (-957) přestupků bylo oznámeno správním orgánům.

U řidičů motorových vozidel tvořily největší skupinu obdobně jako v roce 2018 přestupky spočívající v překročení stanovené rychlosti jízdy v počtu 153 434, tj. 37,4 % z celkového počtu zjištěných

přestupků. Na druhém místě byly přestupky spočívající v nesprávném způsobu jízdy v počtu 74 979, tj. 18,3 %, a na třetím místě přestupky spočívající v použití motorového vozidla nesplňujícího technické podmínky pro provoz na pozemních komunikacích v počtu 49 577, tj. 12,1 %.

Mimo výše uvedených přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu bylo v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu u řidičů motorových vozidel zjištěno požití alkoholických nápojů v 7 481 (-473) případech a požití návykových látek ve 2 308 (-223) případech.

V roce 2019 bylo na úseku **zbraní a střeliva** zjištěno celkem 881 (-249) přestupků fyzických osob, přičemž 612 (-173) přestupků bylo vyřízeno příkazem na místě (dříve blokové řízení). Celková výše pokut za tyto přestupky činila 221 000 Kč (-45 200 Kč). Dále bylo 259 (-84) přestupků oznámeno správním orgánům a 22 (+6) zjištěných skutků předáno orgánům činným v trestním řízení.

Při státních kontrolách na úseku **zbraní a střeliva** bylo odhaleno 165 (-59) přestupků právnických a podnikajících fyzických osob. Za tyto přestupky byly uloženy pokuty v celkové výši 693 000 Kč (-65 900 Kč).

V roce 2019 bylo zaevidováno ze strany PČR na úseku **služby cizinecké policie** do informačních systémů CIS a ETŘ 31 223 (+796, tj. +2,6 %) přestupků podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Celkem byly PČR dle tohoto zákona uloženy pokuty ve výši cca 16,9 mil. Kč.

Podle státních příslušností bylo tradičně nejvíce přestupků evidováno u občanů Ukrajiny (11 636 přestupků, tj. 37,3 %), dále se s odstupem ve statistice umístili občané Moldavska (4 143, tj. 13,3 %), Srbska (2 689, tj. 8,6 %), Rakouska (2 097, tj. 6,7 %) a Slovenska (1 195, tj. 3,8 %). V meziročním porovnání je nejvyšší nárůst evidován u občanů Ukrajiny (+1 203 přestupků, tj. +11,5 %).

2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

2.2.1 Majetková kriminalita

Na úseku majetkové kriminality bylo v roce 2019 registrováno 102 136 (+3 466, +3,5 %) trestných činů a objasněno bylo 27 063 (+1 304, +5,1 %) trestných činů. Objasněnost se nepatrně zvýšila na 26,5 % (+0,4

%). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 31 666 (+950, +3,1 %) trestných činů.

Zvýšil se počet registrovaných skutků **krádeží vloupáním**, a to na 22 161 (+1 010, +4,8 %), objasněno bylo 5 157 (+143, +2,9 %) skutků. Stejně tak se zvýšil počet registrovaných skutků **krádeží prostých** na 59 850 (+412, +0,7 %), objasněno bylo 17 219 (+1 028, +6,3 %) skutků. Na úseku trestné činnosti krádeží vloupáním **do bytů** byl v roce 2019 zaznamenán mírný pokles (2 144, -27, -1,2 %), naopak počet krádeží vloupáním **do rodinných domů** se zvýšil na 2 748, (+195, +7,6 %).

Majetková trestná činnost jako taková má v celkové kriminalitě na území ČR největší zastoupení (51,3 %). Krádeže vloupáním tvoří z počtu nápadu majetkové trestné činnosti více než jednu pětinu (21,7 %).

Opatření

* MK pokračovalo v realizaci programu *Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví*. V podprogramu A na zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví ve vlastnictví státu, krajů, obcí a církevních subjektů, bylo v roce 2019 celkem alokováno 9 063 444 Kč ve 43 dotacích na elektronickou zabezpečovací signalizaci (EZS/PZTS), elektrickou požární signalizaci (EPS), uzavřený kamerový okruh (CCTV) a na další komunikační systémy. Jednalo se jak o nové instalace, tak o modernizace či rozšíření stávajících zařízení. V některých případech byla využita kombinace více systémů v jednom objektu, což přispívá ke zvýšení ochrany předmětů movitého kulturního dědictví.

Samostatným oddělením ochrany kulturních statků MK bylo v tomto roce navrženo rozšíření *Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví* o subprogram ISO F, v rámci kterého budou moci být poskytovány finanční prostředky subjektům postiženým trestnou činností, jejichž kulturní statky byly odcizeny a po odcizení nelegálně vyvezeny z území ČR, a to v případě, kdy je vhodné uplatnit mimosoudní vyrovnání po dohodě s držitelem kulturního statku drženého v dobré víře, a v případě, kdy není možné postupovat podle právní úpravy dané zejména *Směrnicí EP a Rady 2014/60/EU ze dne 15. 5. 2014 o navrácení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území členského státu a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012 (přepřelované znění), resp. Směrnicí Rady 93/7/EHS ze dne 15. 3. 1993 o navrácení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území členského státu, a jejich národními transpozičními předpisy, případně též dle dalších mezinárodních smluv, jimiž je ČR vázána, nebo v případě, kdy by takový postup nebyl účelný a hospodárný, a je tedy v zájmu zachování celistvosti národního kulturního*

dědictví podpořit realizaci nároku na navrácení kulturního statku zejména prostřednictvím mimosoudního vyrovnání.

Ve spolupráci s Národním památkovým ústavem MK i nadále realizuje monitoring nelegálního vývozu a pohybu našich kulturních statků v zahraničí.

Krádeže vloupáním do bytů a rodinných domů

Krádeže vloupáním do bytů a rodinných domů tvoří nedílnou součást spáchané majetkové trestné činnosti na území ČR. Napadání bytů a rodinných domů pachateli je primárně odvislé od jejich samotného demografického umístění (aglomerace velkých měst nebo satelitní okrajové oblasti) a dále i od samotné inkriminované doby provedených vloupání (noční nebo denní doba, pracovní dny nebo víkend). Uvedené skutečnosti jsou rovněž důležité a propojené se samotným způsobem provedení vniknutí do napadených objektů (překonání zabezpečení destruktivní nebo nedestruktivní metodou).

V roce 2019 byly analyzovány série případů **krádeží vloupáním do obydlí**, kterých se dopouštěli nejen občané ČR, ale převážně pachatelé cizí státní příslušnosti. Takovými pachateli byly napadány objekty, u kterých byl předpoklad většího výtěžku. Konkrétně byl zjištěn zvýšený nápad trestné činnosti na krádežích vloupáním do rodinných domů, zejména na území Středočeského kraje, kde pachatelé vnikali do solitérních, luxusnějších domů. Přičemž nápad trestné činnosti se pohyboval v určitých sinusoidách – obdobích tzv. nájezdů. Předmětem zájmu pachatelů byly většinou zlaté šperky, finanční hotovost nebo luxusní hodinky.

V roce 2019 byl zjištěn zvýšený nápad u **krádeží vloupáním do bytů v panelové zástavbě** po předchozím překonání zámku vstupních dveří za pomoci planžety nebo jiného přípravku. Rovněž v tomto případě se na této trestné činnosti podílejí pachatelé cizí státní příslušnosti, kteří si záměrně vybírají sídliště ve velkých městech. Důvodem je větší pohyb lidí, soustředěnost bytů a jejich špatné zabezpečení. Předmětem zájmu pachatelů byly rovněž zlaté šperky a finanční hotovost.

Opatření

* Do budoucna je ze strany PČR plánováno se aktivněji podílet na zlepšení prevence, a to ve formě besed, přednášek a doporučení. Dále bude šířit, ve spolupráci s odborem prevence kriminality MV, probíhající projekt **„Zabezpečte se!“**. Konkrétním zaměřením při těchto opatřeních by měly být následující skutečnosti: odhalování špatných návyků,

zlovyků a chování, které umožňují snazší způsob nebo i vůbec možnost provedení krádeží vloupáním do objektů, odborná pomoc, rady o možnostech, způsobech a materiálním zabezpečení majetku (elektronické zabezpečovací systémy, certifikované uzamykací bezpečnostní systémy, zámkové vložky a vstupní dveře, ochranné mříže, bezpečnostní skla, kliky na oknech nebo balkónových dveřích atd.). Více o projektu viz kapitola 3.4.5 str. 86.

Trestná činnost páchaná na seniorech

Problematika trestné činnosti páchané na seniorech je stále velice aktuální. V roce 2019 byla sice zaznamenána lehce klesající tendence, ale i tak se jedná o významnou součást majetkové kriminality. Rovněž struktura pachatelů zůstává neměnná. Dopouštěli se jí jak jednotlivci, tak i velice dobře organizované skupiny Olašských Romů pocházejících jak z ČR a Slovenska, tak i Polska.

Cíl pachatelů je ve všech případech stejný, a to získání finančního prospěchu. Z tohoto důvodu jsou nejvíce odcizovány finance a šperky. Pachatelé při páchaní trestné činnosti kalkulují s věkem poškozených, kdy je u mnoha obětí velice snadné získat si jejich přízeň a odhalit tak místa, kde mají uschované cennosti. Čím dál více se pachatelé snaží své postupy zdokonalovat, a to ve snaze o maximální eliminaci důkazních prostředků, které by mohly být využity při zahájení trestního stíhání vůči nim.

Z údajů, které jsou k dispozici v systému AMOS Senior, vyplývá, že v roce 2019 bylo nahlášeno 470 událostí souvisejících s majetkovou trestnou činností páchanou na seniorech za využití legendy. Konkrétně trestných činů bylo oznámeno 358. I když se jedná o snížení celkového nápadu o necelých 100 skutků, škody zůstávají oproti roku 2018 téměř neměnné. Celková částka, kterou pachatelé získali, nebo se pokusili získat, činila 21 947 293 Kč. I v roce 2019 byl zaznamenán značný počet případů páchaných na seniorech pod legendou VNUK.

Počty skutků mohou být samozřejmě vzhledem k latenci této trestné činnosti vyšší, ale všeobecně se daří přesvědčit seniory, aby se nebáli trestnou činnost oznamovat. Tomu přispívá i způsob jednání policistů se seniory – na každém územním odboru krajského ředitelství policie je minimálně jeden pracovník, který má předmětnou problematiku ve své gesci.

Opatření

* Vzhledem k vysokému nápadu trestné činnosti páchané za využití legendy VNUK byla v květnu 2019 rozkazem policejního prezidenta zřízena pracovní

skupina VNUK, jejíž členové se zabývají jak prověřováním, tak rovněž vyšetřováním této sériové trestné činnosti.

Krádeže vloupáním do firem

V roce 2019 byl zjištěn zvýšený nápad na krádežích vloupáním do firem, kdy předmětem zájmu pachatelů byly mimo jiné i trezory, které jsou buď z místa činu zcela odcizeny, nebo překonávány v místě. K tomuto zvýšenému nápadu došlo mimo jiné i z důvodu nevhodných zabezpečovacích opatření v napadených objektech. Jak bylo doposud zjištěno, stejně jako na úseku krádeží vloupáním do bytů a rodinných domů, předmětné trestné činnosti se dopouštěly především osoby cizí státní příslušnosti, kteří jsou rovněž dobře organizovaní, při svých nájezdech mění své členy i zvyklosti.

Krádeže motorových vozidel

Na území ČR bylo v roce 2019 odcizeno celkem 3 033 (-19) dvoustopých motorových vozidel. Počet odcizených dvoustopých motorových vozidel představuje více než 85 % všech odcizených motorových vozidel a vykazuje v posledních letech setrvale klesající trend. Dále bylo odcizeno 524 (+107) jednostopých motorových vozidel. U věcí odcizených z vozidel bylo evidováno 11 862 (-388) skutků a případů krádeží součástek z motorových vozidel bylo evidováno 3 112 (-446).

Trestnou činnost na úseku krádeží motorových vozidel lze charakterizovat jako vysoce organizovanou a sofistikovanou trestnou činnost, která je páchaná na mezinárodní úrovni. Pachatelé v těchto organizovaných skupinách plní své role v rámci specializované dělby práce. Uvedená trestná činnost tak patří k jedné z nejzávažnějších forem majetkové trestné činnosti.

Opatření

* SMD byly projednány návrhy na kontrolní mechanismy v registru silničních vozidel, které by eliminovaly případy registrace vozidel, jejichž identifikační číslo VIN neodpovídá požadavkům Nařízení Komise (EU) č. 19/2011. Zavedení tohoto opatření doporučilo MV z důvodu eliminace registrace závadových vozidel v registru silničních vozidel ČR. Důvodem tohoto kroku bylo rovněž rozhodnutí MD nevyužít funkcionality systému EUCARIS pro předregistrační kontroly vozidel a vyčkat na nový modul AVI, který je připravován v rámci EU (předpokládané spuštění 2022).

* Zahájen byl proces zasílání ztracených registračních značek vozidel registrovaných v ČR do Schengenského informačního systému.

2.2.2 Násilná kriminalita

Na úseku násilné kriminality bylo v roce 2019 registrováno 13 606 (+53, +0,4 %) skutků, z toho bylo objasněno 9 364 (-142, -1,5 %) skutků. Oproti roku 2018 došlo ke zvýšení nápadu, ale ke snížení počtu objasněných skutků. Objasněnost se mírně snížila, činila 68,8 % (-1,3 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 10 847 (-135, -1,2 %) skutků.

U násilné trestné činnosti **na úseku loupeží** došlo za rok 2019 oproti roku 2018 k mírnému zvýšení. V roce 2019 bylo spácháno 1 427 (+51, +3,7 %) loupeží. Z toho bylo objasněno 955 (+82, +9,4 %), celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 1 076 (+72, +7,2 %) loupeží. Počet loupeží spáchaných na finančních ústavech a jejich pobočkách činil 12 (-18, -60 %) skutků.

V roce 2019 došlo ke spáchání celkem 143 (+27, +23,3 %) **vražd**, z toho bylo objasněno 128 (+24, +23,1 %) vražd. Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo za rok 2019 objasněno 134 (+26, +24,1 %) vražd.

Motivace pachatelů vražd spáchaných v roce 2019 je obdobná jako v předchozích letech. Převládají vraždy motivované osobními vztahy (74 skutků), častý je výskyt alkoholu. Pokud byla vražda spáchána pod vlivem psychotropních látek, zejména pervitinu, častěji se vyznačuje vyšší brutalitou. Oproti roku 2018 došlo ke zvýšení počtu vražd na objednávku (4, v roce 2018 – 0) a také vražd s loupežným motivem (12, v roce 2018 – 6).

Z celkového pohledu na násilnou trestnou činnost v roce 2019 se potvrzuje přetrvávající tendence ve společnosti k vyšší toleranci násilí. To se mimo jiné projevilo v nárůstu počtu násilných trestných činů spáchaných nezletilými.

V rámci násilné trestné činnosti je rovněž řešena **problematika požárů a výbuchů**, pokud dojde ke škodě převyšující 10 mil. Kč. V roce 2019 bylo šetřeno 29 (-17) těchto případů, objasněno bylo 18 (-12) případů, 11 (-5) požárů je dosud v šetření. Oproti roku 2018 se jedná o výrazné snížení nápadu, které je

způsobeno především daleko menším počtem případů požárů skladovacích hal – 5 případů (-11). Na celkovém počtu případů požárů se stále významně podílí ty případy, kdy je příčinou technická závada - zjištěno 11 (-10) případů. Jsou evidovány 3 (-2) případy, kdy vznikl požár z nedbalosti při práci. V 5 (+3) případech se potvrdilo úmyslné zapálení. Počet mrtvých osob při všech požárech se zvýšil na 119 (+19).

Domácí násilí

V roce 2019 bylo vykázáno celkem 1 193 (-17) osob ve vztahu k domácímu násilí, z toho bylo 1 145 (-36) mužů a 48 (+19) žen.

Opatření

* *Problematika domácího násilí je řešena převážně policisty služby pořádkové policie, kteří k jejímu řešení musí být zvláště proškoleni. Ředitelství služby pořádkové policie PP ČR ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí zajišťuje lektory, kteří dále provádějí školení policistů služby pořádkové policie. Při řešení případů domácího násilí služba pořádkové policie úzce spolupracuje s asociací pracovníků intervenčních center.*

Výzkum IKSP zaměřený na odsouzené pachatele závažných násilných trestných činů

IKSP v roce 2019 dokončil výzkum zaměřený na odsouzené pachatele závažných násilných trestných činů¹², a to zejména z hlediska jejich kriminální historie ve smyslu předchozích pravomocných odsouzení. Základní soubor tvořily osoby, odsouzené v ČR za závažnou násilnou trestnou činnost v letech 2013-2015. Celkem výzkumný soubor čítal 2 200 takových pachatelů. Z předem definovaných závažných násilných trestných činů, jejichž spáchání a následné odsouzení za ně byly důvodem k zařazení pachatelů do výzkumného souboru, byly nejvíce zastoupeny případy závažného ublížení na zdraví (58 %), tzn. vybrané skutkové podstaty trestných činů těžkého ublížení na zdraví, ublížení na zdraví a ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky. Většinu pachatelů tvořili muži (90,6 %), v rámci jednotlivých kategorií závažné násilné

¹²Monografie, shrnující výsledky výzkumu, bude vydána v první polovině roku 2020 a bude volně dostupná na webových stránkách IKSP.

trestné činnosti bylo ale možno sledovat i určitá „genderová specifika“. Průměrný věk pachatelů z výzkumného souboru v době vydání odsuzujícího rozhodnutí byl 33,8 let. Pro dvě třetiny (65,5 %)

pachatelů šlo o opakované odsouzení a u téměř poloviny (48,9 %) osob z celého souboru bylo odsouzení za závažnou násilnou trestnou činnost již multirecidivou (tři a více předchozích odsouzení).

2.2.3 Mravnostní kriminalita

V roce 2019 bylo spácháno 2 733 (+78, +2,9 %) mravnostních trestných činů, z toho bylo objasněno 1 853 (+87, +4,9 %), celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 2 221 (+176, +8,6 %) trestných činů. Objasněnost se zvýšila na 67,8 % (+1,3 %). Nejčastějšími trestnými činy byly ostatní mravnostní trestné činy (728, +79, +12,2 %), znásilnění 683 (+32, +4,9 %) a pohlavní zneužívání ostatní (672, +42, +6,7 %). K markantnímu nárůstu došlo také u sexuálního nátlaku (105, +42, +66,7 %).

Nápad mravnostní trestné činnosti zaznamenal celorepublikově oproti roku 2018 nepatrný nárůst. K nárůstu přispívá aktivní využívání moderních informačních technologií. Mezi dětmi se stále více využívají datové služby v mobilních telefonech. Přístupy na internet mají nechráněné bez omezujících rodičovských opatření, s minimálními zábranami mohou navštěvovat internetové stránky se sexuální a pornografickou tematikou. Děti stále podceňují

rizikovitost virtuálního prostředí. Informace, fotografie a videa, které sdílí na sociálních sítích, může v budoucnu zneužívat téměř kdokoli, kdo k nim získá přístup.

Pachatelé nadále aktivně zneužívají nezkušenosti a důvěřivosti dětí, které kontaktují prostřednictvím sociálních sítí (sociální síť Facebook je na ústupu a do popředí se v užívání mezi dětmi dostává sociální síť TIK TOK), kde se vydávají za jejich vrstevníky a pod různými legendami se snaží získat zejména jejich fotografie, případně videozáznamy se sexuálním podtextem, k jejichž pořizování a zaslání se je snaží přesvědčit, a následně svou oběť vydírají. Děti si neuvědomují závažnost situace a i přes prováděnou osvětu a prevenci se nechávají kontaktovat prostřednictvím sociálních sítí od osob, které neznají, nikdy je neviděli a nemají o nich žádné další informace. S těmito novými virtuálními vrstevníky a ne zřídka pachateli komunikují s pocitem bezpečí a klidu.

2.2.4 Hospodářská kriminalita

V roce 2019 bylo v oblasti hospodářské kriminality registrováno 24 589 (-248, -1 %) trestných činů a objasněno 11 898 (-1 400, -10,5 %) trestných činů, což představuje snížení nápadu i počtu objasněných skutků. Objasněnost oproti roku 2018 klesla na 48,4 % (-5,1 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 14 418 (-1 431, -9 %) trestných činů.

Celková způsobená škoda v oblasti hospodářské trestné činnosti činila 17,3 mld. Kč (+6,7 mld. Kč). Největší podíl připadá na trestné činy podvod se škodou 6,2 mld. Kč a podílem 35,78 % na celé hospodářské trestné činnosti, dále zkrácení daně se škodou 4,8 mld. Kč a podílem 27,5 % na celé hospodářské trestné činnosti a též zpronevěra, kde výše škody činila 1,5 mld. Kč s podílem 8,8 % na celé hospodářské trestné činnosti.

Ve struktuře hospodářské trestné činnosti zaujímají z pohledu kvantitativních ukazatelů dominantní postavení, vyjma trestných činů neoprávněného držení platebního prostředku (7 440, +1 188, +19 %), trestné činy úvěrový podvod s počtem 3 404 (-137,

-3,9 %) skutků, podvod – na právnických osobách (2 623, -749, -22,2 %) a zpronevěra na právnických osobách s počtem 1 417 (-177, -11,1 %) skutků.

Kriminalita v oblasti pojistných podvodů vykazuje oproti roku 2018 nárůst (388, +72, +22,8 %). Vyčíslená škoda za delikty spáchané v této oblasti též znatelně vzrostla (67,1 mil. Kč, +25,2 mil. Kč, +59,9 %). Počet objasněných pojistných podvodů se zvýšil na 308 skutků (+51, 19,8 %).

Kriminalita v oblasti úvěrových podvodů v porovnání s rokem 2018 klesla na 3 404 skutků (-137, -3,9 %), z toho bylo objasněno 2 591 (-268, -9,4 %) skutků, vyčíslená škoda však byla výrazně vyšší (1,2 mld. Kč, +514,7 mil. Kč).

Hospodářská kriminalita z pohledu NCOZ v porovnání s předchozími obdobími nezaznamenala významnější vývoj z hlediska detekce nových trendů páčání. I nadále jsou stěžejními aspekty páčání trestné činnosti oblasti veřejných zakázek, oblasti přerozdělování finančních prostředků v souvislosti s dotačními tituly na národní i unijní úrovni, oblast

úvěrových podvodů, zneužití pravomoci, korupční jednání nebo trestná činnost ve finančním sektoru.

Nový fenomén představují investiční podvody páchané prostřednictvím internetu se zapojením cizozemských obchodních korporací. Tuto hrozbu již před několika lety detekoval rovněž Europol, v minulosti byly vyšetřovány velké podvody tohoto typu v USA a Kanadě. Vzhledem k zapojení subjektů se zahraniční registrací se tak mnohdy takové subjekty vyhnou regulativní pravomoci ČNB.

Závažná hospodářská trestná činnost se i nadále vyznačuje zapojením organizovaných zločineckých skupin, které v rámci páchaní trestné činnosti využívají znalosti legislativního prostředí a dokáží se tak orientovat v legislativním vývoji, kde nacházejí prostor pro svá protiprávní jednání.

TRESTNÁ ČINNOST SOUVISEJÍCÍ S INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍM

Z netrestního úseku výkonu působnosti státního zastupitelství bylo zjištěno, že insolvenční řízení může být zneužíváno propracovaným způsobem a může být i nástrojem legalizace protiprávního jednání s trestněprávním přesahem.

V roce 2019 se podařilo vysledovat příčiny tohoto stavu ve vztahu k tzv. předbalené reorganizaci dlužníka a nutno uvést, že primárně mají svůj původ v nastavení právní úpravy (o „předbalené“ či „předschválené“ reorganizaci se hovoří tehdy, předloží-li dlužník s insolvenčním návrhem, ve kterém jako způsob řešení úpadku navrhuje reorganizaci, reorganizační plán). Dlužníci pak mohou ovládnout insolvenční řízení (dosazení vlastního insolvenčního správce, jenž určuje, které pohledávky popře a které nikoli, ovládnutí věřitelského orgánu, jenž jako jediný může insolvenčnímu správci uložit, kterým deliktním úkonům dlužníka musí odporovat, či prosazení s dlužníkem spřízněného znalce, jenž oceňuje majetkovou podstatu).

Konkrétně návrh dlužníka na povolení tzv. předjednané/předbalené reorganizace umožňuje, aby byla povolena reorganizace s tím, že:

- K povolení reorganizace dochází v důsledku nastavení procesních lhůt v krátké době (§ 134 insolvenčního zákona) prakticky pouze na základě dokumentů předložených dlužníkem (§ 132 odst. 1 insolvenčního zákona), což v praxi vede k tomu, že se k návrhu ostatní účastníci nemohou fakticky vyjádřit.
- V rámci povolení reorganizace se posuzuje řada skutkových okolností, v případě „předbalené“ reorganizace ovšem zpravidla pouze (z důvodu

nastavení procesních lhůt) na základě listin předložených insolvenčním navrhovatelem (dlužníkem). Především v případě posouzení poměrně zásadní otázky, kterou je poctivost záměru dlužníka se reorganizovat, nelze očekávat, že se insolvenčnímu soudu může podařit opatřit si dostatečná skutková zjištění. To platí i pro posouzení otázky souhlasu většiny věřitelů s předkládaným reorganizačním plánem, neboť i v otázce, kdo je věřitelem, musí insolvenční soud opět spoléhat na informace předložené dlužníkem.

- Povolení reorganizace má výrazné dopady na průběh insolvenčního řízení, neboť v důsledku povolení předjednané reorganizace vzniká dlužníku právo si sám vybrat svého insolvenčního správce (§ 25 odst. 1 insolvenčního zákona) a svého znalce pro ocenění závodu (§ 153 odst. 1, 2 insolvenčního zákona). Změnit insolvenčního správce sice může první schůze věřitelů (§ 29 odst. 1 věta první insolvenčního zákona), avšak na skutečnost, kdo bude na této schůzi hlasovat, má velký vliv právě insolvenční správce, který může popírat všechny pohledávky s plnými účinky, a to na rozdíl od věřitelů, když platí, že popření pohledávky přihlášeným věřitelem nemá po dobu trvání reorganizace vliv na zjištění popřené pohledávky (§ 336 odst. 4 insolvenčního zákona). První schůze věřitelů navíc nerozhoduje pouze o osobě insolvenčního správce, ale i o struktuře a obsazení věřitelských orgánů (§ 56 insolvenčního zákona).
- Po dobu reorganizace zůstává dlužník osobou s dispozičními oprávněními (§ 229 odst. 3 písm. d) insolvenčního zákona).

Následky rozhodnutí o povolení reorganizace – přijatého byť na základě lživých informací obsažených v insolvenčním návrhu – je velmi obtížné omezit, neboť proti němu není přípustné nejen odvolání (§ 328 insolvenčního zákona), ale ani žaloba pro zmatečnost (usnesení Nejvyššího soudu ze 30. 5. 2019 sp. zn. 29 ICdo 69/2017) a přeměnit povolenou reorganizaci v konkurs lze podle stávající právní úpravy až po zamítnutí reorganizačního plánu, a to teprve tehdy, jestliže možnost předložit reorganizační plán nevyužily ani další osoby (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018 sp. zn. 29 NS 15/2016-B-332).

K uvedenému je třeba doplnit, že tomuto přispívá i ta okolnost, že insolvenční zákon v § 155 insolvenčního zákona prosazuje jako základní pravidlo pro znalecké ocenění majetkové podstaty fikci skončení provozu oceňovaného závodu, tedy má být zjišťována likvidační hodnota závodu, jako kdyby se nepředpokládala dlouhodobější existence závodu,

ačkoli reorganizací se rozumí postupné uspokojování pohledávek věřitelů zpravidla při zachování provozu dlužníkovy podniku (§ 316 odst. 1 insolvenčního zákona).

Tyto insolvenční souvislosti mohou ještě více rezonovat v případech, které se týkají aktuální problematiky dospívání podnikových dluhopisů, resp. neschopnosti dlužníků dostát svým závazkům z dluhopisů. Na uvedené se upozorňuje, neboť přes objemnost tohoto trhu o jeho stavu chybí ucelenější souhrnné informace, když dohledové pravomoci ČNB v oblasti nabídek dluhopisů jsou minimální a spíše formální.

Opatření

* MS vypracovalo k adaptaci nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. 10. 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, a k implementaci věcně související směrnice EP a Rady (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.** Uvedeným nařízením, které vstoupilo v platnost dne 20. 11. 2017, bude na konci roku 2020 či na počátku roku 2021 zřízena nová unijní instituce, a to Úřad evropského veřejného žalobce. Hlavním cílem této nové instituce je trestní stíhání pachatelů trestných činů proti finančním zájmům Unie podle směrnice EP a Rady (EU) 2017/1371 a plnění úlohy veřejného žalobce v těchto věcech před příslušnými vnitrostátními soudy. Zpracovaná adaptační úprava řeší právní postavení státních zástupců, kteří budou jmenováni do funkce evropských žalobců a evropských pověřených žalobců. Dále byla navržena i úprava trestních předpisů, protože v souladu s adaptovaným nařízením by evropští pověřený žalobci i evropští žalobci měli mít k dispozici stejné prostředky jako vnitrostátní státní zástupci a měli by mít možnost získávat veškeré relevantní informace uložené ve vnitrostátních databázích pro vyšetřování trestných činů a databázích donucovacích orgánů, jakož i v dalších příslušných rejstřících orgánů veřejné moci, a to za stejných podmínek, jaké se v podobných případech uplatňují podle vnitrostátního práva. Směrnice EP a Rady (EU) 2017/1371 dílčím způsobem rozšířila požadavky na ochranu finančních EU, pro řádnou implementaci bylo tedy nutné provést určité změny ve

*vymezení skutkové podstaty trestného činu poškození finančních zájmů EU podle § 260 trestního zákoníku (předmětem ochrany napříště nemají být pouze finanční prostředky pocházející z rozpočtu EU, ale i majetek z něho pořízený). Zároveň byla tímto zákonem zakotvena možnost sdílet část majetku získaného výkonem trestních sankcí i na jiném právním základě než na základě uznaného cizozemského rozhodnutí v trestním řízení, a to v případech, kdy jim byla v rámci jimi vedeného trestního řízení poskytnuta cizím státem významná justiční spolupráce ve věcech trestních. Tento návrh byl publikován jako **zákon č. 315/2019 Sb.** a účinnosti nabyl dne 1. 12. 2019.*

2.2.4.1 Podezřelý obchody

V roce 2019 přijal FAÚ celkem 3 954 podnětů k provedení šetření ve smyslu podezřelého obchodu. Tento počet, odpovídající úrovni roku 2018, kdy úřad obdržel 4 028 podnětů, potvrzuje vzrůstající trend oproti předcházejícím obdobím (2017: 3 524, 2016: 2 948). Výsledkem následně provedeného prošetření obdržených podnětů bylo podání celkem 471 trestních oznámení. Z toho ve 299 případech došlo k blokaci finančních prostředků jakožto výnosu z trestné činnosti. Tento téměř dvoutřetinový podíl trestních oznámení se současnou blokací finančních prostředků deklaruje, že snaha o efektivní odčerpání výnosu z trestné činnosti je i nadále jednou z priorit úřadu. Celkem byla zajištěna částka 2 269 mil. Kč, což je údaj korespondující s výší zajištění v roce 2017 (2 146 mil. Kč). Již tradičně bylo velice častým výsledkem šetření úřadu v mnoha případech zjištění informací významných pro činnost správce daně. Konkrétně bylo v roce 2019 postoupeno FS a CS ČR celkem 2 035 informací s podezřením na porušení daňových či celních předpisů. Tento ukazatel dokazuje nezanedbatelný podíl úřadu na úspěšnosti správců daně při výběru daní.

Z pohledu typologií, trendů a zdrojové trestné činnosti lze konstatovat, že mezi nejčastěji zastoupené predikativní trestné činy patří i nadále různé formy podvodného jednání, zahrnující jednak všechny typy skutkově jednoduchých obecných podvodů, ale i podvody vysoce sofistikované, charakteristické vysokou mírou profesionality a organizovanosti pachatelů, dále daňová trestná činnost, úpadkové delikty, trestná činnost spojená s korupcí a prodejem drog. Mezi trendy, na které úřad aktuálně zaměřuje svoji pozornost, patří zejména problematiky tranzitních účtů, investičních podvodů, virtuálních měn a bankovních účtů založených na falešnou či odcizenou identitu.

Trvalou prioritou úřadu je s ohledem na aktuální situaci zcela logicky oblast financování terorismu. I zde byla v průběhu roku 2019 nadále prohlubována spolupráce se všemi zainteresovanými složkami, a to jak na vnitrostátní, tak na mezinárodní úrovni. FAÚ rovněž edukativně a metodicky průběžně působí na povinné osoby, zejména za účelem zkvalitnění detekce jednání, která by financování terorismu mohla nasvědčovat. V této souvislosti je zároveň možné všeobecně konstatovat trvalé rozšiřování spolupráce se zpravodajskými službami, jehož důkazem je 210 rozsáhlých zájmových informací poskytnutých těmto službám ze strany FAÚ v roce 2019.

2.2.4.2 Legalizace výnosů z trestné činnosti

V souvislosti s problematikou legalizace výnosů z trestné činnosti nedošlo v roce 2019 k zásadnějším změnám. Zdrojovým trestným činem v rámci legalizace výnosů z trestné činnosti a praní peněz nadále zůstává trestný čin podvodu (nejčastěji daňové podvody, phishingové podvody, úvěrové podvody, podvodné inzeráty a e-shopy a dotační podvody).

K zastření původu nelegálně nabytých peněžních prostředků jsou využívány bankovní účty zřízené na padělané nebo zcizené osobní doklady převážně cizích státních příslušníků. V této oblasti dominují východoevropské, balkánské a africké země. Bankovní účty jsou ve většině případů upotřebeny jednorázově, tedy jako tzv. účty průtokové. Pachatelé jsou rovněž využíváni tzv. money mules (bílí koně), kteří převádí peněžní prostředky a za tyto služby obdrží odměnu ve výši několik set korun. Často se jedná o osoby bez domova, sociálně slabé, ale i matky na mateřské dovolené nebo studenty.

Sofistikovanější formu legalizace prostředků pocházející z trestné činnosti představují tzv. fakturační společnosti. Jedná se o ready-made společnosti, které nemají zaměstnance a jejich skutečnou podnikatelskou činností je přeposílání daňových dokladů s fiktivním předmětem činnosti na další články řetězce. Nejčastěji se jedná o reklamní služby nebo poradentství.

Fenomén se vzrůstající tendencí představují nové platební metody, především využívání kryptoměn, anonymních platebních prostředků, předplacených karet apod. Do budoucna lze očekávat, že metody užívané skupinami organizovaného zločinu budou stále sofistikovanější a bude docházet k masivnějšímu zapojení nových elektronických platebních metod a platebních institucí.

Klíčový problém při postihování praní peněz v mezinárodním měřítku představuje zákonem stanovená nezbytnost prokazování tzv. hlavního (primárního) trestného činu, který je zdrojem nelegálních výnosů. Efektivitu prokazování existence konkrétního určitého zdrojového trestného činu přitom zásadním způsobem eliminují typické faktory (trestný čin páchaný na území cizího státu, finanční transfery spojující často více zdrojů vč. legálních příjmů), variabilní úroveň policejní spolupráce s různými státy, zejména bývalého SSSR, a leckdy neuspokojivá realizace právních pomoci (zásadní zpoždění odpovědi znemožňující využití poznatků v trestním řízení nebo dokonce absence odpovědi). Průběžně dochází k detekci významných finančních transferů provázaných s mezinárodními kriminálními strukturami, přičemž efektivnější postihy se uplatňují především v případech, kdy zdrojová trestná činnost je páchána na území ČR, nebo v případech, kdy společně s praním peněz dochází zároveň k páchání jiné trestné činnosti (daňových nebo korupčních trestných činů).

V rámci PČR byl v roce 2019 zajištěn majetek z trestné činnosti v celkové hodnotě 5,3 (-2,6) mld. Kč.

Zajištěnými komoditami jsou především peněžní prostředky na bankovních účtech i v hotovosti, nemovitosti, dopravní prostředky, cenné papíry, směnky, zlato, šperky a virtuální měny. V roce 2019 zajistila NCOZ 113 Bitcoinů. Z pohledu výše zajištěné měny se jedná o doposud největší realizovaný případ na území ČR.

2.2.4.3 Hazard

V roce 2019 byl zaznamenán v porovnání s rokem 2018 razantní nárůst počtu zjištěných skutků **neoprávněné provozování hazardní hry** (§ 252 TZ). Bylo zaregistrováno 119 (+96, tj. +418,3 %) skutků při objasnenosti 37 % (-58,7 %). Razantní nárůst skutků byl způsoben téměř ze 100 % tzv. **dipováním**, které se v roce 2019 velmi rozšířilo napříč celou ČR. Jedná se o internetovou hazardní hru, jejíž průběh je podobný on-line tombole nebo loterii, ve které lidé ve virtuálním prostředí soutěží o reálné předměty, v současné době přímo i o peníze, zájezdy atd. Podmínkou účasti je, že si koupí losy (jeden los stojí desetikoruny až stokoruny), tzv. dipy, a pak čekají, zda je někdo vylosuje, což probíhá formou on-line, tedy bez jakékoliv kontroly férovosti a skutečné náhody při výběru vítěze. Soutěží se v uzavřených skupinách na sociálních sítích, zejména na facebooku. Ve skupině jsou desítky až stovky členů. Správkyně těchto skupin, které samotnou dílčí hru organizují, si přijdou na tisíce,

ale i desetitisíce korun měsíčně. Správkyně skupin jsou většinou ženy na mateřské dovolené, které si tímto způsobem přivydělávají, přičemž mnohdy netuší, že porušují zákon, neboť se jedná o nelegální hazard. Svůj výdělek také žádným způsobem nedaní.

PČR se i v roce 2019 podílela na boji proti nelegálnímu provozování hracích přístrojů ve formě tzv. **kvízomatů** a to pokračující činností pracovního týmu Výhra, který se zabývá společnými trestními řízeními ve věci trestného činu nelegálního provozování hazardní hry provozované ve formě kvízomatů. I v roce 2019 došlo ze strany pracovního týmu Výhra v součinnosti s CS ČR k efektivnímu boji proti nelegálnímu provozování hracích přístrojů ve formě kvízomatů, který vyústil obviněním osob podílejících se na organizování nelegálního provozu těchto zařízení.

Na základě dosavadní praxe lze předvídat, že v roce 2020 bude nadále pokračovat trend provozování hracích přístrojů ve formě kvízomatů, a to zejména prostřednictvím neustále nově nastupujících druhů her, nyní se zapojením virtuálního prvku při provozu těchto zařízení. Činnost pracovního týmu Výhra se bude dále zabývat i koordinační a metodickou činností na úseku hazardu.

V oblasti kontrol hazardních her a loterií bylo za výše uvedené období útvary Dohledu CS ČR provedeno celkem 1 392 kontrol, z toho;

- zjištěno 905 porušení právních předpisů;
- odhaleno 257 nelegálních heren;
- zajištěno 157 ks hracích přístrojů (typů IVT, VHP, LLS, EMR);
- zajištěno 836 ks hracích přístrojů typu „kvízomat“;
- zajištěno 886 280 Kč v hotovosti.

Opatření

** CS ČR získala od 1. 10. 2019 přenesenou kompetenci výkonu státního dozoru nad dodržováním povinností stanovených zákonem č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách v oblasti poskytování a provozování internetových her. Pro potřeby hodnocení rizik a identifikace hazardních her v internetovém prostředí byla současně CS ČR zahájena specializovaná analytická činnost, jejímž cílem je operativní vyhledávání a dokumentace nezákonné reklamy a nelegálních poskytovatelů hazardních her orientovaných na tuzemský trh.*

2.2.4.4 Kriminalita páchaná na životním prostředí

Environmentální kriminalita vykazovala v roce 2019 mírný pokles zjištěných trestných činů. Z hlediska

absolutních čísel bylo v této oblasti spácháno celkem 267 (-32) trestných činů. Výsledky roku 2019 ukázaly, že trendy z minulých let týkající se počtu spáchaných skutků v rámci jednotlivých forem environmentální kriminality jsou trvalejšího charakteru. Výjimkou je pouze pokles nápadu u trestného činu pytláctví, u kterého došlo v roce 2019 k propadu o 28,5%.

PČR se nadále, zejména ve spolupráci s kontrolními orgány ČIŽP, zabývá nelegálním obchodem s exempláři chráněných druhů, zejména těch, u kterých obchod generuje nejvyšší nelegální finanční zisky.

Z dalších oblastí environmentální kriminality je třeba věnovat pozornost stále narůstajícímu počtu případů v oblasti týrání zvířat. I když není nárůst tak strmý jako v předchozích letech (+3,8 %), nadále se tato oblast drží na prvním místě v absolutním počtu zjištěných případů environmentální kriminality. Zatímco případy z oblasti zájmových a hospodářských chovů vykazují i vyšší míru objasněnosti, případy spáchané na zvířatech ve volné přírodě jsou nadále objasňovány i přes předchozí přijatá opatření jen sporadicky.

Odpady

Zvýšená aktivita organizovaných skupin byla v roce 2019 zaznamenána zejména v oblasti nelegálního nakládání s odpady, tj. v nelegálním dovozu odpadu do ČR ze zahraničí. Jak vyplývá z prvních případů nelegálního dovozu nebezpečných odpadů z Polské republiky, jakož z kontrolní akce uskutečněné v listopadu 2019, existuje reálná hrozba, že se ČR může stát, resp. se již stává, jednou z cílových zemí, kam organizované zločinecké skupiny přepravují odpady k uložení nebo jejich další likvidaci. Tato situace je odrazem toho, že Čína radikálním způsobem odstoupila od dosavadního způsobu přijímání odpadů z Evropy, která tak ztratila možnost jeho exportu, přičemž disponuje omezenými kapacitami na jeho zpracování. V zemích původu je nakládání s těmito odpady jednak ekonomicky náročnější než např. v ČR, dále v těchto zemích existují legislativní omezení pro skládkování, popř. kapacity spaloven jsou často na svých současných hranicích. Původci odpadů (zejm. v SRN a Itálii) tak hledají jakýkoliv odbyt pro tento odpad i v jiných evropských zemích, patrně i za účelem vykazování splnění recyklačních cílů. Odesílatelé pro tyto účely zneužívají režim tzv. „zeleného seznamu“ odpadů, který však slouží pouze pro využitelné druhy odpadů (skutečnou recyklaci). V konečném důsledku vznikají nelegální sklady nevyužitelných plastů (v ČR bylo evidováno takto 7 lokalit v roce 2019), popř. jsou odpady přímo odváženy na skládky či spalovny odpadů v ČR, což je v rozporu s legislativou odpadového

hospodářství. Tato činnost je patrně dobře organizovaná a spojena se zajímavými ekonomickými příjmy pro příjemce odpadů. Toto jednání představuje často obtížně odhalitelnou trestnou činnost, jelikož jsou skrytě zejm. za účelem odstranění přivázeny nerecyklovatelné odpady, aniž by však přepravy byly oznamovány příslušným úřadům. V rámci spolupráce CS ČR, ČIŽP, MŽP a PČR je aktuálně cca 10 případů nedovolených přeprav, přičemž cca polovina případů je dále rozpracována orgány činnými v trestním řízení pro podezření z trestného činu jako nedovolená přeprava odpadů podle § 298 odst. 1 trestního zákoníku.

Dne 9. 12. 2019 schválila vláda ČR návrh nového zákona o odpadech, který obsahuje řadu dalších opatření navazujících na novelu zákona o odpadech č. 223/2015 Sb. a vyhlášku č. 83/2016 Sb., díky kterým se podařilo snížit počet trestných činů spojených s krádežemi kovů o 72 %. Mezi plánovaná opatření patří např. zavedení kamerového systému ve sběrnách a výkupnách kovů, definice závažných porušení zákona o odpadech, na základě kterých je možné odebrat souhlas k provozování sběren, stanovení povinnosti proškolení obsluhy sběren, omezení možnosti výkupu kovových odpadů v mobilních sběrnách nebo rozšíření sankčních pravomocí krajských úřadů. Cílem těchto opatření je dále napomoci ke snížení trestné činnosti při výkupu kovových odpadů. Nový zákon by měly nabýt účinnosti na počátku roku 2021.

Na úrovni EU bylo v roce 2019 ukončeno 8. kolo vzájemných hodnocení členských států EU zaměřené na potírání kriminality páchané na životním prostředí, konkrétně oblasti nelegálního nakládání s odpady a nebezpečnými látkami. ČR připravuje na základě doporučení hodnotící zprávy strategický materiál zaměřený na prevenci a potírání této trestné činnosti, který bude vládě předložen v září 2020.

CS ČR v uplynulém období řešila nelegální přepravy odpadů na území ČR. Podvody s toxickým odpadem jsou podle Interpolu pátým největším nelegálním byznysem v Evropě. Firmy několik let porušují zákony, neplatí uložení sankce, a když už je tlak úřadů příliš velký, majitelé nechají společnost zkrachovat, založí novou a ta v byznysu pokračuje. V Česku se tak ročně „ztratí“ tisíce tun nebezpečného odpadu, jako jsou chemikálie, barvy nebo oleje. Věcná příslušnost CS ČR souvisí s nelegálním dovozem, a vývozem odpadů a s podvody s tím souvisejícími. Jedná se o typologii podvodů parametrů environmentální kriminality, kriminality spojené s legalizací výnosů a praní peněz a rovněž i aktivit entit organizovaného zločinu. Na rozkrývání tohoto druhu trestné činnosti je důležitá

spolupráce s ČIŽP, útvary mobilního dohledu CS ČR a rovněž i se zahraničními partnery.

V rámci kontrol přeshraniční přepravy odpadů zjistily útvary Mobilního dohledu celních úřadů 45 případů (celkem 974 366 kg odpadu) podezření z porušení předpisů přeshraniční přepravy odpadů (jedná se o kontroly vozidel přepravujících odpad na pozemních komunikacích). Oproti roku 2018 se jedná o trojnásobný nárůst počtu zjištěných porušení i množství odpadů.

Nelegální zabíjení volně žijících živočichů

Trávení, pytláctví a jiné způsoby nelegálního lovu a odchyty včetně vybírání hnízd volně žijících živočichů ad. je závažnou a v řadě případů trestnou činností, která v případě otrav představuje svým rozsahem bezpečnostní riziko rovněž pro domácí zvířata (otravy karbofuranem aj.), stejně tak i lidi samotné (též např. případy nastražených pastí). Nelegální způsoby zabíjení volně žijících živočichů se dotýkají nejvíce vzácných druhů (např. dravců – orel, sokol ad. v případě vybírání hnízd či zástřelů, či šelem – rys či vlk v případě trofejního lovu) a v kumulaci s ostatními negativními vlivy mají zásadní vliv na početnost těchto živočichů. Důvody této činnosti jsou zejména určitý užitek (trofej, zdroj potravy) či konflikt s člověkem (např. zemědělství nebo myslivost). Až desítky vyder a rysů a jedinců dalších vzácných druhů jsou dle odhadů odborníků ročně zabity pytláky.

Podle dostupných informací je asi polovina nalezených uhynulých živočichů úmyslně otrávena. Za posledních 10 let je celkový počet evidovaných jedinců zvláště chráněných druhů živočichů včetně kriticky ohrožených orlů, sokolů nebo luňáků asi 300. Celkem byli otráveni dravci nalezeni na více jak 130 lokalitách na celém území ČR. Vzhledem k tomu, že se podaří najít pouze malou část usmrčených živočichů, lze předpokládat, že rozsah a dopady úmyslného trávení jsou daleko závažnější, než jak nám ukazují statistiky vedené na základě přímých nálezů. Mimo případy otrávených volně žijících živočichů nejsou vzácné ani případy otrávených psů, koček či dokonce hospodářských zvířat. Nejčastěji bývají použity přípravky na bázi karbamátů (zejména zakázaný karbofuran), fosfidů či organofosfátů, bohužel v posledních letech nastává trend používat jiné dostupnější a méně známé přípravky. Jenom v roce 2019 byla úmyslná otrava prokázána u minimálně 5 desítek otrávených zvířat, pravděpodobná otrava až u 100 jedinců.

Úmyslné trávení volně žijících živočichů dlouhodobě dokumentuje mj. Česká společnost ornitologická,

kteřá v rámci programu „Volná křídla“ v databázi na webových stránkách www.karbofuran.cz každoročně eviduje několik desítek až set otrávených živočichů ročně. Hojně jsou mezi nimi zastoupeni jedinci zvláště chráněných živočichů, včetně kriticky nebo silně ohrožených druhů, jako je orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), orel skalní (*Aquila chrysaetos*), luňáci, káně a další dravci, vrány nebo krkavci, případně též šelmy (vydra, kuna nebo liška).

V roce 2019 je doložen zatím největší počet nalezených uhynulých jedinců, což lze přičítat především zvýšení úspěšnosti dohledávání. K nejzávažnějším nálezům za rok 2019 patří uhynulý orel mořský a jeho dvě mláďata, kteří se stali obětí otravy karbofuranem. Objasněnost této formy kriminality je stále téměř nulová. Přestože se podařilo nalézt větší počet uhynulých zvířat, a dokonce identifikovat některé podezřelé osoby, vinu konkrétního pachatele se doposud nepodařilo spolehlivě prokázat. Jednoho z potenciálních pachatelů soud uznal vinným pouze ve věci nelegálního držení karbofuranu.

S rizikem otrav volně žijících živočichů dále souvisí intenzivní aplikace rodenticidů v průběhu srpna a podzimu roku 2019, která byla odpovědí na gradaci hraboše polního na zemědělských kulturách. Zejména při nesprávné (povrchové) aplikaci přípravku hrozí riziko sekundární otravy predátorů, přičemž z našeho území byl dokladován úhyn čápa. Nejvíce jsou ohroženy zvláště chráněné druhy hlodavců, mezi které patří například syseľ nebo křeček, u kterého byla rovněž prokázána otrava používaným přípravkem. Vzhledem k obrovskému rozsahu realizovaných aplikací se příslušným úřadům z kapacitních důvodů podařilo zamezit potenciálním úhynům necílových (včetně zvláště chráněných) druhů pouze ve zlomku případů. Za rizikové lze považovat zejména zjevně nesprávné aplikace těchto přípravků.

V posledních letech pravděpodobně mírně ustupuje či stagnuje dříve více rozšířený trend pytláctví, který však stále zůstává spolu zejména s nelegálním trávením jedním z nejvýznamnějších problémů dané problematiky. Nadále se v ČR rovněž vyskytuje problém, který je dlouhodobě velmi obtížně řešitelný, a sice odchyt zvláště chráněných živočichů za účelem zájmového chovu, případně za účelem prodeje dalším chovatelům v ČR i zahraničí a za účelem preparace a prodeje vycpanin. V posledních letech byla PČR i ČIŽP řešena řada případů této nelegální činnosti.

Jedním z dalších nových nástrojů, jak docílit zlepšení této situace, je **Národní strategie řešení nelegálního**

zabíjení a otrav volně žijících živočichů v ČR 2020-2030, která byla schválena 6. 1. 2020. Strategie by měla zajistit koordinaci činností státních orgánů a zároveň stanovit konkrétní opatření, která napomohou zlepšení (řešení) situace.

Nezákonný obchod s ohroženými druhy živočichů a rostlin (wildlifecrime)

Obecně lze konstatovat, že stále platí dělení nelegálního obchodu s exempláři CITES na dvě primární skupiny. První skupinu můžeme označit jako „turistickou“. Do té by se mohly řadit rovněž případy zadržených exemplářů sukulentů, kterých bylo v loňském roce několik desítek. Ve srovnání s uplynulými lety lze toto označit za skokový nárůst. Ve všech případech šlo o deklarované vývozy přes Českou poštu, s.p.

Do druhé skupiny spadají případy závažného porušování celních předpisů a páčání trestné činnosti. Zde se setkáváme se závažnějšími případy nelegálního obchodu s exempláři CITES, a to jak v souvislosti s dovozem, vývozem i tranzitem. Závažné případy prověřují odbory Pátrání GŘC. Wildlifecrime je velmi výnosná činnost, jež vytváří prostor a motivaci pro nezákonné aktivity. Nelegální činnost má často organizovaný charakter a bývá spojena i s dalšími druhy kriminality (daňové úniky, padělání dokumentů, praní peněz, podvody, ohrožení veřejného zdraví, týrání zvířat). Závažným fenoménem, na nějž je poukazováno v posledních letech, je propojení wildlifecrime s terorismem, neboť obchod s některými cennými komoditami (slonovina, nosorožčí rohy) slouží jako zdroj financování teroristických skupin (Al-Shabaab, Boko Haram, Joseph Kony ad.). ČR hraje v obchodu s wildlife významnou roli, a to jako jak země transitní, tak země cílová. Na území státu působí organizované skupiny zabývající se především vysoce výnosnými komoditami např. slonovinou, nosorožčími rohy, tygřími produkty. Přes určité pokroky má ČR v oblasti odhalování a postihování této nelegální činnosti stále značné rezervy. Jedním z dalších nových nástrojů, jak docílit zlepšení této situace, je **Akční plán pro potírání nelegálního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin do roku 2023**, který vláda ČR schválila 20. 1. 2020.

Co se týče současných trendů v oblasti wildlifecrime v ČR, přetrvává významné zapojení vietnamské komunity do nelegálního obchodu s ohroženými druhy. Dalším okruhem osob zapojených do nelegálních činností v dané oblasti jsou chovatelé exotických zvířat a lovci. Přetrvávající problém posledních let jsou komerční zařízení veřejně

vystavující šelmy a umožňující mazlení malých mláďat. Jedná se o zcela nevhodný způsob edukace veřejnosti především dětí, dochází k týrání zvířat a některá zařízení jsou i zapojena do nelegálního obchodu s ohroženými druhy.

Nejvýznamnějším případem roku 2019 bylo odhalení velké skupiny lovců/pytláků, překupníků a preparátorů, kteří se zaměřovali na nelegální lov rysů, vlků, medvědů, losů, vyder, dravých ptáků, tetřevů, tetřívků a dalších chráněných druhů. Jednalo se o zvířata lovená jak na území ČR, tak i v jiných státech, docházelo k porušování úmluvy CITES, práva EU v oblasti obchodování s ohroženými druhy, zákona č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy, v platném znění i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Na rozdíl od uplynulých let byl zaznamenán, tedy alespoň v rovině oficiální čísel a statistik, pokles nelegálního obchodu se slonovinou.

CS ČR zachytila v roce 2019 celkem 134 případů nelegálně dovážených nebo vyvážených exemplářů podléhajících úmluvě CITES. Oproti roku 2018 se jedná o 14 případů méně, což nenaznačuje žádný zásadní výkyv. Z živých zachycených exemplářů se jednalo o 829 kusů rostlin nebo jejich částí a 39,6 kg úhořího monté (mladí úhoři cca 7 cm). Z neživých exemplářů bylo zachyceno nejvíce tradiční čínské medicíny v celkovém počtu 5 261 (kusů, balení), 967 kusů dřevěných výrobků, 226 ks bezobratlých, 9 savců (zuby, kůže, drápy, lebky apod.), 8 výrobků z plazů.

ČIŽP v roce 2019 uložila v oblasti CITES 174 pravomocných pokut (93 za nelegální dovoz či vývoz exemplářů) v celkové výši 913 050 Kč. Ve 109 případech ČIŽP exempláře CITES zabavila – zabaveno bylo celkem 72 189 jedinců – 70 162 živých a 2 027 neživých a uhynulých. Vysoké číslo zabavených živých exemplářů je způsobeno kauzou záchytu úhořího monte na letišti v Praze Ruzyni (18 kg monte bylo tvořeno cca 70 000 exempláři úhořích larev tzv. monte). Závažné kauzy jsou předávány k řešení orgánům činným v trestním řízení, s nimiž ČIŽP aktivně spolupracuje – v roce 2019 bylo podáno 7 trestních oznámení a inspektoři asistovali u 16 domovních prohlídek a realizací prováděných orgány činnými v trestním řízení. Inspektoři ČIŽP bylo provedeno 558 kontrol dle zákona č. 100/2004 Sb. Kontroly dovozu a vývozu v roce 2019 činily 74 % všech CITES kontrol (tj. 412 kontrol – 235 z nich bylo provedeno na letištích s mezinárodním provozem, především na letišti Václava Havla v Praze Ruzyni, 177 kontrol pak na celní poště). Kontroly ve vnitrozemí ČR zaměřené na

chovatele, pěstitele a držitele neživých exemplářů tvořily 19 % kontrolní činnosti ČIŽP (103 kontrol), kontroly obchodníků a firem pak 4 % (23 kontrol).

Opatření

** Nejvyšší státní zastupitelství se v součinnosti s nižšími státními zastupitelstvími podrobněji zabývalo v roce 2019 problematikou nelegálního nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami. Účelem této aktivity bylo především shromáždit poznatky o tomto specifickém druhu trestné činnosti, získat statistické údaje o jejím výskytu na území ČR, analyzovat případné hmotněprávní nebo procesní aplikační problémy a na základě učiněných zjištění pak přijmout odpovídající opatření. Výstup z této aktivity byl publikován počátkem roku 2020.*

2.2.4.5 Duševní vlastnictví

Trestná činnost proti duševnímu vlastnictví se ustálila v kyberprostoru. Pachatelé využívají anonymity, kterou jim poskytuje internet nebo možnost nabízet a odesílat zboží z jiné země, kde platí jiné právní předpisy.

Pokles (o 222 skutků, tj. -41,3 %) byl zaznamenán u trestného činu porušení autorského práva, práv k databázím, přičemž objasněnost je na stále vysoké úrovni (45,9 %). Nárůst (o 110 skutků, tj. + 28,4 %) byl zaznamenán u trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením.

V rámci prověřování a vyšetřování trestných činů proti duševnímu vlastnictví se stále častěji objevuje mezinárodní prvek, neboť zájmové servery jsou provozovány v zahraničí a poškozené subjekty nemají zastoupení v ČR. V těchto případech je nutné intenzivně využívat mezinárodní policejní spolupráci a institut právní pomoci.

V roce 2019 zajistila CS ČR v celním řízení 4 182 287 kusů zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřeno hodnotami originálních výrobků, ve výši 224 648 163 Kč. V porovnání s rokem 2018 došlo k zvýšení množství zadrženého zboží, kdy současně s množstvím se zvýšila i hodnota zadrženého zboží. Nejvíce zajišťovaným zbožím v celním řízení (po množství strážce) byly elektronické přístroje, jejich části, součásti a příslušenství, tabák, obalový materiál, obuv, léčiva, oděvy, zboží osobní potřeby.

Nejčastěji zajišťované zboží, co do množství, spadá pod kategorie hračky, části, součásti a příslušenství mobilních telefonů, oblečení a parfémů.

V rámci trestního řízení bylo v roce 2019 zajištěno 4 023 kusů zboží v souhrnné hodnotě 5 322 062 Kč. Nejčastěji zajišťovaným zbožím byly oděvy, obuv, galanterie, herbicidy.

Celkově bylo v celním řízení, na vnitrostátním trhu a v trestním řízení v roce 2019 zadrženo přes 4,414 mil. kusů zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví v souhrnné hodnotě 678,422 mil. Kč.

V oblasti celního řízení je zřejmě stále pokračujícím trendem dovoz zboží neporušujícího práva duševního vlastnictví na území EU, podrobení tohoto zboží běžným celním formalitám a jeho uskladnění v cílovém členském státě (potažmo v ČR). Po získání celního statusu zboží Společenství se dostává do skrytých dílen, ve kterých je zboží opatřeno označeními známých práv duševního vlastnictví a následně umísťováno na vnitrostátním trhu daného státu.

Na vnitrostátním trhu bylo orgány CS ČR provedeno velké množství záchytů zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví vyskytujícího se na vietnamských tržnicích, ve stánkovém prodeji, či v kamenných obchodech. Celkově bylo provedeno 2 692 kontrol, zboží bylo zajištěno v 591 případech.

V souvislosti s organizovanou kriminalitou v oblasti výroby, dovozu, vývozu a prodeje zboží porušujícího práva duševního vlastnictví zaznamenává ČR v průběhu uplynulého roku nárůst nabídky tohoto zboží prostřednictvím různých webových portálů a sociálních sítí. Zejména se jedná o potraviny, přípravky na hubnutí, pro podporu erekce, náhradní díly k vozidlům, elektronické vybavení apod. Pokračujícím trendem jsou případy tzv. „Droppshippingu“, který spočívá v nabídce zboží prostřednictvím webových portálů, kdy po objednání zboží zákazníkem v ČR objedná prodejce zboží ze třetí země a nechá jej zaslat přímo na adresu kupujícího, tedy se stává tzv. pouhým zprostředkovatelem (přeprodejcem), který se zbožím nepříjde do styku a nefiguruje na žádných dokladech. Tímto způsobem se na Unijní trh dostává poměrně velké množství zboží porušujícího práva duševního vlastnictví prostřednictvím balíků se statusem neobchodního zboží. V rámci trestního řízení bylo ve spolupráci se zahraničními partnery zrealizováno několik případů prodeje padělků textilu prostřednictvím českých webových stránek, a to jak českým subjektům, tak zahraničním. Dále bylo zrealizováno několik případů, které byly zaměřeny na maloprodejce prostřednictvím uzavřených facebookových skupin. Jedná se o případy, kdy maloprodejce objedná větší zásilku zboží v jedné

várce různých velikostí a ty následně inzeruje v uzavřené skupině (nejčastěji inzerující rovnou do informací o skupině uvede, že kupující je obeznámen se skutečností, že nekupuje originální výrobky).

Významným nástrojem v boji proti šíření padělků a zboží porušujícího práva k duševnímu vlastnictví, včetně obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, byla systematická analýza otevřených zdrojů, zejména inzertních a aukčních severů, které i v roce 2019 byly nejvíce využívány pro zprostředkování nelegálního zboží. Nabídka falsifikátů a nedovolených napodobenin textilního, drogistického a spotřebního zboží byla CS ČR zdokumentována na tuzemských serverech Sbazar, Bazoš, Hyperinzerce či Aukro, na zahraničních eBay, Aliexpress. Mezi nové trendy v oblasti problematiky internetového prodeje lze zahrnout migraci nabídky léků, anabolik a steroidů z inzertních serverů na soukromé webové stránky a dále prodej nelegitímního zboží v uzavřených skupinách anonymních osob sdružujících se na sociálních sítích facebook a instagram. Konstantní vývoj zaznamenal i systém tzv. „Droppshippingu“, obchodu prostřednictvím zahraničních webových portálů, kdy je nelegální či zakázané zboží ze třetích zemí zasíláno přímo na adresu kupujícího v ČR zprostředkovatelem, který zboží fyzicky nevlastní. V roce 2019 se CS ČR ve spolupráci s CZ NIC podařilo v rámci mezinárodní operace „In Our Size“ několik těchto domén odhalit a ukončit jejich provoz.

Opatření

* V gesci MPO pokračovala v roce 2019 činnost *Mezirezortní komise pro potírání nelegálního jednání proti právům k duševnímu vlastnictví*. Práce Komise vycházela z *operativního programu pro období 2019/2020, který je zaměřen na prohlubování spolupráce mezi orgány státní správy, spolupráci s vlastníky práv, porušování práv na internetu, prevenci, vzdělávání a legislativu*. V souladu s tímto programem věnuje Komise a její jednotliví členové zvýšenou pozornost oblasti legislativy a hledání konkrétních možností podpory legální nabídky digitálního obsahu v ČR.

Komise se rovněž v roce 2019 podílela na přípravě *Zprávy o naplňování práv k duševnímu vlastnictví v ČR za rok 2018, která bývá každoročně zpracovávána pro účely hodnotícího procesu vlády USA o stavu porušování práv k duševnímu vlastnictví v jednotlivých zemích*. Zpráva slouží k informování americké administrativy o pokroku v ochraně práv a potírání nelegální činnosti v oblasti duševního vlastnictví v ČR

za dané období. Jejím účelem je dokumentovat dobrou úroveň ochrany a vymáhání práv k duševnímu vlastnictví v ČR a pomocí proaktivního přístupu předejít zařazení ČR na seznam zemí porušujících v masivním měřítku tato práva (tzv. Watch List). ČR v roce 2019 nebyla – již po desáté za sebou – na Watch List zařazena.

* Z důvodu mezinárodního charakteru trestné činnosti proti duševnímu vlastnictví za účelem efektivnějšího potírání této kriminality je PČR zapojena do mezinárodního boje s trestnou činností proti duševnímu vlastnictví formou osobní účasti na mezinárodních konferencích a na pracovních jednáních v souvislosti se zapojením do mezinárodních operací koordinovaných Europolem (např. APHRODITE II). Dále byla navázána spolupráce s Úřadem EU pro duševní vlastnictví (EUIPO) v souvislosti se zřízením přístupů pro PČR do evropské databáze s názvem IP ENFORCEMENT PORTAL (dříve EDB), čímž došlo ke zvýšení efektivity mezinárodní spolupráce v rámci boje proti porušování práv duševního vlastnictví spočívající v užší spolupráci zástupců policie, orgánů celní správy zemí EU navzájem i ve vztahu k majitelům práv duševního vlastnictví.

2.2.4.6 Daňová kriminalita

Případy nejzávažnější daňové kriminality se vyznačují celorepublikovým rozsahem, a to bez ohledu na lokalitu sídel podezřelých společností a místo pobytu jejich statutárních zástupců nebo jiných osob, tak i mezinárodním rozsahem, často s mnohonásobným zapojením cizozemských firem, osob, bankovních účtů apod.

V rámci legislativních změn, zejména po zavedení institutu kontrolních hlášení, se část daňové kriminality, která byla spojena s mezinárodním prvkem, především v souvislosti s čerpáním nadměrných odpočtů, podařilo do značné míry potlačit. Ve výsledku tak byla část uvedené kriminality vytlačena mimo území ČR, kdy subjekty vedené v ČR působí pouze jako jeden z článků v mezinárodních řetězcích určených ke krácení daně. Ke krácení daně v těchto řetězcích však dochází mimo území ČR. Z tohoto důvodu tak může ČR v některých případech sloužit jako místo pro legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Daňová kriminalita, především v oblasti DPH, se v roce 2019 vyznačovala výraznější sofistikovaností než v předcházejících obdobích, a to z důvodu zapojení stále se zvětšujícího počtu subjektů v rámci řetězců a velmi krátké době jejich aktivní činnosti, včetně

rychlého nahrazování jinými subjekty. Tyto skutečnosti zvyšují nároky na analytickou činnost ze strany PČR i v rámci FS.

Nový modus operandi v rámci daňové kriminality v roce 2019 reprezentuje krácení DPH a daně z příjmů v souvislosti s činností zprostředkování zaměstnání agenturami práce. Jedna z příčin, která měla výrazný vliv na dynamiku a strukturu daňové trestné činnosti v roce 2019, spočívá ve zneužívání celního režimu 4200 při dovozu zboží ze třetích zemí, zejména z Číny, v rámci kterého dochází k propuštění zboží do volného oběhu v jiném členském státě, než je místo jeho konečného určení (prodeje nebo spotřeby), tedy v místě, ve kterém podléhá zdanění DPH. Díky odlišným místům proclení a zdanění DPH vzniká prostor k páchání daňových podvodů. Nezdaněné zboží je prostřednictvím fiktivních dokladů o jeho nabytí legalizováno, je nepravdivě vykazováno jeho pořízení, a následně jako akční nabízeno zejména v e-shopech.

Rok 2019 opětovně poukázal na trend v podobě přesunu organizovaného zločinu do oblasti daňové kriminality, neboť prakticky v každém případě je přítomen vysoce organizovaný prvek se všemi atributy organizované zločinecké skupiny.

Pracovníci NCOZ se v rámci pracovního týmu Kobra podílejí spolu s orgány finanční správy, CS ČR a FAÚ na boji proti daňovým únikům a daňové kriminalitě s primárním cílem zajištění řádného výběru daní, případně navrácení nelegálně získaných prostředků do státního rozpočtu.

V rámci metody daňové Kobry bylo policisty NCOZ, pracovníky Generálního finančního ředitelství a GŘC za rok 2019 státnímu rozpočtu ČR uchráněno celkem 308 (+0,2) mil. Kč. V rámci PČR bylo metodou daňové Kobry uchráněno celkem 821 mil. Kč.

Positivní dopad přijatých opatření a činnosti odpovědných státních složek je možné sledovat jednak na meziročně se zvyšujícím objemu výběru DPH za roky 2016-2018 (2016-349 mld.; 2017-381 mld.; 2018-413 mld., 2019-431 mld.), jednak na snižující se mezeře („VAT GAP“), kdy za rok 2015 činila daňová mezera 16,92 %, v roce 2016 resp. 2017 došlo ke snížení daňové mezery na 14,74 % resp. 12,40 %.

Jako určitý limitující faktor ovlivňující zejména rychlost trestního řízení se i nadále jeví pravidla pro stanovení místní příslušnosti soudu, a tedy i státního zástupce, u daňových trestných činů především podle sídla daňového subjektu zapsaného v obchodním rejstříku a podle tomu odpovídajícího sídla správce daně. Velké

množství právnických osob jako daňových subjektů má své sídlo často zcela účelově a fiktivně zřízeno v Praze, příp. v dalších velkých městských aglomeracích, avšak předmět činnosti fakticky vykonává v jiném místě a uvedená pravidla pro stanovení místní příslušnosti u daňových trestných činů tak vedou k přetížení státního zastupitelství, shodně též policie, příp. i soudu, a to zejména v Praze.

Opatření

* *Resort MF v rámci omezení daňových úniků na DPH připravuje legislativní úpravu spočívající v dalším rozšíření uplatňovaného režimu přenesení daňové povinnosti. Podstatou nové úpravy by bylo rozšíření režimu na plnění nad určitou výši plnění (17,5 tis. EUR).*

* *V rámci plánů boje proti organizovanému zločinu, gesčně zastřešovaných MV, byly vymezeny cíle směřující ke zrychlení získávání údajů o finančních transakcích, zefektivnění analytických činností.*

Elektronická evidence tržeb

Od 1. 12. 2016, a následně v roce 2017, vznikla na základě zákona č. 112/2016 Sb. (dále jen „ZoET“) podnikatelským subjektům povinnost evidovat tržby předepsaným způsobem. Cílem uložené povinnosti evidovat tržby stanoveným způsobem je omezit krácení daní zakrýváním příjmů (plnění), tedy nejen omezení daňových úniků zejména na dani z příjmů a DPH, ale i narovnání podnikatelského prostředí. Efekt zavedení evidence ve vztahu k navýšení příjmů rozpočtů (řádově miliardy ročně) predikovaný Ministerstvem financí se naplňuje. V současné době tento zákon dopadá na podnikatele v tzv. 1. a 2. vlně.

Novela zákona č. 112/2016 Sb., zákon o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů, rozšiřuje okruh subjektů povinných k evidování tržeb v systému elektronické evidence o tzv. 3. a 4. vlnu, účinnost rozšíření nastane k 1. 5. 2020.

Kontrolní činnost FS směřovaná do oblasti EET je vykonávána primárně specializovanými pracovníky podporovanými výstupy z analytické činnosti. FS provedla za rok 2019 celkem 59 064 kontrol a zjistila 26 233 porušení právních předpisů.

V roce 2019 proběhla koordinovaná spolupráce správců daně s policejním orgánem ve věci krácení tržeb, kterého se dopouštěla skupina personálně spojených daňových subjektů s výsledkem odhalení krácení tržeb s dopadem zvýšení daňových povinností v řádech mil. korun.

Útvary Dohledu CS ČR provedly v roce 2019 celkem 8 805 kontrol. Celkem zjištěno 1 763 porušení

právních předpisů v oblasti EET, příkazem na místě vyřešeno 699 případů, ostatní postoupeny do správního řízení v rámci územní působnosti jednotlivých celních úřadů. Celkem ve 4 případech byly provozovny uzavřeny.

Situace v oblasti krácení DPH

K efektivní detekci podvodů na DPH přispěly v roce 2019 uplatňované analytické nástroje správcem daně, které následně v rámci odhalování tohoto druhu protiprávní činnosti využívají orgány činné v trestním řízení. V reakci na zavedení tzv. kontrolního hlášení ve prospěch správce daně byly ze stran daňových subjektů zaznamenány nové trendy vykazování cíleně marginálních obchodních transakcí v rámci řádku B3 kontrolního hlášení (zjednodušený účetní doklad pro transakce do 10 000 Kč) a řetězení vykazovaných fiktivních plnění křížem mezi osobami povinnými podat kontrolní hlášení (tzv. cross-invoicing). Současným trendem v oblasti intrakomunitárních podvodů na DPH je status tuzemských společností do pozic tzv. „conduit company“, kdy zboží pořízené z jiného členského státu EU (dále jen „JČS“) je obratem zasíláno do JČS, škodlivý následek vzniká sice na území JČS, nicméně za aktivního zapojení tuzemského daňového subjektu (daňová povinnost je v tuzemsku minimální, nejsou uplatňovány nadměrné odpočty, na účtech v ČR mají minimální pohyb, finanční toky jsou realizovány prostřednictvím zahraničních bankovních účtů).

Odhalování daňových podvodů komplikuje skutečnost, že se jedná o podvody téměř vždy s přeshraničním charakterem, a tato trestná činnost se velmi těžko odhaluje v reálné době, tedy v době, kdy je páchána. Do trestné činnosti jsou zapojeny skupiny působící na území více členských států EU. S tím souvisí problém se získáváním informací z jiných členských států a tendence pachatelů přesunovat trestnou činnost do zemí, se kterými je komunikace nejsložitější. Byl zaznamenán trend přesouvání peněžních toků na bankovní účty mimo jurisdikci ČR.

V tomto ohledu se jeví jako nenahraditelná spolupráce s FS, FAÚ MF a v neposlední řadě rovněž aktivita na úrovni platformy EMPACT Excise Europolu, konkrétně leader pozice OA 2.1. a leader pozice OA 1.3.

Za účelem omezování daňových úniků byla přijata úprava zákona č. 235/2004 Sb., která správci daně umožňuje zrušit registraci nespolehlivým plátcům nadále neplnících povinnosti a ukončit tak jejich negativní aktivity v systému DPH. Za účelem zefektivnění a zlepšení výměny informací potřebných ke správě DPH uzavřela MF České a Slovenské

republiky dohodu o výměně vybraných údajů o vzájemných (intrakomunitárních) plnění. První výměny informací proběhly v roce 2019.

V roce 2019 FS evidovala jako nejčastější „komodity“, které organizátoři kráčení daní používají jako nosič (předmět daně) služby charakteru „dodání zaměstnanců“ a fiktivní plnění „optimalizující“ výsledné daňové povinnosti v oblasti pronájmu práce včetně činnosti personálních agentur. Nadále dochází ke kráčení daní v souvislosti s poskytováním reklamních služeb, obchodování s automobily a vybranými druhy elektroniky, potravinami (zejména masem).

Od 1. 8. 2016, kdy došlo k rozšíření trestněprávních kompetencí CS ČR o oblast odhalování případů kráčení DPH, spolupracuje FS a CS ČR na řadě případů organizovaného kráčení DPH. Za rok 2019 došlo k odhalení organizovaného kráčení daní formou akvizitních obchodů (prodej náhradních autodílů), „fiktivní fakturace“ spojené s optimalizací daňové povinnosti s vazbou na poskytování nadhodnocených reklamních služeb, „nelegálního zaměstnávání“ či dodání tabákových výrobků. FS a CS ČR aktivně spolupracuje také v případech kráčení daně a cla při dovozech zboží ze třetích zemí včetně případů dovozu v celním režimu 4200.

Efektivním nástrojem v boji proti daňovým podvodům se jeví spolupráce na platformě „Daňová kobra“, kdy tento druh spolupráce jak na centrální, tak i regionální úrovni byl v roce 2019 z pohledu CS ČR již zcela běžný aspekt vzájemné kooperace a sdílení informací mezi partnery tohoto projektu.

K efektivní detekci podvodů na DPH přispěly v roce 2019 uplatňované analytické nástroje správcem daně, které následně v rámci odhalování tohoto druhu protiprávní činnosti využívají orgány činné v trestním řízení.

V rámci FS je vysoce kladně hodnocena úroveň spolupráce metodou Kobra. S implementací výkonnějších analytických nástrojů a se zavedením celostátní působnosti v rámci FS se i v roce 2019 negativně projevuje zatížení policejních orgánů (tj. PČR a CS). Markantní je přetížení zejména na krajské úrovni policie. I přes přijatá opatření negativní stav přetížení přetrvává. I pro CS ČR je spolupráce na platformě „Daňová Kobra“ efektivním nástrojem v boji proti daňovým podvodům a je, jak na centrální, tak na regionální úrovni běžným aspektem vzájemné kooperace a sdílení informací mezi partnery tohoto projektu.

Situace v oblasti kráčení daní z příjmů

V souladu s daňovou politikou EU (Směrnice Rady 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní (DAC) a její novely DAC2-DAC7) byla ČR v oblasti daně z příjmů zintenzivněna činnost FS správy v oblasti boje proti nelegálnímu odlivu finančních prostředků a související daňové optimalizaci či přímému kráčení daňových povinností prostřednictvím daňových rájů (akce Panama Papers, Paradise Papers...). Relevantní data jsou získávána jak z veřejných zdrojů a vlastní činnosti FS, tak spoluprací s dalšími orgány státní správy a v neposlední řadě i na bázi mezinárodní výměny informací v systému JITSIC a jednotlivých automatických výměn DAC. Získaná relevantní data o rizikových finančních převodech a účastných strukturách, tedy korporacích a ovládacích osobách jsou odpovídajícím způsobem využita při jednotlivých daňových řízeních. Z hlediska správy daní z příjmů, z pohledu pojistných plnění, má významný dopad na růst ekonomiky a s ním spojený nedostatek pracovních sil. Vysoká poptávka po pracovních zdrojích na trhu práce je spojena s organizovanými strukturami, které dodávají zejména zahraniční pracovníky, přičemž příjmy za vykonané práce se stávají předmětem zkrácení. Z pohledu FS jsou tyto případy detekovány zejména v souvislosti se správou DPH, nicméně hlavní poškození rozpočtu spočívá zejména v tom, že není odváděna daň z příjmů ze závislé činnosti a pojistná plnění.

PROKAZOVÁNÍ PŮVODU MAJETKU

S účinností od 1. 12. 2016 byl zákonem č. 321/2016 Sb. včleněn institut prokazování původu majetku do zákona o daních z příjmů (§ 38x až 38ze). Institut svojí povahou doplňuje nástroje orgánů činných v trestním řízení sloužící k zajištění a odčerpání majetku, jak jsou vymezeny tuzemskými a evropskými předpisy. FS vyhledává případy existence rozdílu mezi deklarovanými příjmy (a majetkem) a reálnou hodnotou majetku poplatníků. V případech nedoložených rozdílů vede daňová řízení.

Situace na nelegálním trhu v oblasti minerálních olejů

V roce 2019 bylo CS ČR u komodity minerální oleje odhaleno 221 případů porušení právních předpisů. Vyčíslený únik na cle a daních pak dosáhl cca 34,3 mil. Kč. Tato situace zjevně souvisí na jedné straně s intenzivní kontrolní činností v oblasti daňově zvýhodněných komodit, jako jsou minerální oleje určené pro výrobu tepla nebo pro zemědělské účely a na straně druhé s přetrvávajícími kontrolami v oblasti přepravy vybraných výrobků zaměřenými na

nakládání s ostatními minerálními oleji (lubrikačními, bázovými, technickými a apod.).

Problematika zvláštních minerálních olejů, tzv. „designer fuels“ z pohledu trestné činnosti, tj. krácení spotřební daně, představují tzv. zvláštní minerální oleje (dále jen „ZMO“) dlouhodobě setrvávající problém nejen pro ČR, ale víceméně pro většinu členských států EU. Tento fakt potvrzuje účast většiny čl. států v projektu EMPACT Excise pod záštitou EUROPOLU. Díky tomuto projektu mají snahu o zapojení se do boje s tímto fenoménem i jiné instituce než policejní (např. UPEI – Unie evropských nezávislých petrolejářů). Tyto tzv. zvláštní minerální oleje nejčastěji spadají pod KN 2710 19 91-99, příp. KN 34031980, KN 2710 12 25, 2707 50 00 (tzv. platformat – nová směs motorové nafty a aditiv, která rovněž nepodléhá běžnému zdanění). Obecně lze konstatovat, že se stále objevují nové chemické kombinace, tak aby mohl být deklarovaný jiný účel použití než pro pohon motorů. Modus operandi je v klíčových aspektech stále stejný. Množství pochybných přepravních společností přepravuje minerální oleje z distribučních skladů (nejčastěji Polsko, příp. Slovensko) s doklady, na kterých jsou uvedeni fiktivní nebo riziková příjmovci. Skutečné místo vykládky není zpravidla uvedeno. Nejčastěji jsou tyto oleje přepravovány v IBC kostkách, které jsou následně pohodlně distribuovány koncovým zákazníkům. Konečné platby zpravidla v hotovosti, takže analýza bankovních převodů není možná.

V rámci zmíněného projektu EMPACT Excise probíhá pod OA 2.1 operativní aktivita pod krycím názvem „Chain Bridge“ (dříve „Chess Knight“). Na této aktivitě se kromě ČR podílí rovněž tito zástupci: AT, BE, BG, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, SE, SI, UK, EUROPOL, CCWP, WCO.

Oproti původnímu „Chess Knightu“ je aktuálně nastaven model tzv. „mikro akcí“, kdy mezi sebou komunikují jen jednotlivé zúčastněné a dotčené státy. Ostatní státy získávají informace formou finálních výstupů po akci, čímž je i minimalizována možnost úniku informací.

Situace na nelegálním trhu v oblasti tabáku a tabákových výrobků

V roce 2019 bylo kontrolní činností CS ČR v oblasti tabáku a tabákových výrobků zjištěno 457 případů podezření z porušení celních a daňových předpisů. Únik na cle a spotřební dani lze vyčíslit částkou cca 93,1 mil. Kč. Nárůst vyčísleného úniku na spotřební dani oproti roku 2018 byl zapříčiněn zejména záchyty nelegálních přeprav surového tabáku.

V rámci kontrolní činnosti bylo nejčastěji zjišťováno skladování, nabízení k prodeji a přeprava neznačených cigaret a tabáku. Přes určitý pokles oproti roku 2018 nadále převažuje podíl cigaret ukrajinské, případně běloruské produkce, související mimo jiné s nárůstem počtu zaměstnávaných cizinců na území ČR.

V roce 2019 byly odhaleny celkem 4 autonomní nelegální výroby cigaret a tabáku, ve všech případech plně ovládaných a organizovaných cizojazyčnými zločineckými skupinami (PL, UA, BY, MD). Jedná se o zcela nový trend a situaci na území střední Evropy, kterou lze přičítat ztrátám, které zločinecké skupiny v uplynulých letech utrpěly při odhalených kontrabandech pašovaných cigaret přes vnější hranici EU ze zemí bývalého Sovětského svazu. Z tohoto důvodu se dle vyslovené hypotézy může jednat o tzv. předsunuté nelegální výroby cigaret na území EU, které mají za cíl saturovat poptávku po nezdaněných a levných tabákových výrobcích v západoevropských zemích.

ČR se v uplynulém období stala rovněž jednou ze zemí, které jsou využívány překupníky s tabákem, netabákovými materiály (lepidla, filtry, cigaretový a filtrový papír, staniol a aluminiový papír, krabičkové přířezy a další) a stroji na úpravu a výrobu cigaret k realizaci jejich nelegálních aktivit. Podchycení takovýchto obchodů vyžaduje úzkou mezinárodní spolupráci a nasazení kapacit pro monitorování těchto obchodů a pohybu tohoto rizikového zboží. S ohledem na značná rizika spojená s obchody s tabákem a netabákovými materiály vznikla v rámci operačního programu Europolu EMPACT 2.3 zvláštní pracovní skupina. Členem této pracovní skupiny je zástupce CS ČR.

Situace na nelegálním trhu v oblasti lihu a lihovin

Útvary Dohledu CS ČR bylo odhaleno 681 případů podezření na porušení právních předpisů v rámci komodit lihu a alkoholických výrobků (včetně piva), únik na SPD 45,4 mil. Kč a celkový únik i s DPH cca 55,4 mil. Kč.

Celková výše předpokládaného daňového úniku byla rozhodujícím způsobem ovlivněna záchyty pěti cisteren polské a maďarské imatrikulace přepravujících denaturovaný líh bez řádných průvodních dokladů. Převládajícím způsobem zjištěného porušování předpisů nadále zůstává skladování a prodej lihovin bez prokázání jejich zdanění zejména v maloprodejnách potravin, smíšeného zboží a večerkách. Podobně jako v předcházejícím roce docházelo k záchytům přeprav nezdaněných ovocných destilátů, nabízení produktů

pěstitelského pálení k prodeji v restauračních zařízeních nebo formou inzerce a k odhalení nelegálních domácích pálenic. Ve zvýšené míře bylo zaznamenáno překročení povoleného limitu u pěstitelského pálení.

Rovněž v roce 2019 docházelo zejména v příhraničních oblastech k záchytům neznačených lihovin ve spotřebitelském balení, k jejichž výrobě byl použit líh zbavený denaturačních činidel, zdrojově původem z Polska.

Na základě informací z trestního spisu PČR a následné vyhledávací činnosti CS ČR byla dále vyměřena daň z lihu ve výši 37,2 mil. Kč v případě skupiny pachatelů, kteří v letech 2015 a 2016 dováželi z Polska denaturovaný líh a po vyčištění ho dále distribuovali.

Rizika v oblasti správy daně z lihu byla po tzv. metanolové aféře významně eliminována přijetím nových legislativních opatření obsažených zejména v novém zákoně o povinném značení lihu č. 307/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož cílem bylo zejména zpřísnění podmínek pro značení lihu a stanovení povinností pro osoby povinné značit líh i distributory lihu. Stanovené podmínky registrace jako spolehlivost, bezdlužnost, poskytnutí kauce a povinnost vybavení místa značení lihu kamerovým systémem měly za následek redukcí počtu osob povinných značit líh, a to zejména o subjekty, které byly již v minulosti v rámci CS ČR hodnoceny jako rizikové pro správu daně z lihu. V roce 2019 pokračovala stagnace situace v oblasti nelegálního nakládání s nezdaněným a neznačeným lihem na území ČR. Skončilo tím období, které lze ohraničit začátkem a následnou eskalací „metanolové kauzy“ z podzimu roku 2012 s trváním až do roku 2014, které bylo po jeho odhalení a paralyzování možno charakterizovat setrvalým poklesem prověřovaných trestných činů pověřenými celními orgány při nakládání s nezdaněným a neznačeným lihem a úbytkem výskytu lihu kontaminovaného denaturačními činidly. Tyto skutečnosti korespondovaly s poznatky o útlumu poptávky, ale i nabídky neznačeného lihu.

Od roku 2012 nadále trvá riziko výskytu nedohledané části směsi lihu s jedovatým metanolem (cca 2 000 l), případně lihovin vyrobených z této směsi, přestože dosud nebyl zaznamenán potvrzený případ otravy

závadným alkoholem (aktuálně jsou v šetření dva případy možné otravy). V roce 2019 byl zjištěn zvýšený výskyt záchytů surového lihu zbaveného denaturačních činidel, zdrojově původem z Polska, stejně jako prodej lihovin ve spotřebitelském balení, u nichž bylo zjištěno, že k jejich výrobě byl použit uvedený líh.

Ochrana finančních zájmů EU a veřejné zakázky

Spojenou nádobu tvoří trestná činnost související se zneužíváním dotačních titulů při přerozdělování prostředků z fondů EU prostřednictvím ústředních orgánů státní správy a oblast veřejných zakázek, které jsou vstupní branou k vytváření obchodních vztahů mezi subjekty veřejnoprávními, samosprávními a soukromoprávními.

Tyto obchodní vztahy jsou tak mnohdy živnou půdou pro další korupční jednání představitelů státní správy, případně samosprávy. Významným rysem ovlivňování veřejných zakázek je vytváření sofistikovaného systému se zapojením většího počtu subjektů s cílem dlouhodobě ovlivňovat jednotlivé sektory, ve kterých jsou veřejné zakázky realizovány. V této oblasti jsou vytvářeny poměrně silné vazby mezi jednotlivými aktéry, kteří jednají v souladu tak, aby došlo k ovlivnění veřejné zakázky ve prospěch předem vybraného subjektu s využitím konspirativních metod a prostředků. Veřejné zakázky jsou tak neustále štedrým zdrojem neoprávněného obohacení se na úkor veřejných rozpočtů. Mezi nejvíce zasažené sektory v rámci veřejných zakázek se řadí stavebnictví, vybavení IT technologiemi a především zdravotnictví.

Formy jednání, která směřují k poškození zájmů EU, jsou prakticky totožné jako v předcházejících obdobích. Jedná se především o zahrnutí jiných faktur do předmětu plnění a získání nadměrného plnění, neplnění podmínek stanovených pro získání dotace, porušení rozpočtové kázně nedostatečným zpracováním zadávací dokumentace, neoprávněné deklarování mzdových nákladů, uplatnění fiktivních faktur za neprovedenou práci, nedodání technologických celků nebo záměrné ztracení podkladů k těmto celkům, zkreslení údajů pro vytvoření podmínek na získání dotace, nevyhotovení díla popř. práce, ačkoliv vše bylo řádně administrativně vykázáno.

2.2.5 Korupce

Korupce představuje složitý a komplexní problém, neboť jde o latentní trestnou činnost, která se

v porovnání s jinou trestnou činností nedá reálně měřit.

Významný výskyt korupčních jednání je stále v drtivé většině případů možné detekovat v oblasti zadávání veřejných zakázek, konkrétně v sektoru stavebních zakázek, sektoru zdravotnictví nebo IT služeb. Nadále se tak korupce a s ní spojený organizovaný zločin v oblasti veřejné správy soustředil především na ovlivňování zakázek na externí služby pro úřady, což je odrazem nedostatečné funkčnosti správy jako takové a v ní zakomponovaných kontrolních procesů, neboť dochází k protežování spřízněných firem.

V roce 2019, stejně jako v letech minulých, byly detekovány případy možného korupčního jednání, při kterém jsou zasahovány různé oblasti sportovních odvětví. V oblasti sportu se tak vyskytují korupční jevy týkající se ovlivňování nebo falšování výsledků zápasů, zneužití klubových fondů, které jsou určeny pro sportovní účely, pro vlastní obohacení nebo v rámci přestupu hráčů, nebo korupčních jednání při rozhodování o volbě do orgánů sportovních klubů.

Další korupční oblast představuje zdravotnictví, kde je korupční jednání spojeno s nákupy zdravotnických přístrojů a zdravotnického materiálu s výrazně nadhodnocenou pořizovací cenou. S korupční činností jsou spojeny i servisní smlouvy na údržbu a opravy zdravotnických přístrojů. Tyto projevy jsou obdobné také u IT technologií.

Vládní protikorupční politika

Gestorkou vládní protikorupční politiky je ministryně spravedlnosti. Předsedou Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „RVKBK“) coby poradního orgánu vlády pro oblast boje s korupcí je předseda vlády. V rámci RVKBK je zřízeno 6 pracovních komisí: koncepční, k hospodárnému nakládání s majetkem státu, k otevřenému vládnutí a transparentnosti státní správy, ke střetu zájmů, k whistleblowingu a k lobbingu.

Vládou byly v roce 2019 schváleny Akční plán boje s korupcí na rok 2019 a Akční plán boje s korupcí na rok 2020, které obsahují konkrétní úkoly vedoucí k naplňování Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 coby základního střednědobého strategického dokumentu vlády pro oblast boje proti korupci.

Mezinárodní spolupráce

Partnerství pro otevřené vládnutí – Open Government Partnership (OGP) je mezinárodní iniciativou administrativy USA podporující otevřenost, transparentnost a boj proti korupci. Cílem je prostřednictvím konkrétních závazků vlád podpořit rozpočtovou transparentnost, zvýšit občanskou

angažovanost, bojovat s korupcí a transformovat se ve více otevřené, efektivní a odpovědné instituce. V průběhu roku 2019 byla usnesením vlády ze dne 2. 9. 2019 č. 634 o změně usnesení vlády ze dne 31. 7. 2018 č. 499 aktualizována pravidla pro vyhodnocování naplňování závazků Akčního plánu ČR Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020 tak, aby odpovídala novým pravidlům a procedurám zavedeným v rámci Partnerství pro otevřené vládnutí. Hlavní změnou byl přechod z vyhodnocování naplňování zmíněného akčního plánu výroční sebehodnotící zprávou v polovině období působnosti na průběžné čtvrtletní vyhodnocování na pracovní úrovni, kdy zůstala zachována pouze povinnost zpracovat sebehodnotící zprávu a předložit ji vládě na konci implementace akčního plánu. Informace o průběžném vyhodnocování naplňování závazků ČR v rámci Partnerství pro otevřené vládnutí jsou nově v rámci zvýšení transparentnosti a v souladu s novými pravidly zveřejňovány v kartách příslušných závazků na webu www.korupce.cz v sekci věnující se Partnerství pro otevřené vládnutí. Vláda rovněž svým usnesením ze dne 16. 12. 2019 č. 919 schválila poskytování členského příspěvku mezinárodní iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí, ČR tak od roku 2020 již bude naplňovat všechny své povinnosti, které jí ze členství ve zmíněné mezinárodní iniciativě vyplývají.

Skupina států proti korupci při Radě Evropy – (Group of States Against Corruption – GRECO). Hlavním předmětem činnosti GRECO je monitorování implementace jednotlivých protikorupčních instrumentů Rady Evropy, zejména Trestněprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci a Občanskoprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci. V roce 2019 byla v rámci Čtvrtého kola hodnocení GRECO zaměřeného na prevenci korupce ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům zveřejněna zpráva o plnění, která byla projednána na 80. plenárním zasedání GRECO. V této zprávě skupina GRECO hodnotila 14 doporučení uložených ČR, přičemž žádné z doporučení nebylo splněno uspokojivým způsobem a sedm doporučení bylo splněno pouze částečně. Nadále tak přetrvávají závazky zejména v oblasti etických kodexů soudců a členů Parlamentu a transparentnosti legislativního procesu. GRECO proto nadále hodnotí situaci v ČR jako „globálně neuspokojivou“.

Opatření

* Zástupce NCOZ se za ČR pravidelně účastní jednání v rámci dvou pracovních skupin zabývajících se korupcí ve sportu. Jedna skupina působí v rámci

EUROPOLU pod názvem *Analysis project Sports Corruption* a v roce 2019 se konalo její 6. zasedání. V rámci druhé skupiny působící v rámci INTERPOLU pod názvem *Match-Fixing Task Force* se v roce 2019 konalo 10. zasedání. Těchto zasedání se účastní zejména členské státy a poté tzv. přidružené státy, které mají zájem o tuto problematiku, případně v minulosti řešily nebo aktuálně řeší problémy s korupcí ve sportu.

* V březnu 2019 byl schválen Akční plán boje s korupcí na rok 2019 a v prosinci 2019 navazující Akční plán boje s korupcí na rok 2020. Oba zmíněné akční plány obsahují konkrétní opatření vycházející z Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022, která mají jasně stanovenou gesci a konkrétní termín plnění. Vládní politiku boje s korupcí v rámci veřejné správy charakterizují 4 prioritní oblasti:

1. výkonná a nezávislá exekutiva;
2. transparentnost a otevřený přístup k informacím;
3. hospodárné nakládání s majetkem státu;
4. rozvoj občanské společnosti.

* Vláda v červenci 2019 schválila novou právní úpravu lobbování, která se sestává z návrhu zákona o lobbování a doprovodného návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování. Oba návrhy zákonů byly následně postoupeny do PSP ČR. Cílem zmíněné úpravy je vymezit lobbování jako aktivitu, která pokud je vykonávána v souladu s platnými pravidly, je legitimní a prospěšná, nikoli poškozující. Za účelem efektivní regulace lobbování v ČR bude vytvořen registr lobbistů a lobbovaných, ve kterém bude moci veřejnost sledovat lobbistické kontakty mezi lobbisty a lobbovanými směřující ke změně návrhů právních předpisů či strategických dokumentů schvalovaných vládou. Dalším souvisejícím opatřením ke zvýšení transparentnosti legislativního procesu je zavedení tzv. lobbistické stopy u návrhů právních předpisů tak, aby bylo možné u konkrétního předpisu prostřednictvím elektronické Sbírký zákonů identifikovat lobbistické kontakty. V neposlední řadě bude v zákoně č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, snížena hranice hodnoty daru, u kterého má veřejný funkcionář oznamovací povinnost. Legislativní proces obou návrhů zákonů bude pokračovat i v roce 2020.

* Ministr spravedlnosti předložil v únoru 2019 vládě ke schválení návrh zákona o ochraně oznamovatelů a doprovodný návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů. Tvorba národní právní úpravy ochrany oznamovatelů probíhala souběžně

s procesem vyjednávání Směrnice EP a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, která byla přijata v rámci řádného legislativního postupu a zveřejněna v Úředním věstníku EU dne 26. 11. 2019 a která směřuje k nastavení jednotného minimálního standardu pro ochranu oznamovatelů ve vybraných rizikových sektorech napříč členskými státy EU. Součástí směrnice jsou ustanovení upravující jak podmínky přiznání ochrany před postihem a požadavky na vytvoření účinné ochrany oznamovatelů, tak nastavení kanálů pro přijímání oznámení a pravidel pro proces jejich prošetřování. Výše zmíněné návrhy zákonů zabývající se ochranou oznamovatelů byly projednávány Legislativní radou vlády, která jejich projednávání do doby přijetí výše zmíněné směrnice přerušila. Návrhy zákonů byly následně ministryní spravedlnosti v prosinci 2019 staženy a zařazeny k opětovnému předložení do mezirezortního připomínkového řízení v rámci Plánu legislativních prací vlády na rok 2020 tak, aby v nich mohly být provedeny nezbytné úpravy zohledňující mimo jiné podstatné věcné rozšíření a aby již plně transponovaly ustanovení přijaté směrnice.

* V roce 2019 NSZ přistoupilo společně s Českou advokátní komorou, Svazem měst a obcí ČR a Sdružením místních samospráv ČR k uspořádání série vzdělávacích seminářů pro komunální politiky. Ambicí bylo usnadnit voleným zástupcům obcí, měst i krajů jejich náročnou a odpovědnou práci a zlepšit jejich orientaci ve složitých právních problémech. Dozvěděli se, kam sahá jejich odpovědnost v rozhodovacích procesech a jak jednat, aby se nedostali do střetu s trestním právem.

* MZd zpracovalo v návaznosti na Vládní koncepci boje s korupcí na léta 2018 až 2022 a v návaznosti na Akční plán boje s korupcí pro rok 2019 „Sektorovou analýzu korupce ve zdravotnictví“. Analýza vychází z obecného pojetí korupce, které se týká také etické roviny a zahrnuje i problematiku střetu zájmu, klientelismu, atd. Řeší tedy nejen otázku legality, ale také legitimacy. Cílem sektorové analýzy bylo identifikovat zjevná i potenciální korupční rizika v oblasti zdravotnictví a navrhnout k nim systémová protikorupční opatření. Oblast zdravotnictví byla rozdělena do základních segmentů – pacienti, poskytovatelé zdravotních služeb, lékárny, zdravotní pojišťovny, soukromý sektor (dodavatelé léčiv a zdravotnických prostředků), MZd a jeho přímo řízené organizace, veřejně prospěšné platformy zabývající se korupcí ve zdravotnictví. Do analýzy byli zapojeni vybraní stakeholdeři z uvedených segmentů.

V rámci analýzy byly identifikovány následující rizikové oblasti:

Kontrola státní zdravotní politiky – nedostatečná kontrolní činnost v rámci městských a krajských nemocnic.

Obsazování vedoucích pozic v nemocnicích – výběr osob do řídicích pozic státních nemocnic.

Veřejné zakázky – nákupy nemocnic mimo režim veřejných zakázek a netransparentní dodavatelé.

Spolupráce dodavatelů léčivých přípravků a zdravotnických prostředků a poskytovatelů zdravotních služeb – potenciální střet zájmů dodavatelů a poskytovatelů zdravotních služeb.

Korupce ve vztahu pacienta a poskytovatele zdravotních služeb – nelegální platby za ekonomicky náročnější varianty zdravotní péče, nelegální platby konkrétnímu lékaři u ošetření nebo zákroku, nelegální platby za upřednostnění pacienta (nerespektování pořadníků).

Smlouvy poskytovatelů zdravotních služeb s pojišťovnami – nejasné stanovení odpovědností v rámci uzavírání smluv pojištěn s poskytovateli zdravotních služeb.

Ke všem identifikovaným oblastem MZd navrhlo konkrétní protikorupční opatření včetně termínu plnění a gestora. V rámci analýzy jsou uvedeny také skutečnosti, které již byly MZd od roku 2018 přijaty v rámci zvyšování transparentnosti a zamezení korupčního jednání.

* MZd v součinnosti s MF zahájilo v roce 2019 ve všech zdravotních pojišťovnách kontrolu „Smluvní politika zdravotních pojišťoven“. Cílem kontroly je přezkoumání transparentnosti rozhodovacího procesu, který vede k uzavření smlouvy s poskytovatelem zdravotní péče. Jsou prověřovány rozhodovací procesy vedoucí k utvoření názoru zdravotní pojišťovny na to, zda má či nemá s poskytovatelem zdravotní služby uzavřít smlouvu nebo změnit smluvní vztah. Dále je prověřováno, na základě jakých podkladů se zdravotní pojišťovny v jednotlivých stupních rozhodovacího procesu rozhodují, a jak exaktní tento proces je. Také jsou ověřovány aplikované principy finanční kontroly v rozhodovacím procesu o smluvních vztazích. Součástí kontroly je i posouzení reálných možností modernizace systému „výběrových řízení“ na poskytovatele zdravotních služeb, což by mělo snížit na minimum korupční potenciál u členů výběrové komise.

2.2.6 Organizovaný zločin

Charakteristickým rysem dlouhodobě etablovaných kriminálních organizací a struktur působících na území ČR (zejm. ruskojazyčných, asijských, balkánských) je značná diverzita páchané trestné činnosti, a to od násilné, sériové majetkové, přes daňovou, pojišťovací a finanční (investiční) trestnou činnost až po legalizaci prostředků pocházejících z trestné činnosti páchané v zahraničí nebo trestnou činnost zaměřenou na strukturální fondy EU. Tyto kriminální organizace díky dlouhodobému působení na území ČR mají vytvořené bohaté a pevné kriminální vazby na české kriminálně závadové osoby i na české kriminální struktury, s nimiž při páchaní trestné činnosti spolupracují. Pomocí kontaktů využívají k páchání trestné činnosti české profesní specialisty (právníky, inženýry) a korupční průniky do všech úrovní veřejné správy, tedy státní správy a samosprávy.

V roce 2019 se potvrdil trend dlouhodobého růstu v podobě snahy kriminálně závadových osob z prostředí ruskojazyčných, balkánských a asijských komunit o trvalé etablování na území ČR prostřednictvím některého z dlouhodobých pobytových povolení. Těchto povolení obvykle

dosahují prostřednictvím uzavření účelových manželství nebo v současné době již jen formálně proklamovaných partnerských vztahů nebo služeb profesionálních poskytovatelů fiktivního zaměstnání. Zneužívání těchto a dalších institutů se stalo setrvalou praxí.

Kriminální osoby z řad ruskojazyčného organizovaného zločinu v roce 2019, stejně jako v minulých obdobích, využívaly ke svému pohybu v rámci schengenského prostoru legálně vydané ukrajinské biometrické cestovní doklady s pozměněnou identitou osoby žijící ve východních částech Ukrajiny ovládaných proruskými separatisty. Z důvodu liberalizace ukrajinských víz z roku 2018 tak mohou volně cestovat v schengenském prostoru po dobu 90 dnů.

Setrvalý (primární nebo doprovodný) projev aktivit ruskojazyčných kriminálních struktur na území ČR představují nestandardní finanční transfery. Jedná se často o velmi významné finanční přesuny směřující ze států bývalého SSSR na území ČR nebo jejím prostřednictvím dále do třetích zemí. Klíčovými motivy jsou jak zabezpečení majetku ve stabilním právním

prostředí, tak zakrytí jeho původu. Tyto transfery spojené s tzv. šedou ekonomikou nebo přímo s legalizací výnosů z trestné činnosti s sebou nesou významná bezpečnostní rizika.

Na úseku problematiky balkánského organizovaného zločinu a jeho struktur působících na území ČR a dalších států EU v roce 2019 dominoval výskyt padělaných a pozměňovaných osobních dokladů, které jsou využívány především k páčání navazující (majetkové, drogové apod.) trestné činnosti nebo k zastírání totožnosti hledaných osob. Přes pokles aktivity mezinárodní kriminální sítě PINK PANTHERS nedošlo v roce 2019 ke snížení úrovně vysoce organizované majetkové trestné činnosti páchané především kriminálními uskupeními sdruženými kolem etnických Srbů. Tato trestná činnost spočívá především v sériových vloupáních do rodinných domů a obchodních provozoven, ke kterým dochází především v okrajových obcích Prahy, případně ve Středočeském kraji, a dále ve značkových a luxusních prodejnách a nákupních centrech na území Prahy.

Jako primární forma legalizace výnosu z trestné činnosti byly v roce 2019, stejně jako v předchozích obdobích, detekovány investice do odvětví hazardních her a sázek, jehož velmi významná a stále narůstající část je ovládána právě balkánskými kriminálními strukturami.

Albánské zločinecké skupiny představují hrozbu pro vnitřní bezpečnost ČR, a to z důvodu, že si tyto skupiny v uplynulé době dokázaly vybudovat silný vliv na trasy, prostřednictvím kterých do Evropy exportují nelegální komodity všeho druhu.

Vietnamské organizované kriminální struktury se již několik let zaměřují zejména na páčání hospodářské trestné činnosti, toxikomanie, praní peněz a legalizaci pobytů na území ČR. Četnost páchané kriminality vietnamských organizovaných zločineckých skupin souvisí s vysokým počtem osob vietnamské minority v ČR. Okrajově je u této komunity zaznamenávána násilná trestná činnost v podobě vydírání, násilného vymáhání dluhů a také kriminální aktivity související se získáváním vlivu mezi dominantními představiteli vietnamského organizovaného zločinu v ČR. Organizovaná násilná trestná činnost páchaná asijskými kriminálními strukturami dlouhodobě není příliš viditelná, což je jednak zapříčiněno jejím nižším rozsahem (např. ve srovnání s ruskojazyčnými skupinami) a také vysokou mírou její latence, protože je páčána striktně uvnitř komunity, která ji toleruje a přispívá k jejímu zakrývání.

Významnou oblast trestné činnosti páchanou zejména vietnamskými kriminálními organizacemi představuje daňová trestná činnost v souvislosti s dovozem zboží z asijských zemí, převážně z Číny, Vietnamu a Thajska. Při této trestné činnosti dlouhodobě dochází k extrémně rozsáhlým celním a daňovým únikům. V roce 2019 rovněž pokračoval trend z let 2017 a 2018 spojený s nárůstem trestné činnosti v oblasti získávání pobytových oprávnění na území ČR pro občany Vietnamu. V souvislosti s generováním extrémních zisků ze strany vietnamských kriminálních organizací působících na území ČR jsou realizovány skryté vývozy nebo převody finančních prostředků do zahraničí.

Opatření

* V roce 2019 pokračovalo plnění Akčního plánu boje proti organizovanému zločinu na roky 2018 a 2019. Ze splněných úkolů je možné uvést dokončení analytického materiálu k problematice darknetu (hůře přístupné části internetu často zneužívané pro páčání trestné činnosti) a virtuálních měn, rozvoj Centra zajištěných aktiv MV či dokončení Analýzy vyšetřování hospodářské trestné činnosti v podmínkách PČR.

* V závěru roku 2019 probíhaly intenzivní práce na přípravě Akčního plánu boje proti organizovanému zločinu na roky 2020 a 2021, který bude spolu s vyhodnocením předchozího akčního plánu předložen vládě na počátku roku 2020.

* Jako sněmovní **tisk 642** je projednáván vládní **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony**. Cílem návrhu je komplexně řešit jak neaktuální právní úpravu některých ustanovení novelizovaných zákonů, tak nedostatky v aplikační praxi a postupech PČR, orgánů činných v trestním řízení a zpravodajských služeb, a to v oblasti policejního i trestního práva. Podrobněji se tak upravuje např. činnost agenta podle trestního řádu a stávající hmotněprávní úprava jeho beztrestnosti se nahrazuje jeho nestíhatelností při splnění zákonných podmínek. Umožňuje se rovněž, aby za velmi striktních podmínek (předchozí povolení soudem, subsidiarita, přiměřenost) a jen pro nejzávažnější trestné činy namířené proti bezpečnosti státu, lidskosti nebo míru (zvláště závažné zločiny typu terorismus, rozvracení republiky, vlastizrada, genocidium, útok proti lidskosti) mohly být v trestním řízení jako důkaz využity informace získané zpravodajskými službami za použití zpravodajské techniky (odposlechy, zjišťování údajů o telekomunikačním provozu, sledování s pořizováním záznamů).

Výzkum organizovaného zločinu

V rámci kriminologického výzkumu organizovaného zločinu se v IKSP realizují od roku 1993 každoročně expertní šetření. Jako experti jsou dotazováni pracovníci speciálních útvarů PČR a od roku 2012 i pracovníci GRČ.

Za rok 2019 působilo podle odhadu expertů v rámci organizovaného zločinu **17 % žen**. Podíl **cizinců** na organizovaném zločinu v ČR je i přes drobné výkyvy v podstatě stejný jako podíl Čechů (50 %). Z dlouhodobého hlediska jde o zvyšování podílu ryze českého prvku. Nejsilněji byli z cizinců zastoupeni Vietnamci, Ukrajinci, Rusové, Albánci/Kosovští Albánci. Druhou skupinu tvořili s výrazným odstupem Slováci, Srbové, Rumuni, Bulhaři, Poláci. Ve třetí skupině byli Nigerijci, Číňané, Syřané. Do čtvrté skupiny řadíme zbývající – přibližně druhou polovinu cizích státních příslušníků.

V roce 2019 bylo nejrozšířenější praní špinavých peněz, následovala korupce, daňové, úvěrové, pojišťovací podvody. Až na čtvrté místo klesla výroba, pašování a distribuce drog, zvýšilo se zneužití prostředků EU. Trvale je mezi nejrozšířenějšími i zakládání podvodných firem, nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret. Roste zneužití počítače k trestné činnosti.

2.2.6.1 Obchod s lidmi

V oblasti trestné činnosti obchodování s lidmi se jedná zejména o formu užití obětí obchodování s lidmi k prostituci a formu užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování nebo kořistění z takového jednání. Jednání a chování pachatelů působí sofistikovanějším dojmem, což potvrzuje i využívání převážně lsti, zneužití závislosti nebo omylu. U určitých sociálních skupin byly též zaznamenány násilné projevy jako prostředek k dosažení požadavku pachatelů nebo poslušnosti obětí.

Lze konstatovat, že problematika obchodování s lidmi, tak jak je zjišťována na území ČR, je obdobná jako v ostatních členských státech EU a odpovídá aktuálním evropským trendům tohoto typu organizovaného zločinu.

V souvislosti se zaznamenaným vzrůstajícím počtem případů pracovního vykořisťování a nucených prací, zejména ve Velké Británii, v uplynulých letech, byla v roce 2019 zajišťována pomoc obětem obchodování s lidmi v rámci dobrovolných návratů do ČR ze strany styčného důstojníka PČR, který působí při Velvyslanectví ČR v Londýně.

Opatření

* V souvislosti s pracovním a sexuálním vykořisťováním probíhaly i v roce 2019 tzv. *Action Days*, kdy je PČR prostřednictvím odboru obchodu s lidmi a nelegální migrace NCOZ zapojena do projektu EMPACT k problematice trestné činnosti obchodování s lidmi.

2.2.6.2 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem

V oblasti trestné činnosti nelegálního obchodu se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem nebyla v roce 2019 zjištěna zvýšená poptávka po znehodnocených a následně upravených střelných zbraních, i přesto, že tento trend z minulých let stále přetrvává. Především na území Jihočeského a Plzeňského kraje byly zaznamenány nelegálně dovážené samočinné střelné zbraně, zejména ze Slovenska, které jsou upraveny tak, aby splňovaly podmínky pro zařazení do kategorie D a mohly tak být dále distribuovány bez registrace. Na území Moravskoslezského kraje byl v roce 2019 zaznamenán výskyt a následný dovoz takto upravených zbraní jak ze Slovenska, tak z Turecka.

Distribuce těchto střelných zbraní probíhá osobním převozem do předem určených zemí v rámci EU nebo prostřednictvím poštovních zásilek (prostřednictvím PPL, DHL atd.). Odběrateli jsou většinou společnosti, které se zabývají např. zpracováním kovů apod.

Výraznější nebezpečí v této oblasti představují jednorázové nákupy a prodeje jednotek kusů krátkých střelných zbraní mezi jednotlivci v kriminálně závadovém prostředí.

Nový a narůstající fenomén v předmětné oblasti kriminality představuje oblast internetu, kam byly z části přesunuty aktivity jednotlivých prodejců a kupujících, zároveň také internet umožňuje přístup zcela novému okruhu osob zabývajících se zbraněmi, které by se do reálného zločineckého prostředí málokdy odvážily. Informace, které dříve sloužily odborné veřejnosti, jsou tak ve virtuálním prostředí přístupné nejen laické veřejnosti, ale i zločineckému prostředí, a internet poskytuje anonymní sdílení celé řady rad, návodů a technologických postupů na úseku zbraňové problematiky. Nabídka a poptávka nelegálně držaných zbraní zejména v prostředí tzv. darknetu se stává stále více anonymní.

Další rizikovou oblast představují zbraně originálně vyrobené jako zbraně plynové, jejichž konstrukce

umožňuje případnou úpravu do střelbyschopného stavu ostrým střelivem. Riziko těchto zbraní spočívá v jednoduchosti domácí úpravy, kdy je lze uvést do plně střelbyschopného stavu ostrým střelivem. S tímto fenoménem mají zkušenost nejen všechny země v rámci Evropy, ale i země mimoevropské.

V oblasti nelegálního nakládání s nebezpečným materiálem, jinak označovaného jako materiál CBRN, nebyly v roce 2019 registrovány podstatné změny.

CELNÍ SPRÁVA ČR

V roce 2019 byl realizován vývoz 7 031 položek zboží dvojího užití uvedených v celních prohlášeních, na které bylo vydáno MPO – Licenční správou (dále jen „MPO-LS“) individuální vývozní povolení nebo bylo použito všeobecné vývozní povolení, případně bylo použito vývozní povolení vydané příslušným orgánem jiného členského státu EU. Identifikace zboží dvojího užití prostřednictvím aplikace DUAL USE byla provedena ve 193 případech, kdy v 15 případech bylo identifikováno zboží dvojího užití.

Z celkového počtu 193 identifikací zboží dvojího užití nebyla v žádném identifikovaném případě zaslána žádost o stanovisko na MPO-LS.

CS ČR zjistila v roce 2019 v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem 23 případů porušení předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, což je při počtu 296 držitelů povolení k provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem pozoruhodné číslo. V případě vojenského materiálu se jednalo především o vojenské vysílačky, balistické materiály a náhradní díly k vojenským vozidlům, vrtulníkům a letounům. V oblasti kontroly obchodu s výrobky, jejichž držení je upraveno zákonem č. 228/2005 Sb. o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v ČR omezuje z bezpečnostních důvodů, ve znění pozdějších předpisů, byly zjištěny v roce 2019 čtyři případy porušení zákona č. 228/2005 Sb.

Lze dále předpokládat zvýšené riziko nezákonných vývozů vojenského materiálu, zbraní a tzv. zboží dvojího užití (obchodní zboží) do oblastí zasažených válečnými konflikty, resp. nepřímý vývoz do těchto zemí přes jiné nerizikové tranzitní destinace (ČR je v roli vývozní či tranzitní země).

2.2.6.3 Padělání

V oblasti **padělání měny** došlo v roce 2019 ke snížení celkového počtu padělků bankovek a mincí oproti roku 2018 (o cca 13 %). Celkem bylo za rok 2019 zadrženo 1 828 kusů padělaných a pozměněných bankovek a

mincí, tj. o 283 kusů méně než v roce 2018. Jedná se o čtvrtý meziroční pokles v řadě. Hodnota zadržených platidel dosáhla stejně jako loni téměř 1,2 mil. Kč.

V rámci českých platidel se stále nejčastěji padělá bankovka hodnot 1 000 Kč. Stejně jako v předcházejících letech byla většina padělaných bankovek zhotovena na inkoustových tiskárnách a ochranné prvky byly napodobeny buď jednoduchým způsobem, popř. nebyly napodobeny vůbec. Kvalita většiny padělků z hlediska nebezpečnosti byla méně zdařilá (4. stupeň v pětistupňové stupnici nebezpečnosti). Byly však zadrženy i padělky ve druhém stupni nebezpečnosti, ale jednalo o jednotky kusů.

U **padělání zahraniční měny** stále platí, že tato trestná činnost je většinou páchaná organizovanými skupinami. U padělání Eura se pak stále více rozšiřuje obchodování s padělkami, které jsou získávány v rámci kybernetického prostoru, tzv. darknetu. Prostřednictvím těchto skrytých obchodních serverů si padělatelé anonymně obstarávají polotovary pro výrobu padělků nebo i návodů na jejich výrobu. Z polotovarů se jedná především o hologramy k výrobě padělků bankovek nebo materiály k výrobě padělků mincí. Výsledkem jsou pak nebezpečné padělky, protože jejich kvalita se tímto výrazně zvyšuje a následně se zvyšují také počty těchto padělků. Padělání měny EUR je stejně jako v minulých letech doménou zahraničních organizovaných zločineckých skupin. V této souvislosti se lze domnívat, že zadržené padělky bankovek EUR pocházejí z padělatelských dílen mimo území ČR.

Trestná činnost týkající se **padělání dokladů** je páchaná především za účelem získání pobytu a následného zaměstnání nebo k migraci. Padělané doklady jsou ve většině případů vyráběny v zahraničí a do ČR jsou dopravovány k prodeji podle dohodnutých požadavků. V roce 2019 byly zaznamenány zejména na Ostravsku tendence v podobě nabídky zajištění maďarských víz ze strany padělatelů pro osoby z jakékoliv země, které pak opravňují jejich držitele volně cestovat v rámci schengenského prostoru. Samotné získání takto padělaných dokladů lze obstarat v řádech několika dnů.

Opatření

* V roce 2019 bylo pokračováno v udržování a zlepšování spolupráce s bankovním sektorem. V rámci spolupráce s ČNB stále pokračují práce na řešení automatizace předávání informací o padělcích včetně tvorby jednotných databází. S komerčními

bankami byla řešena spolupráce na urychlené reakci při skimmingovém útoku na bankomaty, která probíhala formou přijímání trestních oznámení od

jednotlivých bankovních ústavů o vzniklém případu skimmingu, včetně zaslání příslušných kamerových záznamů napadeného bankomatu.

2.2.7 Nelegální obchod s drogami

V oblasti nelegálního obchodu s drogami v roce 2019 pokračovaly zejména trendy související s velkoobjemovou produkcí a distribucí metamfetaminu, zapojením etnicky podmíněných zločineckých uskupení, organizováním mezinárodní přepravy, obchodu s léčivými, obchodováním v kyberprostoru a s tím spojené zvyšování dostupnosti drog.

Nejvyšší podíl trestných činů v roce 2019 představovala drogová kriminalita spojená s metamfetaminem a konopnými látkami, kdy je stále patrná trvalá orientace vymáhání práva na snižování nabídky nelegálních drog v ČR, zejména v úrovni výroby, distribuce dovozu a vývozu nelegálních drog.

Podíl cizinců páchajících drogovou trestnou činností se i nadále pohybuje okolo 10 % všech pachatelů registrované trestné činnosti v ČR. Cizí státní příslušníci zpravidla ovládají obchod v nejzávažnějších formách, čeští občané se převážně zapojují do distribučních i produkčních úrovní a často jsou také najímáni jako kurýři pro převoz drog. I v roce 2019 je patrná vzájemná provázanost členů těchto jednotlivých skupin a jejich spojování a spolupráce, kdy se zpravidla zaměřují na více komodit zakázaných látek nebo dochází ke kombinaci s jinou finančně zajímavou komoditou.

Produkční schéma metamfetaminu zůstává specifické a naprosto odlišné od ostatních evropských zemí. Vyznačuje se i nadále velkým výskytem malých, domácích laboratoří a menším počtem laboratoří s velkoobjemovou výrobou metamfetaminu stimulovanou zahraniční poptávkou. V roce 2019 se stále více projevovaly poznatky posledních let o přesunu především velkoobjemové výroby metamfetaminu na území sousedních států, např. Polska, Spolkové republiky Německo, a také Nizozemí.

Ve vztahu k velkoobjemové výrobě metamfetaminu na území ČR lze hovořit o větším zapojení občanů ČR, které může souviset s částečným přesunem výroby organizované vietnamskými kriminálními skupinami do dalších evropských zemí.

Tlakem orgánů vymáhajících právo na omezení dostupnosti prekursorů a pomocných látek potřebných pro výrobu metamfetaminu dochází

k hledání nových zdrojů těchto látek a nových způsobů ve výrobě. V roce 2019 byla zaznamenána na území ČR nová cesta výroby metamfetaminu, tzv. reduktivní aminací, kdy výchozí surovinou byl s největší pravděpodobností styren (vinylbenzen) a později i alfamethylstyren. V roce 2019 byl zaznamenán zvýšený dovoz červeného fosforu do ČR z Polska.

Případy realizované orgány činnými v trestním řízení v roce 2019 v oblasti nelegálního obchodu s konopnými drogami ukazují na pokračující tendence zřizování menších provozů, a to jak vnitřních, tak i venkovních, na území klimaticky příznivějších regionů na jihu Moravy. Takto vypěstované konopí je často vykupováno obchodníky, kteří jej dále přeprodávají částečně tuzemským, ale zejména zahraničním odběratelům.

V oblasti velkoprodukce konopných drog v roce 2019, stejně tak jako v celé řadě evropských zemí, je registrováno intenzivní zapojení balkánských organizovaných kriminálních skupin složených převážně z občanů Srbska, Černé Hory a Chorvatska.

Aktivity balkánských organizovaných kriminálních skupin jsou rovněž stále významné v oblasti obchodu s kokainem, kdy tyto skupiny prostřednictvím svých komunit a kontaktů v Jižní Americe pašují kokain do celé Evropy, včetně ČR, a to leteckou, námořní a následně i pozemní cestou. Do jednotlivých oblastí transportu i obchodu s kokainem organizátoři zapojují i jiné národnosti z řad občanů EU, včetně Čechů.

V roce 2019 pokračoval nárůst obchodování s tradičními drogami v kyberprostoru, který v mnoha ohledech významně zvyšuje jejich dostupnost, v ČR zejména MDMA a kokainu. S těmito látkami se v tomto prostředí obchoduje jak v malých množstvích (marihuana, metamfetamin), které jsou určeny jak koncovým uživatelům, tak v objemech v řádech kilogramů směřujících k další distribuci. S tímto způsobem obchodu také souvisí nárůst zásilkové přepravy drog.

Fenoménem souvisejícím s virtuálními obchody je zvyšující se počet zásilek s obsahem malých množství omamných a psychotropních látek v mezinárodní poštovní a zásilkové přepravě jak v ČR, tak zajištěných

v rámci kontrol na území Spolkové republiky Německo a předávaných do ČR k trestnímu stíhání.

Zejména v souvislosti s obchodováním ve skryté části internetu narůstá počet záchytů látky MDMA, a to jak v podobě tablet, tak v podobě práškových substancí určených k dalšímu zpracování, zejména k výrobě těchto tablet přímo na území ČR.

Tématem nabývajícím v roce 2019 na významu jsou úniky léčiv z lékárnické distribuce a celkový nárůst problému se zneužíváním léčivých přípravků na bázi opiátů, benzodiazepinů, analgetik, hypnotik a anxiolytik. V oblasti substituční léčby se ani v roce 2019 nepodařilo prosadit účinnou regulaci a stále dochází k častému zneužívání substitučních přípravků, a to i z řad uživatelů bez jakékoliv předchozí zkušenosti s opii.

V oblasti konopí a přípravků z dané rostliny vyráběných lze spatřovat ve společnosti snahu o bagatelizaci nebezpečnosti dané látky a současně sílí snahu směřující k legalizaci zacházení s danou látkou na politické úrovni. Na trhu přibývají výrobky, které jsou označovány jako konopné, původem z odrůd rostlin konopí, které jsou označovány jako technické konopí, tedy s obsahem látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů do 0,3 % obsahu. Tyto volně dostupné výrobky v rozporu s právními předpisy obsahují určité množství látky tetrahydrokanabinol a vyskytují se tudíž na trhu nelegálně, avšak k přesvědčení o své legálnosti jsou označovány jako „CBD výrobky“, například CBD olej, CBD konopí, CBD extrakt a neobsahují žádná upozornění na obsah návykové látky „CBD“ tedy kanabidiol je nenávykovou látkou, která se ve formě kyseliny nachází v rostlině konopí a jsou jí přisuzovány léčivé vlastnosti, přestože není léčivou látkou ve smyslu zákona o léčivech. Přestože „CBD výrobky“ jsou ve své podstatě výrobky z nízkoobsahových odrůd rostliny konopí, mají pro zákazníka punc výrobků pozitivně ovlivňujících zdraví, přestože dopad na zdraví konzumenta může být mnohdy i negativní. Dané výrobky působí ve společnosti jako reklama, která sděluje, že běžná dostupnost konopí a výrobků z nich vyrobených je normální a v souladu se zákonem, přičemž zejména u dětí se jedná o nebezpečný stav, kdy se zvyšuje riziko užívání konopí ze strany mladistvých osob s rizikem ovlivnění jejich zdravého vývoje.

V souvislosti se snahami organizovaného zločinu nacházet nové látky, tzv. pre-prekursory drog, které nejsou pod mezinárodní kontrolou, a tyto rychle a v dostatečném množství vyrobit a dopravit do nelegálních laboratoří, byl v březnu 2019 na 62.

zasedání Komise OSN pro narkotika (CND) rozšířen seznam prekurzorů drog v úmluvě OSN proti nedovolenému obchodu s OPL z roku 1988 o tři nové látky. V prosinci 2019 na pokračování 62. zasedání CND byl ze strany Mezinárodní rady pro kontrolu omamných látek (INCB) předložen návrh na zařazení dalších tří látek mezi prekursory drog. O tomto návrhu se bude hlasovat na 63. zasedání CND na jaře 2020.

V návaznosti na masivní zneužívání červeného fosforu při výrobě metamfetaminu se po řadě složitých jednání se zástupci všech členských států EU na expertní úrovni podařilo koncem roku 2019 nalézt shodu na zařazení této látky na seznam prekurzorů drog a zařazení do kategorie 2A nařízení EP a Rady (ES) č. 272/2004. Pokud bude návrh přijat také EP, lze očekávat jeho účinnost od června 2020. Tato změna přinese všem subjektům v EU nakládajícím s touto látkou povinnou registraci u kompetentního orgánu. Povinnost se bude vztahovat nejen na obchodníky, ale také na konečné uživatele červeného fosforu (s výjimkou z registrace do 100 g/ročně). Bohužel zatím není shoda na tom, že by se opatření týkala i dovozu ze třetích zemí. Společně s látkou červený fosfor budou daným nařízením zařazeny mezi uvedené látky kategorie 1 další látky, které jsou v současné době používány pouze jako pre-prekursory při nelegální výrobě drog a ČR slouží jako transitní stát při jejich převozu do západní Evropy zejména do Nizozemí.

V rámci pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu odhalily například v roce 2019 odborné útvary celních úřadů 1 992 případů držení omamných a psychotropních látek. Odhaleno bylo např. v pěti případech celkem 290 640 gramů Katy jedlé a 134 775 gramů ostatních druhů omamných a psychotropních látek (převážně konopí, extáze, metamfetamin a dále pak prekursory k výrobě metamfetaminu).

V rámci dobrovolné spolupráce s hospodářskými subjekty se v roce 2019 podařilo docílit přístupu celospolečenské odpovědnosti některých firem při prodeji této velmi rizikové látky, většinou zneužívané k nelegální výrobě metamfetaminu. Přijatá opatření vedla k významnému snížení jeho prodeje v ČR, nicméně nelegální trh je bohužel saturován dovozem ze zahraničí, obdobě jako tomu bylo a stále je u léčivých přípravků s obsahem pseudoefedrinu.

Legislativa v oblasti návykových látek v roce 2019 nedoznala výrazných změn, přestože již v polovině roku byl předložen návrh ze strany Národní protidrogové centrály a Celní protidrogové jednotky k zařazení dalších 48 látek pod legislativní kontrolu.

Důvodem k zařazení dalších látek pod legislativní kontrolu je též přetrvávající dovoz tzv. nových syntetických drog na český trh, a to v převážné většině z Číny a Indie. V roce 2019 příslušníci CS ČR zkontrolovali a zajistili např. tyto nové látky 4-ethylfluorfenidate nebo 3-MeO-2'-Oxo-PCPr. Nadále také platí striktní právní úprava, kdy u dítěte může orientační testování provést a k němu vyzvat jen příslušník PČR nebo strážník městské nebo obecní policie. Ke konci roku byl rovněž novelizován zákon č. 387/2007 Sb., o léčivech, dotýkající se zejména problematiky eReceptu, registru léčivých přípravků s omezením a v neposlední řadě i úhrady konopí pro léčebné účely ze strany zdravotních pojišťoven.

V květnu 2019 byla vládou ČR schválena nová Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027, která plně integruje témata legálních a nelegálních návykových látek a nelátkových závislostí. Hlavním strategickým cílem strategie je předcházení a snižování zdravotních, sociálních i ekonomických škod vyplývajících z užívání návykových látek, hazardního hraní a dalšího závislostního chování a z existence legálních i nelegálních trhů s návykovými látkami, hazardním hraním a dalšími produkty se závislostním potenciálem.

Mezi prioritní témata strategie patří posílení prevence a zvýšení informovanosti o negativních účincích užívání návykových látek a vzniku závislostního chování, zajištění kvalitní a dostupné sítě adiktologických služeb, efektivní regulaci trhů s návykovými látkami a závislostními produkty, posílení řízení, koordinace a efektivní financování protidrogové politiky. Speciálními tématy jsou nadužívání psychoaktivních léčivých přípravků, nadužívání moderních technologií a problematika konopí a kanabinoidů.

Cíle, aktivity a nástroje strategie jsou rozpracovány v Akčním plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021, který byl schválen vládou ČR v prosinci 2019.

Opatření

* Z hlediska aplikační praxe přetrvávala v roce 2019 nejistota výkladu pojmu prekursor ve vztahu k léčivým přípravkům s obsahem efedrinu, resp. pseudoefedrinu. Již dříve Soudní dvůr EU dovodil, že léčivé přípravky obsahující látku jinak označenou jako

prekursor nelze samy o sobě považovat za prekursor, ale jsou podřazeny právnímu režimu léčivých přípravků. Některá rozhodnutí Nejvyššího soudu v návaznosti na uvedené rozhodnutí kladou důraz na to, zda nakládání s takovými léčivy koresponduje s jejich terapeutickým využitím, či nikoli. Nicméně takový právní závěr není aplikační praxí přijímán bezvýhradně a taková rozhodnutí nebyla trestním kolegiem Nejvyššího soudu přijata k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. Jelikož jde o relativně palčivou otázku v boji proti drogové trestné činnosti, je nám známo, že Nejvyšší soud výhledově připravuje návrh stanoviska, který by se měl touto otázkou podrobněji zabývat.

* Vzhledem k očekávanému nárůstu drogové trestné činnosti páchané za pomoci internetu vyvstává nutnost na ni adekvátně reagovat. NSZ za tímto účelem uspořádalo pro jednotlivé specialisty na úseku drogové trestné činnosti celostátní poradou, která byla zaměřena na potírání nakládání s drogami prostřednictvím přeshraničních zásilek. Oproti jiným typům kriminality je nutné vždy elektronicky uzavřený drogový „obchod“ materializovat fyzickým dodáním drogy, což se častěji než dříve odehrává prostřednictvím běžných zásilkových služeb. Dále byla celostátní poradou zaměřena na výměnu zkušeností mezi státními zástupci z různých regionů, stejně jako na prohloubení metodické spolupráce zejména s NPC a CS ČR.

Činnost probační a mediační služby

V roce 2019 PMS evidovala celkem 4 609 nových případů (+20,9 %) spadajících do kategorie drogové kriminality, tj. trestné činy související s užíváním omamných a psychotropních látek a alkoholu.

V průběhu roku 2019 bylo v rámci odborných agend provedeno probačními pracovníky 5 364 drogových testů (+54,1 %)¹³ a 5 030 alkoholových testů (+3,7 %).

V roce 2019 nadále pokračovalo testování klientů na přítomnost omamných a psychotropních látek (OPL) prostřednictvím slinných drogových testů. Používání močových testů v PMS není možné z důvodu zák. č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, kdy močové testy nejsou testy orientačními a spadají pod odborné lékařské vyšetření. Úprava testování na přítomnost OPL je součástí navrhovaných legislativních změn, které byly schváleny vládou ČR 8. 10. 2019.

¹³Drogové testování bylo kvůli technickým důvodům od ledna do června 2018 pozastaveno.

Výzkum IKSP zaměřený na účinnost specializovaných terapeutických programů pro odsouzené uživatele drog ve výkonu trestu odnětí svobody

IKSP v roce 2019 dokončil výzkum zaměřený na účinnost specializovaných terapeutických programů pro odsouzené uživatele drog ve výkonu trestu odnětí svobody. Z výsledků výzkumu vyplývá, že odsouzení prodělali během účasti v programu výrazné pozitivní změny ve smyslu statisticky i věcně významného snížení úrovně kriminální kognice. Jinými slovy, během účasti v programu se myšlení a postoje odsouzených celkově upravily tak, že při jejich odchodu ze specializovaného oddílu podporovaly pokračování v trestné činnosti podstatně méně, než v jakém stavu byly při vstupu do programu. Naopak u odsouzených ze dvou kontrolních skupin (intenzivní uživatelé drog, resp. osoby neužívající drogy vůbec či jen příležitostně), kteří programem neprošli, došlo během standardního výkonu trestu za dobu, odpovídající trvání programu, ke zvýšení (tj. zhoršení) úrovně kriminální kognice. Z absolventů terapeutického programu propuštěných v roce 2014 bylo během prvního roku po propuštění z výkonu trestu znovu odsouzeno 40 % a do dvou let po propuštění necelých 60 %. Zásadní problém v oblasti efektivity specializovaného terapeutického působení na vězněné uživatele drog tedy představuje udržitelnost účinků programu při přechodu odsouzeného na svobodu. Není zajištěno, aby propuštění z výkonu trestu navazovalo na dokončení programu, a zároveň není v ČR systémově řešena návaznost postpenitenciární péče na specializované zacházení s uživateli drog během výkonu trestu.¹⁴

Analýza IKSP vybraného souboru rozhodnutí stíhaných provozovatelů tzv. growshopů

IKSP v roce 2019 zpracoval analýzu vybraného souboru pravomocných meritorních rozhodnutí ve věcech, v nichž byli (v naprosté většině pro trestný čin šíření toxikomanie) stíháni provozovatelé tzv. growshopů¹⁵. Analýza se týkala případů ze série policejních realizací vůči provozovatelům growshopů z podzimu roku 2013, a zahrnovala 48 trestních věcí, vedených vůči 69 osobám. Na základě výsledků analýzy lze dojít k závěru, že celá akce byla pečlivě

připravena a policejní orgány při jejím plánování a provádění postupovaly v souladu se svými povinnostmi uvedenými v ustanoveních § 158 a § 160 TŘ, a se zohledněním aktuální judikatury Nejvyššího soudu ČR. Z analyzovaných případů skončilo trestní stíhání pravomocným zproštěním obžaloby pouze u dvou osob (z 69), přičemž se jednalo o případy, kdy zároveň druhý spoluobviněný v dané věci za provozování growshopu pravomocně odsouzen byl. V ostatních případech věc skončila pravomocným odsouzením obviněného nebo podmíněným zastavením trestního stíhání/podmíněným odložením podání návrhu na potrestání (resp. osvědčením se obviněného/podezřelého ve zkušební době).¹⁶

Výzkumný úkol Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách ČR

V roce 2019 IKSP dokončil řešení výzkumného úkolu s názvem „Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách ČR“. Projekt byl realizován s podporou z Programu bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2015–2020 (veřejná soutěž, poskytovatel MV, kód projektu VI20172019053). Výzkum reaguje na absenci dat v oblasti indikátorů snižování nabídky drog a jeho cílem bylo navrhnout nový postup pro zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách ČR za účelem získání realistického a na vědeckých poznatcích založeného odhadu tohoto fenoménu. Hlavním výsledkem projektu je metodika sběru dat o sekundární drogové kriminalitě, certifikovaná PP ČR, ve které je konkrétní návrh postupu ke sběru dat podrobně popsán. Navržený postup je postavený na zcela nové definici sekundární drogové kriminality, která pokrývá veškerá nezákonná jednání související s užíváním omamných a psychotropních látek a nakládání s nimi. Metodiku je možno využít jako standardizovaný nástroj pro pravidelný monitoring, vyhodnocování a další zkoumání drogové kriminality, zohledňující specifické prostředí ČR. Snahou autorů bylo, aby sběr dat znamenal co nejmenší zásah do stávajících informačních systémů PČR a co nejmenší administrativní zátěž pro pracovníky, kteří by ho měli realizovat. Metodika byla navržena tak, aby

vztahujících se k subkultuře pěstitelů rostlin konopí a uživatelů konopných drog.

¹⁶ Viz Zeman, P., Pešková, M., Roubalová, M.: Postih provozovatelů growshopů v ČR. Závěrečná zpráva z výzkumného úkolu „Kriminologická analýza pravomocných soudních rozhodnutí v trestních věcech souvisejících s prodejem technologií a potřeb pro pěstování rostlin pod umělým osvětlením, tzv. „growshopů“. Praha: IKSP, 2019. Dostupné z http://www.ok.cz/iksp/docs/zzv2019ii_growshopy.pdf.

¹⁴ Viz Zeman, P. a kol.: Uživatelé drog ve vězení – hodnocení účinnosti terapeutických programů. Praha: IKSP, 2019. Dostupné z <http://www.ok.cz/iksp/docs/453.pdf>.

¹⁵ Tj. obchodů, nabízejících v kamenných prodejnách a/nebo v internetových e-shopech semena rostliny konopí a veškeré vybavení, potřebné pro jejich pěstování zejména tzv. indoor technologiemi, včetně doplňkového sortimentu v podobě kuřáckých potřeb, informačních a propagačních materiálů

umožňovala snadné zapracování i případnou úpravu podle aktuálních praktických potřeb PČR jako hlavního uživatele. Metodika byla poskytnuta k bezplatnému využití v rámci činnosti policie. Její implementace do praxe je tedy výlučně na rozhodnutí PČR, zejména

orgánů rozhodujících o podobě a obsahu informačního systému ETŘ.

Podrobné výsledky a další informace možno nalézt v souhrnné monografii z výzkumu, která rovněž vyšla v roce 2019¹⁷.

2.2.8 Kybernetická kriminalita

V oblasti kybernetické kriminality je v posledních letech zaznamenáván silný dynamický vývoj. V roce 2019 bylo možné opět zaznamenat nárůst kybernetické trestné činnosti oproti roku 2018, a to z 6 815 skutků v roce 2018 na 8 417 (+1 602) skutků v roce 2019. V této statistice jsou zahrnuty skutky oznámené napříč všemi úrovněmi Policie ČR. Je však odhadováno, že tyto počty skutků se mohou od skutečných počtů spáchaných skutků výrazně lišit, neboť kybernetická kriminalita se vyznačuje značnou latencí.

S rozvojem současných a vývojem nových informačních a komunikačních technologií lze předpokládat, že kybernetická trestná činnost bude i nadále postupovat všemi kriminálními problematikami, jelikož řada činností je realizována ve virtuálním prostředí. Vývoj kybernetické trestné činnosti v ČR se v roce 2019 výrazně nelišil od vývoje ve vyspělých státech Evropy a světa.

V roce 2019, stejně jako v minulých letech, lze očekávat kybernetické útoky s jednoznačným cílem majetkového prospěchu, které budou páčány formou podvodných e-shopů, phishingů, útoků na platební karty a bankovní účty, na různé mobilní bankovní aplikace atd. V této oblasti kriminality je rovněž očekáván nárůst vysoce sofistikovaných útoků na banky ve formě DDoS útoků a ransomware. Dlouhodobě je sledován také nárůst případů dětské pornografie a její šíření prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.

V rámci boje s touto závažnou trestnou činností je sekce kybernetické kriminality NCOZ kontaktním místem pro příjem hlášení o závadovém obsahu na internetu a členem projektu Europolu EMPACT, který byl vytvořen za účelem boje se závažnou mezinárodní a organizovanou trestnou činností spojenou s pohlavním zneužíváním dětí.

V roce 2019 byl zaznamenán nárůst trestněprávních aktivit v darknetu¹⁸, např. v podobě e-shopů s nelegálním zbožím nebo zbožím pocházejícím z trestné činnosti jako jsou zbraně, drogy, padělané doklady atd. Odhalování této trestné činnosti je vysoce sofistikované a náročné z hlediska času a lidských zdrojů. V budoucnu je také možné předpokládat zvýšený zájem o průnik zájmových entit ze zahraničí do systémů kritické informační infrastruktury nebo významných informačních systémů. NCOZ je v tomto ohledu i kontaktním místem zřízeným podle čl. 13 směrnice EP a Rady 2013/40/EU o útocích na informační systémy.

V souvislosti s kybernetickou kriminalitou lze do budoucna predikovat zájem a následné ataky formou průniku do počítačových systémů organizací, které mohou spolupracovat se státními podniky. Další významná hrozba ukazující se již v minulých letech vychází z oblasti internetu označovaného darknet. Tento rozsáhlý systém umožňuje anonymní komunikaci např. v souvislosti s vydíráním subjektů na území ČR, na tzv. tržištích jsou nabízeny různé služby sloužící k objednání průniku do počítačového systému třetích osob, případně je následně možné nelegálně získaná data vystavit v uvedeném marketu k prodeji. Anonymní komunikace, množství plateb realizovaných ve virtuální měně v prostředí darknetu představují velmi významné hrozby.

V roce 2019 byl zaznamenán vzrůstající počet druhů virtuálních měn tzv. kryptoměn. ČR je jednou ze zemí EU, kde se trh s virtuální měnou rychle etabloval, což zapříčinilo i vyšší pozornost ze strany orgánů činných v trestním řízení a vytvoření potřebných opatření, na kterých se v roce 2019 intenzivně pracovalo.

Nejčastější způsoby páčání kybernetické trestné činnosti jsou:

¹⁷ Roubalová, M. – Grohmannová, K. – Trhánčíková, I. – Zeman, P.: Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách České republiky. Praha: IKSP, 2019, ISBN 978-80-7338-180-6

¹⁸ Temný web charakterizovaný jako anonymní síť vytvořená na základech internetu, kdy přístup do této sítě je umožněn prostřednictvím speciálního prohlížeče tzv. TOR Browser.

- hrozby směřující na uživatele sociálních sítí – např. kyberšikana, kybergrooming, sexting, kyberstalking, hatecrime, hacking, schvalování teroristických útoků, podpora propagace hnutí směřujících k potlačování práv a svobod člověka,
- dětská pornografie,
- výroba a šíření pornografie, v níž se projevuje neúcta k člověku nebo která popisuje, zobrazuje nebo jinak znázorňuje pohlavní styk se zvířetem,
- ransomware, malware, DDoS útoky, neoprávněné průniky do počítačového systému s cílem zcizit citlivá data,
- využití prostředí darknetu jako prostředku k páčání trestné činnosti,
- legalizace výnosů z trestné činnosti prostřednictvím virtuálních měn,
- hrozby spojené s elektronickou komunikací – spam, scam 419, phishing, spear phishing, pharming, tzv. CEO/BEC (command executive order, business email compromise) útoky,
- podvodné e-shopy, podvody na inzertních serverech,
- šíření obsahu v rozporu s autorským právem (hudba, filmy, software),
- napadení systému IOT (Internet of Things – internet věcí).

Opatření

* V oblasti předcházení kybernetické trestné činnosti spolupracuje NCOZ s orgány samosprávy, státní správy, neziskovým sektorem, základními, středními a vysokými školami. Preventivní informace jsou dostupné na internetových stránkách www.policie.cz, E-Bezpečí, Safer Internet, CZ.NIC, NUKIB, Kraje pro bezpečný Internet (KPBI) apod. Pracovníci sekce kybernetické kriminality se aktivně účastní přednášek a seminářů pro různé cílové skupiny. K předmětné problematice jsou vytvářeny podpůrné informační a preventivní materiály (letáky, CD, DVD, e-learning apod.).

* V lednu roku 2019 nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman, ředitel NÚKIB Dušan Navrátil a za PČR ředitel NCOZ Jiří Mazánek podepsali trojstranné memorandum, které nastavilo jasná pravidla pro účinnou spolupráci uvedených institucí v oblasti boje s kybernetickou kriminalitou a zajištění kybernetické bezpečnosti. Pravidelná komunikace na úrovni vedení i expertů, rychlá vzájemná výměna relevantních informací, společná školení a spolupráce v oblasti prevence by měly přispět k účinnějšímu sledování trendů v této rychle se vyvíjející oblasti kriminality

a zároveň zabezpečit vyšší úroveň bezpečnosti v kyberprostoru.

* NCOZ je od roku 2017 zapojena v iniciativě No More Ransom, která byla spuštěna dne 25. 7. 2016 nizozemskou policií, Europol, McAfee a Kaspersky Lab. Hlavním záměrem projektu je sdílet znalosti a vzdělávat uživatele v předcházení útokům ransomwaru. Iniciativa od svého založení pomohla více jak 200 000 obětem ransomware obnovit zdarma jejich počítačové soubory. Díky návštěvníkům ze 188 zemí se projekt stal jednotným kontaktním místem pro oběti ransomware a za svou krátkou existenci zaznamenal již více jak 3 mil. jednotlivých návštěvníků. Od vzniku iniciativy byl díky spolupráci více jak 150 partnerů obchodně-kriminální model skrývajících se za ransomware významně zasažen a výsledkem je rovněž objem 108 mil. USD, které neskončily v cizích kapsách. NCOZ umožnila vznik [webové stránky](#) předmětné iniciativy v českém jazyce, což usnadňuje orientaci pro české uživatele, zvyšuje povědomí o této rostoucí hrozbě a usnadňuje přístup k preventivním radám zabraňujícím infikování systému nebo řešení k dešifrování souborů případným obětem ransomwaru.

* V souvislosti s dynamickým rozvojem informačních technologií a související kriminalitou se objevují nové právní otázky, které je možné je řešit pouze analogickým výkladem stávajících norem, které byly často vytvořeny v době, kdy uvedené technologie neexistovaly.

Je možné upozornit na nález Ústavního soudu ČR ze dne 14. 5. 2019 sp. zn. Pl. ÚS 45/17 ve věci návrhu na zrušení § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, § 88a trestního řádu, § 68 odst. 2 a § 71 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a vyhlášky č. 357/2012 Sb., o uchovávání, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů. Tímto nálesem Ústavní soud reagoval mimo jiné na rozhodnutí Tele2 Sverige AB a vymezil rámec pro uplatnění zákonných zásahů do práva na soukromí ze strany státu v podobě uchování dat. Napadená právní úprava se podle Ústavního soudu evropskému standardu nevyvíká. Současná úprava data retention naplňuje požadavky kladené citovanou dřívější judikaturou Ústavního soudu a lze ji aplikovat ústavně konformním způsobem, tedy, aby byla maximálně šetřena práva jednotlivců, garantovaná články 10 a 13 Listiny. Konstatoval rovněž, že každou žádost o zpřístupnění provozních a lokalizačních údajů a odůvodněnost

jejího podání je třeba ze strany oprávněného orgánu důkladně zvážit a ze strany soudu pečlivě přezkoumat

s ohledem na konkrétní okolnosti posuzovaného případu.

2.2.9 Terorismus

Většina teroristických útoků, které se v roce 2019 uskutečnily, se odehrála mimo Evropu. Nicméně ani některým evropským městům se útoky nevyhnuly (např. Londýn, Paříž, Halle, Utrecht). Nejčastější způsoby spáchání útoků byly v trendu tzv. "low-profile" (střelba, použití chladné zbraně).

V ČR platí první stupeň ohrožení terorismem. PČR do současné doby nemusela řešit otevřený projev mezinárodního terorismu. Hlavní hrozbou s ohledem na poslední bezpečnostní vývoj v Evropě zůstává radikalizace osob ve vězeních a na internetu.

Rok 2019 znamenal ukončení faktické územní celistvosti tzv. Kalifátu Islámského státu v Sýrii a Iráku. Existují zde však stále oblasti pod jeho silným vlivem. Ze strany Islámského státu tak dochází k útokům na civilní nebo vojenské cíle. Část stoupenců Islámského státu se snaží o návrat do svých původních domovů, k čemuž využívají jak neziskové organizace, soudní spory, média, včetně tras nelegální migrace. Hrozbu v této oblasti představuje šíření propagandy Islámského státu, nebezpečí radikalizace a přenosu extremismu a terorismu zpět do domovských států.

V roce 2019 byl zaznamenán nárůst pravicového terorismu po celém světě. Tuto skutečnost demonstruje útok z března roku 2019 na mešitu v novozélandském městě Christchurch, při kterém bylo zabito 51 lidí australským pravicovým teroristou. V srpnu roku 2019 pravicový terorista v americkém El Pasu zabil v obchodním centru 22 osob a v říjnu roku 2019 se odehrál útok na synagogu v Halle ze strany německého pravicového teroristy, který při následných útocích v centru města zabil dvě osoby.

Kriminalisté sekce terorismu a extremismu NCOZ v listopadu 2019 podali návrh na podání obžaloby státnímu zástupci Vrchního státního zastupitelství v Praze pro zločin účasti na teroristické skupině podle § 312a odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku a zločin financování terorismu podle § 312d odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku na tři osoby v souvislosti s jejich účastí na činnosti teroristické skupiny Džabhat an-Nusrá li-Ahli aš Šám, pomoci k této účasti a dále k finanční podpoře uvedené teroristické skupiny.

V listopadu 2019 byl pražským městským soudem nepravomocně odsouzen za spáchání zvláště závažného zločinu podpora a propagace hnutí

směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku a trestného činu obecné ohrožení podle § 272 odst. 1 trestního zákoníku občan SR k nepodmíněnému trestu ve výši 6,5 roku, vyhoštění z ČR na neurčito a propadnutí věcí. Odsouzený Slovák na svém veřejně přístupném facebookovém profilu propagoval radikální islámskou teroristickou organizaci Kavkazský emirát a ve svém bydlišti, v pronajatém bytě v panelovém domě v Praze 5, shromažďoval velké množství pyrotechnických výrobků, které dále delaboroval, včetně chemikálií, ze kterých vyráběl pyrotechnické směsi. V jeho elektronických zařízeních byly nalezeny návody na výrobu improvizovaného výbušného zařízení a velké množství propagandistických materiálů tzv. Islámského státu.

Opatření

* *Pracovní skupina, koordinovaná MV, se v roce 2019 intenzivně zabývala tvorbou materiálu identifikujícího možná rizika zneužití nestátních neziskových organizací pro financování terorismu či praní špinavých peněz. Tento materiál obsahuje rozsáhlý soupis rizikových faktorů, které je možné u jednotlivých organizací sledovat a tím pomoci vyhodnotit jejich rizikovost a přispět k jejímu snížení. Schválení konečné verze materiálu se předpokládá začátkem roku 2020.*

* *Důležitým orgánem v oblasti výměny informací v rámci boje proti terorismu je Společná zpravodajská skupina, která působí od roku 2005 při Úřadu vlády ČR.*

* *Jako sněmovní tisk 639 je projednáván vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Hlavním cílem předloženého návrhu zákona je umožnit trestní postih osob, které se účastní činnosti nestátních ozbrojených skupin zaměřených na působení v ozbrojeném konfliktu probíhající na území jiného státu způsobem, jenž představuje vážné riziko nejen pro stát, kde ozbrojený konflikt probíhá, ale i pro bezpečnost ČR. Zároveň v tomto návrhu dochází ke zpřesnění stávající formulace trestného činu teroristického útoku tak, aby lépe odpovídal smyslu směrnice o boji proti terorismu, tj. aby bylo trestné poskytnutí informací nebo výcviku anebo získání informací nebo osvojení dovedností týkající se výroby*

nebo používání nejen „nebezpečných látek“, nýbrž všech látek, které, byť nejsou primárně výbušninou, zbraní nebo bojovým prostředkem, mohou být užity s obdobným účinkem.

Bezpečnostní informační služba

V roce 2019 se BIS zabývala prověřováním možných projevů terorismu a islamistické radikalizace na území ČR. Stejně tak BIS prověřovala případný výskyt těchto projevů v internetovém prostředí, především pak na sociálních sítích. BIS dále sledovala jevy související s vývojem na Blízkém východě a v dalších krizových oblastech spojených s terorismem a radikálním islámem a negativní dopad těchto jevů na dění v ČR. V souvislosti s tím se BIS věnovala i problematice financování terorismu.

S ohledem na vývoj ve světě se BIS zaměřila též na problematiku tzv. zahraničních bojovníků a navrátilců z míst válečných konfliktů, která je obzvláště po oslabení pozice tzv. Islámského státu důležitá ve vztahu k bezpečnosti ČR a EU. ČR by mohla sloužit jako tranzitní země těchto navrátilců, čímž by se zvýšilo riziko přenosu radikálních náboženských myšlenek do české muslimské komunity. BIS shromažďovala poznatky o dynamickém vývoji v české muslimské komunitě, která si však i nadále udržela obecně umírněný charakter. Oficiální muslimské organizace se potýkaly s vnitřními problémy, nedošlo však k ovlivnění jejich orientace směrem k radikálnímu výkladu islámu.

V rámci nepočtené muslimské komunity zaznamenala BIS pouze několik málo projevů radikálního islamismu. V této souvislosti byly mediálně nejsledovanějšími případy Samera Shehadeha a Dominika Kobulnického. BIS také sledovala reakce českých muslimů na útoky na mešity ve světě. Nejvýraznějším případem byl útok na novozélandskou mešitu v Christchurch, po kterém vyzval předseda jedné z pražských muslimských organizací muslimy k ozbrojování se. Komunita útok odsoudila, k žádným neuváženým reakcím však nedošlo. BIS svou pozornost taktéž zaměřila na potencionálně rizikové skupiny v rámci muslimských organizací, uzavřených etnických komunit nebo mešit a modliteben.

V rámci zákonem stanovené působnosti BIS na našem území nezaznamenala přímá rizika spojená s terorismem.

Evropská unie

V průběhu roku 2019 docházelo na území EU k dalším teroristickým útokům, nicméně jejich počet i počet obětí byl nižší než v předchozích letech. Řada útoků

byla i díky dobré spolupráci příslušných složek zmařena. Tento vývoj je nutné udržet, a proto boj proti terorismu byl i nadále jedním z hlavních témat, která se v rámci EU během roku 2019 řešila. Otázky terorismu byly během roku opakovaně projednávány na neformálních i řádných jednání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci i v rámci činnosti dalších institucí EU.

V EP během roku 2018 fungoval zvláštní výbor pro terorismus (zřízen v září 2017), jehož úkolem byla zejména kontrola efektivit protiteroristických opatření nebo analýza minulých chyb a selhání. Po roce své činnosti výbor vypracoval zprávu, ve které navrhuje řadu opatření pro předcházení terorismu, některé návrhy jsou velmi ambiciózní. Tato zpráva byla v prosinci 2018 přijata EP. V únoru 2019 se k ní vyjadřovali i ministři v rámci Rady pro spravedlnost a vnitřní věci, přičemž v březnu byla ukončena tichá procedura k připomínkám.

Během roku 2019 se aktivity boje proti terorismu zaměřovali také na **prevenci radikalizace**. V průběhu roku pokračovala činnost sítě národních policy expertů a řídicího výboru k radikalizaci, jež oba vzešly z doporučení Expertní skupiny na vysoké úrovni pro boj proti radikalizaci.

Dne 7. 10. 2019 se v Lucemburku uskutečnila již pátá konference Internetového fóra, na níž se sešly EK, členské státy, EUROPOL a hlavní internetové společnosti. Hlavními tématy konference bylo i nadále řešení otázky teroristického obsahu na internetu, vyjádření dobrovolných závazků k novému nelegislativnímu materiálu, tzv. EU Crisis Protocol, jehož cílem je zamezit rychlému šíření násilného extrémistického a teroristického obsahu online, a nové výzvy v této oblasti. Nadále funguje spolupráce v rámci Internet Referral Unit (IRU), která je součástí Evropského protiteroristického centra Europolu, s řadou poskytovatelů internetových služeb. EK se také v květnu 2019 stala signatářem francouzsko-novozélandské iniciativy Christchurch Call, jež reagovala na březnové teroristické útoky na mešity na Novém Zélandu.

Od září 2018 projednávaly orgány Rady návrh nařízení o prevenci šíření teroristického obsahu online, jehož cílem je zamezit šíření teroristického obsahu na internetu. Původním cílem bylo dokončit schvalování tohoto návrhu do jara 2019, nicméně na konci roku 2019 byl návrh teprve ve fázi dialogů, přičemž nalezení konsenzu je v některých bodech stále komplikované. V EP se legislativním návrhem zabývá Výbor LIBE; po volbách do EP v květnu 2019 došlo

k výměně reportéra, jelikož původní nebyl znovu zvolen.

EK byla dále aktivní v oblasti ochrany a spolupráce na ochraně měkkých cílů (*více v podkapitole ochrana měkkých cílů*).

Ochrana měkkých cílů

V roce 2019 došlo k útoku ozbrojeného útočníka ve FN Ostrava, při kterém zemřelo celkem 8 osob včetně pachatele, který po činu spáchal sebevraždu. Podrobné vyhodnocení incidentu v době tvorby tohoto dokumentu stále probíhá.

Dne 16. 10. 2019 byl vyhlášen druhý ročník dotačního programu MV na ochranu měkkých cílů. V rámci dotačního programu byly stejně jako v předchozím roce vytvořeny 2 podprogramy. První pro ochranu veřejných prostranství a budov (akcí) veřejné správy a druhý pro ochranu škol a školských zařízení.

Do prvního ročníku dotačního programu MV na ochranu měkkých cílů (vyhlášeno v roce 2018) se zapojilo celkem 13 krajů s 20 projekty a bylo rozděleno necelých 30 mil. Kč na neinvestiční projekty.

V listopadu 2019 byla vydána Metodika koordinace měkkého cíle po bezpečnostním incidentu, díky které se může měkký cíl připravit na zvládnutí fáze po bezpečnostním incidentu. Metodika se věnuje třem pilířům připravenosti, a to koordinačnímu plánu, koordinačnímu týmu a koordinačnímu centru.

V návaznosti na vydání metodiky proběhla v listopadu 2 školení, jejichž tématem byly 3 poslední metodiky MV, které se zaměřují na vyhodnocení ohroženosti, bezpečnostní plán a fázi po bezpečnostním incidentu. První školení bylo určeno pro policejní specialisty, krajské úřady a zástupce MD, MK a MZd, která také zřídila dotační programy pro měkké cíle. Druhý den školení byl pak určen pro zástupce měkkých cílů, které získaly finanční podporu v rámci dotačních programů MD, MK a MZd.

Na základě úkolu z Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020 byl zřízen **stálý poradní sbor MV k ochraně měkkých cílů**, který je složen ze zástupců dotčených ministerstev (MV, MZd, MD, MO, MPO, MK, MŠMT), PČR, GR HZS ČR a dalších relevantních zástupců (např. Hospodářská komora ČR, Federace židovských obcí ČR, Svaz průmyslu a dopravy, Fotbalová asociace, Olympijský výbor, Svaz města a obcí, Asociace krajů apod.) a akademické sféry (Policejní akademie, VUT Brno). V roce 2019 proběhla 2 jednání stálého poradního sboru.

Na mezinárodní úrovni se MV podílí na budování systému spolupráce v ochraně měkkých cílů v rámci EU, které organizuje EK. V roce 2019 proběhla 3 jednání, jejichž tématy bylo například posílení spolupráce s náboženskými komunitami, příklady dobré praxe z jednotlivých členských států EU, představení projektů podporovaných z evropských fondů či checklist na vyhodnocení ohroženosti.

Stále také probíhá úzká spolupráce mezi židovskými organizacemi a MV. Probíhala jednání ohledně zabezpečení během židovských svátků se všemi subjekty, které podepsaly Memorandum v r. 2015.

MZ na základě usnesení vlády ze dne 24. 7. 2017 č. 527, vytvořilo v roce 2018 dotační Program na zvýšení ochrany měkkých cílů v resortu zdravotnictví (dále jen „Program“). Program je stanoven na období let 2019-2021 a jeho celková schválená finanční potřeba činí 96 mil. Kč. MZ v rámci tohoto Programu stanovuje každoročně priority tak, aby na sebe vzájemně navazovaly a reflektovaly potřeby oprávněných žadatelů o dotaci, kterými jsou poskytovatelé akutní lůžkové péče. V prvním roce Programu, v roce 2019, byl položen důraz na analytické a koncepční plánovací potřeby poskytovatele lůžkové péče, na prověření stávajícího stavu zajištění ochrany měkkých cílů formou vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle, a na proškolení zaměstnanců a managementu. Dotační program na zvýšení ochrany měkkých cílů v resortu zdravotnictví realizovalo celkem 24 subjektů, které si stanovily za cíl 56 dílčích projektů s úhrnným požadavkem výši 32 mil. Kč. Podle dodaných závěrečných zpráv bylo v roce 2019 na projekty zaměřené na zvýšení ochrany měkkých cílů skutečně čerpáno necelých 22 mil. Kč. Základních požadovaných cílů bylo příjemci dotace dosaženo. Zejména bylo provedeno vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle se zohledněním konkrétních místních podmínek a současně byla proškolená alespoň část zaměstnanců. S ohledem na tragickou událost koncem roku 2019 ve Fakultní nemocnici Ostrava přehodnotilo MZ jak podmínky Programu, tak priority pro rok 2020 a nově rozšířilo počet oprávněných žadatelů, kteří si mohou v roce 2020 o dotaci ze státního rozpočtu požádat.

Dne 30. 9. 2018 byl vyhlášen dotační Program MK pro ochranu měkkých cílů v oblasti kultury uveřejněním výzvy na internetových stránkách MK. Pro celé dotační období (2019-2021) je vyčleněno 121 mil. Kč. Za rok 2019 bylo v dotačním programu MK pro ochranu měkkých cílů v oblasti kultury 41 žadatelům přiděleno 29,985 mil. Kč pro realizaci 117 projektů.

MD v roce 2019 připravilo Dotační program pro zvýšení ochrany a zabezpečení infrastruktury dráhy a terminálů veřejné osobní dopravy jako možných měkkých cílů – 2020. Příjemcem dotace z tohoto programu může být provozovatel infrastruktury dráhy v právní formě státní organizace nebo provozovatel terminálu veřejné dopravy. Dotace jsou určeny na projekty neinvestičního charakteru. Realizátorem projektu je konečný příjemce dotace.

Radikalizace

Státy EU a s nimi tedy i ČR se v posledních letech potýkají s fenoménem radikalizace, která může vést až k závažným násilným trestným činům či teroristickým útokům. ČR byla takových následků prozatím ušetřena, aby však nebyla podceněna prevence radikalizace, je nutné situaci mapovat. Agenda radikalizace je roztříštěna do jednotlivých resortů. Zároveň se jí věnují také akademické kruhy a neziskový sektor. Vystala tedy nutnost toto téma začít propojovat a koordinovat za účelem zefektivnění výsledků. MV proto v květnu 2018 za účelem koordinace politiky státu ve věci radikalizace zorganizovalo Zahajující konferenci CZ RAN (název odkazuje na projekt EK Radicalisation Awareness Network), jež byla základem pro vytvoření mezioborové a meziresortní platformy stejného názvu. Tato platforma sdružuje nejen resorty, pro které je radikalizace téma, ale také akademickou obec a neziskový sektor. Zástupci těchto institucí ve společné deklaraci vyjádřili potřebu vzájemné spolupráce. Úkolem platformy je zpracovat zprávu o radikalizaci v ČR. Zpráva bude obsahovat popis současného stavu, tedy jak dotčené resorty ve věci radikalizace postupují. Zároveň bude obsahovat doporučení, jak tyto postupy zefektivnit.

ČR je také součástí platformy zabývající se radikalizací na unijní úrovni. Jedná o Síť národních policy expertů a řídicí výbor k radikalizaci, který je poradním orgánem EK v otázce strategické orientace politiky EU. Členy řídicí komise jsou zástupci členských států. I nadále je ČR členem jednotlivých pracovních skupin evropské sítě proti radikalizaci RAN. Navíc se zástupci ČR účastní národních vizitací, které organizuje Síť národních policy expertů za účelem předávání dobré praxe. Naposledy se čeští zástupci účastnili návštěvy, kterou

pořádaly Francie společně se Švédskem ve svých věznicích, kde jsou vedeny deradikalizační programy.

V roce 2019 byla realizována příprava výzkumného projektu **Psychologické aspekty násilné radikalizace ve věznicích**. Jeho cílem je tvorba psychologického nástroje pro hodnocení rizik násilné radikalizace u odsouzených a vývoj strategií intervence a prevence násilné radikalizace. Výzkum je realizován ve spolupráci s GŘ VS a navazuje na předchozí pilotní výzkum z roku 2017, finální výsledky jsou očekávány v roce 2021.

HZS ČR

GŘ HZS ČR na základě úkolů svěřených HZS ČR platnými právními předpisy na úseku ochrany obyvatelstva vydalo Metodickou pomůcku pro obchodní centra.

Cílem metodické pomůcky je sjednocení postupů vedoucích ke zvýšení bezpečnostního standardu zejména pro návštěvníky obchodních center (dále jen „OC“). Metodická pomůcka je určena zejména pro vlastníky a provozovatele OC a jejich bezpečnostní manažery, na které delegují výkon svých práv a povinností v oblasti zajišťování bezpečnosti návštěvníků, případně i dalším osobám, které jsou z titulu svého pracovního zařazení zodpovědné za bezpečnost v daném OC. Smyslem uvedených opatření je doplnění systému ochrany obyvatelstva a zajištění bezpečnosti občanů, nastaveného státem prostřednictvím právních předpisů.

V návaznosti na výše uvedenou metodickou pomůcku a problematiku ochrany obyvatelstva u společensky významných objektů, jako další, vydal HZS ČR metodickou pomůcku pro HZS krajů „Společensky významné objekty v zónách ohrožení.“

Metodická pomůcka slouží k zajištění jednotného postupu HZS krajů a HZS hl. m. Prahy při posuzování potřeby zpracování zvláštní dokumentace pro společensky významné objekty, které se nacházejí v zóně havarijního plánování¹⁹ nebo v zóně ohrožení²⁰. Tato dokumentace má formu Karty opatření a slouží zejména k nastavení organizace ochrany života a zdraví osob, které se v těchto objektech mohou nacházet při mimořádné události spojené s únikem nebezpečné látky.

¹⁹Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií).

²⁰Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 35 ze dne 14. 9. 2017, kterým se stanoví minimální požadavky na posuzování rizika vzniku závažné havárie a zpracování dokumentace pro stanovenou zónu ohrožení u objektu s podlimitním množstvím nebezpečné látky.

Jedním ze specifických a hlavních nástrojů ochrany proti terorismu, je vzdělávání v bezpečnostních tématech ve školách, které napomáhá k vytváření a udržování souboru potřebných znalostí.

V roce 2018 byly pod vedením Národního ústavu pro vzdělávání zahájeny práce na revizích Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Revize uvedených programů probíhala i v roce 2019, a to prostřednictvím pracovní skupiny složené ze zástupců odborné pedagogické veřejnosti a zástupců dotčených ústředních správních úřadů, včetně zástupců MV a GR HZS ČR.

Bezpečnostní témata jsou sice součástí povinného vzdělávání v rámcových vzdělávacích programech, školy je však obvykle vyučují nekoordinovaně a nesystémově, bez promyšleného systému návaznosti na poznatky jednotlivých vzdělávacích oborů.

Na základě Opatření MŠMT č. j. 21 705/2019-1 ze dne 26. 6. 2019 došlo s účinností od 1. 1. 2020 ke sloučení Národního institutu pro další vzdělávání a Národního ústavu pro vzdělávání. Současně byly tímto opatřením práce na revizích rámcových vzdělávacích programů do odvolání pozastaveny.

2.2.10 Extremismus

V roce 2019 se začali více projevovat veřejnými aktivitami dogmatictí neonacističtí aktivisté. Nejvýrazněji se prezentovala Národní a sociální fronta. Dělnická strana sociální spravedlnosti, stejně jako Národní demokracie, ztratily na svém významu. Jejich představitelé nebyli schopni se prezentovat vlastními akcemi, proto hlavně participovali na akcích jiných subjektů.

Nadále docházelo k další polarizaci společnosti a nárůstu intenzity nenávistných projevů. Stále častěji byly namířeny i proti skupinám osob či jednotlivcům pro jejich politické přesvědčení. V průběhu trestního řízení s Jaromírem Baldou byl jasně zdokumentován vliv xenofobně se projevujících uskupení a médií, která šíří strach a nenávist. Volby do EP ukázaly, že mezi xenofobně laděnými subjekty jasně dominuje hnutí Svoboda a přímá demokracie²¹.

Média šířící nenávistné předsudky nadále pravidelně chrlila nové obsahy. Bylo možné sledovat subkulturu jejich příjemců, která manipulativním sdělením bezmezně věří a která informace seriálních médií apriorně zpochybňuje či je považuje za lživé. Tato subkultura představuje významné riziko z hlediska možné radikalizace.

Domobranecké skupiny nevyvíjely výraznější aktivity. Nadále kolem sebe šířily tzv. informační mlhu s cílem uměle navyšovat svůj význam. Některé lokální skupiny se snažily navázat spolupráci s orgány státní správy a samosprávy.

Anarchistické hnutí se věnovalo zejména zahraničním a ekologickým tématům. Ostře bylo sledováno

zahájení soudního líčení v kauze Fénix II. Exekutorem bylo vyklizeno Autonomní sociální centrum Klinika.

Radikální komunisté se věnovali rovněž zahraničním událostem a připomínání historických výročí. Mladí komunisté fakticky nedokáží své vrstevníky zaujmout.

Soud se slovenským konvertitou k islámu Dominikem Kobulnickým zmapoval proces individuální radikalizace. Policisté podali návrh na podání obžaloby pro podezření z teroristicky motivovaných trestných činů u třech osob, včetně bývalého pražského imáma Sámery Shehadeha.

Voják Erik Eštu se stal první osobou v ČR souzenou pro zapojení do konfliktu na východě Ukrajiny. V souvislosti s údajnou účastí v konfliktu na východě Ukrajiny obvinili detektivové další dvě osoby.

V roce 2019 bylo Policií ČR **zjištěno 170 trestných činů s nenávistným podtextem. V meziročním srovnání došlo k poklesu zjištěných nenávistných činů o 9. Z výše uvedených trestných činů bylo objasněno 56,5 % tj. 96 (v roce 2018 to bylo 59,8 %, 107 TČ). Za rok 2018 bylo evidováno celkem 122 stíhaných osob u skutků s nenávistným podtextem.**

Do extremismu patří také **divácké násilí**. Největší bezpečnostní opatření v roce 2019 byla přijata v souvislosti s konáním mezinárodních fotbalových utkání, jichž se zúčastnila česká fotbalová reprezentace nebo české kluby. Jednalo se zejména o utkání SK Slavia Praha a FC Viktoria Plzeň v Evropské lize UEFA (Dinamo Záhřeb, Sevilla, Chelsea, Olympiakos) a v Lize mistrů (Borussia Dortmund, FC Barcelona, Inter Milán). V souvislosti s utkáními

²¹ viz Projevy extremismu a předsudečné nenávisti – Souhrnná situační zpráva – 2. čtvrtletí roku 2019,

<https://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-extremismu-odboru-bezpecnostni-politiky-mv.aspx>

reprezentace byla nejrozsáhlejší bezpečnostní opatření přijata v rámci utkáními ČR – Brazílie, ČR – Kosovo a ČR – Anglie. V souvislosti s těmito akcemi a zápasy bylo zaznamenáno několik závažnějších incidentů. Jednalo se zejména o:

- FC Viktoria Plzeň – Dinamo Záhřeb – Evropská liga – 14. 2. 2019 – došlo k napadení pořadatelské služby a nasazených policistů v době před utkáním ze strany hostujících fanoušků, kteří neměli platné vstupenky na utkání a i přesto se dožadovali vstupu na stadion.
- ČR – Anglie – Kvalifikace EURO 2020 – 11. 10. 2019 – do Prahy přicestovalo přes 6 000 zahraničních příznivců, kteří pod vlivem alkoholu vyvolávali střety s PČR. V centru Prahy došlo k rozsáhlým výtržnostem, kdy musel být obnoven veřejný pořádek pořádkovými silami PČR. Rovněž ze strany domácích rizikových osob došlo k napadání anglických fanoušků.
- ČR – Kosovo – kvalifikace EURO 2020 – 14. 11. 2019 – před i po utkání došlo ke střetům příznivců obou týmů, což vedlo k zadržení deseti osob. V rámci utkání pak domácí fanoušci skandovali anti-kosovská hesla a vyvěšovali vlajky s protikosovskou tematikou.

Opatření

* Činnost státu v boji proti extremismu v uplynulém období se soustředila do čtyř hlavních oblastí:

1. vzdělávání, trénink a příprava policistů a státních zástupců (vzdělávací aktivity, metodické materiály, cvičení),
2. opatření pro efektivnější monitoring a zaznamenávání nenávistných projevů s důrazem na nenávistné projevy na internetu (aktualizace nástrojů pro zaznamenávání nenávistných projevů, spolupráce s mezinárodními organizacemi, komerčními subjekty),
3. legislativní změny (návrhy zákonů se vztahem k zapojení do činnosti nestátních ozbrojených skupin, či se vztahem k paramilitárním skupinám,
4. ochrana měkkých cílů (školení, trénink, poradenství, příprava krizových plánů, podpora technických řešení).

* V březnu 2019 bylo podepsáno Memorandum o porozumění mezi NSZ, Justiční akademií ČR a Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) při Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) o implementaci Programu školení pro státní zástupce ve věci trestných činů páchaných z nenávisti.

* V říjnu 2019 byla pod záštitou Ústavního soudu, NSZ a Veřejné ochránkyně práv uspořádána konference „Nenávist na internetu“, která se konala v prostorách Ústavního soudu a na níž se svými příspěvky vystoupili nejen zástupci uspořadatelů, ale i reprezentanti MV, Evropského soudu pro lidská práva, EK, PČR, neziskového sektoru či zahraničního pohledu na danou problematiku.

2.2.11 Hybridní hrozby

Primárně se hybridními hrozbami, resp. působením cizí moci vždy zabývaly zpravodajské služby. Se změnou bezpečnostní situací však vyvstala potřeba, aby se těmto otázkám začala systematicky věnovat i příslušná ministerstva a další orgány státu.

Na základě doporučení č. 2 kapitoly „Působení cizí moci“ Auditů národní bezpečnosti, který byl schválen usnesením vlády č. 1125/2016, začalo 1. 1. 2017 na MV fungovat Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. Audit doporučuje zřízení pracovišť pro hodnocení dezinformačních kampaní a jiných projevů vlivu cizí moci i na dalších příslušných úřadech. Za účelem meziresortní výměny informací a koordinace řešení hybridních hrozeb byla usnesením BRS ze dne 8. 3. 2017 ustavena Odborná pracovní skupina BRS pro hybridní hrozby (OPS HH). Členy skupiny jsou ředitel sekretariátu BRS, zástupci členů BRS, ČNB, SÚJB, NBÚ, BIS, ÚZSI, VZ, P ČR a NÚKIB. V roce 2019 se skupina věnovala výměně informací o aktuálních hybridních

hrozbách na území ČR s přihlédnutím k mezinárodnímu dění.

Dezinformační scéna v roce 2019

Obecně za rok 2019 zůstávala migrace hlavním trendem v dezinformačních zprávách týkajících se gesce MV. A to jak formou předvýběru informací vedoucího k jednoznačně negativnímu zpravodajství o tomto fenoménu, kterou dlouhodobě volily některé kvazi-mediální platformy, tak jednotlivými zavádějícími texty. Objevovala se ale i témata terorismu (takřka výlučně ve spojení s islámem a často i migrací) a vlivového působení cizí moci.

Medializace tematiky migrace kulminovala zejména v souvislosti s kauzami požáru katedrály Notre-Dame (duben), znásilnění migrantem na Litoměřicku (červen), teroristického útoku v Christchurchi (březen), resp. následné snahy PČR o stíhání osob, které čin schvalovaly a konceptu předsudečné

nenávisti, a legislativního vývoje okolo institutu strpění (říjen a listopad).

Z hlediska výskytu dezinformací byly rovněž zásadní události květnové volby do EP. Nebyla zaznamenána žádná masivní ad-hoc předvolební dezinformační kampaň. Spíše se některé dlouhodobě existující dezinformační snahy v předvolebním období pouze zintenzívnily. Nebyla zachycena žádná výrazněji zacílená dezinformační kampaň (více v části Opatření ke zvýšení integrity voleb).

Zkraje roku se ještě objevovalo velké množství manipulativních nebo zkreslených zpráv týkajících se tzv. poznámky pod čarou ve výroční zprávě BIS za rok 2017 (služba je obecně na kvazi-mediálních platformách medializována negativně). Další často medializovaná témata se týkala České televize (především v souvislosti s údajně zaujatým charakterem jejího vysílání/kritikou některých pořadů a schvalováním výročních zpráv), demonstrací Milionu chvil pro demokracii, problematiky pomníku maršála Koněva (resp. památníků Rudoarmějcům vůbec – Brno, Ostrava, Benešov a souvisejících aktivit starosty pražských Řeporyjí Novotného) a nejnověji zákona o domobranách.

Evropská unie

Jednou z hlavních aktivit, relevantních pro oblast hybridních hrozeb, byla v roce 2019 implementace Akčního plánu EU proti dezinformacím. Na základě tohoto plánu a s cílem posílit ochranu evropských voleb před dezinformacemi vznikl v březnu EU Systém včasného varování proti dezinformacím (EU Rapid Alert System – RAS), který slouží ke sdílení včasného varování a dalších informací týkajících se dezinformací, resp. informačních vlivových operací, mezi institucemi EU (zejména EK a ESVČ) a členskými státy. CTHH je společně s MZV kontaktním bodem ČR v daném systému. V návaznosti na EU Akční plán proti dezinformacím probíhal ze strany EK také sběr dat pro evaluaci účinnosti samoregulačního nástroje internetových platforem EU Code of Practice on Disinformation. Celkové vyhodnocení tohoto kodexu proběhne na začátku roku 2020.

V souvislosti s květnovými volbami do EP, resp. se závěry Rady o zabezpečení jejich spravedlivého průběhu z února 2019, jako i nelegislativním balíčkem k volbám, který představila EK ve spolupráci s ESVČ v roce 2018, byla zřízena Evropská síť pro volební spolupráci, fungující jako platforma pro výměnu informací a zkušeností ohledně těchto voleb. V ČR byla síť koordinována Odborem voleb MV, CTHH se do její činnosti zapojilo zejména za účelem podpory

komplexního boje proti dezinformačním kampaním a dalšímu vměšování (více v části Opatření ke zvýšení integrity voleb). V souvislosti s reformou evropských voleb EU schválila nová pravidla. Konkrétně v lednu 2019 přijala nařízení, kterým se mění nařízení EP a Rady č. 1141/2014, o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací. Tento nástroj posiluje fungování Úřadu pro evropské politické strany a evropské politické nadace a umožňuje uložení finanční sankce evropským politickým stranám nebo evropským politickým nadacím, které by využívaly porušení pravidel ochrany osobních údajů s cílem úmyslně ovlivnit nebo se pokusit ovlivnit výsledky voleb do EP.

Předsednické trio složené z Rumunska, Finska a Chorvatska se v červenci zasadilo o ustavení nové Horizontální pracovní skupiny pro posilování odolnosti a boj proti hybridním hrozbám (Horizontal Working Party on Enhancing Resilience and Countering Hybrid Threats – HWP ERCHT), která na pracovní úrovni Rady koordinuje problematiku hybridních hrozeb. Práce skupiny navazuje zejména na činnosti předchozí Skupiny přátel předsednictví k hybridním hrozbám (Friends of Presidency on Hybrid – FoP Hybrid), která se zabývala především implementací opatření Společného rámce EU pro boj proti hybridním hrozbám (a se vznikem HWP ERCHT zanikla), a Pracovní skupiny pro obecné záležitosti (Working Party on General Affairs - GAG+1), která se v první polovině roku intenzivně věnovala problematice dezinformací a ochrany voleb.

Bilaterální spolupráce

Prostřednictvím MV pokračovala ČR v roce 2019 v bilaterální spolupráci s Velkou Británií, resp. s mezinárodním oddělením komunikační služby britského úřadu vlády (Government Communication Service International – GCSI) v oblasti posilování schopností strategické komunikace české státní správy i zvyšování kompetencí v boji proti dezinformacím. V rámci spolupráce, která probíhá na základě společného Memoranda o porozumění, bylo mimo jiné uskutečněno několik mezipředmětových školení, zaměřených na širokou škálu dovedností v oblasti strategické komunikace či analýzy otevřených zdrojů. Zároveň byl pro české prostředí uzpůsoben britský metodicko-školicí projekt RESIST, který zprostředkovává komunikátorům české státní správy klíčové znalosti a schopnosti v oblasti čelení dezinformacím.

Opatření

* Na základě žádosti a ve spolupráci s Fakultou sociálních věd Univerzity Karlovy zorganizovalo CTHH MV v letním semestru školního roku 2018/2019 (únor-květen 2019) pilotní běh výběrového předmětu s názvem „Hybridní hrozby“. Cílem kurzu bylo seznámit studenty s přístupem ČR a jiných států k hybridním hrozbám a představit jim jednotlivé komponenty hybridních strategií.

* Na základě Auditu národní bezpečnosti pokračoval v roce 2019 úspěšný systém školení úředníků státní správy proti vlivovému působení cizí moci organizovaný MV. V roce 2019 prošlo celodenním

školením, poskytovaném společně UZSI a BIS na 250 státních úředníků. Interními školeními menšího rozsahu na jednotlivých ministerstvech prošlo několik tisíc státních úředníků. Systém školení bude MV ve spolupráci se zpravodajskými službami dále rozvíjet.

* V roce 2019 pokračovala ve své činnosti Odborná pracovní skupina BRS pro hybridní hrozby, ustavená usnesením BRS ze dne 8. 3. 2017 za účelem mezíresortní výměny informací a koordinace řešení hybridních hrozeb. Členy skupiny jsou ředitel sekretariátu BRS, zástupci členů BRS, ČNB, SÚJB, NBÚ, BIS, ÚZSI, VZ, P ČR a NÚKIB.

2.2.12 Bezpečnostní aspekty migrace

Nelegální migrace

V roce 2019 bylo zjištěno celkem 5 677 (+685, +13,7 %) osob při **nelegální migraci na území ČR**. Z tohoto celkového počtu bylo 5 174 osob (tj. 91,1 %) odhaleno při nelegálním pobytu a 503 osob (tj. 8,9 %) zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR.

V roce 2019 bylo zjištěno při **nelegálním pobytu** 5 174 (+521, +11,2 %) osob. Z hlediska státní příslušnosti nelegálních migrantů převládají občané ze třetích zemí (4 995 osob, tj. 96,5 %) nad občany EU. První místo ve statistice opět obsadili občané Ukrajiny (1 456 osob, tj. 28,1 % z celkového počtu osob zjištěných při nelegálním pobytu). V meziročním srovnání došlo u těchto občanů k minimální změně (pouze o 14 osob méně, tj. -1 %). Většina občanů Ukrajiny vstupuje do schengenského prostoru, resp. do ČR legálně a překračují povolenou dobu/platnost víza/pobytu. Pokud je zjištěno neplatné vízum, jedná se hlavně o polská víza. S odstupem se na druhém místě umístili občané Moldavska (825 osob, tj. 15,9 %). Také tito cizinci vstupují na území většinou legálně a překračují povolenou dobu pobytu. V meziročním srovnání došlo u této státní příslušnosti k nejvyššímu zvýšení, a to o 258 osob (tj. +45,5 %). Třetí místo náleží občanům Vietnamu (353 osob, tj. 6,8 %), kdy v meziročním porovnání došlo ke zvýšení o 41 osob (tj. +13,1 %).

Podkategorií nelegálního pobytu je **tranzitní nelegální migrace**. Jedná se o státní příslušníky ze třetích zemí, kteří nelegálně vstoupí na území ČR a mají v úmyslu pokračovat nelegálně do dalších zemí. V roce 2019 bylo odhaleno 266 (+75, tj. +39,3 %) osob při tranzitní nelegální migraci (tyto statistické údaje jsou vedeny samostatně). Pokud se sleduje počet případů, bylo v roce 2018 odhaleno 64 případů (z toho tři velké skupiny – 35, 21 a 11 osob), kdežto v roce 2019 se jednalo již o dvojnásobek, konkrétně o 131 případů

(spíše jednotlivci a malé skupinky osob, pouze tři větší skupiny v počtu 13, 8 a 7 osob). Z hlediska směru zachytu převládal vstup ze Slovenska (114 osob). Dále následovalo využití letecké trasy (71 osob) a příjezd z Rakouska (46 osob). Co se týká místa zachytu, tak bylo nejvíce osob odhaleno na vzdušné hranici (71 osob, tj. 26,87 %), dále v Jihomoravském kraji (70, tj. 26,3 %) a Ústeckém kraji (44, tj. 16,5 %). U naprosté většiny osob bylo jako cíl cesty uvedeno Německo. Osoby využily k přepravě zejména nákladní automobily (97 osob), dále následovala letadla (71), vlaky (49) a autobusy (26).

Nejvíce bylo zjištěno občanů Afghánistánu (84 osob, tj. 31,6 %), u kterých je evidován nejvyšší meziroční nárůst, a to o 64 osob (tj. +320 %). Na druhém místě ve statistice se umístili občané Iráku (43 osob, tj. 16,2 %), u nichž došlo k největšímu meziročnímu poklesu (-41, tj. -48,8 %). Dále následovali občané Sýrie (35 osob) a Íránu (24).

V roce 2019 bylo nahlášeno 503 (+164, +48,4 %) osob, které byly odhaleny při **nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR**. Od roku 2008 (od prosince 2017 vstup ČR do Schengenu) se jedná o dosud nejvyšší roční počet. Z důvodu největšího a nejvytíženějšího letiště jsou zachyty hlášeny především z inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně (498 osob), v minimálních počtech pak z ostatních mezinárodních letišť. Z hlediska státních příslušností bylo nejvíce odhaleno občanů Gruzie (133 osob, tj. 26,4 %), druhé místo patří občanům Ukrajiny (48 osob, tj. 9,5 %, +20 osob), třetí místo občanům Albánie (47 osob, tj. 9,3 %, +8 osob).

Opatření

* Od 6. 3. 2018 do odvolání je realizována na teritoriích Moravskoslezského kraje, Jihomoravského kraje, Ústeckého kraje a Plzeňského kraje policejní akce DODÁVKA zaměřená na odhalování případů převozu migrantů přes území ČR. Probíhá úzká spolupráce s orgány okolních států.

* Z důvodů zajištění připravenosti PČR k minimalizaci dopadů nelegální migrace do ČR a přes ČR a jako další ze série opatření proběhlo ve dnech od 16. a 17. 5. 2019 v působnosti Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje cvičení SEKTOR BASKO s námětem praktické realizace rozhodnutí vlády ČR o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic. Další cvičení SEKTOR BESKYDY proběhlo ve dnech 4. a 5. 11. 2019 v působnosti Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje.

* Dne 4. 6. 2019 byla slavnostně zahájena činnost národního situačního centra ochrany hranic na Ředitelství služby cizinecké policie. Toto centrum, jehož úkolem je společné řízení a ochrana vnějších hranic, je společným pracovištěm PČR a CS. Plní nejen národní, ale také evropské operační úkoly. Hlavním partnerem pro činnost centra je Evropská pohraniční a pobřežní stráž (Frontex), která metodicky koordinuje činnost a spolupracuje se všemi situačními centry v členských státech EU.

Národní situační centrum ochrany hranic je koncipováno jako společné pracoviště PČR a CS ČR, které je společným komunikačním centrem Ředitelství služby cizinecké policie a CS ČR vybudovaným pro systémová řešení a centralizaci společných úkolů při ochraně vnějších hranic vycházejících z evropských a národních předpisů a posílení bezpečnosti vnějších hranic prostřednictvím společné správy hranic. Jedná se o národní koordinační centrum ve smyslu nařízení EP a Rady (EU) č. 1052/2013, kterým se zřizuje Evropský systém ostrahy hranic (EUROSUR).

Navíc CS ČR se za součinnosti PP ČR připojila k Schengenskému informačnímu systému vlastním centrálním dotazovacím systémem – Centrálním registrem subjektů. Díky jeho mobilní verzi mají výkonní příslušníci CS ČR kromě možnosti lustrace prostřednictvím operačního centra CS ČR rovněž možnost lustrace prostřednictvím mobilních telefonů nebo tabletů, čímž se průběh kontroly značně urychlí. Připojení probíhalo ve dvou etapách, přičemž první etapa byla realizována koncem února a druhá etapa v polovině března 2019.

* Ve dnech 4.-8. 3. 2019 se uskutečnilo schengenské hodnocení ochrany vnějších hranic v ČR. Evropští komisaři posuzovali především dodržování schengenských standardů, systém odbavování, činnosti na první a druhé kontrolní linii na vnější hranici a další činnosti související s prací na leteckém hraničním přechodu.

* V roce 2019 byl zaznamenán enormní nárůst zneužívání tranzitního prostoru mezinárodního letiště v Praze občany Arménie k podání žádosti o mezinárodní ochranu. Téměř všichni cizinci přicestovali do ČR z Moskvy a měli navazující let do Kyjeva. Na pokračující let se však nikdy nedostavili a v tranzitním prostoru požádali o azyl. Jako důvod azylu občané Arménie uváděli zejména špatnou ekonomickou situaci nebo špatnou lékařskou péči v domovské zemi. Bylo zjištěno, že někteří cizinci nechtěli pobývat a čekat na azylové řízení v ČR, ale pokračovali v sekundárním pohybu do dalších států EU/Schengenu. Dne 11. 3. 2019 vstoupila v účinnost vyhláška, která stanovila občanům Arménie povinnost vlastnit letištní průjezdní vízum při pobytu v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území ČR.

* V testovacím provozu je nadále bezpečnostní systém Letiště (kamerový systém umožňující detekci zájmových osob na základě porovnání snímku obličeje s fotografiemi zájmových osob). Probíhají úpravy aplikační platformy systému, které mají za cíl upravit platformu tak, aby byla uživatelsky komfortnější a usnadnila komunikaci mezi uživateli systému.

* Kriminalisté odboru obchodu s lidmi a nelegální migrace NCOZ v úzké spolupráci s policisty Národní jednotky boje proti nelegální migraci Slovenské republiky, Státní hraniční stráž Ukrajiny a Hraniční stráž Polské republiky rozbili v březnu roku 2019 při mezinárodní operaci LONG WAY organizovanou skupinu zabývající se převaděčstvím. Organizovaná skupina čítající nejméně 35 osob působila na území šesti států (SRN, ČR, Slovenska, Polska, Ukrajiny a Maďarska) a více než jeden rok zajišťovala převozy nelegálních migrantů z oblasti jihovýchodní Asie (Vietnam, Bangladéš a Srí Lanka) z Ukrajiny do ČR a dále pak do SRN. Celkem v 16 případech došlo k převozům nebo pokusům o převoz 100 nelegálních migrantů.

Readmisní politika

ČR sjednává bilaterální dohody a ujednání s cílem usnadnit návraty nelegálně pobývajících osob do jejich vlasti se státy, které jsou pro ČR důležité, ale nejsou vybrány EU jako možní adepti pro smluvní úpravu návratů. ČR se rovněž aktivně účastní unijní návratové

politiky formou účasti svých zástupců na relevantních jednáních Rady a Komise a dále na jednáních s konkrétními třetími státy.

Při vyjednávání o návratech, a následně jejich realizace hledá Komise možnosti použití jak pozitivních tak negativních stimulů, které by přiměly třetí státy k aktivnější spolupráci. Jedním z takových opatření je i propojení readmisní a vízové politiky, kdy může dojít k restrikcím vůči třetímu státu v oblasti víz, pakliže dostatečně nespolupracuje při návratech. V roce 2019 probíhaly v tomto směru práce na novelizaci vízového kodexu, který vstoupí v platnost v únoru 2020. Rovněž tak se nadále zvažují další opatření nelegislativního charakteru. Na druhou stranu byla s některými státy (v poslední době zejména státy subsaharské Afriky) sjednána či se s nimi jedná o ujednáních či programech pomoci převážně technického charakteru, které dotčenému státu pomohou např. při výstavbě centrálních registrů, zpracování otisků prstů apod.

Aktuálně má ČR sjednáno celkem **17 bilaterálních readmisních dohod**: Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Kanada, Chorvatsko, Bulharsko, Slovinsko, Moldávie, Vietnam, Švýcarsko, Arménie, Kazachstán, Kosovo, Mongolsko (v roce 2019 byla podepsána readmisní dohoda a její prováděcí protokol s Mongolskem; tato dohoda zatím nevstoupila v platnost). Připravena k podpisu je rovněž bilaterální readmisní dohoda mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob a protokol k jejímu provádění (Protokol o provádění Smlouvy mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob). V současné době probíhá komparace textů a hledá se vhodný termín a příležitost k podpisu, podpis bude možné uskutečnit v závislosti na součinnosti druhé smluvní strany.

Vedle výše uvedených dohod jsou pro ČR závazné rovněž **readmisní dohody sjednané EU**, resp. ES; jedná se o 17 readmisních dohod (se státy: Hongkong, Macao, Srí Lanka, Albánie, Rusko, Ukrajina, Moldávie, Srbsko, Černá Hora, Makedonie, Bosna a Hercegovina, Pákistán, Gruzie, Turecko, Kapverdy, Arménie a Ázerbájdžán). K některým z těchto dohod sjednala ČR bilaterální prováděcí protokoly, které upravují technické podrobnosti týkající se readmisní procedury. V roce 2019 vstoupil v platnost prováděcí protokol mezi ČR a Makedonií a byly podepsány prováděcí protokoly s Arménií a Gruzii. Nově byl připraven a druhé straně předán návrh textu prováděcího protokolu s Ázerbájdžánem.

V rámci projednávání unijních readmisních dohod neobdržela v roce 2019 Komise mandát pro jednání o readmisní dohodě s novým třetím státem. V průběhu roku 2019 se uskutečnila jednání k readmisním dohodám s Tuniskem, Marokem, Čínou (v rámci dohody o potírání nelegální migrace). S dalšími státy (Jordánsko, Alžírsko, Nigérie) nedoznala jednání žádného pokroku. S Běloruskem bylo dosaženo shody, pokud jde o dohodu o zjednodušení vízového procesu, současně s tím Bělorusko potvrdilo již dříve odsouhlasený text readmisní dohody. Koncem roku byly připraveny dokumenty pro Radu k podpisu a sjednání readmisní dohody i dohody o vízové facilitaci s Běloruskem. Rada rozhodla o podpisu readmisní dohody dne 19. 12. 2019 (RR 2019/2228) a dohody o vízové facilitaci dne 14. 10. 2019 (RR 2019/1915). Obě dohody byly podepsány v Bruselu dne 8. 1. 2020.

Nadále je snaha EU sjednávat se třetími státy dokumenty typu Standard Operating Procedure nebo Best Practices týkající se readmisí, resp. návratů. Návrhy byly předloženy některým třetím státům, z nichž některé jsou již sjednány a začíná se více či méně úspěšně rozvíjet spolupráce (Bangladěš, Afghánistán, Guinea, Gambie, Pobřeží Slonoviny, Etiopie), s dalšími je EU v jednání (Ghana, Egypt). COM vyvíjí aktivity rovněž směrem na východ – s Indií jedná v rámci dialogu o migraci a mobilitě o možném sjednání readmisní dohody a vízové facilitaci (zatím bez mandátu pro jednání o dohodách), s Irákem vede rovněž jednání v rámci migračního dialogu. S Irákem je sjednána PCA, obsahující readmisní klauzuli, nicméně nedaří se prosadit nucené návraty. V rámci migračního dialogu chce COM jednat o readmisích také s Mali a Senegalem. V rámci jednání o EPCA s Uzbekistánem je v řešení část týkající se readmisní klauzule. S Vietnamem bylo vedeno jednání k readmisím v rámci uskutečněného prvního společného výboru k provádění PCA.

Migrační politika

V roce 2019 plnily orgány státní správy úkoly stanovené Strategií migrační politiky, kterou vláda ČR přijala svým usnesením č. 621 dne 29. 7. 2015. Opatření se týkala problematiky integrace cizinců, nelegální migrace a návratové politiky, mezinárodní ochrany, vnější dimenze migrace, mj. humanitární pomoci, volného pohybu osob v rámci EU a schengenského prostoru, legální migrace a mezinárodních závazků ČR v oblasti migrace. Na realizaci Strategie dohlíží Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci. Tento stálý mezipříslušný orgán v gesci MV zasedá na úrovních

náměstků ministrů věcně příslušných resortů, přičemž na expertní úrovni přípravu jeho agendy zajišťuje Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci.

Integrace cizinců

Koordinací politiky integrace cizinců je pověřeno MV, ale jednotlivá ministerstva jsou odpovědná za její realizaci v rámci jejich gesce. Realizovaná integrační opatření v roce 2019 vycházela z vládou schváleného usnesení k „**Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2019**“.

Zásadním prvkem integrace cizinců je síť 18 **Integračních center**, která fungují ve všech krajích ČR. Cizincům poskytují široké spektrum integračních služeb a pomáhají i k vzájemnému poznání mezi cizinci a majoritou. V současné době jsou Integrační centra financována z Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF) a státního rozpočtu. Novelou zákona o pobytu cizinců v roce 2019 byla síť Integračních center legislativně ukotvena. Tato novela zákona rovněž stanovila pro vybrané skupiny cizinců povinnost absolvovat po 1. 1. 2021 adaptačně-integrační kurz. Cílem tohoto opatření je seznámit cizince s jejich právy a povinnostmi a posílit jejich samostatnost a nezávislost. Zároveň by jim mělo pomoci se vymanit ze systému závislosti na zprostředkovatelích a poskytnout jim informace o možnosti využívat pomoci úřadů, Integračních center a nevládních neziskových organizací.

MV opět realizovalo dotační řízení určené pro projekty obcí a městských částí na podporu integrace cizinců. Projekty jsou souborem intenzivních a komplexních integračních aktivit a opatření, které směřují k řešení či zlepšení stávající situace v dané lokalitě a prevenci případných konfliktů. V roce 2019 byly tyto projekty realizovány 16 obcemi a městskými částmi. Projekty byly podpořeny částkou 19,3 mil. Kč. V říjnu 2019 proběhl pod záštitou ministra vnitř 11. ročník konference k lokální integraci cizinců v obcích, kterou uspořádala MČ Praha 13.

MV rovněž pokračovalo v realizaci dotačního řízení „Integrace cizinců“, jehož prostřednictvím byly i nadále financovány projekty nestátních neziskových organizací v oblasti integrace cizinců. V roce 2019 bylo podpořeno 17 subjektů částkou 19,2 mil. Kč.

V roce 2019 byl opětovně kladen důraz na informovanost cizinců i majoritní společnosti. Jsou proto průběžně aktualizovány internetové stránky, které se věnují problematice integrace cizinců. MPSV ve spolupráci s MV provozuje web www.cizinci.cz, na

němž je možné najít ucelené informace o integraci cizinců, statistikách ohledně tematiky cizinců, možnostech financování projektů v této oblasti a informační materiály pro cizince. Průběžně aktualizované informace o záležitostech spojených s vyřizováním povolení k pobytu cizinců je možné nalézt na oficiálních internetových stránkách ministerstva vnitř www.mvcr.cz/cizinci, které jsou dostupné i v anglickém jazyce. Aktualizovaný informační servis pro cizince lze najít i na stránkách některých místních samospráv, například na webu hl. m. Prahy www.metropolevsech.eu.

Nadále pokračovalo aktivní zapojení pracovníků MV do činnosti pracovní skupiny EK s názvem Evropská integrační síť (European Integration Network) a dalších forem zahraniční spolupráce.

MV předložilo vládě v prosinci 2019 „**Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2020**“, který vláda schválila usnesením č. 918 ze dne 16. 12. 2019.

V návaznosti na usnesení vlády č. 954/2015, resp. jeho novelizaci č. 36/2017, pokračovala realizace státního integračního programu pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou. I v roce 2019 zastávala roli generálního poskytovatele integračních služeb SUZ MV, která tuto roli převzala v roce 2017 po Charitě ČR. Cílem programu je usnadnit proces integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR především v oblasti výuky českého jazyka, vstupu na trh práce, v oblasti bydlení, vzdělávání dětí a rekvalifikací.

Generální poskytovatel integračních služeb, spolu se svými smluvními partnery z řad nestátních neziskových organizací, vypracoval celkem 59 nových individuálních integračních plánů pro celkem 89 držitelů mezinárodní ochrany. Vzhledem k tomu, že doba realizace individuálního integračního plánu je maximálně 12 měsíců, bylo v roce 2019 úspěšně ukončeno 43 individuálních integračních plánů zahájených v roce 2018.

Celkem byla v roce 2019 udělena mezinárodní ochrana 147 osobám, z nichž do Státního integračního programu vstoupilo 109 osob. Mezi osobami s udělenou mezinárodní ochranou jsou nejvíce zastoupeni státní příslušníci Arménie, Ukrajiny, Gruzie a Vietnamu. Státní integrační program je, v souladu s usnesením vlády, realizován také formou zajištění pobytu osob s udělenou mezinárodní ochranou ve zdravotnických zařízeních a zařízeních sociální péče. Jedná se o zajištění pobytu dlouhodobého/trvalého charakteru. Takto byl v roce 2019 nově zajištěn pobyt jednomu klientovi. Dohromady s klienty z předchozích

let se jedná o celkem 5 osob, u nichž byla tato možnost využita.

Mimo integraci osob s udělenou mezinárodní ochranou pokračoval v roce 2019 i program přesídlování a integrace cizinců českého původu – krajanů, převážně z Ukrajiny a Venezuely. V rámci tohoto programu bylo v roce 2019 přesídleno 336 osob, kterým bylo poskytnuto přechodné bydlení a služby spojené s jejich integrací, vč. sociální asistence, pomoci při vyhledání bydlení, zaměstnání a jazykovou přípravou.

Nelegální zaměstnávání cizinců

V roce 2019 celní úřady zahájily 880 kontrol, 685 kontrol ukončily, z toho v 379 případech zjistily porušení předpisů. Celníci zkontrolovali celkem 2 170 cizinců ze třetích zemí, z nichž u 701 zkontrolovali podezření z výkonu nelegální práce, z toho 83 bez povolení k pobytu. Dále celníci zkontrolovali 634 občanů EU za účelem ověření splnění oznamovací povinností zaměstnavatelem. Oznamovací povinnosti zaměstnavatelů nebyly splněny u obou skupin cizinců v 735 případech.

V roce 2019 se uskutečnila dvě řádná zasedání (v pořadí 45. a 46.) **Meziresortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců** (dále jen „MOPNZC“) a dvě pracovní skupiny v návaznosti na řádná zasedání MOPNZC. V rámci zasedání a pracovních skupin byly řešeny následující aktuální problematiky a analyzována tato opatření:

- Problematika zastřené agenturního zaměstnávání – agentury práce mohou zprostředkovat zaměstnání za podmínek daných zákonem o zaměstnanosti a na základě povolení ke zprostředkování zaměstnání. V praxi nadále dochází k zneužívání institutu agenturního zaměstnávání, nejčastěji se jedná o případy, kdy je zaměstnání fyzických osob za účelem jejich dočasného přidělení k uživateli nahrazeno uzavřenými obchodními vztahy.
- Jedním ze zdrojů pro zaměření kontrolní činnosti Státního úřadu inspekce práce (dále jen „SÚIP“) jsou podněty ke kontrole od zaměstnanců, sociálních partnerů, zaměstnavatelů apod. V roce 2019 bylo podáno na SÚIP celkem 1 843 podnětů upozorňujících na nelegální práci. Počet podnětů byl v roce 2019 podobný jako v roce 2018.
- Členové orgánu byli informováni o rostoucím počtu správních vyhoštění z důvodu neoprávněného zaměstnávání cizinců na území ČR.
- MV, PČR a Zastupitelské úřady ČR budou mít od roku 2020 možnost ověřit v informačním systému

MPSV informace o povoleních k zaměstnání a informačních kartách.

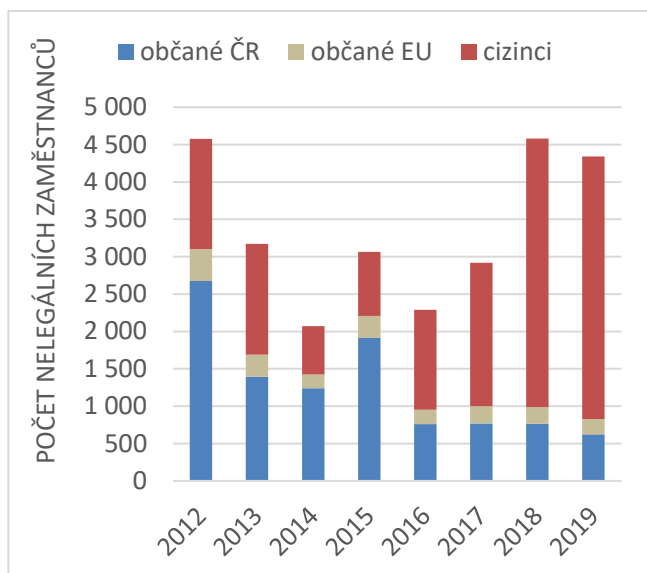
- V roce 2019 se výrazně snížil počet případů padělání povolení k zaměstnání. Zastupitelské úřady ČR se této agendě věnují a řádně prověřují podezřelá rozhodnutí o povolení k zaměstnání.

Navržené podněty MOPNZC směřujících k eliminaci nežádoucích jevů spojených s pracovní migrací do ČR:

- Věnovat ze strany kompetentních kontrolních orgánů větší pozornost kontrolní činnosti cizinců na území ČR tak, aby se výskytu nelegálního zaměstnávání cizinců předcházelo. Kontroly SÚIP jsou cílené a pokuty jsou ukládány po zvážení všech okolností případu, často se však jedná i o tzv. papírové firmy, tzn., že podnikající subjekty po uložení pokuty ukončí svou činnost a zakládají nové podnikatelské subjekty.
- MPSV navrhlo ustanovit pracovní skupinu MOPNZC se zaměřením na problematiku postihu zaměstnavatelů za umožnění výkonu nelegální práce a definice nelegální/nehlášené práce. V roce 2019 se uskutečnily dvě pracovní skupiny, v rámci kterých bylo navrženo několik opatření pro větší úspěšnost postihování nelegální práce. Návrhy opatření byly odhlasovány členy k dalšímu rozpracování, cílem je prosadit vhodná opatření pro řešení postihu firem, které umožňují výkon nelegální práce (nejen cizinců).

Kontrolní činnost SÚIP zaměřená na odhalování a potírání nelegální práce občanů ČR a cizinců byla prováděna v souladu s Ročním programem kontrolních akcí. V roce 2019 provedl SÚIP 8 160 kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnání. Při těchto kontrolách bylo zjištěno celkem 4 342 nelegálně zaměstnaných osob, přičemž v 622 případech se jednalo o občany ČR, v 207 případech o občany členských zemí EU (nejčastěji se týkalo občanů Slovenska, Rumunska a Bulharska) a v 3 513 případech pak o cizince ze třetích zemí (nejčastěji se jednalo o občany státní příslušnosti Ukrajiny, Vietnamu, Moldávie).

Již od roku 2016 převažují zjištění nelegálně zaměstnaní cizinci nad nelegálně zaměstnanými občany ČR, tento trend pokračoval i v roce 2019, viz následující graf – Vývoj počtu nelegálně pracujících osob:

V roce 2019 uložil SÚIP za spáchání přestupku umožnění výkonu nelegální práce celkem 485 pokut v celkové výši 182 991 500 Kč. Z toho pak za umožnění nelegální práce cizinců 301 pokut v celkové částce 159 046 500 Kč. Za spáchání přestupku výkonu nelegální práce bylo v roce 2019 uloženo fyzickým osobám, a to občanům ČR, 21 pokut v celkové částce 61 700 Kč. Jedná se o pokuty uložené ve správních řízeních v období od 1. 1. do 31. 12. 2019, tj. částečně se může jednat o pokuty za protiprávní jednání zjištěná i kontrolami provedenými v předchozích obdobích.

V souvislosti s kontrolami zahájenými v roce 2019 SÚIP uložil za spáchání přestupku umožnění výkonu nelegální práce cizincům celkem 68 pokut v celkové výši 17 170 000 Kč. Na základě kontrol zahájených v roce 2019 nebyla fyzickým osobám, cizincům, za spáchání přestupku výkonu nelegální práce uložena žádná pokuta.

V roce 2019 proběhly dvě mimořádné kontrolní akce zaměřené na kontrolu nelegálního zaměstnávání. Z kontrolní i poradenské činnosti je patrné, že stále přetrvává nízké právní povědomí o pracovněprávní problematice a to především v řadách cizinců, kde se jako problematická jeví také jazyková bariéra. Tyto skutečnosti tak mohou mít vliv nejen na zvýšený podíl výkonu nelegální práce u této skupiny osoby, ale také na možné riziko výskytu pracovního vykořisťování.

Bezpečnostní aspekty zaměstnávání cizinců

MV se problematikou bezpečnostních aspektů zaměstnávání cizinců začalo intenzivně zabývat od roku 2017, a to zejména v souvislosti se zhoršením bezpečnostní situace v průmyslových zónách v Královéhradeckém kraji (PZ Kvasiny - obce Kvasiny, Solnice, Rychnov nad Kněžnou), Plzeňském kraji

(zejména statutární město Plzeň, Tachovsko) a od roku 2018 i ve Středočeském (průmyslová zóna Mladá Boleslav). Vždy se jednalo především o zvýšený výskyt protiprávní činnosti, vedle trestné činnosti (především majetková a v některých případech i násilná), pak zejména přestupků ze strany cizinců (proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku), konflikty ve vzájemném soužití s místními obyvateli, přestupky v oblasti dopravy. Vedle problémů v oblasti bezpečnosti však lokality se zvýšeným počtem zaměstnaných cizinců řeší také zásadní problémy v oblasti nedostatečné infrastruktury (ubytování, doprava, zdravotnictví, školství, odpadové hospodářství atd.).

Bezpečnostní situace se v nejpostiženějších regionech v roce 2019 dle policejních statistik a vyjádření místních orgánů (samospráv) stabilizovala, a to především vzhledem k opatřením nastavených v letech 2017-2018, která byla v roce 2019 doplněna o další efektivní nástroje (např. společné hlídky českých policistů s policisty z Polska, Slovenska, Rumunska nebo Bulharska).

Bezpečnostní situace v PZ Kvasiny je stabilizovaná. K výraznému poklesu došlo zejména v roce 2017, který byl udržován i v letech 2018 a 2019, a ke kterému přispělo především plnění usnesení vlády ČR č. 162/2017 k opatřením k řešení bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách a jejich okolí v souvislosti se zvýšeným zaměstnáváním cizinců a také plnění úkolů z rozkazu ředitele KŘP Královéhradeckého kraje č. 7/2017 ze dne 6. 1. 2017, kterým bylo vyhlášeno policejní opatření s cílem zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti v návaznosti na rozvoj PZ Kvasiny. Z pohledu trestné činnosti došlo za rok 2019 oproti roku 2018 k poklesu o 10 skutků, za rok 2018 bylo zaznamenáno 232 skutků a za rok 2019 bylo zaznamenáno 222 skutků. U přestupků za rok nárůst o 366 věcí, ale je to především v oblasti BESIP a důvodem může být především skutečnost, že došlo ke stabilizaci počtu policistů, kteří se tak dopravě mohou věnovat více než v předchozích letech.

Bezpečnostní situaci v Plzeňském kraji, kde jsou průmyslové zóny, policisté považují za stabilizovanou. Mírný nárůst trestných činů v oblasti majetku v roce 2019 nesouvisí s cizinci. Podíl pachatelů z řad cizinců se naopak snižuje. V oblasti přestupkového jednání je stav v roce 2019 ve srovnání s rokem 2018 zhruba stejný. Závažné násilné trestné činy spáchané cizinci, na rozdíl od předchozích let, nebyly v roce 2019 zaznamenány.

Od roku 2017 policie nezaznamenává v Mladé Boleslavi zásadní nárůst nebo pokles trestných činů nebo přestupků. U cizinců eviduje mírný pokles na podílu celkové trestné činnosti, v roce 2017 činí podíl 27 %, v roce 2018 18 % a v roce 2019 16 %.

Opatření

* Dne 27. 2. 2019 bylo podepsáno „Memorandum o spolupráci při řešení problémů spojených se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách“ mezi MV a Středočeským krajem (obdobné memoranda byla již dříve uzavřena s Plzeňským a Královéhradeckým krajem). Na základě těchto memorand se schází expertní pracovní skupina složená ze zástupců MV, kraje, obcí, pořádkové a cizinecké policie v obou krajích. Pracovní skupina také 2 x ročně vyhodnocuje bezpečnostní situaci v průmyslových zónách těchto krajů a dále předkládá návrhy na legislativní i nelegislativní opatření, která jsou následně projednávána mezíresortní a mezioborovou pracovní skupinou pro řešení problémů spojených se zaměstnáváním cizinců. Podněty z krajů a obcí slouží právě jako východiska pro řešení problémů v mezíresortní skupině. Jednání se vedle zástupců Plzeňského, Královohradeckého a Středočeského kraje v roce 2019 účastnili i zástupci Pardubického kraje, a to proto, že dne 3. 5. 2019 požádal také Pardubický kraj o účast v expertní pracovní skupině pro řešení problémů spojených se zaměstnáváním cizinců a o uzavření Memoranda o spolupráci s MV. V průběhu roku 2019 se uskutečnila na základě podnětů z jednání expertní pracovní skupiny setkání čtyř odborných pracovních skupin, a to zaměřených na oblast kontroly pobytu, trh práce, lékařskou péči a metodickou podporu samospráv. Odborné pracovní skupiny za účasti pracovníků MV, zástupců samospráv a dotčených resortů se podrobně zabývaly jednotlivými tématy a s výsledky jednání seznámily členy expertní pracovní skupiny.

* V letních měsících 2019 byly ve výše zmíněných krajích realizovány společné hlídky se zahraničními policisty, a to polského, slovenského, rumunského a bulharského policejního sboru. Pracovní náplní zahraničních policistů byla asistence při plnění základních úkolů policie v oblasti dohledu nad veřejným pořádkem a bezpečností, dopravou a pobytem cizinců.

* V PZ Kvasiny působí Koordinační centrum pro integraci cizinců, ve zbývajících třech krajích pak Centra na podporu integrace cizinců. Mezi hlavní úkoly Center patří monitoring a vytváření pravidelných regionálních poradních platforem, které slouží ke

koordinaci a výměně informací a tím přispívají tak k řešení aktuální cizinecké problematiky v daném kraji. Centra úzce spolupracují s místními úřady, zaměstnavateli, cizineckou policií, státní a městskou policií, úřady práce, finančními úřady, živnostenskými úřady a dalšími institucemi a subjekty.

Specifické programy ekonomické migrace

Migrační programy (dříve projekty), které jsou od roku 2012 vytvářeny a realizovány v rámci mezíresortní spolupráce ústředních orgánů státní správy, představují účinný nástroj podpory migrace vybraných cílových skupin občanů třetích států, na jejichž vstupu a pobytu na území ČR má český stát zvýšený zájem.

Cílem migračních programů je zefektivnění migrační procedury cestou zjednodušení procesu podávání a vyřizování žádostí cizinců o pobytová oprávnění nebo povolení k zaměstnání.

Realizace v roce 2019 se týkala následujících projektů:

1. Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance a statutární orgány zahraničních investorů (Fast Track), který definoval pravidla a lhůty pro zrychlený převod vnitropodnikových zaměstnanců zahraničních investorů – manažerů a vysoce kvalifikovaných pracovníků specialistů s roční kvótou 300 uchazečů; **2. projekt Welcome package pro investory**, jehož cílem bylo dosažení časových úspor v rámci migračního procesu zaměstnanců a statutárních orgánů zahraničních investorů do organizačních složek nebo kapitálově propojených obchodních společností v ČR, které byly formálně založeny, ale pro zahájení podnikání potřebují přemístit své know-how činnosti do ČR; **3. projekt tzv. zácviků** resp. stáží, který umožňuje společností (typicky výrobním podnikům v zahraničí) jednodušším způsobem na omezenou dobu přesunout do ČR své pracovníky ze zahraničí na zácvik; **4. Pilotní projekt Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny a Indie**, který administrativně zrychloval proces udělování zaměstnaneckých, resp. modrých karet vysoce kvalifikovaným zaměstnancům z Ukrajiny a Indie. Projekt Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny a Indie umožnil jednoduší vstup až 500 vysoce kvalifikovaným státním občanům Indie a 500 vysoce kvalifikovaným státním občanům Ukrajiny na území ČR. V pořadí **5. Režim zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny – Režim Ukrajina**, jehož účelem bylo umožnit podání žádostí o zaměstnanecké karty pro pracovníky z Ukrajiny, kteří budou na území ČR vykonávat středně či méně kvalifikovanou práci v oblasti výroby, služeb

nebo ve veřejném sektoru. Následně dne 3. 6. 2019 vláda svým usnesením č. 384 schválila navýšení kapacity Režimu Ukrajina o 20 000 žádostí o zaměstnaneckou kartu ročně na celkovou kapacitu 40 000 žádostí; **6. Režim ostatní státy**, jehož účelem bylo umožnit podání žádostí o zaměstnanecké karty pro pracovníky z Mongolska, Filipín a Srbska, kteří budou na území ČR vykonávat středně či méně kvalifikovanou práci v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru. Roční kapacita pro tento projekt byla 2000 uchazečů pro pracovníky ze Srbska a 1000 uchazečů jak pro Mongolsko, tak i pro Filipíny.

S účinností 1. 9. 2019 byly všechny výše uvedené projekty, s výjimkou projektu Závazky nahrazené **novými vládními programy – Program klíčový a vědecký personál, Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec a Program kvalifikovaný zaměstnanec**. První dva jmenované jsou určeny pro vysoce kvalifikované pracovníky a třetí program je určený pro středně a nízko kvalifikované pracovníky z třetích zemí. V rámci těchto tří vládních programů došlo k výraznému teritoriálnímu rozšíření, k zpřístupnění těchto programů širšímu okruhu zaměstnavatelů a ke zjednodušení a sjednocení kritérií pro vstup do jednotlivých programů. Ve vybraných programech zaměřených na vysoce kvalifikované zaměstnance bude možné nahradit některé náležitosti žádosti o zaměstnaneckou kartu prohlášením zaměstnavatele.

PROGRAM KLÍČOVÝ A VĚDECKÝ PERSONÁL

Program je určený pro investory s organizační složkou na území ČR, dále pro výzkumné organizace, technologické společnosti, nově založené společnosti a start-upy. Do tohoto programu mohou být zařazeni specialisté, manažeři a pracovníci v pozici statutárních orgánů, kteří dle platného znění aktualizované Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO vykonávají činnost v hlavních třídách 1-3 v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru (s výjimkou zdravotnických profesí, pro které je pouze určen Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec).

PROGRAM VYSOCE KVALIFIKOVANÝ ZAMĚSTNANEC

Program je určený na straně zaměstnavatelů pro subjekty působící alespoň 2 roky v ČR s vypořádanými závazky vůči státu, které zaměstnaly či zaměstnávaly alespoň 3 osoby v období 2 let před podáním žádosti. A na straně zaměstnanců pro nově najaté zaměstnance, kteří dle platného znění aktualizované Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO vykonávají činnost v hlavních třídách 1-3 v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru.

PROGRAM KVALIFIKOVANÝ ZAMĚSTNANEC

Do Programu mohou být zařazeni zaměstnavatelé působící alespoň 2 roky v ČR, s vypořádanými závazky vůči státu a zaměstnávající alespoň 6 zaměstnanců. Účelem programu je umožnit podání žádosti o zaměstnanecké karty pro pracovníky z **Ukrajiny (40 000 uchazečů ročně), Mongolska (1 000 uchazečů ročně), Kazachstánu (300 uchazečů ročně), Filipín (1 000 uchazečů ročně), Indie (600 uchazečů ročně), Běloruska (800 uchazečů ročně), Moldavska (600 uchazečů ročně), Černé Hory a Srbska (2 500 uchazečů ročně)**, kteří budou na území ČR vykonávat středně či méně kvalifikovanou práci v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru.

Cílem všech výše uvedených programů ekonomické migrace je zjednodušit příchod kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí na území ČR a podpořit tak legální ekonomickou migraci proti nelegální ekonomické migraci. Výše jmenované programy ekonomické migrace jsou vytvářeny, realizovány a upravovány v rámci meziresortní spolupráce MV, MPO, MZV a MPSV.

Roční maximální objem pracovní migrace v rámci těchto programů i mimo ně je stanoven nařízením vlády č. 220/2019 Sb., které zavedlo kvóty pro náběr žádostí o zaměstnanecké karty na vybraných zastupitelských úřadech, a nařízením vlády č. 291/2019 Sb., které zavedlo kvóty pro mimořádná pracovní víza.

Zavedením kvót a spuštěním nových vládních migračních programů byly splněny dlouhodobé úkoly stanovené Strategií migrační politiky ČR z roku 2015.

2.2.13 Dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu

V roce 2019 proběhly mezi vedením Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV (dále jen „ÚDV“) a NSZ v Brně tematické konzultace k problematice vybraných otázek případů

prověřovaných v rámci specifické věcné a časové působnosti ÚDV (25. 2. 1948 až 29. 12. 1989). Předmětem konzultací byla především problematika

ostrahy čs. hranic pod pracovním názvem železná opona.

Na žádost Konfederace politických vězňů ČR ÚDV průběžně informoval tazatele z řad Konfederace politických vězňů ČR a zájemce z řad občanské veřejnosti o postupu při podávání žádostí k udělení statusu účastníka třetího odboje podle zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu.

Průběžně byla poskytována administrativní součinnost (vypracovávání rešerší) odboru pro válečné veterány MO k realizaci zákona č. 262/2011 Sb. ÚDV poskytuje v rámci své působnosti podklady pro správní řízení k udělení statusu účastníka třetího odboje. V roce 2019 bylo individuálně zpracováno stanovisko ke 270 osobám, včetně vyhotovení rešerší k jednotlivým žadatelům z materiálů a poznatků spravovaných ÚDV, přičemž ode dne účinnosti zákona 17. 11. 2011 do prosince 2019 ÚDV individuálně posoudil 4 888 žadatelů.

V roce 2019 bylo ÚDV zahájeno trestní stíhání 9 (+1) osob. Návrh na podání obžaloby byl podán na 4 (-7) obviněné.

V rámci časové působnosti se ÚDV na úseku vyšetřování zabýval především trestnými činy podle § 329 TZ – zneužití pravomoci úřední osoby spáchaných z důvodů neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu, které byly spáchány v souvislosti s pronásledováním jednotlivce nebo skupiny osob z politických důvodů.

S ohledem na časovou a věcnou příslušnost útvaru a znění § 35 trestního zákoníku jsou útvarem šetřeny případy vyloučené z promlčení, kdy uplynutím promlčecí lhůty nezaniká trestní odpovědnost za trestné činy spáchané v době od 25. 2. 1948 do 29. 2. 1989, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody činí nejméně 10 let, pokud z důvodů neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu nedošlo k pravomocnému odsouzení nebo zproštění obžaloby, a které byly spáchány veřejnými činiteli anebo byly spáchány v souvislosti s pronásledováním jednotlivce nebo skupiny osob z důvodů politických, rasových nebo náboženských.

Opatření

* V roce 2018 a 2019 ÚDV prezentoval putovní výstavy: *Nejdelší noc – věnována dosud nepublikovaným faktům z období okupace Československa v roce 1968 včetně seznamu civilních obětí bývalého Československa, dále expozici výstavy Nad krajinou slz a radiace, která mapuje vývoj uranových táborů v plynutí času od 50. do 60. let minulého století. Velkého ohlasu se dočkala výstava Hvězda pod tíhou hvězdy dokumentující československo-izraelské vztahy z pohledu bezpečnostních složek v době nesvobody a represe osob židovského původu, která byla na žádost londýnského rabína prezentována v roce 2019 v Londýně. K vybraným výstavám byly natočeny krátké dokumentární filmy z produkce ÚDV.*

2.2.14 Bezpečnost silničního provozu

PČR v roce 2019 šetřila 107 572 (+2 808, +2,7 %) dopravních nehod, při kterých bylo 547 (-18, -3,2 %) osob usmrceno, těžce zraněno bylo 2 110 (-355, -14,4 %) osob a 23 935 (-1 280, -5,1 %) osob bylo lehce zraněno. Odhadnutá hmotná škoda na místě dopravních nehod byla 6 838,6 mil. Kč (+290,7 mil. Kč, +4,4 %).

Počet osob usmrčených při dopravních nehodách na pozemních komunikacích byl za rok 2019 třetí nejnižší od roku 1961, od kdy služba dopravní policie začala nehodovost statisticky sledovat. Počet těžce zraněných osob byl vůbec nejnižší od roku 1961.

Nejčtenější příčinou nehod řidičů motorových vozidel bylo v roce 2019 nevěnování se řízení vozidla (20,4 % z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel), dále následuje nesprávné otáčení nebo couvání (10,6 % z celkového počtu nehod

zaviněných řidiči motorových vozidel), jiný druh nesprávné jízdy (10,4 % z celkového počtu těchto nehod). Nejtragičtějšími příčinami nehod řidičů motorových vozidel bylo nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky (95 usmrčených, tj. 18,7 % usmrčených osob při nehodách zaviněných řidiči motorového vozidla) a vjetí do protisměru (81 usmrčených osob, tj. 15,9 %). Následuje nevěnování se řízení vozidla (60 usmrčených osob, tj. 11,8 %).

U 4 627 nehod (+1) bylo u viníka dopravní nehody zjištěno požití alkoholu (tj. 4,3 % z celkového počtu). Při těchto nehodách došlo k usmrcení 53 (-9) osob. Drogy byly zjištěny u řidiče motorového vozidla v případě 269 (+9) dopravních nehod. V 59 (+5) případech byla u řidiče-viníka zjištěna přítomnost alkoholu a drog současně.

V roce 2019 bylo zaznamenáno 18 751 (+879, +4,9 %) případů, kdy viník nehody z místa ujel. Při těchto nehodách bylo usmrceno celkem 7 (-3) osob.

V roce 2011 přijala vláda svým usnesením č. 599 národní strategii bezpečnosti silničního provozu²². Cílem strategie je snížit do roku 2020 v porovnání s rokem 2009 počet usmrcených na úroveň průměru zemí EU (tj. cca o 60 %) a počet těžce zraněných o 40 %. Vzhledem k výše uvedenému je nutné konstatovat, že cíle národní strategie bezpečnosti silničního provozu pro rok 2019 nebylo v počtu usmrcených osob dosaženo.

V roce 2019 se konala tři zasedání Rady vlády ČR pro bezpečnost silničního provozu, která se zaměřila na přípravu nové Strategie BESIP 2021-2030 a byly zřízeny pracovní výbory a pracovní skupina, které se zaměřují na konkrétní problematiku spojenou s bezpečností silničního provozu. Jedná se o Výbor pro přípravu Strategie BESIP 2021-2030 a její financování, Výbor pro dopravní výchovu, prevenci a osvětu, Výbor pro automatizované, kooperativní a ITS systémy ve vztahu k bezpečnosti silničního provozu, Výbor pro autoškolení a začínající řidiče a Pracovní skupinu pro systém k identifikaci a odstraňování nehodových lokalit. Všechny pracovní výbory spolupracují na přípravě Akčního programu nové strategie, kde budou formulovány konkrétní a měřitelné úkoly s dvouletým plněním do roku 2022.

Rada vlády v loňském roce také připravila a schválila krátkodobá opatření s plněním do roku 2020, kterými reaguje na nedostatečné naplňování Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období 2011-2020.

Preventivní aktivity Ministerstva dopravy v roce 2019 byly zaměřeny na motocyklisty – Motosalon, Praha 2019 (společná expozice BESIP a PČR), Motocyklový den žen (vzdělávací kurz pro motocyklistky), byla zahájena kampaň LIMIT, která se zaměřuje na nejrizikovější skupinu řidičů motocyklů ve věku zhruba 35-45 let. Hlavní tváří kampaně je motocyklový závodník Lukáš Pešek, dvojnásobný vítěz MotoGP. Cílem je poukázat na stále narůstající počet úmrtí na motorkách. Lukáš Pešek se na kampani podílí osobně v médiích i v terénu a bude dlouhodobě propagovat bezpečné chování na motocyklu.

Bylo vytvořeno 5 audiovizuálních spotů a 5 rádiových spotů zaměřených na bezpečnost na silnicích. Témata krátkých audiovizuálních a rozhlasových spotů jsou –

bezpečná vzdálenost mezi vozidly, bezpečnost chodců na přechodech pro chodce (2 spoty chodec s telefonem a chodec z pohledu nepozornosti řidiče), zrak řidičů, alkohol a drogy za volantem. Spoty budou vysílány v průběhu roku 2020.

V rámci spolupráce s Magistrátem hl. m. Prahy zajistil BESIP v roce 2019 polep dvou tramvají pro kampaň – Neskákej mi pod kola – zaměřenou na bezpečnost chodců v Praze.

V oblasti dopravní výchovy byl realizován projekt „Pohyb organizovaného útvaru chodců – žáků ZŠ“, jehož výstupem je metodická brožura a video podpora pro učitele ZŠ. V rámci celorepublikové implementace metodiky výuky dopravní výchovy v MŠ proběhly ve všech krajích ČR semináře pro učitele MŠ zahrnující také video podporu k metodice výuky.

Na úrovni ZŠ se uskutečnil 40. ročník soutěže pro žáky ZŠ „Dopravní soutěž mladých cyklistů“, tentokrát modifikovaná verze soutěže pro neslyšící a sluchově postižené děti. Na vybraných ZŠ po celé ČR BESIP ve spolupráci s ČSI provedlo inspekční šetření ČSI zaměřené na zajištění výuky dopravní výchovy v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem MŠMT.

V síti Dětských dopravních hřišť DDH probíhala výuka dopravní výchovy a praktický výcvik pro žáky ZŠ a v odpoledních hodinách byl zajišťován odpolední provoz na vybraných DDH pro veřejnost pod vedením lektora. Nad rámec aktivit pro děti v předškolním věku (MŠ) a žáky ZŠ byly realizovány preventivně-edukační akce krajských koordinátorů BESIP v regionech ČR (besedy, semináře) zaměřené na bezpečné chování zranitelných účastníků silničního provozu (senioři, handicapovaní občané). Široká veřejnost po celé ČR mohla využít v rámci preventivního programu „BESIP Tým“ na vybraných preventivně-osvětových akcích např. simulátoru nárazu + otočného simulátoru.

Preventivní aktivity Policie ČR v roce 2019 jsou popsány v kapitole [3.4.6](#) Prevence kriminality na úrovni PČR.

ŘÍZENÍ MOTOROVÉHO VOZIDLA POD VLIVEM JINÉ NÁVYKOVÉ LÁTKY NEŽ ALKOHOLU

Nejvyšší státní zastupitelství disponuje poznatky o nejednotné rozhodovací praxi soudů při řešení trestních věcí týkajících se trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 trestního zákoníku, jde-li o ovlivnění jinou návykovou látkou než

²² V roce 2016 byla revidována dosavadní Národní strategie bezpečnosti silničního provozu a Akční program do roku 2020. Materiál schválila vláda ČR usnesením č. 160 ze dne 27. 2. 2017.

alkohol, zejména pak látkou metamfetamin či Δ^9 -THC (delta-9-tetrahydrokanabinol). Spočívá zejména ve zjištěném rozdílném požadavku na rozsah dokazování trestné činnosti spojené s řízením motorového vozidla pod vlivem jiné návykové látky než alkoholu a dále také ve zjištěném odlišném právním posouzení, za shodného skutkového stavu věci, zda jde o trestný čin ve smyslu § 274 trestního zákoníku či pouze o přestupek ve smyslu § 125c odst. 1 písm. b), event. písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů. Aplikační praxe se na limitních hodnotách návykových látek dlouhodobě nebyla schopna shodnout. Ve snaze usměrnit praxi, resp. poskytnout určité vodítko k postupu, se proto NSZ rozhodlo prozatím tento komplex aplikačních problémů vyřešit vydáním pokynu obecné povahy č. 5/2019, o stanovení hodnot jiných návykových látek než alkoholu, při jejichž dosažení se osoba nachází ve stavu vylučujícím způsobilost vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost ve smyslu § 274 odst. 1 trestního zákoníku. V odůvodnění citovaného pokynu obecné povahy se kromě jiného uvádí i to, že (...) hranice uvedené v tabulce pokynu obecné povahy jsou natolik vysoké, že i přes individuální dopady vlivu návykových látek na každého uživatele není možné, aby řidič s takovými naměřenými hodnotami byl schopen zcela adekvátně reagovat na situace vznikající v silničním provozu a koordinovat své chování (stav intoxikace). Při dosažení či překročení v tabulce uvedených hodnot není žádný řidič schopen zcela bezpečně řídit a s jistotou ovládat motorové vozidlo. Vzhledem k tomu lze v tabulce uvedené hodnoty zohlednit v trestním řízení a při jejich dosažení či překročení není nutné provádět znalecké zkoumání z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, ohledně míry ovlivnění řidiče jinou návykovou látkou než alkoholem, postačující budou pouze výsledky toxikologických analýz. Jsou to ostatně nikoli poznatky psychiatrie, ale

právě toxikologie, na základě kterých byly vymezeny u návykových látek koncentrace pro člověka toxické či letální. Při konkrétně zjištěném množství návykové látky v krvi řidiče je toxikolog oprávněn na základě uznávaných vědeckých poznatků svého oboru interpretovat toxikologické nálezy i pro právní účely.

Vydání tohoto pokynu obecné povahy mělo vést k řešení nejednotné aplikační praxe a zároveň by mělo přispět ke zvýšení efektivity, rychlosti a v neposlední řadě i hospodárnosti trestního řízení. Stanovením hodnot se mělo dosáhnout určitého sjednocení nejednotné aplikační praxe, dále také předvídatelnosti práva jakožto jednoho z prvků principu právní jistoty v demokratické společnosti a zároveň i legitimní předvídatelnosti postupu orgánů veřejné moci jakožto základního atributu právního státu. V rámci odůvodnění, které je koncipováno zároveň jako metodická pomůcka, je uveden a vysvětlen přístup k dané problematice.

Z dosavadních poznatků zatím vyplývá, že jakkoli státní zástupci nižších státních zastupitelství postupují podle pokynu obecné povahy č. 5/2019, nicméně praxe soudů je nadále nejednotná. Bylo proto iniciováno podání stížností pro porušení zákona a nejvyšším státním zástupcem byla podána dovolání, což vše by mělo přispět k žádoucímu sjednocení praxe. Např. soudy vrací státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) trestního řádu, pokud i při dosažení hodnot uvedených v tabulce ve věci absenteje znalecký posudek z odvětví psychiatrie, popř. v případě úspěšné stížnosti, žádá předseda senátu nebo samosoudce o opatření znaleckého posudku z odvětví psychiatrie státního zástupce; tyto požadavky jsou zpravidla odmítány. Není jednotná ani hranice oddělující trestný čin od přestupku, aplikační praxe se výrazně odlišuje nejen podle krajů, ale i okresů.

2.2.15 Bezpečnost civilního letectví

Z hlediska ochrany civilního letectví před protiprávními činy lze hodnotit rok 2019 jako bezpečný, neboť civilní letecká doprava nebyla na národní ani mezinárodní úrovni ohrožena teroristickým činem či jiným protiprávním aktem, jenž by s sebou nesl fatální následky.

Ačkoliv k přímému ohrožení civilní letecké dopravy v roce 2019 nedošlo, byly aktivně monitorovány bezpečnostní hrozby pro civilní leteckou dopravu, přičemž na úrovni EU se do popředí dostala zejména problematika kybernetické bezpečnosti, jež

prostupuje napříč celým odvětvím letecké dopravy a vyžaduje tak komplexní řešení. Po útocích dronů na dvě ropná zařízení společnosti Saudi Aramco na východě Saúdské Arábie v září 2019 byla ze strany EK vyzdvížena potřeba věnovat v dalších letech velkou pozornost hrozbě, jíž mohou drony představovat mj. i pro civilní leteckou dopravu. V rámci boje proti tzv. CBRN hrozbám (chemické, biologické, radiologické a nukleární hrozby) dokončila EK ve spolupráci s USA identifikaci rizikových chemických látek za účelem implementace vhodných opatření k eliminaci rizik

spojených s užitím těchto chemických látek k útoku na civilní leteckou dopravu.

Opatření

* Na úrovni EU probíhá kontinuálně vyhodnocování rizik pro civilní leteckou dopravu a to i ve spolupráci s členskými státy v rámci specializovaných pracovních skupin Generálního ředitelství pro migraci a vnitřní věci DG HOME při EK.

* V roce 2019 došlo na úrovni EU k vydání dvou nových prováděcích nařízení reagujících jak na tzv. vnitřní hrozby, tak na potřebu posílení kybernetické bezpečnosti v civilním letectví. Jedná se o prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/103, které z důvodu dalšího postupu v boji proti tzv. vnitřním hrozbám zavádí nové procesy při ověřování spolehlivosti fyzických osob v civilním letectví. Dne 25. 9. 2019 byl vydán druhý zmíněný legislativní předpis EU, jímž je prováděcí nařízení EK 2019/1583, které definuje nová opatření pro zajištění kybernetické bezpečnosti v civilním letectví. V listopadu 2019 byl také přijat Radou Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) pozměňující návrh k předpisu Annex 17 a tento návrh mj. zavádí jako povinný standard pro všechny členské státy organizace ICAO kontrolu všech osob jiných než cestujících na přítomnost výbušných látek při vstupu do vyhrazených bezpečnostních prostorů letiště.

* V roce 2019 v rámci přípravy novely zákona o civilním letectví v části osmé probíhaly ve spolupráci MD a Úřadu pro civilní letectví přípravy na finalizaci všech legislativních změn, které se budou týkat nejen procesu ověřování spolehlivosti fyzických osob, ale i dalších kapitol. Schválení novely zákona o civilním letectví se očekává v průběhu roku 2020.

* V roce 2019 dále pokračoval projekt **Zajištění zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích s pravidelným veřejným leteckým provozem s výjimkou letiště Václava Havla Praha**. Projekt je určen pro letiště Brno, letiště Ostrava, Letiště Pardubice a letiště Karlovy Vary. Součástí projektu jsou tři dílčí projekty: dílčí projekt Rozpoznávání obličejů, integrace a Validace vstupu, dílčí projekt Registrační značky a dílčí projekt Detekce radiace. Celková cena projektu je 484 mil. Kč a vše je financováno ze státního rozpočtu. Projekt má být ukončen v roce 2020.

* Úroveň zajištění ochrany civilního letectví před protiprávními činy v ČR v současné době odpovídá všem mezinárodním požadavkům a závazkům a v tomto ohledu splňuje všechna primární kritéria. Na národní úrovni jsou však aktivně vedeny kroky

k dalšímu posilování systému ochrany civilního letectví před protiprávními činy.

* V roce 2019 CS ČR realizovala projekt Analýza rizik u cestujících v letecké přepravě (ARCLP). Hlavním smyslem projektu ARCLP bylo zavést integrální řešení analýzy rizik u cestujících v letecké přepravě, tzn. navázat na již prováděnou analýzu rizik a vložit do celého procesu nové prvky a technologie vč. zpětně vazebních mechanismů. Systém analýzy rizik byl v rámci projektu ARCLP rozšířen o práci s novými datovými zdroji, a to jak z oblasti interních dat představující především výstupy z analytické a dohledové činnosti, tak i z oblasti externích zdrojů z řízení leteckého provozu, popř. dat o cestujících poskytovaných PČR. V rámci projektu bylo taktéž pořízeno odpovídající hardwarové vybavení umožňující provádění neintruzivních kontrol cestujících pomocí pasivního skenování za účelem odhalení pašování zbraní nebo zboží odňatého celnímu dohledu, včetně detekce drog a výbušnin.

Pro provádění kontrol v terénu byla pořízena mobilní čtecí zařízení umožňující online komunikaci s rizikovým systémem zahrnující mj. i poskytnutí okamžité zpětné vazby z provedených kontrol indikovaných rizikových cestujících.

Výše popsaný systém analýzy rizik je v současné době aplikován na vstupu do ČR ze zemí mimo EU.

Policejní letecká technika

Bylo provedeno 46 kontrol na Letecké službě PČR, které proběhly na pracovištích v Brně a v Praze. Kontroly byly zaměřeny především na kontrolu způsobilosti letecké techniky a nebyly při nich shledány žádné podstatnější závady. Z celkového počtu 46 kontrol bylo provedeno 32 kontrol vrtulníku před prodloužením platnosti Osvědčení letové způsobilosti. Všem vrtulníkům byla po kontrole prodloužena platnost Osvědčení letové způsobilosti. Ostatní kontroly byly zaměřeny na kontrolu letové dokumentace a provádění údržby na vrtulnících. Při kontrolách nebyly shledány žádné závady, které by měly vliv na způsobilost policejní letecké techniky. Letecká služba PČR v současnosti disponuje 15 provozuschopnými vrtulníky. Jedná se o 9 vrtulníků EC 135 a 6 vrtulníků Bell 412. Závěrem roku byl do provozu zařazen nový policejní vrtulník EC 135, imatrikulace OK-BYI. Vrtulník EC 135 OK-BYB je po havárii v roce 2018 dlouhodobě na opravě v Německu.

3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU

3.1 NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Vyhodnocení Akčního plánu Auditů národní bezpečnosti

V roce 2019 proběhlo a bylo schváleno usnesením BRS č. 8 ze dne 1. 4. 2019 Vyhodnocení plnění Akčního plánu auditů národní bezpečnosti za rok 2018. Pro účely hodnocení Akčního plánu byly u většiny opatření stanoveny indikátory a ty byly u všech opatření poctivě vyhodnocovány. Již splněno bylo celkem 29 opatření. Průběžně plněno bylo 48 opatření. Nedostatečně plněno bylo 7 opatření. Prozatím nesplněná opatření jsou zpravidla pouze odložena z kapacitních důvodů na straně gestorů či pro neshody mezi zúčastněnými subjekty na přesném způsobu jejich řešení. Samotné Vyhodnocení je stejně jako Akční plán vedeno v režimu utajení Vyhrazené. Vyhodnocování plnění Akčního plánu bude pokračovat i v letech 2020 a 2021.

Program Vnitřní věci (Norské fondy) 2014-2021

V roce 2018 se MV zapojilo do realizace aktivit v rámci Programu Vnitřní věci Norské fondy 2014-2021. V oblasti Programu Vnitřní věci MV zastává roli věcného gestora jednotlivých aktivit. MV se podílí na několika aktivitách, z nichž první jsou předem definované projekty na témata **Wildlife Crime** a **Spolupráce Policie ČR s mezinárodními subjekty a orgány územní samosprávy**. Další aktivitou je také bilaterální spolupráce, při které česká i norská strana spolupracují na realizaci vzájemné výměny dobré praxe v oblasti **spolupráce státní policie s orgány místní samosprávy**. Třetí aktivitou je malé grantové schéma, jehož hlavním cílem je zvýšení mediální gramotnosti u široké veřejnosti a tím i zvýšení úrovně kritického a racionálního užívání médií a zároveň ochrany před riziky, která užívání tradičních i nových médií přináší.

Rozvoj a inovace statistik kriminality

Projekt navazuje na materiál schválený vládou ČR na základě usnesení č. 407 ze dne 22. 5. 2017. Cílem projektu je vytvořit souhrn návrhů na změnu sledování kriminality, přestupků a správních postihů pro potřebu trestní politiky, které povedou k rozšíření dostupnosti dat, propojení statistik různých subjektů a umožnění snadného dohledání a analýzy průběhu jednotlivých trestních řízení.

Důvodem je především zmírnění administrativní zátěže ve vykazování statistik kriminality

a zefektivnění celého systému zadávání a sdílení dat s důrazem na ušetření prostředků i lidské práce. Jedním z hlavních přínosů je také přizpůsobení systému pro sdílení dat s relevantními mezinárodními institucemi a organizacemi (např. Eurostat).

Zahájení projektu předcházelo ustanovení pracovní skupiny složené ze zástupců MV, MS, PČR, NSZ, VS, PMS, IKSP a Rejstříku trestů, která předložila několik variant směřování řešení propojení systému statistik kriminality.

Vláda svým usnesením uložila postup v následných analýzách rozpracovat a přijít s finálním řešením propojení statistik kriminality včetně legislativních a nelegislativních opatření a odhadu nákladnosti celého řešení i s odhadem dlouhodobých úspor. Nad rámec úkolů uložených vládou vznikla také platforma na sjednocení terminologie a metodologie.

V roce 2019 proběhlo několik jednání pracovní skupiny, zaměřených na sjednocení terminologie a metodologie nového systému a vypracování analýzy jednotlivých informačních systémů. Oba tyto materiály tvoří základ pro další práci skupiny a budou sloužit jako podklad pro navazující jednání. Pracovní skupina je dle požadavků projektu neustále rozšiřována o další relevantní členy.

Mezinárodní cvičení orgánů krizového řízení

ČR se pravidelně účastní mezinárodních cvičení orgánů krizového řízení, jejichž tématem bývá nasimulovaná krizová situace přeshraničního a mezisektorového charakteru. Každé cvičení je důkladně v ČR vyhodnoceno a závěry, včetně navrhovaných opatření jsou předkládány BRS a následně schvalovány vládou.

V roce 2019 schválila BRS svým usnesením ze dne 9. 12. 2019 č. 35 návrh změny Statutu Ústředního krizového štábu („ÚKŠ“) v souvislosti s vyhodnocením mezinárodního cvičení orgánů krizového řízení EU HYBRID EXERCISE – MULTILAYER 2018 v ČR („EU HEX-ML 2018“). Změnu Statutu ÚKŠ schvaluje vláda ČR. Ministr vnitra společně s ministrem obrany navrhli zařazení ředitele Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost („NÚKIB“) jako člena ÚKŠ, jakožto gestora kybernetické bezpečnosti. NÚKIB plní také zásadní úlohu pro řešení hrozeb a krizových situací euroatlantického a evropského rozsahu. Cílem úpravy Statutu ÚKŠ je zlepšení připravenosti ČR na

krizové situace zejména hybridního charakteru, ve kterých hrají kybernetické hrozby zásadní roli.

Na základě přijatých závěrů z vyhodnocení cvičení EU HEX-ML 2018 bylo také v roce 2019 rozhodnuto o přidělení gesce v ČR k agendě integrované politické reakce EU na krize. Integrovaná opatření pro politickou reakci na krize podporují rychlý a koordinovaný rozhodovací postup na politické úrovni EU v případě závažných a složitých krizí se zapojením klíčových aktérů ze struktury EU a také členských států. Usnesením vlády ze dne 4. 11. 2019 č. 772 byla určena gesci předsedovi vlády.

Ve dnech 9.-15. 5. 2019 se ČR zúčastnila cvičení orgánů krizového řízení NATO CRISIS MANAGEMENT EXERCISE 2019 („NATO CMX 2019“). Cvičení NATO CMX 2019 se odehrálo na strategické politicko-vojenské úrovni pod záštitou generálního tajemníka NATO. Provedení cvičení v ČR koordinovalo MO a zúčastnily se ho relevantní ústřední správní úřady se zapojením rozhodovací strategické úrovně. Tématem cvičení bylo řešení krizové situace vojenského charakteru, v rámci které protivník používal hybridní způsoby vedení války spojené s teroristickými činy, kybernetickými útoky, napadáním kritické infrastruktury a dalšími aktivitami. Cvičení proběhlo v utajovaném režimu a vyhodnocení cvičení bylo předloženo BRS v prosinci 2019.

Krizová psychologie

V roce 2019 byla dokončena a vydána publikace **Asistence lidem s disabilitou při katastrofách**, která zahrnuje doporučené postupy pro interakci a komunikaci členů IZS s lidmi se sluchovým, zrakovým, mentálním či motorickým postižením v situaci krizí a katastrof. Publikaci zpracoval odborný autorský tým pod vedením MV.

Byla zpracována také **Analýza psychosociální pomoci IZS po útoku aktivního střelce ve FN Ostrava dne 10. 12. 2019**. Analýza zahrnuje zátěžové a podpůrné faktory zasahujících členů IZS a rozbor doporučení a nejlepší praxe z hlediska poskytování urgentní psychosociální krizové pomoci přeživším a pozůstalým.

Probíhaly také intenzivní práce na přípravě vědeckého programu 32. Mezinárodního psychologického kongresu, který proběhne v létě 2020 v Praze. Zahájen byl pilotní projekt **Určování věku nezletilých cizinců bez doprovodu pomocí psychologického posouzení**, který má nahradit lékařská vyšetření neinvazivní metodou a snížit bezpečnostní rizika v souvislosti s migrací.

Policejní práce ve vztahu k menšinám

Základním koncepčním materiálem, z kterého aktivity MV a PČR v oblasti policejní práce s menšinami vycházejí, je **Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám pro období do roku 2020** a Akční plán do roku 2020 k této strategii. Tato navazuje na předchozí strategické dokumenty MV týkající se činnosti policie ve vztahu k menšinám a zohledňuje aktuální vývoj a měnící se společenské podmínky. Mezi hlavní cíle pro toto období bylo identifikováno zvyšování důvěry mezi Policií ČR a příslušníky menšin a prohlubování odborných kompetencí příslušníků PČR pro práci s menšinami. Podpora vzdělanosti a zkvalitnění podmínek pro výkon činnosti na úseku menšin, mezi které řadíme rovněž osoby nebo skupiny ohrožené sociálním vyloučením a cizince, patří mezi oblasti, kterým je věnována zvýšená pozornost.

V průběhu roku 2019 pořádal odbor prevence kriminality MV celorepublikové instrukčně metodické zaměstnání (dále jen „IMZ“) pro styčné důstojníky pro menšiny a členy jejich pracovních skupin. Druhý celorepublikový IMZ pořádalo ve spolupráci s MV Ředitelství služby pořádkové policie PP ČR. Cílem těchto IMZ bylo prohlubování znalostí a odborných kompetencí souvisejících s plněním činností PČR na úseku menšin, byla představena např. menšinová specifika osob z třetích zemí (konkrétně Ukrajina, Čína, Blízký východ), práce cizinecké policie, problematika možné radikalizace ve věznicích, oblasti podpory integračních mechanismů ČR, vzdělávací aktivity ve státní správě apod.

V roce 2019 došlo k ustanovení Pracovní skupiny pro bezpečnost při Radě vlády pro záležitosti romské menšiny, kde jako zástupci byli nominováni rovněž zástupci odboru prevence kriminality MV, a ředitelství služby pořádkové policie PP ČR.

MV dále uspořádalo již 4. pracovní setkání styčných důstojníků pro menšiny a krajských koordinátorů pro romské záležitosti. Dvoudenní pracovní setkání se uskutečnilo v úzké spolupráci se zástupci Sekretariátu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a její Pracovní skupiny pro bezpečnost. Cílem bylo prohloubení stávající spolupráce, představení aktualit z krajů a diskuze ohledně fenoménu migrace a možnostech rozšíření spolupráce i na další významné lokální, regionální i celorepublikové aktéry.

V roce 2019 byly dále uskutečněny další 4 běhy vzdělávacího programu „Kurz interkulturních kompetencí“, který byl v dubnu 2018 registrován do vzdělávacího systému PČR. Unikátní vzdělávací program je vedený formou interaktivních

sebezkušenostních tréninků s prvky zážitkové pedagogiky s důrazem na rozvíjení kompetencí v oblasti menšinové problematiky.

Opatření ke zvýšení integrity voleb

V rámci zajišťování integrity voleb do EP zintenzivnilo Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám ministerstva vnitra (CTHH) svůj monitoring otevřených zdrojů se speciálním ohledem na sledování možných hrozeb pro volby do EP, a to včetně dezinformačních kampaní relevantních pro období voleb a předvolebních kampaní. Mezi 29. 3. a 30. 5. 2019 CTHH vypracovalo celkem 9 analytických zpráv a několik dílčích informací. Tyto předalo vedení MV a dalším partnerům doma i v zahraničí, především v rámci národní Sítě pro volební spolupráci a v rámci Systému včasného varování EU (tzv. Rapid Alert System, více viz část Hybridní hrozby).

Ve sledovaném období došlo dle poznatků CTHH k řadě událostí, jejichž závažnost se různila, které ovšem více či méně zasáhly či měly potenciál zasáhnout do dění kolem voleb do EP. Jednalo se o události, jejichž povaha zapadá do témat protievropských stran nebo dezinformačních narativů, tak o výročí či vývoj v domácích kauzách, které mají či mohly mít rámcový přesah do tematiky voleb.

Dlouhodobějším předvolebním fenoménem byl kvazi-dokument „Pryč z EU“, který byl zveřejněn na konci března 2019 a byl hojně mediálně diskutován, a to jak pro svůj obsah, tak pro jeho autory a účinkující. Dokument byl také šířen i v systému řetězových e-mailů, spolu s dezinformací o údajném zákazu jeho odvysílání ze strany EU. Zastoupení EK v Praze toto vyvrátilo a podotklo, že EU takovéto pravomoci nemá; kauze, která trvala několik týdnů (objevila se v tisku i lživá reklama), se věnovala i hlavní a fact-checková média.

Podpora dobrovolnické služby Ministerstvem vnitra v roce 2019

V souladu se zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů, byly poskytnuty dotace organizacím s akreditovaným projektem na rozvoj dobrovolnické služby²³ v roce 2019 v částce 15 000 000 Kč.

V rámci zákonem upravené oblasti působí řada neziskových organizací, které pod akreditací MV

a s jeho dotační podporou realizují dobrovolnické aktivity zaměřené mj. i na prevenci kriminality. Jednou z nejčastějších aktivit dobrovolníků jsou aktivity zaměřené na oblast sociální prevence. Ty jsou realizovány zejména v oblasti pomoci dětem a mládeži ze sociálně znevýhodněného prostředí, často přímo ze sociálně vyloučených lokalit. Zmíněné aktivity pak mají pozitivní dopady v prevenci sociálně nežádoucích jevů, včetně samotné kriminality. Dobrovolníci pomáhají také lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, lidem, kteří jsou ohroženi chudobou a sociálním vyloučením nebo se již v tomto stavu nacházejí. Dobrovolníci docházejí do azylových domů, setkávají se s lidmi bez domova, spolupracují s terénními pracovníky. Nemalá část dobrovolníků vypomáhá v charitních šatnících. Specifickým dobrovolnickým programem je dopisování s vězni. Další dobrovolnické aktivity se zaměřují i na oblast dopravní bezpečnosti, mimořádné události a krizové stavy. Při odboru prevence kriminality MV je od roku 2010 zřízena **pracovní skupina Dobrovolnictví při mimořádných událostech a krizových stavech**. Členové pracovní skupiny jsou z řad zástupců státní a veřejné správy, HZS ČR, NNO a dalších institucí, které mají v gesci zvládání mimořádných událostí či dobrovolnictví. Cílem pracovní skupiny je pomoc při propojování a koordinaci zvládání mimořádných událostí pomocí dobrovolníků, tzv. panel.

Trestní odpovědnost právnických osob

Jsou stále častější případy, v nichž byla trestní odpovědnost právnické osoby odvozována i od jednání fyzické osoby z okruhu dle § 8 odst. 1 písm. c) zákona o TOPO, tj. vykonávající rozhodující vliv na řízení právnické osoby.

Trestní odpovědnost právnické osoby v případech, kdy jde zjevně o jednání fyzické osoby, byť by i bylo formálně přiřitatelné právnické osobě, namířené proti této právnické osobě, nelze vyvodit pro rozpor se zákonem. Byla-li by stíhána právnická osoba za trestný čin spáchaný „proti jejím zájmům“, je takový postup nezákonný a je povinností státního zástupce – i za předpokladu, že by nebyla podána stížnost – takové usnesení zrušit podle § 174 odst. 2 písm. e) trestního řádu.

Pokud se jedná o aplikaci § 8 odst. 5 zákona o TOPO, negativně jsou hodnoceny případy, kdy jsou orgány činné v trestním řízení nuceny zabývat se existencí či neexistencí skutečností vztahujících se k § 8 odst. 5

²³Za dobrovolnickou službu se považují takové aktivity, při nichž dobrovolník poskytuje ve svém volném čase, ze svobodné vůle a bez nároku na odměnu pomoc spoluobčanům a společnosti

obecně. Dobrovolnictví vyžaduje patřičné proškolení a je organizováno prostřednictvím nestátních neziskových organizací s akreditovaným projektem.

zákona o TOPO, pokud se podezřelá právnická osoba rozhodne nespolupracovat s orgány činnými v trestním řízení. V takových případech je velmi problematické ex offio prokázat, zda právnická osoba vynaložila veškeré úsilí, které na ni bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání činu příslušnými fyzickými osobami zabránila. V těchto případech však nemůže důkazní břemeno spočívat na právnické osobě, to vylučuje koncepce, na níž spočívá české trestní právo hmotné.

Ohledně problematiky tzv. prázdných schránek se nižší státní zastupitelství opakovaně zabývají prověřováním a zejména účelnosti trestního stíhání těchto tzv. „mrtvých schránek“.

Stíhání fakticky nefungujících korporací, či korporací v insolvenčním řízení, v likvidaci či prostých tzv. „prázdných skořápek“ vede ke zbytečné administrativní zátěži trestního řízení a nese s sebou řadu praktických obtíží, které jsou dány už jen pouhým faktem, že do řízení, které je zpravidla vedeno i proti

obviněným fyzickým osobám, přibudou další subjekty (obviněná právnická osoba a její zmocněnec). V tomto ohledu se lze jednoznačně klonit k výraznému posílení výjimek ze zásady legality (§ 2 odst. 3 trestního řádu).

Za nedostatek se nadále pokládá, že novelizací zákona o TOPO zatím nedošlo k rozšíření okruhu trestů, které lze obviněné právnické osobě uložit trestním příkazem, a to o tresty uvedené v § 15 odst. 1 písm. f), g), h) zákona o TOPO, popř. možnosti uložení trestu zveřejnění odsouzení tak, aby tento trest nebyl omezen pouze na rozhodnutí ve formě rozsudku, stejně jako zvážení možnosti zavedení podmíněných odsouzení k peněžitému trestu, trestu zákazu činnosti i k trestu zrušení právnické osoby. Zavedení možnosti uložit peněžitý trest s podmíněným odkladem na přiměřenou zkušební dobu by však vyžadovalo vytvořit spolehlivé záruky, aby odsouzené právnické osoby nevyužívaly zkušební dobu k úplnému vyvedení majetku z firmy a zmaření výkonu a účelu trestu.

3.2 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU

BRS v souladu s ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti ČR. V rozsahu tohoto zmocnění jsou na schůzích BRS projednávány materiály týkající se celkové problematiky bezpečnosti ČR, tedy i z oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

V roce 2019 se uskutečnilo šest řádných schůzí BRS, jedna mimořádná schůze BRS a čtyři jednání předsednictva BRS (1. 4., 27. 5., 19. 8. a 3. 12.), která se zabývala otázkami spojenými s aktuální bezpečnostní situací. Z významnějších materiálů a informací, týkajících se oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, projednaných v BRS v tomto roce lze jmenovat:

Na schůzi konané dne 4. 2. 2019 BRS projednala aktuální otázky kybernetické bezpečnosti a pro informaci byl na schůzi BRS předložen materiál Informace o plnění Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017–2023 s výhledem do roku 2030.

Na schůzi konané dne 1. 4. 2019 vzala BRS na vědomí Zprávu o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území ČR v roce 2018, Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu pro rok 2018 a Koncepci boje proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti pro rok 2019. Dále BRS vzala

na vědomí Hrozby a rizika mající vliv na bezpečnost ČR ve střednědobém horizontu (Aktualizace 2019) a schválila Vyhodnocení Akčního plánu Auditů národní bezpečnosti za rok 2018. BRS se dále věnovala aktuálním otázkám problematiky migrace a také schválila Výchozí údaje k mezinárodnímu cvičení orgánů krizového řízení NATO CRISIS MANAGEMENT EXERCISE 2019 a Vyhodnocení mezinárodního cvičení orgánů krizového řízení EU HYBRID EXERCISE – MULTILAYER 2018 v ČR.

Pro informaci byl na schůzi BRS mimo jiné předložen materiál Analýza civilní nouzové připravenosti státu v sedmi základních oblastech odolnosti NATO.

Na schůzi konané dne 27. 5. 2019 BRS vzala na vědomí Zprávu o stavu kybernetické bezpečnosti ČR za rok 2018 a věnovala se aktuálním otázkám problematiky migrace. BRS se dále zabývala problematikou nákladů na zajištění kybernetické bezpečnosti a implementace předpisů Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a zajištění jejich financování. Pro informaci byly na schůzi BRS předloženy materiály Informace o stavu implementace Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2020 za rok 2018 a Cizinci držitelé cestovních dokladů pro uprchlíky vydaných některým státem EU na základě Úmluvy z 28. 7. 1951, kteří cestují do zemí svého původu.

Na schůzi konané dne 15. 7. 2019 BRS vzala na vědomí Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2018 (ve srovnání s rokem 2017) a Zprávu o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2018. BRS pokračovala v projednávání problematiky zajištění kybernetické bezpečnosti na jednotlivých ministerstvech v ČR z hlediska vynakládání finančních prostředků. BRS také vzala na vědomí Akční plán boje proti terorismu 2019–2020. Pro informaci byly na schůzi BRS mimo jiné předloženy materiály Zpráva o realizaci Programu bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2015 až 2022 se zaměřením na výsledky 3. veřejné soutěže a Informace o platnosti vyhlášení I. stupně bezpečnostní ochrany vymezených objektů státní správy.

Na schůzi konané dne 16. 9. 2019 BRS pokračovala v projednávání problematiky zajištění kybernetické bezpečnosti na jednotlivých ministerstvech v ČR z hlediska vynakládání finančních prostředků a věnovala se otázce využívání některých technologií v systémech kritické informační infrastruktury, informačních systémech základních služeb a významných informačních systémech. BRS se také zabývala Záměrem výroby inaktivované vakcíny proti přenosné dětské obrně v závodě v Bohumili u Kostelce nad Černými lesy a dále schválila Informaci o plnění úkolů vyplývajících z Koncepce rozvoje schopností PČR vyšetřovat kybernetickou kriminalitu. Pro informaci

byly na schůzi BRS mimo jiné předloženy Analýza situace v oblasti darknetu a virtuálních měn a Informace o přijatých úpravách Národního bezpečnostního programu ochrany civilního letectví ČR před protiprávními činy.

Na mimořádné schůzi dne 14. 10. 2019 BRS vzala na vědomí Přehled nákladů na zajištění kybernetické bezpečnosti na jednotlivých ministerstvech v ČR a Přehled používaných technologií Huawei a ZTE včetně jejich dceřiných společností v systémech kritické informační infrastruktury, základních služeb a významných informačních systémech.

Na schůzi konané dne 9. 12. 2019 vzala BRS na vědomí Změnu seznamu položek hmotných rezerv kovů, jejich minimálních limitů a orientačních cílových stavů a schválila Plán cvičení orgánů krizového řízení – upřesnění na léta 2020–2022 a Vyhodnocení mezinárodního cvičení orgánů krizového řízení NATO CRISIS MANAGEMENT EXERCISE 2019 v ČR. Dále BRS vzala na vědomí Výchozí údaje ke cvičení orgánů krizového řízení ČR OBRANA 2020 a 7. aktualizaci Seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu. BRS také schválila Návrh změny Statutu Ústředního krizového štábu a Změna Organizačního řádu odborné pracovní skupiny Ústředního krizového štábu pro koordinaci zabezpečení věcnými zdroji. Pro informaci byl na schůzi BRS předložen materiál Rizika přepravy chráněných osob po letištní ploše.

3.3 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY

K problematice trestních sankcí a škod

MS připravilo návrh zákona novelizujícího trestní předpisy, jehož hlavním cílem je podpora zvyšování počtu uložených peněžitých trestů, a to ať již jako trestů samostatných nebo ukládaných vedle jiného trestu (**vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**). Jedná se o komplex opatření směřujících k vyššímu a racionálnějšímu ukládání tohoto druhu trestu – jedná se tak o opatření, v jehož důsledku by mělo docházet k vyšší míře individualizace trestních sankcí; s tím jde ruku v ruce i očekávání, že tato opatření napomohou v určité míře i ke snížení stavu vězeňské populace. Tento návrh je projednáván PSP ČR jako sněmovní **tisk 453**.

S tímto návrhem souvisí i vládní návrh zákona, projednáváný PSP ČR jako sněmovní tisk 762, kterým

má dojít u justičních pohledávek, jejichž správa placení se řídí daňovým řádem, k zavedení kompetenční daňové správy, což je opatření, které by mělo podpořit vyšší ukládání tohoto druhu trestu (**vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**).

K podpoře alternativních trestů a jejich řádného výkonu pak byl dále zpracován **vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb.,**

zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tento návrh je projednáván jako sněmovní **tisk 624**.

Dne 14. 11. 2018 bylo přijato nařízení EP a Rady (EU) 2018/1805 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci. Uvedené nařízení přímo upravuje postupy justiční spolupráce mezi členskými státy EU (s výjimkou Dánska a Irska) při přeshraničním uznávání příkazů k zajištění a ke konfiskaci majetku v trestním řízení. K adaptaci tohoto nařízení byl zpracován **vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**, který řeší nezbytné otázky spojené s procesem uznání a výkonu příkazu k zajištění a příkazu ke konfiskaci, s procesem vracení majetku a uspokojování majetkových nároků poškozených a s procesem sdílení majetku s jinými členskými státy EU. Tento návrh je projednáván PSP ČR jako sněmovní tisk 699.

Z dalších návrhů aktuálně projednávaných PSP ČR, je třeba zmínit poslanecký návrh vedený jako sněmovní **tisk 466**, který směřuje především k novému nastavení výše jednotlivých hranic škod v trestním zákoníku (k jejich zdvojnásobení) tak, aby byl reflektován vývoj ekonomického prostředí od doby, kdy byly naposledy stanoveny, ke změnám právní úpravy institutu dohody o vině a trestu a prohlášení nesporných skutečností a k zavedení institutu prohlášení viny [návrh poslanců Heleny Válkové, Marka Bendy, Jana Chvojky, Zdeňka Ondráčka, Marka Výborného, Tomáše Kohoutka a Dominika Feriho na vydání **zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů**].

Problematika držení zbraní

Vláda k zajištění implementace směrnice EU o zbraních předložila již v roce 2018 PSP ČR novelu zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 92). V průběhu roku 2019 nebylo zahájeno jeho projednávání.

Zároveň v roce 2019 pokračovaly práce na přípravě komplexní nové zbraňové legislativy. V závěru roku 2019 předložilo MV vládě návrh nového zákona o zbraních a nového zákona o municích, které mají po

svém schválení nahradit zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních.

Další z připravovaných zbraňových zákonů – návrh zákona o nakládání se zbraněmi v některých případech ovlivňující pořádek a vnitřní bezpečnost ČR, byl v prosinci 2019 podán jako návrh skupiny poslanců (sněmovní tisk 669). Tento návrh řeší zejména zákaz paramilitárních skupin, zavádí systém střelecké přípravy, nakládání se střelnými zbraněmi osobami oprávněnými nosit služební střelnou zbraň, nakládání se zbraněmi za krizového stavu.

Projednávání implementací novely zákona o zbraních (sněmovního tisku 92) a návrhu zákona o nakládání se zbraněmi v některých případech ovlivňující pořádek a vnitřní bezpečnost ČR (sněmovního tisku 669) bude souběžně probíhat v 1. čtvrtletí roku 2020.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a některé další zákony

MV připravilo návrh zákona, kterým se mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR a některé další zákony (dále „návrh“). Návrh byl dne 4. 11. 2019 schválen vládou ČR a nyní je projednáván v PSP ČR jako sněmovní tisk č. 642. Cílem návrhu je řešit jak neaktuální právní úpravu některých ustanovení novelizovaných zákonů, tak nedostatky v aplikační praxi a postupech policie, orgánů činných v trestním řízení a také zpravodajských služeb v oblasti policejního a trestního práva.

Společným jmenovatelem všech navrhovaných změn je snaha o zkvalitnění a zefektivnění nástrojů a postupů tak, aby byla posílena ochrana vnitřního pořádku a bezpečnosti jeho obyvatel. Návrh zohledňuje dlouhodobé zkušenosti s aplikační praxí, vychází ze závěrů mnoha bezpečnostních studií (Audit národní bezpečnosti, Akční plán boje proti terorismu, Koncepce boje proti organizovanému zločinu apod.) a byl připravován v úzké spolupráci s bezpečnostní komunitou.

V oblasti policejních předpisů reaguje návrh zejména na to, že sám zákon o policii neprošel za deset let své účinnosti žádnou významnější novelizací. Logicky tak obsahuje zastaralá či již nevyužitelná ustanovení, hlavně v postupech a oprávněních, která mají reagovat na nové či velmi rychle se rozvíjející hrozby (kyberkriminalita, ohrožení exponovaných osob, terorismus apod.).

Část oprávnění policie také neodpovídá jejím současným možnostem, čímž je komplikována schopnost efektivně reagovat na nové trendy a způsoby ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti

(bezpilotní prostředky, rušení elektronických komunikací apod.).

V oblasti úpravy trestního práva návrh významně zefektivňuje využití institutu agenta, když mění současné vymezení beztrestnosti agenta, které nekoresponduje s potřebami jeho efektivního využití a neposkytuje agentovi dostatečnou ochranu před možnými důsledky jeho činnosti. Beztrestnost je tak nově nahrazena nestíhatelností agenta pro vymezené trestné činy a pro určené následky jeho jednání. Zároveň jsou posilovány procesní ochrany při využití tohoto institutu - výslovný zákaz provokace ze strany agenta, stanovení doby, na kterou může být použití agenta povoleno, a to nejvýše na šest měsíců.

Výraznou pozornost poutá také nově zaváděná možnost využití zpravodajských informací jako důkazu v trestním řízení. MV od počátku vnímá citlivost této problematiky a nutnost nastavení významných limitů tohoto postupu. Návrh obsahuje celou řadu takových limitů, nejdůležitější z nich jsou tyto:

- umožňuje se důkazní využití pouze těch informací, které jsou získané jen prostřednictvím použití zpravodajské techniky, žádnými jinými zpravodajskými postupy. Právě způsob povolování, používání a kontroly zpravodajské techniky je srovnatelný s institutem v trestním řádu;
- umožňuje se důkazní využití takto získaných zpravodajských informací jen pro vymezené nejzávažnější trestné činy, které mají vliv na bezpečnost ČR. Půjde o ty úmyslné trestné činy, u nichž činí horní hranice trestní sazby nejméně deset let;
- umožňuje se důkazní využití v trestním řízení pouze v případech, kdy tyto informace budou obsahovat skutečnosti významné pro trestní řízení a jejich zjištění jiným způsobem by bylo neúčinné či podstatně ztížené (např. odposlechy získané za neopakovatelných podmínek).

Všechny tyto podmínky musí být splněny kumulativně. Navíc stále platí, že tyto informace budou vždy podrobeny standardnímu důkaznímu hodnocení ze strany soudu, který bude mít dostatečné podkladové materiály pro verifikovatelnost takovýchto informací. Bude tedy vždy záležet na příslušném soudu, zda takové informace jako důkaz připustí a jak je vyhodnotí.

Sběr informací z letecké přepravy pro účely vymáhání práva

Na jaře 2019 ČR dokončila legislativní implementaci Směrnice o používání jmenné evidence cestujících pro

prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti, která zavádí sběr údajů PNR od cestujících. Letečtí dopravci jsou povinni předávat zvláštní jednotce (PIU) v rámci NCOZ údaje, které získali v rámci rezervace, koupě letenky a odbavení cestujících. Tyto údaje budou využívány k posouzení rizikových cestujících ještě před cestou i pro analytickou podporu odhalování trestné činnosti.

V návaznosti na posudek Soudního dvora EU z roku 2017 pokračovala v roce 2019 jednání mezi EU a Kanadou o změně podepsané dohody týkající se předávání a zpracování PNR a to tak, aby tato dohoda byla slučitelná se základními právy uznávanými v EU a požadavky předmětného rozsudku. Zahájena byla jednání o obdobné dohodě s Japonskem.

V rámci Agentury EU pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) bude na základě rozhodnutí Rady pro spravedlnost a vnitřní věci zřízeno Inovační centrum, které bude podporovat příslušné orgány členských států v oblasti nových technologií.

V reakci na útok v Christchurchi zahájila koncem roku 2019 EU jednání s cílem sjednat dohodu o výměně osobních údajů mezi Europolem a Novým Zélandem.

Posílení oprávnění obcí řešit akce typu technoparty

MV připravilo vzor obecně závazné vyhlášky (dále „vzor OZV“), který má obcím na svém území umožnit lépe řešit problémy s konáním akcí typu technoparty. Nový vzor OZV jasně stanovuje nejen povinnosti organizátora, ale nově také účastníků akce. Účelem nového vzoru OZV nemá být jen rozšíření možnosti obcí, jak konání těchto akcí regulovat a možnosti zásahu ze strany orgánů veřejné správy v případě jeho porušení, ale také jde o preventivní působení na aktivní i potencionální účastníky akce, aby se i oni sami více zajímali o to, na jaký druh akce se chystají (jaké akce se účastní) a byli si předem vědomi možných negativních důsledků.

Vzor OZV je součástí aktualizovaného metodického doporučení k postupu obce v případě konání akce typu technoparty, které zpracovalo MV v roce 2006 a jehož cílem je poskytnutí komplexního návodu pro starosty obcí ve formě modelového postupu obce při konání tohoto druhu akcí. Uvedený aktualizovaný metodický materiál je k dispozici na webových stránkách MV.

Konkrétně nový vzor OZV stanoví účastníkovi akce tyto povinnosti:

- uposlechnout pokyny organizátora, případně zástupce obce, směřující k zajištění veřejného pořádku;
- vyvarovat se ve stanovených případech aktivní účasti na akci (např. není-li znám organizátor akce, nebo nedodržuje-li povinnosti stanovené touto vyhláškou atd.);
- ukončit aktivní účast na akci neprodleně poté, co je prokazatelně informován, že není dán právní důvod užívání místa, kde se akce koná;
- ukončit aktivní účast na akci, jestliže v důsledku konání akce typu technoparty dochází k nadměrnému obtěžování osob žijících v zastavěné části obce nadměrným hlukem, prachem, vibracemi apod.

Za nedodržení těchto povinností může být účastníkovi akce uložena pokuta přímo na místě, a to ve výši až 10 tis. Kč, nebo ve správním řízení až do výše 100 tis. Kč.

Zákon o státní službě

Návrh novely zákona o státní službě, kterým se mění zákon o státní službě a další související zákony, byl projednán ve 3. čtení na 20. schůzi PSP ČR. Senát postoupený návrh zařadil na pořad 4. schůze Senátu a následně svým usnesením č. 47 ze dne 19. 12. 2018 návrh zákona vrátil Sněmovně s pozměňovacími návrhy. O návrhu zákona vráceném Senátem bylo hlasováno na 26. schůzi, přičemž Sněmovna setrvala na původním návrhu zákona a ten byl prezidentem podepsán 31. 1. 2019. Zákon byl ve Sbírce zákonů publikován jako zákon č. 35 ze dne 23. 1. 2019, kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě).

Cílem tohoto návrhu byly vytvořeny předpoklady pro další profesionalizaci státní služby, větší motivaci státních zaměstnanců k dalšímu profesnímu rozvoji s cílem nejenom kvalitnějšího výkonu státní služby, ale i posílení odpovědnosti představených se zachováním základních parametrů nezbytných pro fungování státní služby, kterými jsou stabilizace, depolitizace a transparentnost.

V souvislosti s implementací zákona o státní službě bylo dále v průběhu roku 2019 připraveno několik dílčích novel zákona o státní službě. Jednalo se celkem o čtyři novely, a to zákon č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, s účinností od 24. 4. 2019, který se týkal změny zákona o státní službě v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, zákon č. 335/2018 Sb., kterým se mění zákon

č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. 1. 2019, který novelizuje zákon o státní službě ve smyslu negativního vymezení osobní působnosti zákona o státní službě, zákon č. 178/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 31. 7. 2019, ve smyslu negativního vymezení osobní působnosti zákona o státní službě a překážek přijetí do služebního poměru nebo výkonu služby v souvislosti s novelou zákona o podpoře sportu, či zákon č. 32/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. 7. 2019, kterým se upravuje poskytování platu při dočasné neschopnosti při výkonu služby v návaznosti na novelu Zákoníku práce.

Na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2019 byla rovněž předložena a schválena nařízení vlády č. 36/2019 Sb., o podrobnostech služebního hodnocení státních zaměstnanců a vazbě osobního příplatku státního zaměstnance na výsledek služebního hodnocení a o změně nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů ze dne 14. 2. 2019, s účinností od 1. 3. 2019, nařízení vlády č. 157/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 136/2015 Sb., o rovnocennosti některých zkoušek a odborných kvalifikací zvláštní části úřednické zkoušky ze dne 17. 6. 2019, s účinností od 1. 7. 2019, které ve svém obsahu reaguje na přijetí nařízení vlády č. 1/2019 Sb., o oborech státní služby. Zároveň bylo připraveno a schváleno nařízení vlády č. 158/2019 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti odměňování zaměstnanců ve veřejných službách a správě a státních zaměstnanců ze dne 17. 6. 2019, s účinností od 1. 7. 2019.

V neposlední řadě byla připravena také vyhláška č. 160/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky, ve znění vyhlášky č. 124/2018 Sb., ze dne 20. 6. 2019, s účinností od 1. 7. 2019, která rovněž reaguje na legislativní změnu spočívající v přijetí nařízení vlády č. 1/2019 Sb.

Evidence obyvatel a rodných čísel, základní registr obyvatel, cestovní doklady a občanské průkazy

Dne 16. 2. 2019 nabylo účinnosti nařízení EP a Rady (EU)2016/1191 ze dne 6. 7. 2016 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v EU a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012, v jehož souvislosti došlo

k novelizaci zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, kdy se „Výpis údajů z registru obyvatel“, vydaný kontaktním místem veřejné správy CzechPOINT, stal veřejnou listinou stvrzující skutečnosti o místě pobytu. Účelem nařízení je omezit správní formality a zjednodušit tím předkládání vymezených druhů veřejných listin vydaných orgány jednoho členského státu EU v jiném členském státě EU tak, že již není vyžadováno ověření jejich pravosti (např. Apostille). A pokud je k veřejné listině připojen vícejazyčný standardní formulář, není vyžadován ani její úřední překlad.

Dále dne 31. 12. 2019 nabyl účinnosti zákon č. 370/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 424/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění zákona č. 100/2010 Sb., a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů, jímž dochází k posunutí termínu ukončení zapisování rodných čísel do občanských průkazů o dva roky, a to do 31. 12. 2021. Občanský průkaz tak bude i nadále dokladem o přiděleném rodném čísle občana ČR.

Přestupky

V roce 2019 byl připraven návrh zákona, kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Návrh byl dne 6. 12. 2019 předložen vládou PSP ČR (sněmovní tisk č. 670). Novela zmírňuje kvalifikační požadavky na oprávněné úřední osoby, které vedou řízení o přestupku, aby nedocházelo k problémům při obsazování pracovních míst a nebyl ohrožen řádný výkon přestupkové agendy. Dále se navrhuje zrušit povinnost zpracovávat přehled přestupků z důvodu neúměrné zátěže správních orgánů. Statistické údaje vybraných přestupků bude možné získávat z jiných informačních systémů, např. z Informačního systému evidence přestupků vedeného Rejstříkem trestů, v němž jsou evidovány nejčastěji páchané přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, nebo z registru řidičů podle zákona o silničním provozu.

Na základě vyhodnocení plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na rok 2015-2018 a úkolů uložených usnesením vlády č. 622 ze dne 4. 9. 2017 novela upravuje ochranu osobních údajů, soukromí a procesního postavení zranitelných obětí v přestupkovém řízení. Jedná se o vyloučení některých údajů z nahlížení do spisu (trvalý pobyt, místo výkonu zaměstnání apod.), pokud to vyžaduje ochrana soukromí nebo bezpečnosti osob

vystupujících v řízení, např. v případě domácího násilí nebo diváckého násilí. Dále jde o ochranu osob mladších 18 let, jsou-li obětí či svědkem násilí v rodině; v těchto případech bude situace oznamována orgánu sociálně-právní ochrany dětí. S ohledem na ochranu zájmů a práv dítěte (osoby mladší 15 let) se upravují podmínky jeho výslechu jako svědka, kdy by dítě mělo být vyslýcháno jen výjimečně, pokud tím nebude např. vystaveno stresu či nátlaku ze strany podezřelého.

Změnou zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, návrh zavádí novou skutkovou podstatu přestupku postihující neoprávněné nakládání s pyrotechnikou v souvislosti s konáním sportovních akcí [§ 5 odst. 1 písm. k)]. Používání pyrotechniky během sportovních zápasů nebo v souvislosti s nimi (cestou na zápas či zpět) je jedním z nejrizikovějších projevů sportovního fandění, proto má být trestné již ve stadiu pokusu. Vzhledem k možným následkům na zdraví nebo majetku se navrhuje výše pokuty od 10 000 do 50 000 Kč, při opakovaném spáchání až do 100 000 Kč. Za tento přestupek bude moci být uloženo také omezující opatření spočívající v zákazu vstupu na sportovní stadion. Možnost uložit omezující opatření se zavádí rovněž v souvislosti s tzv. drogovými přestupky podle zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Návrh zákona přináší novelu zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Zakotvuje se nová skutková podstata trestného činu mříčícího na nedodržování omezujícího opatření uloženého v řízení o přestupku, a to v souvislosti s postihem diváckého násilí a drogových přestupků. Za trestný čin bude hrozit trest odnětí svobody až na dvě léta [§ 337 odst. 1 písm. d)].

V roce 2018 byl schválen a k 1. 1. 2019 nabyl účinnosti zákon č. 285/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění zákona č. 173/2018 Sb. a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, kterým se do přestupkového práva vrací **institut domluvy**. Úprava umožňuje správnímu orgánu, popřípadě PČR nebo obecní policii, před rozhodnutím o přestupku příkazem na místě nejprve zvážit, zda k projednání přestupku nestačí domluva vzhledem k jeho závažnosti a osobě pachatele. Domluva má být využívána zejména v případech, kdy míra společenské škodlivosti daného činu je natolik nízká, že uložení

pokuty by bylo s ohledem na závažnost přestupku a osobu pachatele nepřiměřené.

Migrace

V roce 2019 došlo k následujícím změnám **zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR** a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Nálezem Ústavního soudu č. 16/2019 Sb. bylo zrušeno ustanovení §169r odst. 1 písm. j) a § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců; nález nabyl účinnosti dnem 14. 2. 2019. Obě zmíněná ustanovení byla součástí pozměňovacích návrhů, které předložili poslanci PSP ČR v rámci projednávaného vládního návrhu novely zákona o pobytu cizinců (zákon č. 222/2017 Sb.).

V prvním případě se jednalo o zrušení ustanovení, dle něhož bylo možné ve stanovených případech zastavit správní řízení, pokud rodinný příslušník občana ČR podal žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu nebo k trvalému pobytu v době, kdy podle zákona o pobytu cizinců nebyl oprávněn pobývat na území nebo v době platnosti výjezdního příkazu. Ve druhém případě bylo zrušeno ustanovení, dle něhož měl soud zastavit řízení o žalobě v případech, kdy zajištění cizince bylo ukončeno před rozhodnutím soudu o žalobě proti rozhodnutí o zajištění, o žalobě proti rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění cizince nebo proti rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení.

V průběhu roku 2019 byl dokončen legislativní proces související s návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Předložen byl zejména z důvodu zajištění transpozice směrnice EP a Rady 2016/801/EU ze dne 11. 5. 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair. **Zákon č. 176/2019 Sb.**, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony nabyl účinnosti ke dni 31. 7. 2019. Kromě transpozice výše zmíněné směrnice dochází rovněž ke změně v systému výběru správních poplatků u žádostí podávaných na území. Správní poplatek se již nevybírá odděleně, tedy v části za přijetí žádosti o pobytové oprávnění a v části za vydání průkazu o povolení k pobytu, ale v jedné částce, a to již při přijetí žádosti. Správnímu poplatku však nadále nepodléhá přijetí žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu

(občané EU), o povolení k přechodnému pobytu a o povolení k trvalému pobytu občana EU nebo jeho rodinného příslušníka. Novela rovněž reaguje na poptávku pracovního trhu, vytváří transparentní systém ve formě kvót, který odpovídá specifickým a potřebám českého trhu a cílí na zlepšení řízení a udržitelnost národního migračního systému. Další dílčí změny se týkají například definice studia či rozšíření možnosti bezvízového pobytu na území pro specifické skupiny výzkumných pracovníků a studentů ze třetích zemí.

Další dílčí **změny zákona o pobytu cizinců** byly provedeny:

Zákonem č. 255/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích (zákon nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2020). Součástí zákona byla i novela zákona o pobytu cizinců, kterou došlo pouze k terminologickým změnám v souvislosti s přijetím uvedených zákonů.

Zákonem č. 277/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv (zákon nabude účinnosti dnem 1. 1. 2022). Součástí zákona je i novela zákona o pobytu cizinců, kterou v souvislosti s přijetím uvedeného zákona došlo pouze k terminologické úpravě § 182a zákona o pobytu cizinců.

Kromě toho byly v roce 2019 přijaty **čtyři prováděcí předpisy** k realizaci některých ustanovení zákona o pobytu cizinců na území ČR, konkrétně se jednalo o následující předpisy:

NAŘÍZENÍ VLÁDY Č. 220/2019 SB., O MAXIMÁLNÍM POČTU ŽÁDOSTÍ O VÍZUM K POBYTU NAD 90 DNŮ ZA ÚČELEM PODNIKÁNÍ, ŽÁDOSTÍ O POVOLENÍ K DLOUHODOBÉMU POBYTU ZA ÚČELEM INVESTOVÁNÍ A ŽÁDOSTÍ O ZAMĚSTNANECKOU KARTU, KTERÉ LZE PODAT NA ZASTUPITELSKÉM ÚŘADU (nabylo účinnosti dnem 1. 9. 2019)

Uvedené nařízení bylo vydáno na základě zmocnění obsaženého v § 181b zákona o pobytu cizinců. Nařízením vlády je stanoven maximální počet žádostí, které mohou cizinci ze třetích států podat v rámci určitého časového období na příslušném zastupitelském úřadu – konkrétně se týká žádostí o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování nebo žádostí o vydání zaměstnanecké karty.

Cílem této právní úpravy je zajistit účinné řízení ekonomických migračních toků v případech, kdy je to nezbytné k ochraně zájmů ČR. Toto opatření umožňuje vládě regulovat zahraniční poptávku po pobytových titulech za účelem dočasné ekonomické migrace s ohledem na aktuální potřeby českého trhu práce a personální kapacity státních orgánů, které zpracovávají žádosti o pobytová oprávnění. Uvedené opatření rovněž umožní zacílit ekonomickou migraci na konkrétní profese, které jsou „nedostatkové“ na českém trhu práce, a zamezit tak přílivu ekonomických migrantů do ČR.

vyhláška č. 67/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 429/2010 Sb., stanovící výjimky z povinnosti cizince požádat o vízum nebo povolení k pobytu na místně příslušném zastupitelském úřadu

Novelou zmíněné vyhlášky byla do výčtu států, na jejichž státní příslušníky se vztahuje výjimka ze zákonem stanovené povinnosti žádost o udělení dlouhodobého víza a o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu podat na příslušném zastupitelském úřadu (§ 169g zákona o pobytu cizinců), zařazena Velká Británie. Důvodem bylo předpokládané vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU. Vedle toho bylo z tohoto seznamu vyřazeno Chorvatsko, neboť se jedná o člena EU. Uvedená novela vyhlášky nabude účinnosti dnem, kdy pro Spojené království Velké Británie a Severního Irska přestanou být použitelné Smlouva o EU a Smlouva o fungování EU.

vyhláška č. 69/2019 Sb. a č. 308/2019 Sb., kterými se měnila vyhláška č. 428/2010 Sb., stanovící okruh cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza, ve znění pozdějších předpisů

V prvním případě byli do okruhu cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území ČR pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza, doplněni občané Arménie. Ve druhém případě byli do tohoto seznamu zařazeni občané Alžírsko. Současně však z tohoto seznamu byli vyřazeni občané Kyrgyzstánu a Turkmenistánu, neboť na základě analýzy bezpečnostního a migračního vývoje bylo shledáno, že opatření pro tyto státní příslušníky již není v souladu s přímo použitelným předpisem EU (vízovým kodexem), který umožňuje požadovat letištní průjezdní vízum pouze v naléhavých

případech hromadného přílivu nelegálních přistěhovalců.

vyhláška č. 233/2019 Sb., o stanovení územních obvodů zastupitelských úřadů pro účely podávání žádostí o oprávnění k pobytu

Uvedená vyhláška byla vydána na základě zmocnění obsaženého v § 182 odst. 3 zákona o pobytu cizinců (zpracováno zákonem č. 176/2019 Sb.), které uložilo MZV stanovit pro účely podávání žádostí o oprávnění k pobytu územní obvod zastupitelského úřadu. Úprava navazuje na ustanovení § 169g uvedeného zákona, podle kterého má cizinec v případech, kdy má ČR v daném státě více zastupitelských úřadů, povinnost podat žádost o udělení dlouhodobého víza a žádost o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu pouze na tom zastupitelském úřadu, v jehož územním obvodu má poslední bydliště. Příloha této vyhlášky obsahuje seznam zastupitelských úřadů, které podle § 16 odst. 1 písm. l) zákona č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě vykonávají činnost ve věcech udělování víz a povolování pobytu cizinců, a stanoví jejich územní obvod pro účely plnění této činnosti.

Azyl

V roce 2019 nabyla účinnosti novela vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců ve znění pozdějších předpisů. Cílem změny této právní úpravy bylo reagovat na aktuální vývoj v oblasti azylové politiky a doplnit stávající seznam bezpečných zemí původu²⁴ o celkem 12 nových zemí (Alžírsko, Austrálie, Ghana, Gruzie (s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie), Indie, Kanada, Maroko, Moldavsko (s výjimkou Podněstří), Nový Zéland, Senegal, Tunisko a Ukrajina (S výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů).

V roce 2019 byl zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů novelizován jednou a to zákonem č. 176/2019 Sb. Zásadní novinkou této právní úpravy je změna lhůty pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné z původních 30 dnů na 90 dnů. Změna souvisí se zásadním rozšířením seznamu bezpečných zemí původu.

V roce 2019 probíhaly práce na návrhu novely zákona o azylu a dalších souvisejících zákonů a tento návrh byl

²⁴ Jedná se o institut zákona o azylu, který opravňuje vést zjednodušené azylové řízení, při splnění dalších podmínek.

v září 2019 rozeslán do mezirezortního připomínkového řízení.

3.4 PREVENCE KRIMINALITY

Vláda svým usnesením č. 66 ze dne 25. ledna 2016 schválila Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020.

Na strategický dokument navazuje Akční plán prevence kriminality na léta 2016 až 2020 schválený usnesením vlády č. 705 ze dne 27. 7. 2016.

Na plnění Strategie je v letech 2016 až 2020 vyčleněno z rozpočtu MV minimálně 300 mil. Kč, další prostředky uvolní i jiné resorty.

V oblasti prevence kriminality je níže uveden pouze základní přehled nejdůležitějších aktivit. K vyhodnocení Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020 a Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020 za rok 2019 bude vládě ČR předložen do konce května 2019 samostatný podrobný materiál.

3.4.1 Prevence kriminality na mezinárodní úrovni

Evropská síť prevence kriminality (EUCPN)

ČR je členem EUCPN od svého vstoupení do EU v roce 2004. Jednání Rady EUCPN se za ČR v roce 2019 účastnil zástupce odboru prevence kriminality MV a zástupce Policejního prezidia ČR. V roce 2019 proběhla dvě pravidelná zasedání Rady EUCPN a setkání pracovní skupiny k vytvoření kampaně proti obchodování s lidmi a Evropskému dni proti vloupání (více viz str. 91). Na jednání Rady bylo schváleno znění nových finančních pravidel EUCPN a nová evropská definice prevence kriminality.

ČR se dále zúčastnila Evropské ceny prevence kriminality (ECPA), kterou EUCPN uděluje. V ČR je za účelem nominace českého projektu do soutěže každoročně pořádáno národní kolo ECPA. V roce 2019 vyhlásilo finské předsednictví jako téma soutěžních projektů ECPA protidrogovou prevenci ve vztahu k mladistvým. V ČR se do národního kola soutěže přihlásilo celkem 6 projektů. V národním kole soutěže ECPA pro rok 2019 první místo získal projekt „To je zákon, kámo!“, který realizuje NPC ve spolupráci s Nadačním fondem Nové Česko, který byl následně prezentován 12. 12. 2019 v Helsinkách. Druhé místo obsadil projekt „Všeho (jenom) s (M)írou“ Ústeckého kraje ve spolupráci s White Light I, z. ú. a třetí místo obsadil projekt Jihomoravského kraje ve spolupráci se Společností Podané ruce o.p.s. „Program Hard&Smart“. Vítězem evropského finále se stal švédský projekt „Sofielund Approach“, na druhém místě se umístil německý projekt „Bengalo“ a na třetím místě dánský projekt „Netstof.dk“. Byť se projekt ČR mezi nejlepšími třemi neumístil, vzbudilo

vystoupení zástupců ČR mezi účastníky konference velmi kladný ohlas.

CEN/TC 325

Ode dne 1. 7. 2016 je platná i účinná vzájemná Smlouva o spolupráci mezi MV a ÚNMZ (organizační složka státu v resortu MPO). Předmětem této smlouvy je stanovení formy a obsahu spolupráce smluvních stran při zajištění činností souvisejících s tvorbou ČSN, přejímáním harmonizovaných technických norem do soustavy ČSN včetně mezinárodní spolupráce při tvorbě a revizích technických norem z oblasti prevence kriminality a zejména se zajištěním činnosti sekretariátu CEN/TC 325 Prevence proti kriminalitě při plánování městské výstavby a navrhování budov.

Základem je pomoc při realizaci a přípravě dalších technických norem vážících se zejména k tématům prevence kriminality.

Během roku 2019 byly organizačně a odborně zabezpečeny 3 odborné semináře s problematikou norem prevence kriminality a jejich uplatňování v procesu plánování a výstavby nových budov za účasti 150 posluchačů z celé ČR.

Zastřešením celoroční spolupráce bylo uspořádání 20. Plenárního zasedání Technické komise CEN/TC 325 „Prevence kriminality při plánování městské výstavby a navrhování budov“ a mezinárodní workshop „Prevence a řízení rizik kriminality na veřejně přístupných městských prostranstvích“ v Bruselu ve dnech 7.-9. 10. 2019. Technická komise CEN/TC 325 „Prevence kriminality při plánování městské výstavby

a navrhování budov“ jako součást CEN – Evropské komise pro standardizaci²⁵ má sekretariát v ČR.

Za ČR se na činnosti CEN podílí ÚNMZ společně s ČAS (Česká agentura pro standardizaci; státní příspěvková organizace zřízená ÚNMZ za účelem tvorby, vydávání a distribuce technických norem). Odbor prevence kriminality MV se podílí na činnosti ÚNMZ a ČAS v oblasti norem prevence kriminality, zejména prostřednictvím Technické normalizační komise (TNK) 148 „Prevence kriminality a ochrana obyvatel“.

MV docílilo na mezinárodním workshopu velkého úspěchu s národní normou ČSN 73 4400²⁶ a procesem auditů ve školách, preventivního školení učitelů apod. – to nikdo jiný v Evropě prozatím nemá. Naším cílem je prostřednictvím komise a pracovní komise WG3 (řídí a vede ČR) rozhybat evropskou diskusi o této problematice a prosadit vznik celoevropské technické normy na základě úspěchů s celým procesem zlepšování bezpečnosti ve školách v ČR. Anglický

překlad ČSN 734400 pod číslem CEN/TS 14383-6 byl revidován na základě veškerých zaslaných připomínek. Téměř všechny faktické i odborné připomínky byly přijaty a zapracovány. Ve spolupráci celého týmu byla aktualizovaná verze překladu, která je oproštěna od ne zcela vhodných příloh. Místo nich byly přidány odkazy na relevantní ISO standard, který problematiku řízení rizik řeší. Návrh normy CEN/TS 14383-6 byl úspěšně na konci ledna roku 2020 vyslán do mezistátního připomínkového procesu.

Další úspěchem WG3 je příprava nového projektu “Prevence a řízení rizik kriminality na veřejných přístupných městských prostranstvích”, jehož iniciátorem je opět ČR.

Pro rok 2020 je dále ze strany MV plánováno uspořádat ve spolupráci s ČAS mezinárodní konferenci k šíření „Best practice“ v oblasti bezpečných škol jako podporu návrhu nové evropské normy.

3.4.2 Prevence kriminality na meziúrovňové úrovni

Republikový výbor pro prevenci kriminality (výbor)

Výbor jako mezirezortní koordinační a metodický orgán zřízený při MV na základě usnesení vlády č. 617 ze dne 3. 11. 1993 se v roce 2019 sešel celkem sedmkrát.

V I. čtvrtletí výbor schválil v březnu návrh dotací pro projekty Programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2019. MV pro rok 2019 obdrželo 201 žádostí 96 žadatelů, k podpoře bylo navrženo 172 projektů celkovou částkou 57 975 707 Kč. Výbor se také seznámil s výsledky dotačních programů členů RVPPK v oblasti prevence kriminality a sociálně nežádoucích jevů pro rok 2019. Dále se zabýval výsledky omnibusového šetření 2. kola výzkumu „Názory a postoje obyvatel na otázky spojené s problematikou kriminality a její prevencí“, základními statistickými údaji o kriminalitě v roce 2018 a projektem Mapy budoucnosti II.

Ve II. čtvrtletí se výbor v dubnu seznámil s projektem Běh se žlutou stužkou a jeho dosavadními výsledky. Také schválil Vyhodnocení Strategie prevence kriminality a jejího Akčního plánu za rok 2018 a navrhl

jeho odeslání do připomínkového řízení. Dále se výbor seznámil s aktivitami PČR v oblasti prevence na téma alkohol a drogy, projekt Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům. Ze strany MŠMT byly prezentovány nové přílohy metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování – témata alkohol, tabák, návykové látky. Dále proběhlo v květnu výjezdní zasedání společně s členy Výboru pro práva dítěte, které proběhlo ve Výchovném ústavu Husův domov ve Dvoře Králové nad Labem, které bylo zaměřeno na aktuální témata v oblasti ústavní výchovy. V červnu byl výbor seznámen s prevencí kriminality v sociálně vyloučených lokalitách z pohledu občanských členů Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, se studií o finančních dopadech předčasných odchodů ze vzdělávání na veřejné rozpočty, s prací styčných důstojníků pro menšiny v rámci PČR a projektů prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách.

V III. čtvrtletí se výbor v září zabýval oblastí vězeňství a jednání proběhlo v prostorech ženské Věznice Světlá nad Sázavou. Výbor byl informován o naplňování Koncepce vězeňství za rok 2018, o zkušenostech

²⁵ CEN – Evropská komise pro standardizaci (vystupující společně s CENELEC – Evropskou komisí pro elektronickou standardizaci) nastavuje společně standardy (normy) pro výrobky (včetně staveb) a služby v rámci jednotného evropského trhu. Jejimi členy je 34 národních standardizačních orgánů a na její činnosti se podílejí experti z veřejné správy, soukromého sektoru, výzkumu, akademické sféry, spotřebitelských organizací ad.

²⁶ Česká technická norma ČSN 73 4400 Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení – dostupná zde:

<https://www.mvcr.cz/clanek/zverejneni-ceske-technicke-normy-csn-73-4400-prevence-kriminality-rizeni-bezpecnosti-pri-planovani-realizaci-a-uzivani-skol-a-skolskych-zarizeni.aspx>

z práce s odsouzenými v rámci programu zvyšující odpovědnost pachatelů vůči obětem, o provázanosti penitenciární a postpenitenciární péče a institutu podmíněného propuštění prezentovaného prostřednictvím Odborné platformy pro podmíněné propuštění a osvětové akci Dny restorativní justice.

Ve IV. čtvrtletí byl výbor v řijnu informován o Národních dnech prevence v Brně, oceněných projektech v rámci Ceny prevence kriminality a národního kola Evropské ceny prevence kriminality za rok 2019. Dále byly výboru představeny výsledky výzkumu Kriminální historie pachatelů závažné trestné činnosti a zkušenosti PMS z implementace elektronického monitorovacího systému. Také se výbor věnoval vyhodnocení činnosti Vězeňské služby ČR v protidrogové politice za rok 2018 a realizaci projektů financovaných z Norských fondů – Podpora reintegrace odsouzených osob a osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody – mentoring a Zajištění návaznosti péče o uživatele drog po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody formou case managementu. V listopadu výbor schválil návrh 2. kola dotací pro projekty Programu prevence kriminality na místní úrovni pro rok 2019. Dále se seznámil s Implementací Systému včasné intervence do systému práce OSPOD, s prevencí kriminality realizované v rámci sociálních služeb, s využíváním rodinných skupinových konferencí, se situací oblasti nelegálních drog a hazardního hraní mezi dětmi a mladistvými a s výzkumem Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách ČR.

Výzkum zaměřený na zjišťování názorů a postojů obyvatel na otázky spojené s problematikou kriminality a její prevenci

Realizace výzkumu zaměřeného na zjišťování názorů a postojů obyvatel na otázky spojené s problematikou

kriminality a její prevencí vyplývá z Akčního plánu prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020. Každoročně opakovaný výzkum veřejného mínění bude realizován po dobu čtyř let.

V roce 2017 byl zrealizován velký výzkum, který se bude opakovat ještě v roce 2020; v mezidobí v letech 2018 a 2019 proběhla menší omnibusová šetření. Výzkum v roce 2020 provede srovnání mezi odpověďmi na jednotlivé otázky v dílčích výzkumech.

V roce 2019 proběhlo menší omnibusové šetření s omezeným počtem otázek (cca 10 otázek) i respondentů (1 000 respondentů). Ukazuje se, že v názorech obyvatel nedochází k žádným významnějším posunům. Z dotazovaných vlastností policistů je mezi občany ČR nejlépe hodnocena jejich snaha aktivně čelit zločinu. Třetina lidí považuje za příliš malé pravomoci policistů. Nejkritičtější je hodnocena úroveň komunikace policie s veřejností – je vnímána jako průměrná, více než čtvrtina občanů jí má za špatnou. Přetrvává nízké povědomí občanů o preventivních akcích v jejich obci, podobnou akci si vybavil jen asi každý devátý dotázaný. Ve srovnání s předchozími šetřeními v roce 2017 a 2018 došlo k poklesu znalosti preventivních aktivit. Nejvíce se lidé cítí být ohroženi kapesními krádežemi, vandalismem a vloupáním do bytu. Toto pořadí zůstává při srovnání s předchozími šetřeními u všech dotazovaných kriminálních činů shodné. Více než polovina občanů se domnívá, že úroveň kriminality je v jejich okolí stejná jako před třemi lety, přibližně čtvrtina hodnotí situaci jako lepší a cca pětina vnímá zhoršení situace. I hodnocení relativní úrovně kriminality tak zůstává ve srovnání s loňskem stejné.

3.4.3 Prevence kriminality v resortu MV

MV v souladu se Strategií prevence kriminality vyhlásilo v prosinci 2018 Program MV v oblasti prevence kriminality na rok 2019. Vyhlášení programu bylo konzultováno s Metodickou radou PČR pro prevenci kriminality. Jako hlavní priorita pro rok 2019 byla vyhlášena prevence trestné činnosti páchané na seniorech a práce se zvláště zranitelnými oběti. Dále byly podpořeny projekty se zaměřením na trestné činy na úseku dopravy pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek, projekty zaměřené na kriminalitu dětí a mládeže, majetkovou trestnou činnost, projekty

zaměřené na vzdělávání pracovníků v resortu MV za účelem jejich kvalifikovaného působení v projektech prevence kriminality a zvyšování právního vědomí u nejčastějších forem kriminality a kriminálně rizikového chování a dále projekty na nové hrozby a nové přístupy v oblasti prevence kriminality (kriminalita ve virtuálním prostředí, ochrana měkkých cílů, zadlužení, extremismus, hatecrime a další). Na výzvu reagovalo 10 krajských ředitelství PČR, 3 organizační články PP ČR a 3 útvary MV ČR. Celkem bylo předloženo 37 projektů. Finančně podpořeno

bylo 24 projektů v souhrnné částce 2 150 000 Kč. V listopadu 2019 vyhlásilo MV Program MV v oblasti prevence kriminality na rok 2020. Uzávěrka žádostí o finanční prostředky byla stanovena do 21. 1. 2020.

Speciální výslechové místnosti

Nadále pokračuje činnost Koordinační skupiny k výslechovým místnostem, ve které jsou zastoupena všechna krajská ředitelství PČR. Na základě poznatků z praxe tak byl vytvořen nový Evidenční list využití speciálních výslechových místností. Uží část Expertní skupiny posuzuje projekty na budování a modernizace speciálních výslechových místností, které jsou předkládány v rámci dotačních titulů OPK. Specializační kurz „Výslech dětského svědka“ na Policejní akademii nadále pokračuje a je doplněn již i navazujícím kurzem. Od roku 2019 je zahájena realizace projektu speciálních výslechových místností v rámci Fondu pro vnitřní bezpečnost, kdy by mělo být vybudováno 7 nových místností.

V ČR je nyní 70 speciálních výslechových místností.

Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi

MV v roce 2019 pokračovalo v realizaci Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi (dále jen

„Program“). Nabízí služby, jež si kladou za cíl stabilizovat oběť trestné činnosti obchodování s lidmi a vytvořit prostor, ve kterém oběť bude schopna OČTŘ podat relevantní informace o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení a potrestání pachatelů.

V roce 2019 bylo do Programu zařazeno celkem 15 obětí obchodování s lidmi, a to původem z Filipín, ČR a Slovenska. Jednalo se o pravděpodobné oběti obchodování s lidmi za účelem pracovního, sexuálního vykořisťování a jiných forem vykořisťování (nucená žebrota, nucené půjčky).

Významnou součástí Programu je také podpora preventivních aktivit. V roce 2019 se ČR společně s dalšími 22 zeměmi EU připojila ke kampani EUCPN, která si kladla za cíl informovat oběti OSL, že mají svá základní práva všude v Evropě. Letáčky a nálepky ke kampani byly distribuovány mezi policii a NNO. Dále byly mimo jiné podpořeny tiskové kampaně v Jihočeském a Jihomoravském kraji a terénní výjezdy do míst, kde je vysoké nebezpečí výskytu této trestné činnosti.

3.4.4 Program prevence kriminality na místní úrovni

V souladu s vládou schválenou „Strategií prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020“ (dále jen „Strategie“) a se souhlasem ministra vnitra byl dne **12. 12. 2018 vyhlášen Program prevence kriminality na místní úrovni na rok 2019** (dále jen „PPK“).

MV pro rok 2019 obdrželo 201 žádostí 96 žadatelů (obcí, měst, krajů; žádný DSO žádost nepodal), z toho 23 žádostí 9 krajů. Současně byly Komisi podány informace o 27 loni schválených „víceletých“ projektech, které pokračují i v roce 2019, a se kterými bylo potřeba v dotacích na rok 2019 již počítat.

Celkové požadavky na dotaci včetně víceletých projektů uplatněných v r. 2019 byly ve výši 69 815 468 Kč, z toho pouze na rok 2019 se jednalo celkově o částku 50 051 399 Kč (a z toho 21 644 156 Kč na investice a 28 407 243 Kč na neinvestice). S „víceletými“ projekty schválenými v r. 2018 na rok 2019 ve výši 14 947 628,44 Kč se jednalo o celkový požadavek na neinvestice pro rok 2019 ve výši 43 354 871 Kč, s investicemi pak o 64 999 027,44 Kč.

MV disponovalo částkou 54 939 917,44 Kč, ve skladbě 20 765 151 Kč investičních prostředků a 34 174 766,44 Kč neinvestičních prostředků.

MV podpořilo celkem 172 projektů (z toho 21 krajských projektů) o celkové výši dotace v součtu: 57 975 707 Kč zahrnující i víceleté projekty **Asistent prevence kriminality** a **Domovník-preventista**. Přímou na rok 2019 byla určena částka ve výši celkem 54 938 215,44 Kč (39 990 587 Kč bez víceletých projektů podpořených na rok 2019 v roce 2018), z toho 37 185 059,44 Kč neinvestičních prostředků a 17 753 156 Kč na investice. Celkem 29 projektů nebylo podpořeno (z toho 4 z formálních důvodů, zbytek nedosáhl v hodnocení min. počtu bodů).

Nejvyšší dotace, s ohledem na celkovou rizikovost lokalit, množství podaných projektů a jejich kvalitu, byly přiděleny **v rámci Libereckého, Moravsko-slezského a Ústeckého kraje**, z toho **Liberecký kraj celkem 7 017 000 Kč** (z požadovaných 8 485 500 Kč), **Moravskoslezský kraj celkem 9 938 390 Kč** (z požadovaných 10 100 806 Kč) a **Ústecký kraj celkem 12 994 640 Kč** (z požadovaných 19 090 965 Kč). **Pro rok 2019 tak nejvyšší dotace** (po přičtení

částky na r. 2019 z loni schválených víceletých projektů a odečtení částek na roky 2020 a 2021 u víceletých projektů) **obdržel Moravskoslezský kraj celkem 10 197 697,44 Kč, Ústecký kraj celkem 9 241 253 Kč a Liberecký kraj celkem 8 184 880 Kč.** Uspělo všech 13 víceletých projektů, které byly podány, z toho bylo 11 projektů APK a 2 projekty Domovník-preventista. **V roce 2019 tak bylo realizováno již 40 víceletých projektů.**

Investiční projekty byly obdobně jako v předchozích letech zaměřeny zejména na zřizování, rozšiřování a modernizaci kamerových systémů (MKDS) včetně inteligentních analytických SW, na budování či obnovu sportovních hřišť a plácků a na osvětlení rizikových míst v obcích. **Neinvestiční projekty** směřují nejvíce na financování projektu Asistent prevence kriminality, Domovník-preventista, komunitní práce s dětmi a mládeží v péči OSPOD (táborové pobyty, klubová a sportovní činnost). Velmi časté byly realizace informačních a vzdělávacích projektů, které pokrývají oblasti od pomoci obětem trestné činnosti po vzdělávání strážníků obecních policií. Množství projektů je zaměřeno na forenzní značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek a na prevenci kyberkriminality.

V roce 2019 se součástí Programu stal také projekt s celokrajskou působností zaměřený na podporu rozvoje prevence kriminality v kraji. Tento typový projekt byl podporovaný 100% dotací bez povinné spoluúčasti krajů, které měly možnost na něj o dotaci požádat.

Se souhlasem ministra vnitra bylo **dne 25. 9. 2019 vyhlášeno 2. kolo PPK.** Podpora 2. kola dotací PPK byla určena na investiční projekty **do nejrizikovějších regionů ČR** dle tabulky rizikovosti, zpracované za rok 2018, sestavované odborem prevence kriminality MV každoročně dle indexů kriminality, nezaměstnanosti a tzv. dávek chudoby. Těmito nejrizikovějšími okresy byly: Karviná, Most, Ostrava-město, Bruntál a Děčín.

Výzva byla zaměřena na podporu investičních dotací, zejména městských kamerových a dohlížecích systémů, inteligentních analytických SW k nim, osvětlení rizikových míst apod., které budou určeny prioritně na problematiku pouliční kriminality, posílení bezpečnosti v souvislosti se sociálním vyloučením a řešení kriminality s přeshraničním dopadem.

MV ve 2. kole obdrželo 8 žádostí 7 žadatelů, jeden žadatel svou žádost vzal zpět.

Celkové požadavky na dotaci byly 5 924 000 Kč.

MV disponovalo částkou 5 000 000 Kč.

Hodnoceny byly žádosti měst: Bruntál, Dolní Poustevna, Karviná, Krnov, Most a Ostrava. Dne 28. 11. 2019 schválil návrh dotace RVPPK a stanovisko RVPPK dne 6. 12. 2019 schválil ministr vnitra. Podpořeny byly všechny projekty o celkové výši dotace v součtu: 4 924 000 Kč.

Pro rok 2020 byl PPK vyhlášen 9. 12. 2019 s termínem podávání žádostí do 15. 2. 2020.

Poradní sbor pro situační prevenci kriminality

Již od roku 1998 je ministrem vnitra zřízen **Poradní sbor pro situační prevenci kriminality** (poradní sbor), jehož členové jsou kromě MV a PČR také ASIS ČR, Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, Cech mechanických zámkových systémů ČR, Česká asociace bezpečnostních manažérů, Česká asociace pojišťoven, Český klub bezpečnostních služeb, Komora podniků komerční bezpečnosti ČR, Městská policie hl. m. Prahy. V roce 2019 se poradní sbor sešel 24. 1.

Pro laickou veřejnost bylo společně s jednotlivými subjekty poradního sboru za období roku 2019 uspořádáno více než 23 konferencí či seminářů na úrovni měst a obcí či celokrajské k různým oblastem situační prevence (např. preventivní označování předmětů, oblast mechanických zábranných prostředků, kamerové systémy, elektronické zabezpečení, bezpečné bydlení, apod.) za celkové účasti cca 2 000 posluchačů.

MV pokračovalo i v roce 2019 v podpoře projektů oblasti situační prevence realizovaných obcemi v rámci Programu prevence kriminality. Obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR, zabezpečení objektů měst a obcí anebo forenzní identifikační značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek. **V oblasti podpory MKDS bylo v roce 2019 podpořeno 45 obcí v celkové výši 15 651 656 Kč.**

V oblasti situační prevence se stále úspěšně rozvíjí nový systém ochrany jízdních kol a kompenzačních pomůcek pomocí tzv. forenzního identifikačního značení. Součástí vlastního značení jízdních kol je i jejich popsání, fotografování a následná registrace, a to jak do lokálních registrů městských policií, které toto značení a registraci provádějí, tak do celostátního registru REFIZ, do kterého se registrují všechna označená kola z měst, které se projektu účastní. Obdobně lze značení využívat na označení jakéhokoliv předmětu např. městského mobiliáře v obcích. **V roce 2019 bylo finančně podpořeno celkem 14 obcí**

v celkové výši dotace 551 130. Na konci roku 2019 je již zaregistrováno skoro 22 000 označených jízdních kol a kompenzačních pomůcek. Ke konci roku 2019 již značí celkem 51 městských policií a registruje do REFIZu v 68 obcích. Značení je prováděno občanům zdarma. V roce 2019 byly propojeny Mezinárodní registr REFIZ a centrální registr jízdních kol CERKE. Přidanou hodnotou je maximální zabezpečení proti úniku dat, hledání ztracených předmětů v REFIZu i v CERKEu, ověřování předmětů, zda je registrován nebo odcizen a v neposlední řadě k informování majitelů nebo policie o odcizených a nalezených předmětech.

Ode dne 1. 7. 2016 je platná i účinná vzájemná Smlouva o spolupráci mezi MV a Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (dále jen „ÚNMZ“). Smluvní strany se

dohodly na zabezpečení odborných činností využitím kapacit ÚNMZ, které zajišťují tvorbu ČSN a přejímání harmonizovaných norem do soustavy ČSN, zejména Zajištění činnosti sekretariátu CEN/TC 325 Prevence proti kriminalitě při plánování městské výstavby a navrhování budov. **Během roku 2019 byly organizačně a odborně zabezpečeny 3 odborné semináře s problematikou norem prevence kriminality a jejich uplatňování v procesu plánování a výstavby nových budov za účasti 150 posluchačů.** Zastřešením celoroční spolupráce s ÚNMZ/ČAS (Česká agentura pro standardizaci) bylo 20. Plenární zasedání Technické komise CEN/TC 325 „Prevence kriminality při plánování městské výstavby a navrhování budov“ a mezinárodní workshop „prevence a řízení rizik kriminality na veřejně přístupných městských prostranstvích“ v Bruselu ve dnech 7.-9. 10. 2019.

3.4.5 Specifické projekty prevence kriminality

Asistent prevence kriminality (APK)

Jedná se o specifický projekt zvyšující bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působící preventivně proti extremismu a motivující samosprávy i občany k hledání pozitivních řešení problémů. Je realizován od září roku 2009 odborem prevence kriminality MV v celé ČR.

Primárním cílem je snížení počtu spáchaných trestných činů a přestupků (obecně protiprávního jednání) v sociálně vyloučené lokalitě, či lokalitě ohrožené sociálním vyloučením, zajištění vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou PČR a obecní policie v rámci sociálně vyloučených lokalit velmi obtížně řeší, a změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené.

Vybraný asistent je po základní profesní přípravě zaměstnán v rámci obecní policie obce a podílí se na zvýšení bezpečnosti, dodržování veřejného pořádku a prosazování základních bezpečnostních standardů nejen v sociálně vyloučených lokalitách, ale v rámci celé obce.

V roce 2019 pak byla z rozpočtu MV v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni podpořena činnost celkem 112 APK ve 40 obcích v celkové výši 25 389 508,44 Kč.

Další asistenti pak působí v rámci ČR i z jiných zdrojů, než jsou prostředky zajišťované MV – např. z podpory úřadů práce – na základě dohody mezi MV a Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR. Celkem tak

na konci roku 2019 podporovaly úřady práce v ČR 245 APK v 82 obcích. Asistenti jsou financováni dále přímo z vlastních rozpočtů obcí či z evropských projektů v rámci Operačního programu zaměstnanost – z Evropských fondů bylo na konci roku 2019 podpořeno 124 APK ve 44 obcích. Odhadem tak mohlo působit v celé ČR na konci roku 2019 cca 550 asistentů prevence kriminality.

V roce 2019 bylo uspořádáno několik společných aktivit obcí realizujících projekt APK se zástupci MV a dalšími odborníky ke sdílení příkladů úspěšné praxe ve zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených a problémových lokalitách. V dubnu 2019 byla uspořádána Konference k APK v Orlové. Na konci listopadu 2019 pak byla uspořádána výroční Konference APK (10 let působení APK) na půdě PSP ČR. V průběhu října 2019 bylo vydáno ministrem vnitra nové doporučení k možné výši příspěvku na superhrubou mzdu pro jednoho APK na jeden měsíc v částce až 25 tis. Kč (dle možností jednotlivých poskytovatelů podpory). Na rok 2020 byla též zvýšena možná dotace ministrem vnitra na Program prevence kriminality 2020 na podporu APK o 3 mil. Kč k navýšení dotace na mzdy APK ve výši 22 tis. Kč/měsíc.

Tabulka počtu podpořených dílčích projektů prevence kriminality APK v letech 2010–2019 a celková výše přiznaných finančních dotací MV z Programu prevence kriminality na místní úrovni:

Rok	Počet obcí	Počet APK	Celková výše přiznané dotace
2010	10	38	3 876 000,00 Kč
2011	16	104	3 423 000,00 Kč
2012	21	37	5 328 000,00 Kč
2013	38	90	13 360 000,00 Kč
2014	64	127	17 644 000,00 Kč
2015	58	175	22 656 000,00 Kč
2016	47	121	25 529 000,00 Kč
2017	37	92	20 928 000,00 Kč
2018	33	86	18 923 590,00 Kč
2019	40	112	25 389 508,44 Kč

Domovník-preventista

Projekt je přímou odpovědí na stávající potřeby obcí zvýšit bezpečnost a veřejný pořádek v domech a jejich bezprostředním okolí, posílit osobní odpovědnost občanů za dodržování bezpečnostních standardů, společenských norem a nastolit systém opatření v rámci triády situační prevence kriminality: bezpečný občan – bezpečný dům – bezpečná lokalita.

Vytvořením nové pracovní pozice domovníka pomáhá řešit stávající neutěšenou situaci v oblasti správy bytového fondu obce, zejména v sociálně vyloučených lokalitách, a současně výrazně napomáhá zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku v dané lokalitě tzv. „řízenou samosprávou“ domu. Občanům žijícím a bydlícím v sociálně vyloučených či rizikových lokalitách projekt ukazuje, že i v nich se může bydlet čistě, na vyšší sociální úrovni a bezpečně, a to za dodržování jasně definovaných pravidel chování. Projekt zároveň pomáhá řešit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Cílem projektu je zejména:

- definovat pracovní pozici domovníků v systému bezpečnosti a veřejného pořádku;
- nastolit systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě obce všemi nájemníky;
- snížit stávající rizika vandalizmu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu;

- vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání;
- posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku;
- umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Základním předpokladem a podmínkou pro realizaci projektu a udělení dotace jsou:

- dům či domy jsou ve vlastnictví obce a domovník-preventista bydlí (bude bydlet) v těchto domech či dokonale zná lokalitu, kde bude projekt pilotován;
- obec vybírá domovníky standardním výběrovým řízením z více uchazečů a jeho následná profesní příprava;
- vytvoření podmínek pro částečné zaměstnání domovníků;
- součinnost s „okrskářem“ – strážníkem obecní policie a asistentem prevence kriminality v dané lokalitě – pokud tam působí;
- koordinace obsahu, postupu, vzdělávání, supervize a výstupů z pilotního projektu s odborem prevence kriminality.

V roce 2019 bylo z dotačního titulu „Program prevence kriminality na místní úrovni 2019“ podpořeno celkem 16 domovníků v 5 obcích v celkové podpoře ve výši 1 397 280 Kč.

Domácí násilí

Na rok 2019 vyhlásilo MV dotační program Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nevládajícími agresí ve vztazích. Podpořeno bylo 10 projektů v celkové částce 2 249 862 Kč.

Projekty v tomto programu spočívají v realizaci terapeutických či resocializačních programů pro násilné osoby a osoby nevládající svoji agresi v mezilidských vztazích, v přípravě systémového rámce programů pro práci s těmito osobami, ve vzdělávacích aktivitách dotčených subjektů a v propagaci a osvětě těchto aktivit. Cílem těchto aktivit je práce s násilnou osobou, ale současně i s celou rodinou (tedy i dětmi), která je chováním agresora dotčena, kdy mohou být narovnány vztahy v rodině a agresor má náhled na dopad svého chování. Násilné osoby se účastní programu buď na vlastní žádost nebo na základě rozhodnutí soudu či správního orgánu.

Pro rok 2020 byl dotační program Prevence sociálně patologických jevů vyhlášen 26. 9. 2019 s termínem podávání žádostí do 31. 10. 2019.

Krizové a asistenční linky

V červenci 2015 schválil ministr vnitra návrh systémového řešení udržitelnosti evropských krizových či asistenčních linek 116 000 (pro pohřešované a ohrožené děti, jejich rodinu a blízké), 116 111 (asistenční linka pro děti) a 116 006 (linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí). V rámci schváleného řešení byl vytvořen dotační program pro nestátní neziskové organizace provozující výše uvedené linky. Alokovaná částka ve výši 2 000 000 Kč ročně je určena na financování telekomunikačních služeb a poplatků provozovatelů evropských krizových a asistenčních linek v ČR. Cílem tohoto dotačního programu je zabezpečit bezplatné volání dětí v krizi, rodičů a příbuzných, kteří pohřešují své dítě či řeší rodičovské a jiné konflikty a problémy spjaté s rodinou, a obětí trestných činů a domácího násilí na zmíněné krizové linky. Zajištění bezplatného volání je službou české veřejnosti a je ve veřejném zájmu. Jedná se o jednoznačnou garanci státu, který svým občanům v obtížných životních situacích zajistí dostupnost potřebných služeb.

V roce 2019 byly Krizové a asistenční linky v ČR podpořeny částkou 2 100 000 Kč a byly využívány (hovory, e-maily, chaty, kontakty) následovně:

- Linka 116 111 (Linka bezpečí) byla podpořena částkou 1 650 000 Kč a měla celkem 139 995 klientů.
- Linka 116 000 (Linka pro rodinu a školu) byla podpořena částkou 300 000 Kč a měla celkem 3 333 klientů.
- Linka 116 006 (Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí) byla podpořena částkou 150 000 Kč a měla celkem 7 500 klientů.

Pro rok 2020 byla dne 26. září 2019 vyhlášena výzva k podání žádosti o poskytnutí dotace v rámci dotačního programu pro nestátní neziskové organizace provozující evropské krizové či asistenční linky 116 000, 116 111 a 116 006 v ČR s termínem podávání žádostí do 31. 10. 2019.

Bezpečná lokalita – Bezpečná země

Program Bezpečná lokalita je zaměřený zejména na prevenci majetkové kriminality. Obsahem celého programu je integrace bezpečnostních standardů do projektování nových budov a při revitalizaci stávajících obytných lokalit.

Cílem projektu Bezpečná země je vyzdvihnout a podpořit mechanické zábranné systémy, zlepšit informovanost občanů, podpořit řemeslnou činnost. K obsahu projektu patří zejména vysvětlit a ukázat veřejnosti jak správně a účinně zabezpečit svůj byt,

dům, majetek; vysvětlit a ukázat, jak rozpoznat skutečné prvky tvorby bezpečnosti a jejich správné kombinace v reálném životě. Snaží se propojit teoretickou část výkladu prevence kriminality s praktickou částí a zkušenostmi Cechu mechanických zámkových systémů ČR jako člena Poradního sboru pro situační prevenci kriminality MV a autora projektu. Záštitu projektu dalo MV ČR, odbor prevence kriminality.

V rámci projektu bylo v roce 2019 realizováno společné Poradenské centrum na 30. ročníku mezinárodním stavebním veletrhu FOR ARCH 2019. Záštitu nad veletrhem opětovně převzal ministr vnitra a policejní prezident. Odborníci z MV a PČR a z Cechu mechanických zámkových systémů se veletrhu aktivně zúčastnili a návštěvníkům předávali informace a rady z oblasti ochrany majetku a osob.

Projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“

Již v roce 2018 se začal realizovat celorepublikový preventivní projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“, který představuje souhrn preventivních opatření při ochraně domů, bytů a rekreačních objektů proti vloupání. Má za cíl v co nejširším měřítku informovat veřejnost o možnostech a způsobech řešení zabezpečení prostřednictvím mechanických systémů.

Projekt byl iniciován potřebou **informovat veřejnost v nových trendech vloupání do obydlí**, které se objevily v okolních sousedních státech, a překročily i hranice ČR.

Hlavními nástroji projektu jsou **mobilní aplikace** pro občany „Zabezpečte se“ se základními informacemi a návody pro zabezpečení majetku (v roce 2019 rozšířena o mechatronické prvky a o trezory), **rozhlasové spoty** určené do médií či do rozhlasů obcí a měst a **video spoty**. Dále **tištěné i audio výstupy** v periodikách církve a Českomoravské myslivecké jednoty. Nedílnou součástí projektu jsou také **semináře pro specialisty, vzdělávání a instruování myslivecké stráže, účast preventistů** na krajských a obecních jednání občanů se samosprávou, realizace kontrolních a bezpečnostních akcí apod.

Evropský den proti vloupání

Evropská síť prevence kriminality (EUCPN) se nechala inspirovat v Belgii, kde má „den proti vloupání“ dlouholetou tradici a je využíván k intenzivnímu preventivnímu působení na veřejnost, a naplánovala Evropský den proti vloupání na 19. 6. 2019. Cílem

preventivně informační kampaně je zintenzivnit potírání zločinu vloupání do domovů tím, že občané budou varováni a informováni o tom, jak se před vloupáním ochránit.

Evropský den proti vloupání je také součástí politického cyklu EU: „European multidisciplinary platform against criminal threats – EMPACT“. Europol v rámci EMPACT definuje devět prioritních oblastí, pro které vypracovává strategické plány, projekty a operace. Kampaň k vloupání je vytvářena pro prioritní oblast organizované majetkové kriminality.

V souvislosti s Evropským dnem vloupání se konala v Muzeu Policie ČR **Konference zaměřená na prevenci vloupání** určená pro policisty, zástupce bytových družstev i další odborníky a veřejnost, kteří představují velmi důležité partnery v těchto preventivních aktivitách. Celkem se zúčastnilo přes 60 osob. Součástí byla prezentace zámků, kování a techniky pro byty a bytové domy.

Kromě této hlavní Konference bylo i mnoho dalších aktivit, např.:

- vytvořeny webové stránky www.stopvloupani.cz a provázání s oficiálními weby MV a PČR www.mvcr.cz, www.prevencekriminality.cz, www.policie.cz
- v rámci celé ČR uspořádáno minimálně 10 místních aktivit k projektu;
- minimálně 10 PR výstupů k projektu v médiích včetně hlavní veřejnoprávní TV ČT;
- expozice na mezinárodním stavebním veletrhu For Arch 2019 včetně poradenského střediska, zorganizování 2 doprovodných odborných seminářů;
- workshop k projektu na II. Národních preventivních dnech v Brně
- distribuce několika Newsletterů k dané problematice;
- vytvoření společného letáku k projektu v nákladu 150 000 kusů a jeho distribuce v rámci ČR.

V roce 2020 je plánován Evropský den proti vloupání na 17. 6. 2020.

Dotační program SUZ

I v roce 2019 pokračovala realizace dotačního programu „**Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019, resp. až 2020**“.

Účelem je potřeba reagovat na migrační situaci a za pomoci příslušných nástrojů uvedených v usnesení vlády č. 574/2015 dosáhnout přijatelných řešení této

situace. Popisovaný účel je v tomto dotačním investičním Programu doplněn o zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku a prevenci kriminality v dotčených obcích, kde jsou lokace zařízení SUZ.

Projekty jsou zaměřeny na snižování kriminality, na eliminaci kriminálně rizikových jevů, na omezování příležitostí k páchání trestné činnosti, na zvyšování rizika pro pachatele. Plní významnou motivační a iniciační roli při rozvoji systému prevence kriminality na lokální úrovni a přispívají tak ke zvyšování pocitu bezpečí občanů. Příjemcem dotace je žadatel, kterým je obec.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty), tedy akce na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku v rozsahu:

- kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících),
- zabezpečovací a vyhodnocovací soubory,
- mobilní policejní služebny,
- osvětlení rizikových míst.

V rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni bylo v I. kole v roce 2018 schváleno přidělení finančních prostředků ve výši 10 626 318,33 Kč na podporu investičních projektů v 5 obcích, ve II. kole v roce 2019 bylo podpořeno celkem 5 projektů ve 4 obcích dotacemi v celkové částce 3 652 308 Kč. Výzva pro III. kolo byla zveřejněna dne 14. 8. 2019 pro 2 obce s celkovou alokací 4 721 373,60 Kč. Tyto projekty budou realizovány až v roce 2020.

Dotační program průmyslové zóny

Od roku 2017 je realizován program **Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s rozšířením strategické průmyslové zóny Solnice-Kvasiny-Rychnov nad Kněžnou** na základě usnesení vlády č. 469/2017. Dotační titul má podle usnesení vlády pro 3 dotčené obce poskytovat dotaci ve výši max. 38 400 000 Kč.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty) v rozsahu:

- a) kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících),
- b) osvětlení rizikových míst.

V průběhu roku 2018 obec Rychnov nad Kněžnou zrealizovala oba své investiční projekty schválené v roce 2018, a to „Vybudování nového kamerového systému Rychnov nad Kněžnou“ (dotace ve výši

2 700 000 Kč) a „Vybudování veřejného osvětlení podél cyklostezky Rychnov n. Kn. – Lipovka“ (dotace ve výši 5 100 000 Kč).

Obce Kvasiny a Solnice v průběhu roku 2019 odstoupily od započatých investičních procesů s tím, že vnesly daleko vyšší finanční požadavky, než byly schváleny v usnesení vlády a alokovány pro I. dotační kolo (nadpožadavky ve výši 21,8 mil. Kč). Po celý rok 2019 byly hledány chybějící finanční nadpožadavky, jak v rozpočtu MV, tak i rozpočtu MF. Finanční prostředky se bohužel nenašly. Na sklonku roku 2019 bylo tedy na základě požadavků obcí Kvasiny a Solnice vyhlášeno II. kolo dotací na průmyslové zóny pro zbývající 2 obce. MV navíc poskytlo do II. dotačního kola celkově 1 000 000 Kč, a to z nevyužitých vlastních finančních prostředků z dotačního programu prevence kriminality pro obce, na jejichž území se nachází zařízení SUZ. Obce mohou podat své žádosti do konce ledna 2020. Tím je zcela naplněna možná finanční dotace schválená dle usnesení vlády č. 469 ze dne 21. 6. 2017.

Nadpožadavky obcí Kvasiny a Solnice je možné v roce 2020 zčásti uspokojit také v dotačním Programu prevence kriminality na místní úrovni 2020, který byl vyhlášen v listopadu 2019.

Prevence korupčního jednání

MV i pro rok 2019 vyhlásilo dotační program „Prevence korupčního jednání“, v rámci kterého byly dlouhodobě podporovány projekty nestátních neziskových organizací zabývajících se poskytováním bezplatného právního protikorupčního poradenství, seznamováním veřejnosti s charakterem, riziky a projevy korupce a posilováním odmítavého postoje veřejnosti vůči korupčním praktikám. V roce 2019 byly podpořeny celkem 4 nevládní neziskové organizace v úhrnné výši 2,9 mil. Kč.

V průběhu roku 2019 bylo vládou rozhodnuto o převodu dotačního programu „Prevence korupčního jednání“ z MV na MS. Důvodem převodu je záměr vlády koncentrovat gesci k dotačnímu programu

s koordinací boje proti korupci na vládní úrovni tak, aby bylo možné účinněji naplňovat vládní priority mimo jiné i vhodným zacílením finančních prostředků nestátním neziskovým organizacím MS.

Projekt Mapy budoucnosti II

Projekt Mapy budoucnosti II – využití prostorových dat pro vytvoření a pilotní ověření nástrojů a postupů pro analýzu a predikci kriminality za účelem jejího předcházení a potírání registrační číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0010253 byl zahájen 1. 3. 2019 a jeho realizace je plánována do února 2022. Realizace projektu probíhá za úzké spolupráce MV ČR a PP ČR.

Cílem projektu je optimalizovat a zefektivnit procesy a postupy v Policii ČR v oblastech:

1. kvalitní a efektivní mapování, analýzy a predikce kriminality,
2. sdílení dat a informací mezi Policií ČR a obcemi (resp. obecními policiemi),
3. zveřejňování informací o vybraných druzích kriminality veřejnosti ve formě map kriminality a zvýšit kompetence pracovníků Policie ČR.

Výsledkem projektu je vytvoření nových postupů a nástrojů pro efektivnější boj s kriminalitou a efektivnější využití zdrojů (personální, finanční a materiální). Data a informace o kriminalitě by měla být mimo PČR zpřístupněna obcím, státní správě a veřejnosti formou otevřených dat.

V roce 2019 byla zahájena tvorba mapování a analýzy prostorových dat o kriminalitě technickým týmem PČR, byla realizována práce na technologiích potřebných pro predikce kriminality za využití strojového učení a byly zahájeny práce na tvorbě rozhraní určeného pro sdílení dat mezi PČR a obcemi, resp. obecními policiemi. Také byla navázána spolupráce s pilotními obcemi, které budou na projektu spolupracovat a v rámci pilotu testovat oboustranné předávání dat. Pilotní testování je plánováno pro druhou polovinu roku 2020.

3.4.6 Prevence kriminality na úrovni Policie ČR

V oblasti preventivní činnosti došlo v PČR v roce 2019 k výrazným organizačním změnám. Policejní prezident prohlásil po svém nástupu do funkce v prosinci 2018 prevenci kriminality za jednu ze svých priorit, a to zejména **s důrazem na prevenci kriminality v oblasti digitální bezpečnosti, dopravy a drog**. V návaznosti na vyhlášené priority přislíbil preventivním pracovištím

personální a materiální podporu. V souladu s vyhlášenými prioritami se přistoupilo ke změně koncepce výkonu preventivní činnosti v podmínkách PČR, a to zejména v profesionalizaci pracovníků prevence. Změny jsou zaměřeny zejména na oddělení dosavadních kumulovaných činností pracovníků poskytujících informace veřejnosti a aktivit cílených na

předcházení kriminality a obecně patologických jevů a tím na zefektivnění policejní prevence.

V červnu 2019 došlo na PP ČR k reorganizaci dosavadního odboru tisku a prevence na odbor komunikace a vnějších vztahů. Na novém odboru vzniklo samostatné oddělení prevence. Koncept oddělování činností a profesionalizace policejních preventistů pokračoval a stále pokračuje také na úrovni krajských ředitelství policie a územních odborů. Na uvedené změny navazuje také transformace vzdělávání. Vzhledem k probíhajícímu oddělování činností byl ukončen dosavadní společný specializační kurz pro tiskové mluvčí a preventisty a je vytvářen nový systém vzdělávání policejních preventistů se zaměřením na specifika aktivit prevence kriminality v podmínkách PČR.

Policejní preventivní aktivity bude nově zastřešovat koncept nazvaný **Tvoje cesta**. Koncept si klade za cíl apelovat na odpovědnost veřejnosti za vlastní bezpečí, včetně odpovědnosti rodičů za bezpečí dětí. Bude nabízet návody a cesty pro ty, kterým není vlastní bezpečí lhostejné. S ohledem na vyhlášené preventivní priority zahrnuje koncept podsekcí **Tvoje cesta onlinem** (zaměřeno na digitální bezpečnost), **Tvoje cesta v dopravě** (zaměřeno na prevenci v silničním provozu) a **Tvoje cesta načisto** (zaměřeno na primární protidrogovou prevenci).

V rámci preventivní činnosti bylo v roce 2019 realizováno útvary PČR s celostátní působností a krajskými ředitelstvími policie množství preventivních akcí. Aktivity byly zaměřeny na priority PČR a aktuální potřeby daného regionu. Všechny preventivní aktivity jsou medializovány. Mj. byly realizovány následující rozsáhlejší preventivní aktivity s celorepublikovým přesahem:

1. ZABEZPEČTE SE II

Projekt zaměřený na prevenci majetkové trestné činnosti s důrazem na zabezpečení domů, bytů a rekreačních objektů, který byl v roce 2019 realizován jako navazující projekt na první ročník z roku 2018. V rámci projektu byla vytvořena mobilní aplikace Zabezpečte se. Jejím hlavním účelem je poradenství pro širokou veřejnost, jak správně zabezpečit svůj majetek. V roce 2019 byla rozšířena o problematiku trezorů a mechatronického zabezpečení.

2. NÁVAZNÝ PROGRAM PROTIDROGOVÉHO VLAKU REVOLUTION TRAIN „TO JE ZÁKON, KÁMO!“

Projekt zaměřený na zvyšování právního vědomí v oblasti závislostí. V roce 2019 byl aktualizován scénář pro lektory a doprovodný film a byl vytvořen

metodický návod k nastavení komunikace a organizaci návazného programu mezi pracovníky nadačního fondu Nové Česko a policisty. Návazný program získal v roce 2019 1. místo v národním kole evropské ceny prevence kriminality.

3. ZEBRA SE ZA TEBE NEROZHLÉDNE!

V roce 2019 byl inovován dlouholetý projekt, který je realizován již od roku 2007, zaměřený na chodce a další účastníky silničního provozu (děti a školní mládež). Byl vytvořen pracovní sešit s dopravními tématy na každý týden školního roku pro žáky 3. a 4. tříd. Sešit byl distribuován v září do vytipovaných škol. Sešit je zároveň volně k dispozici ke stažení na webových stránkách www.policie.cz. K sešitu byl zpracován manuál, jak v jednotlivých týdnech s tématy pracovat. Na začátku školního roku byl projekt tradičně doplněn o preventivní aktivity a osvětu v blízkosti přechodů pro chodce u škol a ve školských zařízeních.

4. POMNĚNKOVÝ DEN

Projekt zaměřený na pátrání po pohřešovaných dětech. V roce 2019 navazoval na české předsednictví evropské sítě policejních expertů pro pátrání po pohřešovaných dětech. Problematika byla prezentována prostřednictvím edukativní interaktivní bubnové show hudebníka Tokhiho (Praha, Písek, Hradec Králové, Teplice, Uherské Hradiště, Plzeň), rozhlasovou kampaní, kampaní na sociálních sítích (videospot) a osvětových regionálních akcí.

5. ZAČNĚME SPOLU ANEB KOLAMA DOLŮ

Projekt zaměřený na motocyklisty a jejich bezpečné řízení a zvládání krizových situací v silničním provozu. V roce 2019 se realizoval II. ročník projektu a společných vyjížděk s PČR se účastnilo téměř 4 000 aktivních motorkářů, kteří následně trénovali bezpečnou jízdu ve výcvikových centrech a polygonech.

6. ŘÍDÍM, PIJU NEALKO PIVO

Dopravně preventivní akce realizovaná od roku 2012 ve spolupráci s Českým svazem pivovarů a sladoven. Cílem je zvýšení povědomí řidičů o nealko pivu jako alternativě z hlediska dodržování bezpečnosti a zákona z pohledu nulové tolerance alkoholu při řízení vozidla. V roce 2019 akce probíhaly v rámci běžného výkonu služby nebo při plánovaných dopravně bezpečnostních akcích, a to v období velikonočních svátků a letních prázdnin. Důležitou součástí kampaně je také distribuce jednorázových alkotesterů na festivalech a kulturních akcích s cílem motivovat řidiče k zodpovědnému jednání.

7. EDWARD (EUROPEAN DAY WITHOUT A ROAD DEATH)

Celoevropský projekt organizace TISPOL (organizace je v současné fázi v transformačním procesu, vzniká nastupující organizace ROADPOL) s cílem zvyšování povědomí o bezpečnosti silničního provozu i snižování počtu úmrtí a vážných zranění při nehodách na evropských silnicích. Projekt vznikl v roce 2016, termínově každoročně navazuje na evropský týden mobility a podporuje myšlenku nulového počtu usmrcených při dopravních nehodách. V roce 2019 připadl evropský den bez úmrtí v silničním provozu na 26. září. Aktivita projektu se neváží k jedinému datu. V roce 2019 byly zahájeny aktivity EDWARDu na dubnovém zasedání organizace TISPOL v Praze. Projektu udělil záštitu policejní prezident, který osobně složil slib bezpečnosti a vyzval policisty a čelní představitele orgánů státní správy osobním dopisem k šíření myšlenky projektu a k přijetí slibu. Slib je možné složit on-line na [webových stránkách projektu](#).

8. HAD 2019 (HAZARD, ALKOHOL A DĚTI) – KONTROLY ZÁKAZU PODÁVÁNÍ ALKOHOLU DĚTEM

Další ročník série celostátních preventivních kontrol zakázaného prodeje alkoholu dětem a hazardního

hraní, kterých se PČR zúčastnila ve spolupráci s odborem protidrogové politiky Úřadu vlády ČR, ČOI, CS, HZS ČR a dalšími subjekty. V roce 2019 byla aktivita více zaměřena na spolupráci s ČOI, která do akce HAD zapojila nezletilé figuranty na kontrolní nákupy, a to zejména při kontrolách restauračních zařízení, diskoték, večerek, barů, supermarketů a dalších provozoven. Tři kola kontrol se uskutečnila v červnu, na přelomu srpna a září a v listopadu.

9. KRAJE PRO BEZPEČNÝ INTERNET

Projekt zaměřený na působení v oblasti prevence kybernetické bezpečnosti za účelem minimalizace nebezpečí související s užíváním informačních a komunikačních technologií se zaměřením zejména na žáky a studenty základních a středních škol, dále pedagogy, sociální pracovníky, policisty, rodiče a seniory v rámci celé ČR. V dubnu 2018 byla zástupci PČR a rady Asociace krajů ČR podepsána dohoda o partnerství a vzájemné spolupráci při realizaci projektu. V roce 2019 pokračovala součinnost koordinátorů prevence PČR s koordinátory tohoto projektu v rámci jednotlivých krajů. Projekt je průběžně medializován.

3.4.7 Informační systém sociálně-právní ochrany dětí (IS SPOD)

Jednotný informační systém sociálně-právní ochrany byl ukotven v ustanovení § 53a v rámci novely zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 359/1999 Sb.“), která byla provedena zákonem č. 401/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013. K realizaci IS SPOD odkazuje také materiál **Implementačních plánů Strategického rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014-2020**, konkrétně kapitola „Hierarchická struktura prací a harmonogram realizace“, která v rámci hlavní aktivity „Dobudování eGovernmentu“ uvádí také projektový okruh 3.6. „Elektronizace odvětví: sociální služby, pojištění, dávky, sociálně-právní ochrana dětí“, který je v gesci MPSV, s harmonogramem realizace od 1/2015 do 12/2020.

Přípravné kroky k zavedení IS SPOD do praxe byly realizovány prostřednictvím individuálního projektu **Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany** (dále jen „IP MPSV“)²⁷, a to konkrétně v rámci jeho klíčové aktivity č. 2 **Monitorování a řízení kvality systému sociálně-právní ochrany**, jejímž cílem bylo

zvýšit efektivitu a kvalitu systému ochrany dětí prostřednictvím navržení systému sběru dat a jejich hodnocení. Výstupem této aktivity jsou koncepční návrhy k zavedení dvou monitorovacích systémů, a to statistického monitorovacího systému a kvalitativního monitorovacího systému.

KONCEPČNÍ ŘEŠENÍ STATISTICKÉHO MONITOROVACÍHO SYSTÉMU V OBLASTI SPOD – Při koncepci tohoto systému vznikla **Analýza současného systému sběru statistických dat v oblasti ochrany práv dětí** a byl vytvořen prvotní návrh statistického monitorovacího systému, který prošel na přelomu let 2018 a 2019 pilotním ověřením. Výsledky evaluace pilotáže byly zapracovány do finální podoby studie **Návrh statistického monitorovacího systému v oblasti ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti**, která byla dokončena v dubnu 2019. Její součástí je výstup Doporučení k revizím statistického monitorovacího systému.

KONCEPCE KVALITATIVNÍHO MONITOROVACÍHO SYSTÉMU V OBLASTI SPOD – Tento systém by měl být úzce

²⁷ IP MPSV byl financovaný z OPZ s celkovým rozpočtem ve výši 326 mil. Kč. Jeho realizace probíhala v období od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2019.

provázaný se statistickým monitorovacím systémem a jeho cílem je hodnotit kvalitu poskytované sociálně-právní ochrany dítěte ve vztahu k zajištění prosperity konkrétního dítěte. Prvním krokem koncepčního řešení bylo zpracování **Analýzy a návrhu systému monitoringu kvality a strategie implementace systému řízení kvality**, v rámci níž byl analyzován nejen současný stav v monitorování kvality v ČR, ale byly zmapovány i dva možné zahraniční modely sledování kvality, kterými by se mohla ČR inspirovat. Doplnkovým materiálem byla **Definice funkcionalit informačního systému nutných pro sledování vybraných indikátorů řízení kvality**.

Všechny výstupy klíčové aktivity č. 3 jsou zveřejněny na portálu www.pravonadetstvi.cz a budou využity při tvorbě samotného technického řešení IS SPOD. Systém by měl průběžně monitorovat situaci cílové skupiny a činnosti příslušných orgánů a služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny. IS SPOD bude generovat statistické údaje, na základě nichž bude možné sledovat trendy v oblasti péče o ohrožené děti, hodnotit a následně zefektivňovat činnost OSPOD a dalších poskytovatelů služeb, koncipovat a přijímat důležité systémové změny. Data budou využita k optimalizaci řízení systému péče o ohrožené děti, k plánování a financování služeb.

MPSV v roce 2019 vyhlásilo výběrové řízení na dodavatele, který by na základě koncepčního návrhu IS SPOD, provedl technické řešení systému odpovídající parametrům a funkcionalitám formulovaným v rámci IP MPSV. Zadávací řízení však bylo zrušeno Úřadem na ochranu hospodářské soutěže.

MPSV bude v záměru na zavedení IS SPOD pokračovat i v roce 2020, kdy předpokládá do budoucna rozšíření IS SPOD na celou agendu sociálně-právní ochrany dětí upravenou zákonem č. 359/1999 Sb., za využití výstupů a zpracovaných analýz v rámci projektu **Systém včasné intervence**. Součástí IS SPOD by zejména měla být také evidence dětí a spisová dokumentace o dětech, která je vedena obecními úřady obcí s rozšířenou působností v rozsahu stanoveném v ustanoveních § 54 a § 55 zákona č. 359/1999 Sb., a v prováděcí směrnici MPSV č. j. 2013/26780-21 ze dne 19. 9. 2013 o stanovení rozsahu evidence dětí a obsahu spisové dokumentace o dětech vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí (Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí č. 5/2013). IS SPOD by dále měl umožňovat vzájemné předávání a sdílení údajů mezi orgány sociálně-právní ochrany dětí a dalšími dotčenými orgány a osobami, které je upraveno v ustanoveních § 51 a § 53 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.

3.4.8 Činnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v oblasti primární prevence rizikového chování

Primární prevence rizikového chování je ve školách a školských zařízeních realizována prostřednictvím Minimálního preventivního programu (dále jen „program“). Program realizuje školní metodik prevence ve spolupráci s dalšími pedagogy, školskými zařízeními, nestátními neziskovými organizacemi, případně dalšími subjekty.

Komplexní opatření uskutečněné MŠMT v roce 2019 cílilo na minimalizaci výskytu rizikového chování ve školách a školských zařízeních a zajištění bezpečného klimatu ve školním prostředí.

MŠMT v rámci metodického vedení provedlo aktualizaci metodických doporučení – Alkohol, Návykové látky, Tabák. K aktualizaci příloh bylo přistoupeno z důvodu potřeby vymezit aktuální terminologii a doplnit chybějící oblasti, které v původních verzích nebyly zpracovány (např.

doplnění o aktuální kontakty a odkazy na doporučenou literaturu, o aktuální legislativní ukotvení problematiky apod.). MŠMT v přílohách sjednotilo terminologii a doplnilo některé chybějící okruhy²⁸.

Kromě aktualizace metodických materiálů MŠMT také každoročně vyhlašuje dotační program na rozvoj primární prevence rizikového chování. Pro rok 2019 byl vyhlášen dotační program s původně alokovanou částkou ve výši 20 mil. korun, avšak díky navýšení o částku z nespotřebovaných nároků roku 2018 bylo možné podpořit projekty, které splnily parametry dotačního programu ve výši 27 503 795 Kč.

V uplynulém roce pokračovala činnost Mezzirezortní expertní pracovní skupiny pro bezpečnostní témata, která byla zřízena na základě usnesení vlády č. 147/2017. Úkolem této skupiny je začlenění témat

²⁸Aktualizované přílohy jsou zveřejněny zde: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni->

[programy/aktualizovane-prilohy-metodickeho-doporuceni-alkohol](http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/aktualizovane-prilohy-metodickeho-doporuceni-alkohol)

bezpečnosti do rámcových vzdělávacích programů v základním a středním vzdělávání včetně zajištění průběžné měřitelnosti dosahovaných výsledků. Členy této skupiny jsou zástupci MŠMT, MZ, MV, MO, MD, GR HZS ČR, ČŠI, NPI a PedF UK. V roce 2019 zpracovala uvedená pracovní skupina zprávu, ve které jsou navržena opatření ke zlepšení celkové situace v oblasti výuky bezpečnostních témat. Po společném projednání navržené zprávy ministry školství, obrany a vnitra bude finální verze projednána vedením MŠMT a následně předložena k projednání vládě ČR.

V červnu 2019 byla ukončena Výzva Šablony II. Podané žádosti jsou ve výši 580 mil. Kč, které jsou k dispozici z fondů EU na podporu škol a školských zařízení v celé ČR. V roce 2020 bude vyhlášena Výzva Šablony III. Z hlediska primární prevence je zásadní, že v rámci

šablon na další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) zaměřené na aktivitu inkluze, lze žádat o finanční prostředky na specializační studium pro školní metodiky prevence.

MŠMT také v roce 2019 vyhlásilo soutěž „**Zatočme s šikanou**“. Probíhala od 4. 2. do 15. 5. 2019. Autorem klipu mohl být jednotlivec, ale i celý tým. Do soutěže se mohl přihlásit každý, kdo natočil video, které poutavě, zajímavě a názorně vystihovalo hlavní zásady metodického pokynu MŠMT k prevenci šikany ve školách. Podmínkou bylo, aby video vzniklo ve spolupráci se školními metodiky prevence v jednotlivých školách, kteří mají zkušenosti právě i v oblasti prevence šikany. Dne 26. 6. byli úspěšní tvůrci vyhlášeni a oceněni ministrem školství.

3.5 VĚZEŇSTVÍ

Vězeňská služba ČR ve smyslu zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní ČR, ve znění pozdějších předpisů, spravuje a střeží vazební věznice, věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence (dále jen „věznice“). Po linii justiční stráže zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a MS (dále jen „justiční objekt“).

Bezpečnostní systém Vězeňské služby ČR je tvořen vnější a vnitřní bezpečností

1. **Vnější bezpečnost** se rozumí zajištění účinného střežení obvodů, vstupů a vjezdů z pohledu jejich možného překonání a následného útěku vězňů osob, zamezení průniku nepovolených předmětů do věznic a justičních objektů a zajištění bezpečného provádění všech druhů eskort vězňů osob. Součástí jsou bezpečnostní opatření proti možnému ohrožení z vnějšku, kdy mezi základní prvky vnější bezpečnosti patří dostatečně technicky vybavené vstupy a vjezdy do těchto objektů. Při rekonstrukcích a při výstavbě nových objektů se na základě poznatků z praxe systém perimetrického střežení doplňuje dalšími stavebními a technickými prvky.

2. **Vnitřní bezpečnost** se rozumí technická a organizační opatření realizovaná a uplatňovaná uvnitř jednotlivých věznic a justičních objektů. Kromě technických prvků, jako je vnitřní zabezpečovací signalizace, kamerový systém, komunikační prostředky, detekční zařízení, apod., se jedná zejména o požadavek na uplatňování zásad dynamické bezpečnosti a v případě věznic aktivní tvorba pozitivního sociálního klimatu uvnitř objektů.

Dynamická bezpečnost je chápána jako vyvážený poměr mezi přiměřenou náročností při vyžadování kázně a požadavku na dodržování vnitřního řádu věznic a současným pochopením potřeb vězňů osob. Dynamická bezpečnost je výrazem vysoké profesionality, směřuje ke snižování napětí a je účinnou prevencí mimořádných událostí. Otázka vnitřní bezpečnosti je záležitostí všech zaměstnanců VS ČR.

V roce 2019 byla situace v oblasti zajištění bezpečnosti ve věznicích, bezpečnosti a veřejného pořádku v justičních objektech ovlivněna především:

- Nedostatkem finančních prostředků na modernizaci střežených objektů, instalaci moderních technických bezpečnostních prvků a údržbu stávajícího majetku VS ČR.
- Nepříznivou personální situací na odděleních vězeňské stráže, výkonu vazby, výkonu trestu a výkonu zabezpečovací detence, a to u stále vyššího počtu věznic. Na úseku justiční stráže se tento stav týkal zejména obou pražských oblastí. Situace byla řešena dočasným povoláním příslušníků z jiných věznic k plnění úkolů vězeňské stráže a justiční stráže. V této souvislosti docházelo ke zvýšenému nárůstu služby přesčas a přetěžování příslušníků.
- Vysokým počtem vězňů osob.

V roce 2019 VS ČR využívala následující technické prostředky

1. Na základě požadavků věznic byly ve čtvrtém čtvrtletí roku 2019 pořízeny následující detekční

prostředky: 5 ks rámových detektorů pro kontrolu osob, 5 ks RTG pro kontrolu zavazadel a 3 detektory tepové frekvence. Věznice disponovaly k 31.12.2019 celkem 216 ks rámových detektorů, 118 ks RTG zavazadel, 1 624 ks ručních detektorů kovu, 28 ks detektorů tepové frekvence, 34 ks detekčních křesel, 119 ks detektorů mobilních telefonů Mobifinder a 8 ks magnetoskopických detektorů kovu.

- Pro potřeby justičních objektů využívala VS ČR následující technické prostředky: 125 ks rámových detektorů pro kontrolu osob, 110 ks RTG zavazadel a 375 ks ručních detektorů kovu (z toho 233 ks v majetku VS ČR).

V roce 2019 probíhalo vyhledávání a prezentace vhodných technických prostředků a moderních bezpečnostních technologií, které by VS ČR mohla využít k posílení bezpečnosti ve věznicích. Zejména z pohledu rizika možnosti průniku nepovolených předmětů nebo návykových látek do věznic, byla věnována zvýšená pozornost bezpilotním leteckým prostředkům (dronům).

Přezbrojení služebních zbraní

V roce 2019 bylo dokončeno plánované přezbrojení služebních zbraní, konkrétně se jednalo o samopaly CZ Scorpion EVO 3 A1, kterými došlo k nahrazení zastaralých a opotřebovaných samopalů vzor 61. VS ČR v současné době disponuje celkem 2 500 kusy těchto samopalů, které byly dodány v sedmi etapách. Nový samopal byl postupně v průběhu roku 2019 zaveden do výkonu služby.

Situace v oblasti zneužívání a nálezů návykových látek ve VS ČR v roce 2019

Také v roce 2019 zůstal pro VS ČR i nadále vážným bezpečnostním rizikem počet vězněných osob zneužívajících návykové látky. Přehled a porovnání nálezů a zneužití OPL v letech 2018 a 2019 je uvedeno v následující tabulce.

počet případů	nález OPL					zneužití OPL		
	celkem	mimo prostory s přístupem vězněných osob	v prostoru s přístupem vězněných osob	z celkového počtu u vězněné osoby	z celkového počtu v korespondenci	celkem	obviněnou osobou	odsouzenou osobou
Rok 2018	153	40	114	63	29	1 306	26	1 280
Rok 2019	143	30	113	55	24	1 489	43	1 446
2018/2019	93,5%					114%		

Nedílnou součástí v zamezení kontaktu vězněných osob s omamnými a psychotropními látkami je využívání speciálně vycvičených služebních psů, kteří v roce 2019 zaznamenali 17 nálezů návykových látek. Dále v 15 případech po nález látky (pravděpodobně OPL) třetí osobou, bylo provedeno ověření služebním psem kategorie SPD s pozitivním značením na přítomnost OPL – následně potvrzeno konfirmací.

V roce 2019 VS ČR pokračovala v plošném testování vězněných osob na přítomnost návykových látek. V návaznosti na schválenou Koncepti vězeňství do roku 2025 a na základě vyhodnocení testování různých druhů zařízení určených pro možnost terénní identifikace narkotik, byl v rámci pilotního projektu testován ruční Rammanův spektrometr typu „TruNarc“ ve vybraných organizačních jednotkách. Na základě zaslaných informací z jednotlivých OJ bude pilotní projekt vyhodnocen a následně bude

rozhodnuto o případném pořízení dalších kusů těchto zařízení.

Problematika nálezů nepovolených předmětů - mobilní telefony a SIM karty v roce 2019

V případě nálezů mobilních telefonů a SIM karet byl v roce 2019 zaznamenán značný nárůst oproti roku předchozímu. Zatímco v roce 2018 byl evidován nález 512 ks mobilních telefonů a 271 ks SIM karet, v roce 2019 se jednalo o 663 ks mobilních telefonů a 292 ks SIM karet.

VS ČR se dlouhodobě zabývá možností využití speciálně vycvičených služebních psů k detekci mobilních telefonů. V roce 2019 byl v tomto směru úspěšně dokončen výcvik celkem 4 protidrogových psů, kteří tak disponují možností vyhledávání jak OPL, tak také mobilních telefonů. Výcvik bude pokračovat

i nadále, neboť cílem je zařazení minimálně jednoho takto vycvičeného psa do každého regionu.

Útěky, pokusy a příprava útěků vězňů v roce 2019

V roce 2019 nedošlo k žádnému útěku vězně osoby během eskorty nebo ze střeženého objektu VS ČR, došlo pouze ke dvěma pokusům o útěk a jednoho jednání, které nese znaky přípravy k útěku vězňů osob.

1. Ve Věznici Všehrady se při návratu odsouzených z ústavní jídelny zpět na pracoviště KAWÉ, které se nachází ve výrobní zóně střežené části věznice, se odsouzený rozběhl směrem k zakázanému pásmu a vyskočil na bránu střeženého úseku č. 5, kde se pokoušel překonat prvky technického zabezpečení. Příslušník VS ČR, který prováděl navádění, ihned zareagoval a odsouzeného strhnul z oplocení a zpacifikoval za pomoci donucovacích prostředků.

2. Ve Věznici Všehrady při převádění ze zdravotního střediska na ubytovnu OVKT odsouzený využil situaci, kdy příslušník VS ČR odemykal vstupní dveře do ubytovny a vyskočil na mříž u zdi, překonal tuto zeď i žiletkové oplocení, poté seskočil do zahrady u ubytovny č. 5. V důsledku poranění dolní končetiny dále v útěku nepokračoval.

3. Ve Věznici Světlá nad Sázavou byla v rámci šetření napadení příslušníka vězněnou osobou zjištěna oddělením prevence a stížností příprava k útěku 2 vězňů osob, které chtěli napadenému příslušníkovi odejmout universální klíče a elektronické karty, které chtěli následně použít k útěku ze střeženého objektu.

Úkoly a cíle pro zajištění bezpečnosti střežených objektů a prováděných eskort jsou VS ČR stanoveny příslušnými zákony a vnitřními předpisy a ve smyslu této právní úpravy je Vězeňská služba ČR v roce 2019 plnila a zajistila.

Počet vězňů a kapacita vězeňských zařízení

Celkový počet vězňů v roce 2019 oproti roku 2018 mírně poklesl (viz tabulka níže). Tento vývoj lze pozitivně kvitovat.

Níže uvedená tabulka znázorňuje vývoj počtu obviněných, odsouzených a chovanců v letech 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 a 2019. Vzhledem k účelu zpracovávané statistiky jsou v tabulce uváděny počty vězňů vedených vždy ke dni 31. 12. daného roku.

Tabulka: Vývoj počtu obviněných, odsouzených a chovanců

Vězně osoby	2014	2015	2016	2017	2018	2019
obvinění	2 189	1 960	1 907	1 809	1 816	1 798
odsouzení	16 433	18 850	20 501	20 271	19 677	19 155
chovanci	40	56	73	79	84	95

Z výše uvedeného vyplývá, že ve sledovaném období došlo oproti minulému k mírnému poklesu počtu obviněných (konkrétně o 18 obviněných) a odsouzených (konkrétně o 522 odsouzených). Opačně tomu bylo v případě chovanců, kdy u této skupiny vězňů osob pravidelně meziročně dochází k nárůstu jejich počtu.

Následující tabulka znázorňuje normovou ubytovací kapacitu (při 4 m² na osobu) jednotlivých vězeňských zařízení vyjma vězeňských nemocnic včetně jejich využitelnosti, a sice vždy k 31. 12. daného roku.

Tabulka: Normová ubytovací kapacita vězeňských zařízení vyjma vězeňských nemocnic a jejich využitelnost (na 4m² ubytovací plochy) v letech 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 a 2019

	výkon vazby	celková využitelnost	VTOS	celková využitelnost	Detence	Celková využitelnost
2014	2 584	83,82%	17 140	95,54%	86	46,51%
2015	2 473	78,61%	17 969	104,59%	86	55,81%

2016	2 333	81,23%	18 126	112,67%	85	74,1%
2017	2 264	75,75%	18 437	109,95%	85	94,1%
2018	2 239	80,39%	18 514	105,96%	95	88,42%
2019	1 925	93,09%	17 866	106,82%	95	100%

Stanovená normová ubytovací kapacita určená pro obviněné byla oproti předešlému roku snížena o 314 míst, a to především z důvodu dlouhodobě sledovaného jevu snižování počtu obviněných. Podobně je tomu i v případě odsouzených osob. Pro tuto skupinu vězňů byla normová ubytovací kapacita oproti roku 2018 snížena o 648 míst, což bylo způsobeno především změnou podmínek výpočtu stanovené normové ubytovací kapacity vězeňských zařízení určených pro osoby vykonávající trest odnětí svobody. V případě ústavů pro výkon zabezpečovací detence je normová ubytovací kapacita obou detenčních ústavů stanovena na 95 chovanců, která je 100% naplněna.

Vnitřní bezpečnost ve vztahu k vězňům osobám

Vnitřní bezpečnost ve vztahu k vězňům osobám byla ve sledovaném období dodržována obdobně, jako tomu bylo v roce 2018. Nebyly evidovány žádné případy hromadných nepokojů vězňů osob. Za zneklidňující však lze považovat nežádoucí jednání vězňů osob, nutno podotknout stále nižšího věku, vůči zaměstnancům VS ČR. Stále častěji dochází k případům agresivního jednání nejenom verbálního, ale i fyzického.

Tabulka č. 3: Počty evidovaných případů fyzického napadení příslušníků a občanských zaměstnanců VS ČR ze strany vězňů osob

	obvinění	odsouzení	chovanci
2016	7	15	0
2017	2	21	0
2018	2	6	1
2019	6	44	0

Toto lze přisuzovat, mimo jiné, odrazu dnešní společnosti, ve které postupně dochází k odklonění od základních hodnot a zásad slušného chování a jednání. Dále pak stále se uvolňujícímu režimovému nastavení, k čemuž dochází v důsledku tlaku organizací zabývajících se ochranou lidských práv a svobod a hlavně personální poddimenzovaností odborných zaměstnanců a dozorců v odděleních výkonu vazby

a trestu. Tato negativní skutečnost byla navíc prohloubena v důsledku další redukce počtu systematizovaných tabulkových míst občanských zaměstnanců a dozorců v jednotlivých vězeňských zařízeních v roce 2019. Dále nutno podotknout, že za účelem zajištění efektivního výkonu dozorcí služby, především pak v oblasti dodržování povinností, kázně a pořádku ze strany vězňů osob, je potřeba dle optimalizace standardu jednotlivých rozpisů dozorcích stanovišť navýšit kvóty systematizovaných tabulkových míst dozorců v odděleních výkonu vazby, trestu a zabezpečovací detence, vyvíjet maximální úsilí v náboru nových zaměstnanců VS ČR a také vyvinout maximální úsilí ve snaze je udržet.

V oblasti rozšiřování normových ubytovacích kapacit je v současné době věnováno zvýšené úsilí s cílem navýšení ubytovací kapacity určené pro chovance ústavů pro výkon zabezpečovací detence, kde je současná naplněnost na 100 % a na základě poznatků z předešlých hodnotících období lze predikovat pokračující nárůst počtu chovanců i v následujících letech.

Programy zacházení

V souladu s účelem výkonu trestu, hlavními úkoly VS ČR a Konceptí vězeňství do roku 2025 směřovaly aktivity programu zacházení VS ČR ke snižování nebezpečí recidivy kriminálního chování a ke zvyšování kompetencí odsouzených při návratu po propuštění.

Stejně jako v předchozích letech byl realizován:

- standardizovaný program **3Z** (Zastav se, Zamysli se, Změň se), zaměřený na přímou práci s trestnou činností, rozšířen z 22 do 23 věznic,
- standardizovaný program **GREPP** pro práci s pachateli, kteří byli odsouzeni za trestné činy násilí spáchané na dětech (týrání dětí, komerčního sexuálního zneužívání dětí i sexuálního zneužívání dětí bez komerčního aspektu), současně bylo realizován programu GREPP v nových věznicích Světla nad Sázavou (varianta **FEDDO** pro odsouzené ženy) a Horní Slavkov,
- standardizovaný program **TP 21 JUNIOR** zaměřený na snižování násilného chování u mladistvých ve všech 4 věznicích zabezpečujících výkon trestního opatření odnětí svobody,

- standardizovaný program **KEMP** pro násilné odsouzené ve Věznici Vinařice,
- standardizovaný program **PARDON**, kdy došlo k jeho rozšíření do věznic Ostrov a Hradec Králové,
- standardizovaný program **Výstupní oddíl – Otevřená věznice** v oddělení s ostrahou s nízkým stupněm zabezpečení.

Dále v roce 2019 proběhlo:

1. Příprava nových intervenčních programů:

MOTIVÁTOR (Norské fondy) – Střednědobý motivační program zaměřený na přípravu odsouzených se specifickými kriminogenními riziky k zapojení do navazujících terapeutických programů byl vyvinut akademií norské vězeňské služby KRUS, je připravována jeho adaptace a pilotáž ve 4 českých věznicích.

GOODLIVES MODEL – dále dlouhodobý terapeutický program, zaměřený na odsouzené s potížemi se sebekontrolou a zvládáním vlastní impulzivity. V plánu je vyškolení šesti týmů odborných zaměstnanců a pilotování v 6 českých věznicích.

2. Standardizace nově zaváděných programů a rozšiřování do více věznic:

VIT (program Victim Impact Training), zaměřený na práci s dopady zejména násilných trestných činů na oběť a vyvinutý Probační a mediační službou ve spolupráci s VS ČR byl rozšířen ze 7 do 10 věznic,

Antiagresivní trénink – střednědobý program zaměřený na pachatele násilných trestných činů a odsouzené s obtížemi zvládat své impulzivní chování – je počítáno s jeho rozšířením ze 4 do dalších věznic,

Zuřivec – krátkodobá intervenční intervence zaměřená na práci s pachateli, ale rovněž oběťmi zejména domácího násilí, byla pilotována ve 4 věznicích jako součást Antiagresivního tréninku. Nyní může být využívána i v rámci jiných programů ve více věznicích. Bylo vyškoleno šest týmů odborných zaměstnanců. Zahájení pilotáže v 6 českých věznicích je naplánováno na únor 2020.

3. projekt Zadlužený klient, v rámci něhož se pilotuje budoucí standardizovaný program a dochází k podpoře kontinuální sociální práce ve spolupráci s MPSV. Ve spolupráci GR VS a MPSV byly zpracovány metodické postupy kontinuální sociální práce s odsouzenými osobami (MPSV vydává ve formě Doporučeného postupu s celorepublikovou platností).

4. vydání interního předpisu NGR č. 13/2019, kterým se stanoví minimální standardy pro tvorbu a realizace standardizovaných programů ve výkonu trestu odnětí

svobody, kde se seznam těchto programů rozšiřuje o programy FEDDO, Zuřivec a Otevřenou věznici.

Protidrogová politika

V oblasti protidrogové politiky byly v roce 2019 realizovány úkoly stanovené příslušným Akčním plánem Koncepce vězeňství do roku 2025. V roce 2019 nedošlo ke snížení celkových kapacit odborných pracovišť zajišťujících odbornou péči (specializované oddíly, oddíly bezdrogových zón, poradny drogové prevence), ani ke snížení kvality poskytované péče. V oblasti zdravotních služeb byla nadále poskytována detoxifikace a substituční léčba závislosti na opiátech a nadále bylo realizováno soudně nařízené ochranné léčení protitoxikomanické, protialkoholní a patologického hráčství. Rovněž bylo zajištěno poskytování adiktologické péče v ambulantní formě ve 13 věznicích.

Nadále probíhala též intenzivní spolupráce jednotlivých věznic s nestátními neziskovými organizacemi, které poskytují drogové služby ve vězení.

V oblasti protidrogové politiky nedošlo v předmětném období k výraznějším změnám. Nadále byla poskytována detoxifikace a substituční léčba, bylo realizováno ochranné léčení a věznice pokračovali v intenzivní spolupráci s neziskovými organizacemi poskytující drogové služby ve vězeňství.

Zvláštní zpráva NSZ „Věznice“

NSZ zpracovalo v roce 2019 zvláštní zprávu „Věznice“. Statistická a analytická část (část první) zvláštní zprávy podává komplexní přehled o ukládání trestů odnětí svobody i o poměru případů, kdy byly uloženy jiné tresty, u nichž došlo k přeměně v trest odnětí svobody, a to u dospělé vězeňské populace. Snahou je i vysvětlit, proč ČR patří k zemím s nejvyšším počtem vězňů na 100 000 obyvatel (podle výroční zprávy Rady Evropy SPACE I. v ČR na 100 000 obyvatel připadá 208,8 vězňů) a zachytit možné příčiny přeplněnosti věznic. Trestní část zvláštní zprávy se zabývá dvěma tematickými okruhy, a to možnou trestnou činností v drogové oblasti páchanou během výkonu trestu odnětí svobody vězněnými osobami a možnou trestnou činností příslušníků VS ČR a zaměstnanců ČR zařazených k výkonu práce ve VS ČR umožňujících vězněným osobám výkon trestu odnětí svobody v rozporu se zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, resp. vyhláškou č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů. Netrestní část zvláštní zprávy se zabývá tím, zda státní

zástupci vykonávají soustavně dozor nad dodržováním právních předpisů v místech, kde se vykonává trest odnětí svobody, vazba a zabezpečovací detence, zda prověřkovou činností odhalují stav v detenci, který vede k nerespektování práv vězňů, dotýká se lidské důstojnosti či vede k nelidskému zacházení až mučení a je tedy ve svém důsledku nezákonný. Cílem zvláštní zprávy je i ověřit vytěžování poznatků, které státní zástupci získají z dozorové činnosti pro trestní řízení, a to zejména poznatků ze stížností, v nichž je vězněnými osobami namítáno mučení či nelidské zacházení, poznatků o nálezech drog a mobilních telefonů a poznatků souvisejících s mimořádnými událostmi sebevražd ve věznicích.

Ze závěrů statistické a analytické části zvláštní zprávy lze mít za to, že současný vysoký index vězněných osob je dán zejména dlouhými nepodmíněnými tresty odnětí svobody, počtem přeměněných alternativních trestů a výkonem kumulovaných trestů odnětí svobody. Uvedené důvody od sebe přitom nelze jednoznačně oddělit a jsou navzájem provázané. Z výstupů části první zvláštní zprávy bylo zjištěno, že nejčastějším důvodem pro ukončení výkonu trestu je převedení do dalšího trestu. Necelá polovina odsouzených, kterým byl uložen trest odnětí svobody, vykonává několik trestů odnětí svobody; není přitom výjimkou, že odsouzený vykonává 4 a více trestů odnětí svobody, které byly uloženy nezávisle na sobě. Statistická a analytická část zvláštní zprávy doporučuje zaměřit se na délku trestu odnětí svobody. Tohoto lze dosáhnout snížením trestních sazeb, dekriminalizací vybraných jednání a zamezením výkonu kumulovaných trestů odnětí svobody.

Z formulovaných doporučení lze zdůraznit zejména, že snížení trestních sazeb by bylo racionální provést zejména u drogové a majetkové trestné činnosti. Byť drogová kriminalita tvoří pouze 7 % z nepodmíněných trestů odnětí svobody, tvoří 16 % délky uložených nepodmíněných trestů odnětí svobody. Je přitom důvodné se domnívat, že trestní sazby za drogovou trestnou činnost jsou příliš přísné a neodpovídají závažnosti této trestné činnosti.

Obecné snížení trestních sazeb za tuto trestnou činnost přitom nebrání zachování, popř. ukládání přísnějších trestů zejména za organizovanou drogovou trestnou činnost. Druhou změnou, která by mohla přispět ke snížení vězeňské populace, by bylo snížení trestních sazeb za opakovaně páchané trestné činy (zejména opakovanou krádež či opakovaný podvod).

Obecně se dekriminalizace nejeví jako cesta, která by vedla k výraznému snížení vězeňské populace. Jakkoli

může být vhodné dekriminalizovat trestný čin zanedbání povinné výživy, lidově známý jako neplacení výživného, kompletní dekriminalizace tohoto trestného činu by snížila počet vězňů jen málo (přibližně o 3 %). Přístupem, který by vedl ke snížení vězeňské populace, by byla taková novelizace ustanovení týkajících se ukládání trestů, která by zamezila kumulaci několika trestů odnětí svobody po sobě. V tomto ohledu se lze inspirovat ze zahraničních právních úprav, které takovéto kumulaci často zabráňují, a to zejména tím, že umožňují plnou či částečnou aplikaci pravidel týkajících se souhrnného trestu i na případy trestné činnosti spáchané po odsouzení za předcházející trestnou činnost. Inspirativní se v tomto ohledu jeví zejména lotyšská a švédská právní úprava. Do určité míry lze ke snížení vězeňské populace dojít i širším použitím určitých alternativních trestů, zejména peněžitého trestu, avšak primárně tehdy, pokud bude nahrazovat uložení podmíněně odloženého trestu odnětí svobody a omezí tak nařízení výkonu podmíněně odložených trestů odnětí svobody. Z menší míry je možné uvažovat i nad tím, že by odklony v trestním řízení, zejména podmíněné zastavení trestního stíhání a narovnání, mohly vést k ukládání méně podmíněných trestů odnětí svobody a v některých případech i nepodmíněných trestů odnětí svobody. Zároveň však je třeba brát v potaz limity použití jak alternativních trestů, tak odklonů a jejich malé či omezené možnosti nahradit dnes ukládané nepodmíněné tresty odnětí svobody.

V netrestní části zvláštní zprávy bylo zjištěno, že se státní zástupci při výkonu dozoru řádně zaměřují na problematiku zachovávání práv vězněných osob, nelidského zacházení a mučení. Zásadní porušování práv vězněných osob zjištěno nebylo. K občasnému porušení zákonných ustanovení při výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence dochází, a to zejména nesprávnou interpretací právního předpisu či nedostatečně důsledným postupem Vězeňské služby. Tato porušení se daří odhalovat a napravovat zejména formou příkazů, a to díky prověrkám, které dozoroví státní zástupci ve věznicích provádí velmi pečlivě. Zvláštní zpráva poukázala na případy nedostupnosti lékařské péče ve věznicích, která je dána především nedostatkem zdravotnického personálu. Této problematice bude třeba věnovat pozornost při dozorové činnosti i nadále.

Opatření

** MS se dlouhodobě snaží snižovat riziko recidivy vězňů a zároveň pomáhat zlepšit sociální postavení*

těch, kteří jsou na nich existenčně závislí, tedy především jejich nezaopatřených dětí. MS proto připravilo dva právní předpisy, které se týkají pracovních odměn vězňů a jejich rozúčtování, konkrétně jde o **vyhlášku č. 88/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů, ve znění pozdějších předpisů, a o nařízení vlády č. 87/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 361/2017 Sb., o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody**. Těmito předpisy došlo ke zvýšení procentního podílu, který je z pracovních odměn vězňů odváděn na výživné na nezaopatřené děti (místo současných 30 % bude určeno na tyto srážky 33 % čisté odměny, a to na úkor nákladů výkonu trestu), a zároveň došlo i k navýšení pracovních odměn pro odsouzené, která by měla být v budoucnu přímo navázána na minimální mzdu, aby

tak byla zajištěna její reálná hodnota ve vztahu k cenové hladině (v I. skupině částku ve výši 50 % minimální mzdy za měsíc). Oba dva tyto právní předpisy nabyly účinnosti dne 1. 1. 2020.

* V roce 2019 byl projednáván a PSP ČR schválen dne 18. 3. 2020 návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (TŘ), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. **Cílem tohoto návrhu zákona je nahradit obligatorní rozhodnutí soudu o přerušení či odložení výkonu trestu odnětí svobody u těhotných žen nebo matek dítěte mladšího jednoho roku odsouzených za zvlášť závažný zločin rozhodnutím fakultativním, které bude učiněno po posouzení osobnosti odsouzené, závažnosti trestného činu a okolností jeho spáchání, potřeby ochrany společnosti a nejlepšího zájmu dítěte.** O možnosti matky mít u sebe dítě pak bude rozhodovat (obdobně jako dnes o možnosti mít u sebe dítě ve věku 1 roku až 3 let) ředitel věznice.

3.6 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST

Gestorem v oblasti kybernetické bezpečnosti ČR, orgánem státní správy a národní autoritou v této oblasti je Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (dále jen „NÚKIB“ nebo „Úřad“).

Kybernetické incidenty v roce 2019

V průběhu roku 2019 obdrželi pracovníci vládního CERT neboli GovCERT.CZ²⁹ od českých i zahraničních partnerů v souhrnu 217 relevantních hlášení o kybernetických bezpečnostních událostech. Tato hlášení byla ve vztahu k oblasti působnosti vládního CERT vyhodnocena a následně zpracována vlastními prostředky, popřípadě předána příslušným subjektům. Za uplynulý rok tak bylo z přijatých hlášení a informací získanými vlastními prostředky vyhodnoceno a zpracováno celkem 78 kybernetických bezpečnostních incidentů spadajících do oblasti působnosti vládního CERT.

V prvním čtvrtletí se GovCERT.CZ zabýval zejména phishingovými kampaněmi, které cílily na subjekty z různých oborů, ale analýza těchto kampaní nevykazovala přímé souvislosti. Subjektům bylo doporučováno zejména vzdělávat své zaměstnance a kontrolovat indikátory kompromitace, které

GovCERT.CZ v návaznosti na kampaně distribuoval. Druhým významným typem incidentu bylo scanování vnějších IP rozsahů organizací a následná snaha o zneužití nalezených zranitelností. V těchto případech je pro administrátory klíčové, aby dodržovali základní bezpečnostní opatření, zejména aktualizace software a omezení vnějších přístupů.

V druhém čtvrtletí byly kromě neustávajících phishingových kampaní evidovány incidenty spojené s nákazou subjektů malware. GovCERT.CZ ve spolupráci se subjekty analyzoval nakažené stanice a servery a extrahoval nalezený malware. V návaznosti na analýzu malware distribuoval tým indikátory kompromitace společně s doporučeními na zabezpečení systémů, které vycházely z využitého vektoru útoku. Dále také docházelo k časté kompromitaci uživatelských účtů. Tento trend je připisován medializaci veřejně dostupných databází s přihlašovacími údaji, se kterými se často obchoduje. V návaznosti na tyto incidenty bylo apelováno na využívání veřejně dostupných aplikací ke kontrole uniklých přihlašovacích údajů a jejich okamžitou změnu.

²⁹GovCERT.CZ neboli vládní CERT, poskytuje pomoc s technickým řešením kybernetických bezpečnostních incidentů, provádí penetrační testování, analýzu malware a zajišťuje sdílení informací

o incidentech a budoucích trendech v této oblasti s IT komunitou a s veřejností.

Třetí čtvrtletí bylo z hlediska počtu incidentů nejvytíženějším obdobím. V této době se často vyskytovaly útoky typu DoS/DDoS, se kterými se napadené subjekty často vypořádaly s pomocí svých poskytovatelů připojení. V tomto období pokračovaly phishingové kampaně, na které často navazuje napadení stanic malwarem.

V posledním čtvrtletí roku 2019 byly opakovaně nahlašovány incidenty spadající do kategorie „administrativní“. Bylo například zjištěno uložení administrátorských přihlašovacích údajů v čitelném textu v konfiguračních souborech aplikací. Mezi tyto incidenty spadá také špatné nastavení procesů, kdy u subjektu nastal výpadek systémů z důvodu špatné konfigurace nebo špatně plánované výměny síťového prvku. V této souvislosti je důležitá kontrola dodavatele či dodavatelského řetězce. Na konci čtvrtletí vyvrcholila neustávající phishingová kampaň spočívající v napadení vyššího počtu institucí malwarem.

V tomto roce lze sledovat trend snižování následků útoků typu DoS. Tento trend je možné zaznamenat díky připravenosti a využívání modernějších technologií napadanými subjekty, což se projevuje zejména v míře následků, které tyto útoky zanechají.

Opatření

* V roce 2019 GovCERT.CZ pokračoval ve snaze navyšovat personální kapacity z důvodu pokrytí nároků na něj kladených, zejména po stránce odborné, a pokračoval v rozšiřování dostupnosti technických prostředků pro úspěšné plnění přidělených úkolů. Jedním z úkolů je například zdokonalování sdílení indikátorů kompromitace a threat intelligence obecně. Laboratoře vedené vládním CERT, kterými jsou laboratoř pro zkoumání ICS/SCADA systémů a forenzní laboratoř, jsou rozvíjeny v návaznosti na momentální kybernetickou bezpečnostní situaci v ČR i ve světě. V rámci ICS/SCADA laboratoře vznikla pracovní skupina, jejímž úkolem je zjednodušit a pomoci v dalším vývoji v rámci Úřadu. V rámci svých proaktivních činností vládní CERT pomocí několika nástrojů analyzuje data z uzavřených i veřejně dostupných zdrojů, které obsahují indikátory o kompromitaci systémů. Tato data jsou sdružována v korelační databázi, čímž se zjednodušuje řešení různých incidentů, zejména jejich identifikace. Vládní CERT také pokračuje s poskytováním penetračních testů orgánům státní správy, přičemž byl identifikován vzrůstající zájem o tuto službu. Tento trend je dán zvyšováním povědomí o rizicích spojených s kybernetickým prostorem a počtem nových aplikací

v rámci digitalizace státní správy. Značný pokrok lze pozorovat na projektech síťových pastí a systému detekce kybernetických bezpečnostních událostí, do kterých se snaží vládní tým zapojit dle svých kapacitních možností co nejvíce subjektů.

Legislativa

V rámci legislativy, týkající se kybernetické bezpečnosti v ČR, bylo v roce 2019 přistoupeno k novelizaci vyhlášky č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích, jejíž přípravné kroky byly provedeny již v roce 2018. Cílem je zjednodušení a zpřesnění procesu identifikace významných informačních systémů, odstranění pochybnosti o tom, které informační systémy orgánů veřejné moci jsou významnými informačními systémy a celkově zlepšení ochrany kyberprostoru ČR. Přes očekávání nenabyla vyhláška v roce 2019 účinnosti. Přípravy tohoto prováděcího právního předpisu pokračují, přičemž ukončení legislativních prací a účinnost první části této vyhlášky (tento prováděcí právní předpis má dělenou účinnost) se očekává v roce 2020.

Od ledna 2019 je v přípravě vyhláška stanovující obsah a rozsah bezpečnostních pravidel pro orgány veřejné moci využívající služby poskytovatelů cloud computingu. Cílem tohoto prováděcího právního předpisu je stanovit pro povinné osoby dle zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o kybernetické bezpečnosti“ nebo „ZKB“) základní bezpečnostní pravidla, která musí obsahovat smlouva uzavřená s poskytovatelem služeb cloud computingu. Tento prováděcí právní předpis má úzkou vazbu na změnu zákona o informačních systémech veřejné správy a otázku využívání cloud computingu orgány veřejné správy. Zákon o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, podepsaný prezidentem republiky dne 19. 12. 2019, nově upravuje vztahy v oblasti využívání cloud computingu orgány veřejné správy, včetně povinnosti stanovit vyhláškou taktéž bezpečnostní úroveň pro využívání cloud computingu. Nejen s ohledem na tento vývoj lze v oblasti kybernetické bezpečnosti očekávat legislativní práce také v roce 2020.

K provedení zákona o informačních systémech veřejné správy byla připravena vyhláška o způsobu likvidace kopií dat a provozních údajů informačního systému veřejné správy a o náležitostech protokolu o průběhu jejich likvidace. V současné době je ale návrhem zákona o změně zákonů související s další elektronizací

postupů orgánů veřejné moci počítáno se zrušením zmocnění k vydání této vyhlášky s tím, že provozovatel informačního systému veřejné správy bude postupovat při likvidaci podle pravidel stanovených zákonem o kybernetické bezpečnosti.

Novela zákona o kybernetické bezpečnosti, kterou obsahuje zmíněný zákon o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, přináší změny, jejichž cílem je upravit a zpřehlednit text zákona v případě vyjmenovaných bezpečnostních opatření, přestupků a výkonu státní správy v některých oblastech kybernetické bezpečnosti. Účinnost těchto změn nastane v roce 2020.

Mezinárodní spolupráce

Mnoho rozhodnutí podstatných pro vývoj kybernetické bezpečnosti v ČR je tvořeno nikoli pouze na vnitrostátní, ale také na mezinárodní úrovni. NÚKIB se proto snaží aktivně a efektivně zastupovat zájmy ČR v klíčových mezinárodních organizacích, zejména v EU a NATO, ale i Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále jen „OBSE“), neboť výsledky činnosti v těchto organizacích na sebe postupně navazují. V roce 2019 se práce NÚKIB v této oblasti soustředila zejména na jednání s členskými státy a institucemi EU, především pokud jde o agendu legislativního návrhu o kompetenčním centru, problematiku sady diplomatických nástrojů k užití v kyberprostoru nebo otázku budování 5G sítí a jejich zabezpečení.

Aktivity NÚKIB ve vztahu k EU se soustředily na vypracování důsledků plynoucích z tzv. Cyber Diplomacy Toolboxu, konkrétně nařízení o omezujících opatřeních proti kybernetickým útokům ohrožujícím Unii nebo její členské státy, které bylo vydáno v květnu 2019. NÚKIB se také zapojil do diskuze na půdě Rady EU k problematice politické atribuce jednání v kyberprostoru a dalšího vývoje mezinárodních norem popisujících toto jednání. Vzhledem ke konání mezinárodní konference týkající se bezpečnosti 5G sítí, kterou NÚKIB společně s MZV pořádal v roce 2019 v Praze, ze které vzešly tzv. Pražské návrhy, jakož i vzhledem ke sdělení Komise týkajícího se sítí 5G a představujícího další kroky pro členské státy EU v této oblasti, se NÚKIB také aktivně podílel na spoluvedení pracovního uskupení (tzv. „work stream“). Toto uskupení bylo zřízeno v rámci Skupiny pro spolupráci ke směrnici NIS3 právě pro otázku 5G sítí a nastavení tzv. 5G EU Toolboxu, který má být pro členské státy vodítkem v budování bezpečnosti 5G sítí.

ČR pokračovala v plnění svých závazků v rámci NATO. Na Varšavském summitu v roce 2016 se ČR v tzv. Cyber

Defence Pledge spolu s ostatními spojenci zavázala posilovat bezpečnost svých národních sítí a neustále zvyšovat odolnost proti kybernetickým útokům. Proto byla pro NATO počátkem roku připravena v úzké spolupráci s NÚKIB, Vojenským zpravodajstvím a MO již třetí Zpráva o stavu kybernetických schopností ČR se zvláštní kapitolou tento rok zaměřenou na oblast vzdělávání. Závěrečnou konferencí v Portugalsku byl úspěšně dokončen NATO Smart Defence projekt Multinational Cyber Defence Education and Training (MN CD ET) na němž se podílela i ČR a jehož cílem bylo vyplnit mezery ve vzdělávání a školení v oblasti kybernetické bezpečnosti a obrany, a to vytvořením nového mezinárodního magisterského programu se zaměřením na právo v kybernetickém prostoru.

V roce 2019 pokračovala práce neformální pracovní skupiny OBSE zřízené rozhodnutím Stálé rady č. 1039. Pracovní skupina se již několikátým rokem zabývala implementací dříve přijatých opatření pro budování důvěry v oblasti kybernetické bezpečnosti (CBMs). Jedná se o soubor šestnácti opatření, jejichž cílem je podpořit spolupráci a transparentnost států v kyberprostoru, a to konkrétně za účelem deeskalace napětí v případě mezinárodního konfliktu pramenícího ze státních aktivit v kyberprostoru. Pod vedením maďarského předsednictví skupiny byla v roce 2018 spuštěna iniciativa „adopt a CBM“, v rámci které státy na dobrovolné bázi přebírají část odpovědnosti za rozpracování konkrétních opatření. ČR v rámci této iniciativy již zpočátku „adoptovala“ šestnácté CBM a zařadila se tak mezi cca desítku států, které se podílejí na tvorbě substantivní činnosti neformální pracovní skupiny. V souvislosti s touto aktivitou byla v roce 2019 ČR přizvána do užší skupiny států Friends of Chair a podílela se na školení OBSE v několika státech západního Balkánu.

Na půdě OSN v roce 2019 zahájily práci na kybernetických otázkách dvě skupiny. Jednak byla již pošesté ustavena Skupina vládních expertů (dále jen „UN GGE“) zabývající se normami, pravidly a principy zodpovědného chování států v kyberprostoru na základě rezoluce předložené USA s přispěním států EU, která sestává pouze z 25 členů vybraných dle spravedlivého geografického rozložení. ČR není členem této skupiny, nicméně dochází ke sledování jejího vývoje. Na základě druhé rezoluce předložené společně Ruskou federací a Čínskou lidovou republikou byla ustavena tzv. Otevřená pracovní skupina (Open-Ended Working Group, dále jen „OEWG“) s neomezeným okruhem členů, a které se mimo jiné účastní všechny státy EU. ČR se v roce 2019 aktivně podílela na činnosti OEWG, jejíž první

substantivní zasedání se konalo v září 2019, a která plánuje vydat závěrečnou zprávu v červenci 2020. Přestože se konsensu pravděpodobně nepodaří dosáhnout, je OEWG významnou globální platformou k diskusi nad mezinárodním právem a dalšími normami aplikovatelnými na aktivitu států v kyberprostoru.

ČR je taktéž součástí dalších mezinárodních platform, např. Středoevropské platformy kybernetické bezpečnosti (Central European Cyber Security Platform), která vznikla v roce 2013 ze společné iniciativy ČR a Rakouska jako formát regionální spolupráce zemí Visegrádu a Rakouska. Dále je ČR členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, kde v roce 2019 došlo k vytvoření pracovní skupiny o bezpečnosti v digitální ekonomice. Poté, co se ČR v roce 2018 oficiálně připojila k platformě Global Forum on Cyber Expertise (dále jen „GFCE“) byl v roce 2019 za podpory Ministerstva zahraničních věcí Nizozemského království na výročním jednání GFCE v Etiopii publikován tištěný Průvodce organizace kybernetických cvičení. GFCE slouží k propojení nabídky a poptávky po budování kapacit kybernetické bezpečnosti mezi členskými státy. ČR se k platformě připojila jako její 71. člen a publikovaný průvodce je teprve třetím hmatatelným produktem této platformy.

Cvičení kybernetické bezpečnosti

Stejně jako v předcházejících letech i uplynulý rok 2019 přinesl výzvy a příležitosti pro cvičení kybernetické bezpečnosti. NÚKIB organizoval technická a především pak četná netechnická table-top cvičení vytvořená na míru příslušným subjektům. Uskutečnily se dvě iterace technického cvičení Cyber Czech, které NÚKIB pravidelně pořádá ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky Masarykovy univerzity. Jedná se o domácí produkt ČR. Zatímco první iterace cvičení byla určena pro české účastníky, druhý běh již byl mezinárodní a zúčastnili se ho i mezinárodní partneři.

Z nejvýznamnějších národních table-top cvičení lze jmenovat např. cvičení Electro Czech, které bylo připraveno speciálně pro energetický sektor a zúčastnilo se jej přes 50 cvičících. Z dalších například cvičení v rámci Kurzu Generálního štábu Armády ČR, cvičení pro NCOZ a další orgány činné v trestním řízení, cvičení pro Správu státních hmotných rezerv, cvičení pro Státní ústav pro kontrolu léčiv anebo cvičení pro českou pobočku asociace ISACA³⁰. Vlastní table-top

cvičení bylo již tradičně zahrnuto i do programu konference CyberCon Brno 2019, kterou pořádá NÚKIB.

Na mezinárodním poli je nezbytné zmínit především cvičení, která byla podstatná svým rozsahem a významností. Jedná se například o cvičení v rámci sympozia Africa Endeavor, organizovaného US Africa Command, nebo cvičení pro kurz Program on Cyber Security Studies organizovaného George C. Marshall Center for Security Studies.

Zástupci NÚKIB se aktivně zapojili i do cvičení Cyber Coalition 2019, Crisis Management Exercise 2019 nebo do největšího mezinárodního technického cvičení Locked Shields 2019. Na cvičení Locked Shields se ČR pravidelně umísťuje na předních pozicích. V loňském roce se ČR umístila na druhém místě ze 30 zapojených zemí.

Vzdělávání a osvěta

K dalším činnostem NÚKIB patří mimo jiné vzdělávání a osvěta v rámci zvolených cílových skupin. Primární cílová skupina vyplývá z působnosti NÚKIB dle ZKB. Spadají sem úředníci ministerstev, orgánů státní správy, krajských úřadů, radnic velkých měst, zaměstnanci strategických podniků nebo entity, které byly pod ZKB zahrnuty implementací směrnice NIS (viz výše).

Další cílovou skupinou jsou osoby zvláště zranitelné v kyberprostoru. Do této kategorie patří žáci mateřských, základních, středních škol a vysokých škol, včetně škol speciálních. Současně do této skupiny spadá široká veřejnost, zejména pak rodiče a senioři. NÚKIB uspořádal pro jednotlivé cílové skupiny v roce 2019 celkem 78 vzdělávacích a osvětových přednášek, prezentací a workshopů. Souběžně s jednotlivými přednáškami uspořádal NÚKIB ve spolupráci s dalšími partnery Festival bezpečného internetu (dále jen „FBI“). FBI se sestával z pěti odborných konferencí pro různé cílové skupiny, na jejichž přípravě se kromě NÚKIB podílelo mimo jiné sdružení CZ.NIC, CESNET a další. Celkem se FBI zúčastnilo 597 lidí z řad pedagogů, policistů a odborné veřejnosti, která se věnuje problematice informačních technologií a práva.

V rámci vzdělávání primární cílové skupiny byla uspořádána série osvětových a vzdělávacích přednášek pro zaměstnance Senátu, PSP ČR, Pražského hradu, Českého telekomunikačního úřadu a MPO. Přednášky byly zaměřeny především na praktické využití nabytých znalostí. Pro primární

³⁰ ISACA – mezinárodní profesní asociace zaměřená na oblast auditu, řízení, kontroly a bezpečnosti informačních systémů.

cílovou skupinu byl v roce 2019 spuštěn nový e-learning Kurz základů kybernetické bezpečnosti. Ten si klade za cíl seznámit uživatele se základy kybernetické bezpečnosti s důrazem na praktickou stránku a schopnost aplikovat nabyté informace v každodenní praxi. Kurz je realizován ve spolupráci s Institutem pro veřejnou správu a od jeho spuštění jím prošlo 6 397 uživatelů. Kurz je zakončen testem, po jehož úspěšném složení získá uživatel certifikát o absolvování. Kurz byl distribuován i dalším partnerům.

V tomto roce byl také spuštěn aktualizovaný a vylepšený Kurz pro manažery kybernetické bezpečnosti. Ten je zaměřen na seznámení se s Vyhláškou o kybernetické bezpečnosti a je koncipován formou interaktivní učebnice. V tomto kurzu si uživatelé přímo vyzkouší získané znalosti na imaginární instituci. V současnosti jsou v kurzu rozebrány § 3-7 ohledně organizačních opatření. Již nyní je v plánu doplnit § 8-16 pokud jde o další organizační opatření a § 17-29, které se týkají technických opatření. Tento kurz je oproti Kurzu základů kybernetické bezpečnosti možné projít bez registrace. Pro získání certifikátu a další informace s přidanou hodnotou je však nutné být registrován. Kurz je opět realizován ve spolupráci s Institutem pro veřejnou správu. Od jeho spuštění jím prošlo 385 uživatelů.

Pro primární cílovou skupinu bylo aktualizováno také Bezpečnostní doporučení pro administrátory, které přináší doporučení z hlediska ochrany infrastruktury, stanic, serverů a uživatelů. Dále bylo vydáno doporučení pro Bezpečný pohyb v kybersvětě, které je zaměřeno na to, jak si správně zabezpečit své osobní zařízení, bezpečnou online komunikaci a online účty. Obě doporučení jsou dostupná na stránkách www.nukib.cz v sekci vzdělávání.

V rámci sekundární cílové skupiny proběhlo vzdělávání žáků a pedagogů formou rozcestníků osvětových online aktivit, kde je možné najít ověřené zdroje pro zařazení kybernetické bezpečnosti do výuky. Vedle rozcestníku byla připravena řada her, které mohou hravou formou dětem více přiblížit téma kybernetické bezpečnosti a kybernetické hygieny. Stěžejním je v rámci této cílové skupiny e-learningový kurz Digitální stopa. Jde o zábavný interaktivní příběh pro žáky 5. a 6. třídy, který představuje rizikové jevy a učí bezpečnému chování na internetu. Tato vzdělávací aktivita se zaměřuje například na téma digitálních stop, digitálního soukromí, digitální identity a kyberšikany. Tento kurz se dostal mezi top 10 finalistů usilujících o Cenu veřejnosti v rámci v rámci

EDUin 2019 za inovace ve vzdělávání. O vítězi se rozhodne na konci ledna 2020.

Pro žáky od 5 let věku byla vytvořena kniha s metodickými kartami ve formátu A5, která seznamuje předškoláky s riziky při používání digitálních technologií. Kniha je volně dostupná na stránkách www.nukib.cz v sekci vzdělávání. Současně byla vytištěna a rozeslána do 5 364 mateřských školek v ČR.

V průběhu roku 2019 se NÚKIB zabýval také přednáškami a organizací předmětů na vysokých školách. Konkrétně šlo o přednášku na Českém vysokém učení technickém v Praze a o organizaci předmětu v rámci Masarykovy univerzity v Brně a Univerzity Palackého v Olomouci, kde vystupovali odborníci z NÚKIB i z jiných subjektů.

NÚKIB se zaměřuje i na vzdělávání seniorů a v této souvislosti byla zorganizována série přednášek ve spolupráci s projektem Senzační senioři (SenSen). Tato série přednášek proběhla ČR, například v Pardubicích, Liberci, Milevsku, Brně a Lovosovicích. Celá série byla zakončena konferencí v Praze.

Osvěta a vzdělávání v oblasti kybernetické bezpečnosti je jedním z důležitých pilířů kybernetické bezpečnosti a výše napsané není konečným výčtem aktivit, které byly v roce 2019 pořádány. Pracovníci NÚKIB se taktéž aktivně účastní konferencí, workshopů, seminářů či kulatých stolů, které se zaměřují na jim svěřenou činnost. Příkladem může být čtvrtletní setkávání pracovníků NÚKIB s manažery kybernetické bezpečnosti v rámci budované tzv. komunity manažerů kybernetické bezpečnosti, složené ze zástupců klíčových složek státu.

Ministerstvo vnitra

Mezi základní cíle řadí resort MV zajištění kybernetického prostoru v rámci provozovaných informačních systémů kritické informační infrastruktury, a významných informačních systémů (dále jen KII a VIS), kde základem je ochrana informací, jež zpravidla patří mezi ta nejcennější aktiva, která resort MV vlastní, před narušením důvěrnosti, integrity nebo dostupnosti a to během celého jejich životního cyklu.

V roce 2019 bylo v resortu MV s porovnáním v roce 2018 vyhodnoceno, že nadále největší hrozbou současnosti není malware, ale sociální inženýrství. Na základě dostupných informací lze odhadovat, že sociální inženýrství využívající phishingové útoky nebo jejich kombinace s vishingem a smishingem má a bude mít vzestupnou tendenci, ale vzhledem ke zvyšující se

životní úrovni obyvatel ČR se stává cílovou oblastí. Přitom v rámci resortu MV lze vishingem získávat osobní údaje, kontakty na důležité osoby, informace o hierarchii úřadu a další. Značným rizikem jsou i fakturační podvody, kdy útočníci zasílají více či méně zdařile vykonstruované faktury a požadují uhradit fakturované částky na bankovní účty, které působí dojem, že náleží známým dodavatelům resortu MV. Urychlení plateb bývá často spojeno s telefonickou urgencí, tj. vishingem. Přitom nejsou ani již výjimkou phishingové útoky, které jsou spojeny s ransomwarem a zašifrováním dat či ochromením činností úřadů, nemocnic ale i velkých společností.

Z výše uvedených typů útoků jsou nejvíce rozšířené phishingové útoky, které byly opakovaně zaznamenány i v resortu MV. Na tyto hrozby reagoval i manažer kybernetické bezpečnosti, který o nich varoval uživatele resortu MV v rámci vnitřního zavedeného systému. V resortu MV jsou dále k eliminaci rizik spojených s případnými útoky prostřednictvím sociálního inženýrství vytvořena interní pravidla bezpečnosti pro zaměstnance (ISMS – Systém řízení bezpečnosti informací), je vyžadováno jejich dodržování a je zvyšováno bezpečnostní povědomí formou informací, e-learningového školení, ale i formou testování reakcí uživatelů pomocí vlastních phishingových kampaní. Přitom technická opatření jsou na útoky prováděné v rámci sociálního inženýrství neefektivní. Před útoky hrozeb z kyberprostoru má nezastupitelnou úlohu i resortní dohledové pracoviště MV eGovernmentu (dále jen DCeGOV), které slouží k ochraně základních registrů a nejdůležitějších systémů pro fungování systémů státní správy. V průběhu roku 2019 bylo pokračováno v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP, výzva č. 10) v projektu „Dohledové centrum eGovernmentu – fáze 2“, jehož cílem je rozšířit a implementovat řadu technických opatření podle ZKB, a zajistit provozní a bezpečnostní monitoring systémů KII a VIS resortu MV, tj. útvarů MV, PČR, GŘ HZSČR, SZR a dalších organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací zřízených MV k plnění úkolů v oboru jeho působnosti. Projekt byl rozdělen na dvě hlavní části, dohledové centrum pro provoz informačních a komunikačních systémů resortu MV a kybernetickou bezpečnost (SOCCR), který je dokončen a rozvoj Dohledového centra eGovernmentu (NOC), který v současné době je ve fázi 2 – připojování do aktivního dohledu dalších systémů státní správy, které nejsou součástí resortu MV. MV se dále podílí na budování Národního cloud computingu – eGovernment cloudu ČR, jehož Strategický rámec byl schválen usnesením vlády ČR dne 28. 11. 2016 č. 1050.

Na tvorbě Strategického rámce se vedle MV a MF dále podílel NÚKIB a Národní centrum kybernetické bezpečnosti. K zajištění přípravy eGovernment cloudu ČR byla ustanovena meziresortní pracovní skupina Rady vlády pro informační společnost se zapojením zástupců odborné veřejnosti, která zahájila práce na projektu nazvaném „Příprava vybudování eGovernment cloudu“. Výstupem projektu byla souhrnná analytická zpráva obsahující i návrhy opatření a doporučení implementačních kroků a standardů pro využívání cloud computingu ve veřejné správě, která byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 14. 11. 2018 č. 749. Rozhodnutím ministra vnitra v souladu s usnesením vlády byl dočasným výkonem kompetencí řídicího orgánu eGovernment cloudu pověřen odbor kybernetické bezpečnosti a koordinace ICT MV. Dále byl ustanoven poradní orgán, složený ze zástupců MV, MF, NÚKIB, zástupců zpravodajských služeb, zástupců ústředních orgánů státní správy, zástupců orgánů veřejné správy a zástupců odborné veřejnosti.

Dále byl v roce 2019 vypracován a vládě předložen projekt státní části eGovernment cloudu ČR včetně kapacitních, finančních a organizačních plánů, který byl schválen.

Základním systémovým principem pro zajištění kybernetického prostoru resortu MV bylo schválení Plánu zvládání rizik, který vycházel z implementace organizačních a technických opatření podle nové vyhlášky č. 82/2018 Sb., o kybernetické bezpečnosti, která nahradila vyhlášku č. 316/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, včetně rozboru finančních požadavků na zajištění schváleného Plánu zvládání rizik Výborem pro řízení kybernetické bezpečnosti za účelem zvýšení bezpečnosti perimetru resortu MV, kde právě v důsledku změny legislativy s vyhláškou č. 82/2018 Sb., o kybernetické bezpečnosti, došlo k výraznému navýšení požadavků na implementaci nových požadavků ze zákona. Následně byla zavedena a aktualizována tato organizační opatření:

- Kompletní aktualizace resortní Politiky Systému řízení bezpečnosti informací resortu MV na základě zákona č. 181/2014 Sb. o kybernetické bezpečnosti ve znění novel a doplňků, dále jen ZKB,
- další rozšíření zpřístupnění Systému řízení bezpečnosti informací resortu MV dalším uživatelům kybernetického prostoru resortu MV,
- ověření funkčnosti Systému řízení bezpečnosti informací resortu MV dle ISO 27000-27010 dozorovým auditem,

- realizace v souladu s Akčním plánem pro rozvoj digitálního trhu (gestor Úřad vlády) a Akčním plánem k Národní strategii kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015-2020 (gestor NÚKIB) e-learningového kursu k získání povědomí a osvojení základních návyků digitální hygieny pro všechny zaměstnance veřejné správy v rámci rutinního provozu.

V souladu s implementací vyhlášky č.82/2018 Sb., o kybernetické bezpečnosti byly prováděny analýzy hodnocení aktiv a rizik, posuzována aktiva a rizika, která byla porovnána s Varováním NÚKIB ze dne 17. 12. 2018, kde byly identifikovány nová organizační, ale především technická opatření, která byla neprodleně zapracována do celkového Plánu zvládání rizik resortu MV, jenž stanovuje jednotlivé projekty pro zabezpečení kybernetického prostoru resortu MV.

Celní správa ČR

V roce 2019

- probíhala aktualizace interní bezpečnostní dokumentace – vnitřních aktů řízení ve vztahu k novelizaci platné legislativy v oblasti kybernetické bezpečnosti (Vyhláška č. 82/2018 Sb.);
- byla realizována dílčí opatření vyplývající z Plánu implementace GDPR do podmínek CS ČR;
- v oblasti zvyšování bezpečnostního povědomí zaměstnanců CS ČR byl realizován projekt „Zavedení periodického vzdělávání personálu IT včetně bezpečnostních rolí v oblasti kybernetické bezpečnosti“;
- byla provedena analýza aktiv a rizik informační bezpečnosti v rozsahu prvku KII pro IS agendy celního a daňového řízení;
- v oblasti komunikačních systémů byla realizována řada technických opatření, např. přechod na protokol 802.1x, segmentace sítí, šifrování;
- v oblasti zlepšování systému kybernetické bezpečnosti CS ČR byla přijata řada organizačních opatření, např. v oblasti kontinuity činností, bezpečném užívání mobilních zařízení, vzdáleného přístupu;
- v oblasti aplikační bezpečnostní probíhalo penetrační testování, byla upravena a formalizována pravidla – bezpečnostní požadavky ve vztahu k externím dodavatelům;
- byl proveden Audit „Kybernetická bezpečnost“ se zaměřením na funkčnost a účinnost splněných opatření přijatých v auditované oblasti, na řízení rizik a bezpečnost aktiv, na řízení přístupů a bezpečné chování uživatelů, na kontrolní mechanismy kybernetické bezpečnosti a na fyzickou bezpečnost v rozsahu platné legislativy;
- v oblasti bezpečnostního monitoringu a řízení bezpečnostních incidentů pokračovala CS ČR na realizaci úpravy stávajícího systému s využitím LogManagementu a dalších dohledových nástrojů;
- v r. 2019 nebyly zaznamenány žádné závažné bezpečnostní incidenty, bylo nahlášeno 24 případů, které byly klasifikovány jako kybernetické bezpečnostní události, jednalo se převážně o podezřelé nebo nevyžádané e-maily, u všech kybernetických bezpečnostních událostí proběhlo vyhodnocení a bylo provedeno nápravné opatření, nedošlo ke ztrátě dostupnosti a integrity dat;
- Ve vztahu k projektu na budování Národního cloud computingu – eGovernment cloudu ČR, jehož Strategický rámec byl schválen usnesením vlády ČR dne 28. 11. 2016 č. 1050, se CS ČR podílela na zpracování Hodnocení bezpečnostních dopadů a kalkulace TCO pro ISVS ve vztahu k prvku KII.

Celkově lze konstatovat, že v porovnání s rokem 2018 se podařilo implementovat řadu významných dílčích bezpečnostních opatření a v rámci systému Řízení kybernetické bezpečnosti v CS ČR dochází k průběžnému zlepšování ochrany informačního systému CS ČR vč. prvku KII. I přes významně se zhoršující situaci ve světě kybernetické bezpečnosti představující rostoucí počet hrozeb s možným dopadem do kritické informační infrastruktury byly informační systémy CS ČR provozovány bez závažných bezpečnostních problémů a kontinuita činností byla udržena.

Pro r. 2020 CS ČR plánuje pokračovat ve zlepšování systému řízení kybernetické bezpečnosti a ochrany informačního systému. Další opatření budou směřována k dokončení cíle implementace systému automatizovaného vyhodnocování bezpečnostních událostí a řízení bezpečnostních incidentů, dále k zajištění monitoringu privilegovaných účtů a do oblasti klasifikace informací se zaměřením na plnohodnotnou ochranu informací CS ČR vč. osobních údajů.

3.7 OBECNÍ POLICIE

Obce v samostatné působnosti ve svém územním obvodu a s ohledem na místní předpoklady a zvyklosti vytvářejí v souladu s právním řádem ČR podmínky pro uspokojování potřeb občanů, včetně ochrany veřejného pořádku, respektive místních záležitostí veřejného pořádku, k jehož zabezpečení si mohou zřizovat obecní (městskou) policii. V ČR aktuálně existuje 378 obecních a městských policií, které zaměstnávají 9 654 osob, z toho 8 288 strážníků a 1 307 ostatních zaměstnanců. V roce 2019 řešily 3 291 763 přestupků (viz příloha 4.12).

Obecní policie se významnou měrou podílí na udržování veřejného pořádku na místní úrovni a v systému bezpečnostních složek ČR má dlouhodobě stabilní a nezastupitelnou roli. Oboustranná spolupráce obecních policií a PČR je v ČR již standardem.

MV vykonává v zákonem o obecní policii stanoveném rozsahu dozor nad odbornou způsobilostí strážníků a dodržování stanovených jednotných prvků stejnokroje strážníků a dopravních prostředků obecních policií, odnímá strážníkovi osvědčení (dokument opravňující strážníka vykonávat práva

a povinnosti podle zákonů ČR) v případech ztráty bezúhonnosti, spolehlivosti či odborné a zdravotní způsobilosti a ukládá pokuty za přestupky obcí. V souladu se zákonem o obcích může MV vykonávat i kontrolu obecní policie v mezích kontroly samostatné působnosti obce. Spadá-li určitá část činnosti obecní policie do přenesené působnosti obce (typicky přestupková agenda), je k provedení kontroly příslušný krajský úřad. V trestněprávní rovině pak případná protiprávní jednání strážníků řeší standardní cestou orgány činné v trestním řízení.

V současnosti je v PSP ČR předložen k projednání poslanecký návrh zákona, kterým se novelizuje zákon o obecní policii (sněmovní tisk č. 550), jenž má za cíl mimo jiné zpřísnit podmínky bezúhonnosti a spolehlivosti čekatele a strážníka, upřesnit povinnosti orgánů veřejné moci poskytovat si vzájemně informace významné pro řízení o odnětí osvědčení strážníka a zpřesnit obsah některých oprávnění obecních policií a postupu strážníka při jejich realizaci s ohledem na jejich jednoznačnější a srozumitelnější vymezení, pro účely efektivnějšího zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

3.8 BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

MV je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „bezpečnostní výzkum“). Plní úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu a vývoji na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v souladu s Reformou systému výzkumu, vývoje a inovací ČR (usnesení vlády č. 287/2008). Gesčně odpovědným útvarem za tuto činnost je Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání (dále jen „OBVPV“).

Oblast koncepce, strategie a legislativy

V roce 2019 MV pokračovalo v plnění opatření Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017-2023 s výhledem do roku 2030 (dále jen MKBV2017+), která byla schválena usnesením BRS č. 24/2017 a usnesením vlády č. 509/2017, a která je základním dokumentem řídící poskytování státní podpory na aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a inovace v oblasti bezpečnosti.

MV se v roce 2019 účastnilo aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací, přičemž dále

spolupracuje s ÚV ČR a dalšími poskytovateli na tvorbě výzkumné politiky. Za účelem efektivní popularizace bezpečnostního výzkumu a jeho výsledků MV pravidelně aktualizovalo a přispívalo novým obsahem na webový portál bezpečnostního výzkumu³¹. MV nadále spolupracovalo s Technologickou agenturou ČR při využívání jejího informačního systému i pro bezpečnostní výzkum. Ve spolupráci s Technologickou agenturou vyhlásilo výzvu k zapojení odborné veřejnosti do hodnocení návrhů projektů bezpečnostního výzkumu a aktualizovalo databázi expertů (hodnotitelů) projektů bezpečnostního výzkumu.

Součástí mise MV v bezpečnostním výzkumu je také realizace a prohlubování partnerství, a to jak s bezpečnostními sbory a státními úřady, které působí v oblasti bezpečnosti, tak i s příjemci podpory. V průběhu roku došlo k zintenzivnění spolupráce s MO, s kterým MV v současné době realizuje projekty na podporu ekonomické diplomacie (PROPED). Byly také prohloubeny kontakty s hlavními partnery reprezentující výzkumnou komunitu (profesní

³¹<https://www.mvcr.cz/vyzkum>

asociace, Akademie věd apod.) a domluven rámec další spolupráce včetně některých konkrétních aktivit posilujících jejich informovanost o bezpečnostním výzkumu, jako je kulatý stůl, který byl součástí bezpečnostní konference SCADA SECURITY.

Za účelem průběžné reflexe plnění MKBV2017+ byla v únoru 2019 BRS projednána „Informace o plnění Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017-2023 s výhledem do roku 2030“. V tomto roce bude BRS předložena Průběžná zpráva o stavu systému podpory bezpečnostního výzkumu.

Účelová podpora

V roce 2019 byly realizovány tyto programy účelové podpory:

Program bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2015-2022 (BV III/1-VS; usnesení vlády č. 593/2013): Program je realizován v režimu veřejné soutěže s předpokládaným objemem podpory ve výši 2,8 mld. Kč. V rámci tohoto programu je v současné době podporováno 173 projektů. V roce 2019 byla realizována a vyhodnocena třetí veřejná soutěž v rámci programu, k podpoře bylo vybráno 63 projektů, které naplňovaly závěry Auditů národní bezpečnosti.

Mezi projekty s vynikajícími výsledky ukončené a hodnocené v roce 2019 patří např. projekt „Sondy pro analýzu a filtraci provozu na úrovni aplikačních protokolů“, „Nedestruktivní kontrola betonu biologického stínění“, „Vývoj a realizace nezávislého DC zdroje napájení s vodíkovým palivovým článkem“ nebo „Radiční měřicí síť pro instituce a školy k zajištění včasné informovanosti a zvýšení bezpečnosti občanů měst a obcí (RAMESIS)“³².

Program bezpečnostní výzkumu pro potřeby státu 2016-2021 (BV III/2-VZ; usnesení vlády č. 200/2014): Program je realizován v režimu veřejných zakázek ve výzkumu a vývoji s celkovým rozpočtem ve výši 800 mil. Kč. V rámci programu je podporováno 44 projektů. V roce 2019 byla vyhodnocena třetí identifikace výzkumných potřeb bezpečnostních sborů a orgánů státní správy a započala realizace veřejných zakázek.

Mezi projekty s vynikajícími výsledky ukončené a hodnocené v roce 2019 patří např. „Systém pro analýzu obrazových dat pro potřeby PČR“ nebo „Odběr pachových vzorků osob formou bukálního

stěru a jejich využití k rozlišování pachů metodou pachové identifikace“³³.

V únoru 2019 byl schválen vládou ČR (UV č. 96/2019) program „**Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2019-2025**“ (IMPAKT 1). V souladu s jedním z hlavních cílů MKBV2017+ byl dále připraven **Program bezpečnostního výzkumu ČR 2021–2026: vývoj, testování a evaluace nových bezpečnostních technologií (SECTECH)**, který je v současné době ve schvalovacím procesu.

V rámci jednání o rozpočtu byly předloženy dva záměry navazujících programů, a to **Programu bezpečnostního výzkumu ČR 2022-2027** a **Programu bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022-2027**.

Cenu ministra vnitra za mimořádné výsledky v oblasti bezpečnostního výzkumu za rok 2019 získal projekt Technického ústavu požární ochrany „Výzkum a vývoj progresivních metod stanovení požárně technických charakteristik (PTCH) hořlavých látek a materiálů za specifických technologických podmínek“. Dosažené výsledky a znalosti z projektu lze využít nejenom zasahujícími jednotkami požární ochrany, ale i jako prevence ke zvýšení bezpečnosti výrobních procesů v průmyslových odvětvích, kde v důsledku změn PTCH mohou být hořlavé látky a materiál v případě vzniku havárie a následného požáru daleko nebezpečnější³⁴.

Institucionální podpora

MV poskytuje institucionální podporu 8 výzkumným organizacím, 5 z nich je zřízeny MV, 2 SÚJB a 1 MS. Podpora je poskytována na základě rozvojových programů jednotlivých organizací, schválených ministrem vnitra. Za účelem kompatibility přidělování institucionální podpory bezpečnostního výzkumu s Metodikou hodnocení výzkumných organizací (UV č. 107/2017) byl schválen resortní **Program institucionální podpory do roku 2022**, tedy do dalšího komplexního hodnocení výzkumných organizací. V návaznosti na pilotní profilování výzkumných organizací z roku 2016 a výše uvedenou metodiku je dále zkvalitňována také resortní Metodika profilování výzkumných organizací.

Mezinárodní spolupráce a komunikace s partnery

Prioritou MV v oblasti mezinárodní spolupráce je zejména prosazování českých priorit do programových nástrojů EU, zejména programu Horizon2020

³²<https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/podporene-projekty.aspx> (viz www.rvvi.cz)

³³<https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/podporene-projekty.aspx> (viz www.rvvi.cz)

³⁴<https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/cena-ministra-vnitra-za-mimoradne-vysledky-v-oblasti-bezpecnostniho-vyzkumu-za-rok-2019.aspx>

a Horizon Europe. Za účelem iniciace mezinárodních aktivit na evropské úrovni se zástupci MV zúčastnili informačních dnů a partnerských burz k programu Horizon2020. V roce 2019 MV dále pokračovalo v podpoře činnosti delegáta ČR v programovém výboru, formulovalo ve spolupráci s MŠMT stanoviska k některým návrhům EU a aktivně se účastnilo činnosti poradních skupin.

V roce 2019 MV zahájilo činnost Expertní skupiny pro mezinárodní spolupráci v bezpečnostním výzkumu. Důležitou součástí činnosti MV je také podpora zapojování výzkumných subjektů nebo konečných uživatelů do výzkumných projektů bezpečnostního výzkumu v rámcových programech EU.

V roce 2019, ve spolupráci se zastupitelskými úřady ČR v zahraničí byly realizovány čtyři projekty vědecké diplomacie v rámci PROPED:

- Biologická ochrana v bezpečnostním a obranném výzkumu – rozvoj specializovaných kontaktů (USA) – za ČR se projektu účastnily tyto organizace: Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany, Vojenský zdravotní ústav, Fakultu vojenského zdravotnictví Univerzity obrany a Výzkumný ústav veterinárního lékařství;
- Forenzní výzkum DNA v boji proti environmentální kriminalitě (USA) – za ČR se projektu účastnily tyto organizace: ČIŽP, Univerzita Karlova, Ústav jaderné fyziky Akademie věd ČR, firma Forenzní DNA Servis a KÚ;
- Cílený první kontakt pro české inovátory v záchranářské technice (USA) – za ČR se účastnily projektu tyto organizace: Regionální inovační centrum elektrotechniky při Západočeské univerzitě (RICE) a HZS ČR Plzeňského kraje;
- Výzkumná expertní mise v oblasti kyberkriminality (Izrael) – za ČR se projektu účastnily tyto organizace: Vysoké učení technické v Brně, Masarykova univerzita, České vysoké učení technické v Praze.

V rozvoji bilaterálních kontaktů v zahraničí je pro MV přínosem pozice vědeckého diplomata ČR v USA a pozice vědecké diplomatky ČR v Izraeli. Na podporu bilaterální spolupráce mezi ČR a USA v oblasti jaderné, biologické a chemické ochrany proběhly v průběhu roku (v dubnu a listopadu) dvě přijetí americké delegace složené ze zástupců Joint Program Executive Office for CBRN Defense (JPEO CBRND), US Department of Homeland Security a Department of Defense.

3.9 POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V oblasti vzdělávání byla v roce 2019 realizována celá řada vzdělávacích akcí, a to v přímé souvislosti s aktuálními trendy vývoje trestné činnosti a prioritami bezpečnostní politiky. Nejvýznamnější část zajišťovaného spektra vzdělávacích akcí je tvořena **základní odbornou přípravou** zaměřenou na profesní přípravu nově nastupujících policistů. Ta je realizována (spolu se strukturou dalšího navazujícího specializačního vzdělávání) ve čtyřech základních variantách zohledňujících rozdílnou úroveň vzdělání nově nastupujících policistů a jejich následné ustanovení na konkrétní systemizované služební místo, přičemž v rámci pilotního ověření byla zahájena tato příprava i v modifikované formě pro absolventy studijního oboru bezpečnostně-právní činnost. V roce 2019 byla dále schválena úprava modelu základní odborné přípravy, a to začleněním specializace se zaměřením na příslušníky zařazené na úseku služby dopravní policie. Obdobná specializace je připravována i pro službu cizinecké policie. Základní odbornou přípravu absolvovalo v roce 2019 **celkem 2 645** (v roce 2018 – 1 002) nových uchazečů o výkon služby u PČR.

Velký důraz byl dále kladen zejména na kvalifikační **kurzy** zajišťující získání dalšího odborného požadavku pro stanovené systemizované služební místo, a to po všech liniích činností PČR. V oblasti odhalování korupce a závažné trestné činnosti byla vzdělávací činnost zaměřena především na oblast organizované trestné činnosti, zajišťování a odčerpávání výnosů z této trestné činnosti a boje proti jejich legalizaci, dále pak na problematiku kyberkriminality, kriminalistické analýzy a oblast prevence a identifikace radikalizace. V reakci na zvýšené riziko a výskyt událostí s účastí aktivního střelce byly i v roce 2019 realizovány kurzy pro velitele bezpečnostních opatření v boji proti terorismu a extremismu spolu s problematikou AMOK – kroků proti aktivnímu střelci zaměřených na taktické zvládnutí eliminace nebezpečných pachatelů ve školách a veřejných budovách. Byla realizována i celá řada dalších vzdělávacích akcí včetně přípravy a tvorby nových vzdělávacích programů v závislosti na požadavcích výkonných útvarů PČR, aktuální bezpečnostní situaci v ČR i zahraničí a nových bezpečnostních hrozbách nebo nových formách kriminality.

V rámci implementace a důsledného využívání moderních technologií pokračoval Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy v roce 2019 v začleňování mobilní bezpečné platformy do celé řady vzdělávacích akcí. Zároveň byla připravena pilotní realizace vybraných vzdělávacích akcí prostřednictvím e-learningové platformy. Za účelem zvýšení kvality edukačního procesu se podařilo zajistit zřízení nových specializovaných učeben (výslech dětského svědka, videokonference, zámkové systémy) v rámci jednotlivých vzdělávacích zařízení včetně zajištění moderních technických prostředků využívaných útvary PČR.

Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV vykonává pravomoc MŠMT, České školní inspekce a krajského úřadu³⁵. Prostřednictvím policejních škol zřizovaných MV vytváří vhodné podmínky pro fungování PČR a dalších bezpečnostních sborů, kvalitní pedagogickou a materiální podporu pro realizaci profesní přípravy. V roce 2019 bylo policejními školami organizováno velké množství vzdělávacích akcí, které pružně reagují na vzdělávací potřeby PČR a priority bezpečnostní politiky v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, které vyplývají z usnesení vlády, členství ČR v EU a reformy PČR.

Jednou z klíčových priorit je poskytovat vzdělávání v rámci středního a vyššího odborného vzdělávání, zajišťovat kvalifikační kurzy i jazykové vzdělávání. Záměrem pedagogického procesu je připravit kvalifikované absolventy, potencionální uchazeče o službu zejména u PČR a v dalších bezpečnostních sborech v oboru vzdělání 68-42-M/01 „Bezpečnostně právní činnost“, jehož je MV gestorem. Absolvent oboru vzdělání je velmi dobře uplatnitelný pro plnění úkolů PČR, resp. pro činnosti vykonávané v rámci služeb pořádkové a dopravní policie. Jeho kvalifikace je dostatečná v oblastech bezpečnostní činnosti PČR, práva, kriminalistiky, psychologie, informačních a komunikačních technologií, cizích jazyků a tělesné přípravy.

Vzdělávací potřeby bezpečnostních sborů jsou uspokojovány prostřednictvím Vyšší policejní školy a Střední policejní školy MV v Praze (včetně pobočky v Sokolově) a v Holešově, kde obor vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost studuje ve všech ročnících středního vzdělávání celkem 819 žáků. V policejních školách je současně realizováno vyšší odborné vzdělávání ve vzdělávacích programech 68-

42-N/03 Přípravné trestní řízení, 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost a 68-42-N/05 Dopravně bezpečnostní činnost. O vyšší odborné vzdělání je mezi policisty stále zájem a je považováno za alternativní stupeň vzdělání pro postup do vyšší tarifní třídy, jehož cílem je vysoká profesní specializace. Ve sledovaném období studuje ve všech ročnících VOŠ 284 studentů.

V roce 2019 byly policejními školami organizovány četné vzdělávací akce. Součástí zajišťování vzdělávacích potřeb je například realizace studia cizích jazyků dle Společného evropského referenčního rámce, zdokonalovací kurzy, kurzy pro službu cizinecké policie, základní kurzy ochrany utajovaných informací a kurzy krizového řízení, studium pedagogiky pro kvalifikovaný výkon pedagogické praxe a další.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost

Dohoda o spolupráci v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou na základě nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání je podepsána s 29 školami. Princip spolupráce v souladu s organizačním řádem MV má za cíl zajištění srovnatelných kompetencí absolventa oboru 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost. Spolupráce je založena na sjednocení metodické činnosti učitelů odborných obsahových okruhů škol s oprávněním k výuce obor 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost, sjednocení požadavků na hodnocení žáků v průběhu studia a nastavení povinného rámce profilové části maturitní zkoušky. Spolupráce dále zahrnuje další aktivity v oblasti sportovních a odborných činností žáků (např. celostátní soutěžní přehlídka odborných prací žáků).

Mezinárodní spolupráce

CEPOL (EUROPEAN UNION AGENCY FOR LAW ENFORCEMENT TRAINING)

Agentura CEPOL se soustředí především na rezidenční aktivity, které každoročně probíhají v členských zemích. V letošním roce se uskutečnila stovka kurzů, z nichž téměř na každý byl vyslán minimálně jeden zástupce za PČR, MV či GRČ.

Kromě rezidenčních aktivit bylo pak také vysláno 6 účastníků na obecný výměnný program CEPOL, kdy je možné po dobu jednoho týdne stínovat práci kolegů z vybrané země. Výměnného programu ve spolupráci s agenturou Frontex se zúčastnil 1 policista.

³⁵ Zákon č. 561/2004 Sb. školský zákon, ust. § 172 odst. 5 a ust. § 183 odst. 4.

V září se uskutečnila rezidenční aktivita pod záštitou Policejní akademie ČR, která je rámcovým partnerem agentury. Na organizaci se podílela PČR dodáním lektorů a MV, jež aktivně dohlíželo na průběh a bylo nápomocno po metodické stránce zpracování kurzu. Aktivita s názvem „Radikalizace“ se zúčastnilo celkem 26 zájemců nejen z členských zemí EU, ale i z Turecka a Gruzie.

MEPA (MITTELEUROPÄISCHE POLIZEIAKADEMIE)

Během roku 2019 byly v rámci MEPA zorganizovány dva odborné kurzy. V termínu 25. 2. – 19. 4. 2019 proběhl 27. Hlavní kurz MEPA, z toho česká část byla realizována ve dnech 25. 2. – 1. 3. 2019 v Praze. Hlavního kurzu MEPA se nezúčastnil žádný zástupce PČR. V termínu 16. 9. – 11. 10. 2019 byl realizován 25. Speciální kurz MEPA. ČR zorganizovala první týden kurzu ve dnech 16. – 20. 9. 2019 v Holešově. Letošního Speciálního kurzu MEPA se zúčastnili 3 příslušníci PČR.

Dále během roku 2019 proběhlo celkem 8 odborných seminářů MEPA, kterých se zúčastnilo celkem 11 příslušníků PČR. Jednalo se o následující aktivity:

- Potírání pouliční kriminality operativními složkami policie (13.-16. 4. 2019 v Rakousku);
- Zajišťování výnosů z trestné činnosti (14.-17. 5. 2018 v Maďarsku);
- Počítačová kriminalita (24.-27. 6. 2019 v ČR);
- Potírání mezinárodní organizované drogové kriminality (25.-28. 6. 2019 v Německu);
- Následný seminář pro absolventy OK kurzu MEPA (17.-20. 9. 2019 v Maďarsku);
- Obchod s lidmi (28.-31. 10. 2019 ve Švýcarsku);
- Darknet (4.-7. 11. 2019 ve Slovenské republice);
- Válečné zločiny – výzvy pro policii (5.-7. 11. 2019 v Rakousku).

MARSHALL CENTER (EVROPSKÉ CENTRUM PRO BEZPEČNOSTNÍ STUDIA)

Vzdělávání této instituce, včetně výcviku expertů v několika modulech, je zaměřeno především na

otázky civilní bezpečnosti, hrozby terorismu a spolupráci evropských zemí a USA v těchto oblastech. V rámci aktivit organizovaných Marshallovým centrem se sídlem v Garmisch-Partenkirchenu (SRN) byla uskutečněna během roku 2019 vzdělávací aktivita „Mezinárodní organizovaný zločin – CTOC (10. 7. – 1. 8. 2019) za účasti 3 zástupců resortu MV.

Uznávání výsledků dalšího vzdělávání (autorizace)

OBVPV zajišťuje agendu „autorizací“ podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, pro profesní kvalifikace Strážný (68-008-E), Detektiv koncipient (68-009-M), Zámkař (69-038-H), Technik PC a periférií (26-023-H), Návrhář software (18-002-N), Montér mechanických zábran (69-045-H), Pracovník dohledového centra (68-003-H), Programátor (18-003-M), Vedoucí detektiv (68-002-T), Bezpečnostní manažer v obchodě a službách (68-005-T), Detektiv pro prošetřování událostí (68-007-R), Detektiv zpravodajský pracovník (68-010-R), Správce báze znalostí (72-001-R), Bezpečnostní konzultant (68-012-M), Bezpečnostní referent (68-006-M), Pracovník převozu finanční hotovosti a cenin (68-004-H), Psovod bezpečnostní služby (68-001-H), Psovod bezpečnostní služby pro detekci akceleratorů hoření (68-016-M), Psovod bezpečnostní služby pro detekci drog (68-017-M), Kominík – Měření spalin (36-023-H), Kominík – Kontrola a čištění spalinových cest (36-025-H), Kominík – Montáž komínu a komínových vložek (36-026-H) a Kominík – Revizní technik spalinových cest (36-024-H), Tester softwaru (18-021-N), Správce aplikací (18-010-M).

Ke dni 31. 12. 2019 je evidováno celkem **191 autorizovaných osob** a celkový počet udělených autorizací je **314**.

Počet **vyzkoušených uchazečů** v období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 činí celkem **7 474**, z toho **7 369** pro profesní kvalifikaci **Strážný**.

3.10 OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE REZORTU MV

3.10.1 Rezort MV

Ke dni 31. 12. 2019 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 68 322 osob, z toho 40 650 policistů (60 %), 9 890 hasičů (14 %), 14 867 zaměstnanců (22 %) a 2 915 státních zaměstnanců (4 %).

V roce 2018 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 68 188 osob, meziročně se tedy početní stavy resortu zvýšily o 134 osob (snížení počtu o 119 policistů a navýšení počtu o 224 hasičů dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, snížení počtu o 34 státních zaměstnanců dle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, a nárůst počtu o 63 zaměstnanců dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník

práce). Tato statistika vykazuje počty zaměstnanců, nikoli počty tabulkových míst.

3.10.2 Policie ČR

Podle Koncepce rozvoje PČR do roku 2020, která byla schválena usnesení vlády č. 428 ze dne 5. 6. 2017 s odložením její realizace do roku 2022, nedošlo v roce 2019 k dalšímu posílení v systemizaci služebních a pracovních míst Policie ČR.

Na základě rozhodnutí MV učiněného v souvislosti s usnesením vlády č. 332 ze dne 3. 5. 2017 k bezpilotním leteckým prostředkům, regulaci provozu a ochraně před jejich zneužitím byla systemizace služebních míst PČR od 1. 1. 2019 navýšena o 18 systemizovaných služebních míst.

Vláda usnesením č. 925 ze dne 16. 12. 2019 schválila systemizaci PČR pro rok 2020 a v současné době PČR disponuje 43 279 systemizovanými služebními místy. Pro úplnost je zapotřebí uvést, že uvedený počet zahrnuje 108 služebních míst, které jsou vyčleněny pro potřeby plnění úkolů na úseku policejního školství v rámci MV.

Celkový počet obsazených služebních míst činí 40 228 (tj. 93,2 %). Plánovaných služebních míst je 43 171. Vzniká tak rozdíl 2 943 neobsazených služebních míst.

Celkový počet obsazených pracovních míst činí 9 800 (tj. 96,7 %). Plánováno je 9 811 pracovních míst. Rozdíl

mezi počtem plánovaných a obsazených pracovních míst (přepočtených na osmihodinovou pracovní dobu) je 319.

V období od 2. 1. 2019 do 1. 1. 2020 bylo přijato do služebního poměru k PČR celkem 1 652 uchazečů a služební poměr u PČR skončilo 1 840 policistů; do pracovního poměru bylo přijato 1 036 zaměstnanců a skončilo pracovní poměr 1 073 zaměstnanců.

PP ČR považuje **náborové aktivity** spolu se stabilizací stávajících příslušníků a zaměstnanců PČR za svou prioritu. Nadále je uplatňován proklientský přístup ze strany PČR jako zaměstnavatele vůči uchazečům o zaměstnání v rámci PČR. Nicméně i v roce 2019 měla ČR historicky nejvyšší míru nezaměstnanosti, což způsobuje nedostatek lidských zdrojů.

Vedení PP ČR apeluje na medializaci **PČR jako jedinečného stabilního zaměstnavatele**. Tomuto trendu odpovídají i centrálně řízené náborové aktivity spočívající v účasti na veletrzích práce, workshopech, distribuci jednotných náborových letáků, vysílání reklamních náborových spotů apod. V rámci stabilizace a motivace příslušníků a zaměstnanců PČR je nutné upozornit na nový nástroj aktivní politiky zaměstnanosti, tj. benefitní stránky, jejichž součástí jsou poskytované benefity příslušníkům a zaměstnancům PČR od soukromých subjektů.

3.11 ZNALECKÁ ČINNOST

Právní úprava znalectví a tlumočnické činnosti v zákoně z roku 1967 již dlouho dobu nevyhovuje současným potřebám. MS proto zpracovalo balíček tří návrhů zákonů, které by měly přinést zkvalitnění výkonu znalecké a tlumočnické činnosti, a to návrh zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích a doprovodný návrh změnového zákona. Všechny tyto tři právní předpisy byly předloženy již v minulém volebním období, PSP ČR je nicméně již nestihla projednat, byly proto předloženy opětovně [vládní návrh zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (sněmovní tisk č. 72), vládní návrh zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích (sněmovní tisk č. 73) a vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích (sněmovní tisk č. 74)]. Tyto návrhy přináší jasné

podmínky pro zápis do seznamu znalců, resp. tlumočnicků a překladatelů a v souladu s právem EU zavádí právní nárok na vznik znaleckého, resp. tlumočnického oprávnění. Dále je navrhováno zakotvení širší možnosti přezkoumávání znaleckých posudků a kontroly jejich formální i věcné správnosti. Upravují se opatření směřující k posílení dohledu nad osobami vykonávajícími znaleckou činnost, resp. tlumočnickou činnost a související zpřísnění zefektivnění sankcí. Tyto zákony byly publikovány jako **zákon č. 254/2019 Sb. (zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech), zákon č. 255/2019 Sb. (zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích) a jako zákon č. 354/2019 Sb. (zákon o soudních tlumočnících a soudních překladatelích)**. Všechny tyto tři předpisy nabydou účinnosti dnem 1. 1. 2021.

Znalecká činnost Kriminalistického ústavu PČR

V roce 2019 bylo KÚ doručeno celkem 9 655 (+647, +7,2 %) žádostí o zpracování zakázek. Největší nárůst byl zaznamenán zejména v odvětvích znaleckého zkoumání genetika, trasologie a chemie a fyzikální chemie. Naproti tomu meziroční pokles počtu došlých zakázek byl zaznamenán především u odvětví fonoskopie, mechanoskopie a zkoumání ručního písma.

V roce 2019 bylo vyřízeno 9 824 (-72, -2,7 %) zakázek. Z uvedeného počtu zakázek bylo zpracováno 531 (-51, -8,8 %) znaleckých posudků a 3 251 (+323, +11 %) odborných vyjádření. Dále bylo vyřízeno 3 506 (+353, +11,2 %) zakázek, při jejichž zpracování bylo provedeno znalecké zkoumání jiným způsobem, a 2 530 (-846, -25,1 %) zakázek bylo vyřízeno provedením požadované kriminalistickotechnické činnosti.

Počet požadavků o provedení fyziodetekčního vyšetření (vyšetření nebo výslech na detektoru lži) dosáhl v roce 2019 počtu 67 (-18). V odvětví chemie a fyzikální chemie bylo v roce 2019 znaleckým zkoumáním doloženo 31 (-28) pěstíren a 53 (+15) varen drog.

V průběhu roku 2019 bylo znalci KÚ na základě požadavků realizováno celkem 62 (-7) výjezdů, a to především ke konzultacím na místě trestného činu. Nejčastěji vyjížděli kriminalističtí znalci z odvětví biologie, chemie a fyzikální chemie, analýzy dat a zkoumání nosičů dat, elektrotechniky, zkoumání fotografií a fotografické techniky a mechanoskopie.

V odvětví genetiky bylo do národní databáze DNA, spravované KÚ, v roce 2019 vloženo 23 214 (-1 112) profilů DNA a vymazáno 1 201 profilů DNA. Ke dni 31. 12. 2019 bylo v databázi uloženo celkem 270 042

profilů DNA (z toho je 239 916 profilů DNA osob, 23 109 profilů DNA stanovených ze stop z míst neobjasněných trestných činů, 3 100 eliminačních vzorků a 3 917 ostatních profilů – např. neznámé mrtvoly, příbuzní pohřešovaných osob). V roce 2019 byly zjištěny následující shody: osoby s osobou – 973, osoby se stopou – 714, stopy se stopou – 98.

V odvětví daktyloskopie bylo v průběhu roku 2019 zasláno ke zpracování a vložení do informačního systému AFIS celkem 27 550 (-515) daktyloskopických karet, z toho bylo 16 336 pro trestní účely, 777 pro Interpol a 10 437 pořízených v souladu s právními předpisy upravujícími pobyt cizinců na území ČR. Zpracováno a vloženo do informačního systému AFIS bylo celkem 33 340 (+301) daktyloskopických karet. Porovnáním zpracovaných daktyloskopických karet s informačním systémem AFIS bylo zjištěno celkem 133 (-22) shod s otisky prstů daktyloskopovaných osob a 152 (-71) shod se stopami z dosud neobjasněných trestných činů.

Opatření

** KÚ je znaleckým a vědeckovýzkumným pracovištěm PČR, které zajišťuje a provádí aplikovaný výzkum v oborech kriminalistika, elektrotechnika, chemie, písmoznalectví a strojírenství. V souvislosti s plněním úlohy vědeckovýzkumného pracoviště pokračovalo v roce 2019 řešení projektů v rámci programu bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2015-2020 a bylo řešeno celkem 17 projektů, z čehož 8 projektů bylo řešeno ze strany KÚ v rámci externí spolupráce. V rámci institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace pak bylo v řešení celkem 21 úkolů. Celkový počet certifikovaných metodik činí 83, k certifikaci byly odeslány v roce 2019 další 3 metodiky.*

3.12 EKONOMICKÁ OBLAST

V oblastech veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti státu má MV vymezenou působnost zákonem; aktivity v těchto oblastech souvisejí s činnostmi většiny subjektů působících v rámci MV.

Nejvýrazněji se oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku dotýká činností v rámci PČR, HZS ČR a SUZ MV.

V následujícím přehledu je uvedeno porovnání schválených rozpočtu PČR, HZS ČR, včetně celkových příjmů a výdajů kapitoly MV na léta 2017 až 2019:

v tis. Kč

schválený rozpočet	2017	2018	rozdíl 2018-2017	2019	rozdíl 2019-2018
příjmy MV	8 119 944	9 553 497	1 433 553	10 480 723	927 226
výdaje MV	63 347 442	71 882 370	8 534 928	77 605 048	5 722 678
z toho: P ČR	33 907 656	40 075 142	6 167 486	43 073 416	2 998 274
HZS ČR	8 705 148	10 027 453	1 322 305	10 880 775	853 322

Pozn.: Finanční prostředky za oblast P ČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů, tato kategorie výdajů je uvedena v samostatných specifických ukazatelích MV.

Prostředky na platy pro rok 2019 kalkulují oproti roku 2018 s 8% meziročním růstem objemu platů u příslušníků ve výši 2 113 651 tis. Kč v návaznosti na růst stupnic základních tarifů pro příslušníky o 2 % a na pokrytí zvýšení zvláštních příplatků.

Současné byly kráceny prostředky na platy příslušníků z důvodu neobsazenosti míst ve výši 516 008 082 Kč. U občanských zaměstnanců dochází k meziročnímu růstu platů o 6 % ve výši 202 403 tis. Kč, a to v souvislosti s navýšením stupnic základních tarifů o 5 %. Dále došlo k navýšení objemu prostředků o 63 396 tis. Kč určených na posílení průměrných platů občanských zaměstnanců.

Další finanční prostředky ve vztahu k PČR jsou každoročně vynakládány na centrálně zabezpečovaný majetek a služby informačních a komunikačních technologií v rámci výdajů ústředního orgánu MV, např. na datové schránky bylo v průběhu roku 2019 uvolněno do rozpočtu ministerstva z kapitoly Všeobecná pokladní správa celkem 605 000 tis. Kč.

Ve spojitosti se zmiňovanou problematikou bylo v průběhu roku 2019 například převedeno:

z kapitoly Všeobecná pokladní správa

- 30 306 tis. Kč určeno na financování zapojení občanů ČR do civilních struktur EU a dalších mezinárodních vládních organizací a do volebních pozorovatelských misí, přesun k PČR a HZS ČR.
- 9 003 tis. Kč určeno pro HZS ČR na pořízení automobilové stříkačky CAS 20 a opravy vozidel (zákon č. 239/2000 Sb.).
- 113 505 tis. Kč určeno pro HZS ČR na modernizaci vyprošťovacích aut, pořízení hlubinného podvalníku, nákup automobilů, průzkumného a cisternového vozidla a vyprošťovací techniky (zákon č. 240/2000 Sb.).
- 10 127 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR na odstraňování škod a provádění likvidačních prací v důsledku mimořádné události v areálu

muničních skladů ve Vrbeticích za 1. a 2. pololetí 2019 (zákon č. 239/2000 Sb.).

z jiných kapitol státního rozpočtu

- 6 558 tis. Kč určeno na ochraňovatelskou činnost majetku Správy státních hmotných rezerv prováděnou jednotlivými ochraňovateli v rámci HZS ČR, přesun z Kapitoly Správa státních hmotných rezerv.
- 977 tis. Kč určeno pro PČR na pokrytí výdajů spojených s výkonem letecké činnosti při hašení lesních požárů leteckou technikou v rámci Letecké hasičské služby, přesun z kapitoly MZe.
- 168 tis. Kč určeno pro PČR na pokrytí výdajů spojených s předpokládaným objemem letových výkonů pro rok 2019 při využití vrtulníku BELL-412 a bezpilotního policejního letadla Flideo-X8, přesun z kapitoly MO.
- 119 062 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR na realizaci úspor energie vybraných objektů v rámci programu č. 11528 – NZÚ – budovy veřejného zájmu do programů č. 01412 a č. 114170 – Rozvoj a obnova nemovitého majetku PČR a do programu č. 01422 – Rozvoj a obnova nemovitého majetku HZS ČR, přesun z kapitoly MŽP.
- 46 636 tis. Kč určeno pro PČR za účelem zajištění letecké záchranné služby Leteckou službou PČR na základnách v Praze a v Brně, přesun z kapitoly MZd.
- 1 000 000 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR za účelem pořízení služebních dopravních prostředků nezbytných pro výkon služby bezpečnostních sborů, přesun z kapitoly Státní dluh.
- 75 000 tis. Kč určeno pro PČR na výstavbu dálničních oddělení PČR pro KŘP Jihomoravského kraje a KŘP kraje Vysočina, přesun z kapitoly MD.

Rekapitulace výdajů kapitoly MV v roce 2019

Rekapitulace	v tis. Kč
schválený rozpočet výdajů MV na rok 2019	77 605 048
uvolněno z kapitoly VPS	1 213 394
souvztažné navýšení příjmů a výdajů	17 408
převedeno z jiných kapitol SR	1 603 032
převedeno jiným kapitolám SR	-136 991
stav k 31. 12. 2019	80 301 891

Rozpočet po změnách PČR činí k 31. 12. 2019 celkem 44 662 717 tis. Kč, tzn., že v průběhu roku 2019 došlo k navýšení o 1 589 301 tis. Kč.

Rozpočet po změnách HZS ČR činí k 31. 12. 2019 celkem 11 519 653 tis. Kč, tzn., že v průběhu roku 2019 došlo k navýšení o 638 878 tis. Kč.

Jak je již uvedeno výše, finanční prostředky za oblast PČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů, tato kategorie výdajů je uvedena v samostatných specifických ukazatelích MV.

Podrobné zhodnocení dosažených výsledků hospodaření MV za rok 2019 bude předmětem návrhu Státního závěrečného účtu rozpočtové kapitoly MV a dalších hodnotících dokumentů.

3.13 OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ**Správa základních registrů (SZR)**

SZR v roce 2019 plnila úkoly dané platnou legislativou, zejména zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., zákonem č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, zákonem č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2019 splnila Národní certifikační autorita (NCA) SZR veškeré požadavky akreditačního orgánu a v květnu byla ze strany MV zapsána na Seznam kvalifikovaných poskytovatelů služeb vytvářejících důvěru a poskytovaných kvalifikovaných služeb vytvářejících důvěru. Služby NCA jsou určeny výhradně pro vybrané subjekty veřejné správy a jejich zaměstnance, mezi které patří bezpečnostní složky, zpravodajské služby a vybrané útvary resortu MV. NCA SZR v současné době poskytuje služby vydávání kvalifikovaných certifikátů pro elektronický podpis, kvalifikovaných certifikátů pro elektronickou pečeť, kvalifikovaných elektronických časových razítek, kvalifikovaných elektronických pečetí v souladu s požadavky nařízení EP a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. 7. 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (nařízení eIDAS) a zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

V rámci aplikace nařízení EP a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob

v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice č. 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) došlo v prostředí informačního systému základních registrů (ISZR) k realizaci změny v chování služeb ISZR, které povede k omezení nadužívání údajů ze základních registrů a připojených agendových informačních systémů.

SZR v roce 2019 absolvovala s pozitivním výsledkem certifikační audit pro klíčové oblasti poskytovaných služeb. Pro systém managementu bezpečnosti informací opět získala certifikát shody s normou ISO/IEC 27001:2013 pro oblast správy a provozu IT systémů a certifikát shody s normou ISO/IEC 20000-1:2011 pro systém managementu poskytování ICT služeb organizace. Nově pak SZR získala certifikát shody s požadavky normy EN ISO 9001:2015 pro systém managementu kvality v oblasti správy a podpory provozu IT systémů.

V oblasti zvýšení bezpečnosti řízení přístupu a výdeje referenčních dat základních registrů a pro vyšší uživatelský komfort správců agendových informačních systémů (AIS) SZR v roce 2019 spustila do ostrého provozu novou webovou aplikaci Registrační autorita základních registrů (RAZR) pro příjem žádostí o přístup AIS k základním registrům.

Základní registry za rok 2019 provedly více než 430 mil. transakcí. Dostupnost služeb základních registrů byla v průběhu roku 2019 zabezpečena na požadované úrovni. Případné krátkodobé výpadky některých služeb byly v rámci garantované úrovně poskytovaných služeb (SLA) a v naprosté většině případů spojené s nutnou údržbou systému, eventuálně se standardní aktivitou pro prověření krizových postupů v rámci nácviku plánu obnovy.

SZR zajišťuje správu nebo provoz pro tři kritické a tři významné informační systémy podle zákona o kybernetické bezpečnosti. V roce 2019 nebyl zaznamenán žádný bezpečnostní incident u těchto klíčových systémů státu.

Informační a komunikační systémy PČR

Od roku 2018 je realizován projekt s názvem **Optimalizační projekt informační podpory PČR**. Náplní zmiňovaného projektu je stanovení cílů a principů budování informační podpory PČR tak, aby zajistil efektivitu výkonu, sjednotil a zjednodušil zadávání a realizaci požadavků služeb na IT z důvodu funkčnosti centrální informatiky. Rozsahem se projekt zaměřuje především na centrální informatiku tak, aby vytvořené principy byly poté postupně zaváděny i na jednotlivých krajských ředitelstvích policie. Výstupy projektu byly schváleny v polovině roku 2019. Následně pak byla započata transformační fáze projektu v oblasti procesní, aplikační, informační a technologické architektury a architektury služeb.

V roce 2019 byl realizován další rozvoj funkcionalit informačního systému **ETŘ** (evidence trestního řízení), např. modulu ozdravné pobyty, propojení na technickou silniční kontrolu, spisová služba a úprava vkládání objektů. Rozvoj systému byl zaměřen zejména na splnění standardů Národního archivu pro elektronické spisové služby (jmenný rejstřík, skartace, schvalování uzavření spisu, transakční protokol atd.). Došlo k rozšíření portfolia typových formulářů, a to zejména pro potřeby trestního řízení. Zároveň došlo k modifikaci vybraných formulářů pro potřeby dalších subjektů využívajících ETŘ. V současné době informační systém ETŘ kromě PČR využívají i VS ČR, CS ČR, Vojenská policie, Policejní akademie ČR, GIBS a BIS. Všem těmto subjektům je poskytována součinnost k zajištění provozu (napojení ePodatelny a datových schránek, číselníky atd.). V roce 2019 došlo k úpravám na ETŘ lite zejména v oblasti nastavení přístupů a snadnější komunikace mezi jednotlivými dozorovými státními zástupci a policisty. ETŘ lite využívá státní zastupitelství v souladu s dohodou mezi PČR a NSZ a umožňuje tak jednotlivým státním zástupcům vykonávat dozorovou činnost prostřednictvím funkcionalit informačního systému ETŘ, včetně částečně automatizovaného předávání vybraných dokumentů, a to oběma směry.

V oblasti mezinárodních, zejména **evropských informačních systémů** pokračuje realizace rozsáhlých změn daná významnou úpravou právních základů již existujících informačních systémů (SIS, VIS, EURODAC) a vytvořením právních základů pro nové informační

systémy (ETIAS, Entry-Exit, ECRIS-TCN a nástroje interoperability-zajišťují efektivní využití jednotlivých evropských informačních systémů a údajů v nich uložených). Celá iniciativa vznikla na úrovni EU jako reakce na bezpečnostní rizika identifikovaná v průběhu zejména posledního desetiletí. Na úrovni ČR jsou výše uvedené právní základy implementovány na základě národního programu eu-INIS.

Schengenský informační systém II (SIS II) je mezinárodním pátracím policejním systémem. V prosinci 2018 byl schválen upravený právní rámec. Postupně do tří let od schválení (2019-2021) mají být funkcionality implementovány. Vzhledem k trendu pravidelného meziročního nárůstu zátěže o 20-30 % byl realizován projekt navýšení výkonu SIS. Byla dokončena druhá fáze projektu SIS II AFIS, která umožní národním složkám provádět lustrace v SIS pomocí otisků prstů. Týmy kolem SISu se dále zaměřují na zvýšení efektivity využívání systému v každodenní praxi sladěním dotazovacích nástrojů a výstupů dotazů.

Vízový informační systém (VIS) je především systémem pro koordinaci vydávání krátkodobých schengenských víz a kontrolu vstupu na území schengenského prostoru. Probíhá projednávání úprav právních základů, schválení je předpokládáno v roce 2020 nebo 2021. Na národní úrovni proběhla optimalizace vízového procesu, úprava rozhraní mezi systémy MV a MZV. V realizaci je projekt rozhraní mezi systémy VIS a CIS (Cizinecký informační systém) a příprava rozsáhlé obměny biometrických periférií. V přípravě jsou nezbytné úpravy VIS v souvislosti s realizací systému EES.

EURODAC – slouží především k určení země příslušné pro vedení azylového řízení. Právní rámec spojený s aktualizací Dublinských dohod obsahuje velké množství rozšiřujících funkcionalit, ale jeho schválení je vzhledem k vazbě na otázky migrace obtížně předvídatelné. Připravuje se možnost lustrace EURODAC z mobilních zařízení.

EES systém bude sloužit pro sledování dodržování délky pobytu osob třetích zemí na území schengenského prostoru. V roce 2017 byl schválen právní základ systému Entry/Exit a celý rok 2019 probíhaly přípravy na technickou implementaci jak na úrovni centra (zajišťuje eu-LISA), tak na straně národních projektů. PČR finalizovala zadávací dokumentaci a v roce 2020 bude zahájena realizace řešení. Součástí řešení jsou rovněž výrazné úpravy toku cestujících na mezinárodních letištích a změna stávajících postupů odbavení cestujících.

ETIAS – účelem systému je předběžné prověření nevízových příslušníků třetích zemí před započítáním cesty do zemí schengenského prostoru. V září 2018 byl schválen právní základ ETIAS. V roce 2019 byla zahájena studie na stanovení rozsahu funkcionalit systému a jeho dopadů na další informační systémy a na procesy PČR. Po ukončení studie v průběhu roku 2020 bude zahájeno výběrové řízení na realizaci.

PNR – slouží k identifikaci rizikových a nežádoucích osob v letecké dopravě. Právní základ byl schválen v roce 2016. V roce 2018-2019 probíhala implementace systému PNR v PČR. V srpnu 2019 byla implementace ukončena a systém byl nasazen do provozu.

ECRIS-TCN – slouží k předávání informací o odsouzených osobách třetích zemí v jednotlivých zemích schengenského prostoru a jejich identifikaci pomocí otisků prstů. Právní základ byl přijat během

roku 2019. Implementaci zajišťuje MS, PČR zajišťuje korektní předávání zákonem stanovených biometrických prvků.

Z hlediska mobility ICT u PČR nadále běží rutinní provoz **mobilní bezpečné platformy** (operativní využívání informačních zdrojů, zejména lustrací, pomocí mobilních zařízení) a její řízený rozvoj podle definovaných uživatelských potřeb. Po čtyřech letech provozu došlo k významné obměně koncových zařízení. V současné době je vzdáleně řízeno 6 301 ks zařízení mobilní bezpečné platformy. U některých uživatelů pracujících v příhraničních oblastech byl povolen datový roaming z důvodu zvýšení dostupnosti služeb mobilní bezpečné platformy v oblastech s horším pokrytím signálu domácího mobilního operátora. Koncem roku 2019 bylo zakoupeno 6 904 ks ručních radiostanic TPH900 systému PEGAS, které nahradí dosluhující koncová zařízení 2. generace.

3.14 EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

V srpnu 2017 podala ČR **žalobu na neplatnost směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní**, neboť směrnice podle názoru ČR, kromě potřebných změn, i nepřijatelné a věcně neodůvodněné restriktce zaměřené zejména na poloautomatické zbraně. Ústní jednání o žalobě proběhlo v březnu 2019. V prosinci 2019 Soudní dvůr EU žalobu proti zmíněné směrnici zamítl a konstatoval, že české námitky jsou neopodstatněné. ČR je tudíž povinna směrnicí implementovat.

EK zároveň zaslala ČR koncem listopadu 2018 formální upozornění na nesplnění povinnosti notifikovat ve stanovené lhůtě opatření přijatá zajištění plné implementace směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní. Tímto dopisem byl vůči ČR zahájen proces tzv. infringementu.

V červnu 2019 přijala Evropská rada „**Strategickou agendu 2019–2024**“, která stanovila zastřešující priority, na něž se v průběhu nadcházejících pěti let zaměří činnost EU.

Jednou z priorit Nové strategické agendy je **Ochrana občanů a ochrana svobod**. EU musí chránit základní práva a svobody svých občanů, a to jak před stávajícími, tak i před nově se objevujícími hrozbami. Dle Strategické agendy se musí EU zaměřit na celou řadu oblastí. Zcela zásadním předpokladem pro zajištění bezpečnosti je účinná **kontrola vnějších hranic**. Dále je třeba dále rozvíjet komplexní migrační politiku, EU se musí dohodnout na **účinné migrační**

a azylové politice, je třeba dosáhnout **konsensu ve věci dublinského nařízení**, jehož reforma musí být založena na rovnováze mezi odpovědností a solidaritou. Zároveň je třeba posilovat a prohlubovat **spolupráci se zeměmi původu a tranzitu** za účelem boje proti nelegální migraci a obchodování s lidmi a zajištění účinného navracení. EU dále musí přijmout potřebná opatření k zajištění řádného fungování schengenského prostoru. EU bude pokračovat v **boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti**, a to při zlepšování spolupráce a sdílení informací a dalšímu rozvoji společných nástrojů. Je také třeba zvýšit odolnost EU vůči přírodním i člověkem způsobeným **katastrofám**. EU bude dále chránit společnost před nepřátelskou **kybernetickou činností, hybridními hrozbami a dezinformacemi**. Pro boj s těmito hrozbami je zapotřebí komplexní přístup zahrnující intenzivnější spolupráci, lepší koordinaci, více zdrojů a větší technologické kapacity.

Rok 2019 byl důležitý rovněž z **hlediska institucionálního cyklu EU**. V tomto roce ukončila činnost EK pod vedením Jeana Clauda Junckera. **Předsedkyní nové EK**, začala pracovat k 1. 12. 2019 na období pěti let, tzn. do roku 2024, **byla zvolena Ursula von der Leyenová. Komisařkou pro vnitřní věci se stala Ylva Johansson**. Do její agendy bude spadat příprava nové strategie pro vnitřní bezpečnost, organizovaný zločin, kyberkriminalita, terorismus, interoperabilita informačních systémů, přeshraniční spolupráce orgánů vymáhajících právo, příprava

nového paktu o migraci a azylu, posílení vnějších hranic, readmise a návraty, legální migrace, znovu usídlování, služba pátrání a záchrany, pátrací a záchranné operace na moři. **Agenda vnitřních věcí** bude spadat částečně i do agendy jednoho z místopředsedů EK **Margaritise Schinase**, odpovědného za podporu evropského způsobu života. Ten by měl ze své pozice koordinovat práci na novém Paktu o migraci a azylu, zaměřit se na téma vnějších hranic EU, systém návratů, schengenský prostor, legální migraci či integraci.

Brexit a bezpečnostní spolupráce

V reakci na dynamický vývoj ve Spojeném království pokračovaly přípravy na zajištění budoucí spolupráce s příslušnými orgány Spojeného království s ohledem na všechny varianty Brexitu. K 31. 1. 2020 vystoupilo Spojené království z EU, nicméně na základě sjednané dohody o vystoupení, respektive ustanovení o **přechodném období**, se budou až do konce roku 2020 ve Spojeném království uplatňovat dosavadní pravidla a unijní právní řád. 25. 2. 2020 byl schválen mandát pro jednání mezi EU a Spojeným královstvím o dohodě o novém partnerství, který předpokládá i nastavení spolupráce v oblasti bezpečnosti.

Azyl a migrace

Situace na hlavních migračních trasách do Evropy je poměrně stabilizovaná. Díky pomoci nejrozličnějších opatření na bilaterální a unijní úrovni v kombinaci s vnějším rozměrem migrační politiky se podařilo částečně snížit migrační tlak na členské země EU. **V roce 2019 tak byl zaznamenán nejnižší počet nelegálních příjezdů do EU od roku 2013.** K zásadnímu zklidnění došlo především na centrální a západní středomořské trase, na východní středomořské migrační trase z Turecka však došlo k opětovnému nárůstu nelegálních příjezdů. S přihlédnutím k trvající nestabilitě v evropském sousedství tak nadále trvá riziko zesílení migračního tlaku. Je proto potřeba věnovat zvýšenou pozornost vývoji, který by mohl dále ovlivnit nárůst příchozích.

Agentura Frontex registrovala **v roce 2019 kolem 139 tis. nelegálních překročení vnější hranice EU**, což v porovnání s předchozím rokem znamená 6% pokles. **Celkové číslo za loňský rok je o 92 % nižší než v krizovém roce 2015.** Mezi hlavní příchozí se řadí Afgánci, kteří tvoří skoro čtvrtinu všech příchozích do

EU a jejichž počet se oproti předchozím rokům ztrojnásobil, dále Syřané, Iráčané a Pákistánci.

Situace na východní středomořské migrační trase a navazující západobalkánské trase byla v roce 2019 i nadále determinována především prováděním společného prohlášení Evropské rady a Turecka z 18. 3. 2016³⁶ a faktickým uzavřením průchodnosti makedonsko-řecké hranice. Spolupráce s Tureckem tak zůstává i přes některé pochybnosti pro udržení stávajícího stavu naprosto nezbytná. **V roce 2019 bylo zaznamenáno 76 tis. nelegálních příchozích z Turecka do EU, což znamená 50% nárůst oproti roku 2018.**

I přesto se nicméně jedná o počty diametrálně nižší než během vrcholu migrační krize. Zmíněný nárůst byl způsoben zejména zvýšeným počtem příjezdů na řecké ostrovy v Egejském moři (nárůst o cca 80 %), situace na pozemní turecko-řecké hranici se po zesílení migračního tlaku v předchozím roce stabilizovala (pokles o 17 %). Nejčastěji do Řecka přes Středozemní moře přicházeli Afghánci, Syřani a Iráčani. Po souši to pak byli Turci, Syřani a Iráčani. **Jako velice riziková je i nadále hodnocena situace na řeckých ostrovech**, kde jsou osoby zadržovány zejména z důvodu jejich možného navrácení zpět do Turecka, což je podmínka stanovená společným prohlášením. **Ke konci roku 2019 se zde nacházelo přes 40 tis. migrantů**, což několikanásobně překročuje kapacity ubytovacích zařízení. Řecká vláda se snaží situaci řešit přesunem části migrantů z ostrovů na pevninu. To jde ovšem právě proti společnému prohlášení, které předpokládá navracení osob pouze z ostrovů v Egejském moři. V loňském roce řecký parlament schválil reformu azylového zákona, která by měla usnadnit proces vyhoštění osob bez nároku na pobyt nebo mezinárodní ochranu.

Navazující západobalkánská migrační trasa je především tranzitní oblastí pro migranty na cestě z Turecka směrem do západní Evropy. Region obklopený státy EU je vysoce relevantní v souvislosti s druhotnými pohyby, tj. přesuny migrantů mezi členskými státy, a neutuchající aktivitou organizovaných převaděčských skupin, na což opakovaně upozorňuje také EUROPOL. **V roce 2019 bylo na západobalkánské migrační trase zaznamenáno přes 14 tis. nelegálních překročení hranic, což znamená 143% nárůst oproti roku 2018.** Situace v oblasti západního Balkánu odráží celkovou

³⁶ Dne 18. 3. 2016 podepsaly Turecko a EU společné prohlášení, jehož součástí je i tzv. schéma 1:1, které stanovuje, že za návrat do Turecka každého nově příchozího Syřana po 20. 3. 2016, bude přesídlen jiný syrský uprchlík z Turecka do EU. Do konce roku 2018 bylo na základě prohlášení navraceno 2 404 migrantů, z toho 345

Syřanů, a současně bylo z Turecka do EU přesídleno 21 559 syrských uprchlíků.

situaci na východní středomořské migrační trase a zdánlivě vysoké počty lze přičíst také zvýšené snaze o kontrolu hranic za podpory agentur a členských států EU, včetně ČR.

Migrace na centrální středomořské migrační trase výrazně poklesla, a to zejména díky úspěšné migrační politice italské vlády a posílené spolupráci EU se severoafrickými a dalšími africkými zeměmi. Situace na této trase je však z velké části determinována bezpečnostní situací v Libyi, kde od 4. 4. 2018 probíhá ozbrojený konflikt mezi samozvanou Libyjskou národní armádou (LNA) vedenou polním maršálem Chalífou Haftarem a vládou v Tripolisu, kterou uznává většina mezinárodního společenství. **Za rok 2019 bylo na centrální středomořské migrační trase zaznamenáno na 15 tis. příjezdů, což znamená 40% pokles v porovnání s rokem 2018.** Z toho u italských břehů přistálo celkem 11,5 tis. osob, což představuje 51% pokles, zatímco u maltských břehů bylo zaznamenáno na 3,4 tis. příjezdů, což je v porovnání s rokem 2018 nárůst o 136 %. Místa vyplutí migrantů se v roce 2019 ještě více rozdělila mezi Libyi, Tunisko a Turecko. V roce 2019 z Libye vyplulo celkem 36 % osob (v roce 2018 to bylo 56 %). Z Tuniska v roce 2019 vyplulo celkem 32 % a z Turecka 17 %. Zásadním předpokladem pro snížení tlaku na Itálii bylo posílení operability libyjské pohraniční a pobřežní stráže, která je díky celkové podpoře schopna lépe chránit své námořní hranice. To pouze potvrdilo fakt, že pro stabilizaci migrační situace v EU je zapotřebí především efektivní a řádná spolupráce s třetími zeměmi.

Na západní středomořské migrační trase došlo po silném nárůstu v počtu příjezdů v lednu k postupnému uklidnění situace a v porovnání s předchozími roky k celkově významnému poklesu migračního tlaku. Tento pokles pravděpodobně souvisí se společným úsilím Maroka, Španělska a EU v boji proti nelegální migraci a pašerákům lidí. **Ve Španělsku bylo v roce 2019 zaznamenáno 32,5 tis. nelegálních příchodů, což je v porovnání se 64. tis v předchozím roce skoro 50% pokles.** Maroko je místem vyplutí v absolutní většině případů. Není ovšem pouze jednou z nejvytíženějších tranzitních zemí pro migranty pocházející ze zemí západní Afriky a pásu Sahelu, mimo jiné díky již existující diaspoře v Evropě je Maroko také důležitou zemí původu a jeho občané tvoří početnou skupinu příchozích po této trase.

V roce 2019 bylo v EU podáno celkem 708 tis. žádostí o mezinárodní ochranu, což je 12% nárůst oproti roku 2018. Podíl kladných rozhodnutí se pohybuje kolem 34 %. Nejvíce žádostí bylo podáno v Německu, Francii,

Řecku, Španělsku a Spojeném království, dohromady čítající více než tři čtvrtiny podaných žádostí. Největší meziroční nárůst byl zaznamenán ve Španělsku (+118 %), na Maltě (+84 %) a Kypru (+66 %). Nejvíce zastoupené skupiny žadatelů jsou Syřané, Afghánci a Venezuelané. U Afghánců byl zaznamenán 30% meziroční nárůst, u Syřanů pak 20% meziroční pokles. Pozornost je třeba věnovat trendu nárůstu podílu žadatelů ze zemí bez vízové povinnosti, jejichž podíl vzrostl z 18 % v roce 2018 na 26 % v roce 2019, hlavně u zemí latinské Ameriky, ale také Albánie a Gruzie.

Nová EK plánuje v první polovině roku 2020 předložit nový **Pakt pro migraci a azyl**, který by se měl zaměřit na „silné hranice a čerstvý start k řešení migrace“. Nový pakt by měl znovu zahájit reformu azylových pravidel a hledat další formy solidarity, rozvíjet trvalý a udržitelný přístup k pátracím a záchranným operacím na moři, zaměřit se na vytváření možných cest řízené legální migrace, rozvíjet silnější spolupráci se zeměmi původu a tranzitu, vyvinout robustnější systém readmisí a návratů a rozbít obchodní modely pašeráků lidí. Členské státy očekávají, že návrhy přinesou odblokování a nový impuls pro řešení aktuálních problémů i nalezení cesty k fungující vyvážené migrační a azylové politice EU.

Z iniciativy Německa, Francie, Itálie a Malty vznikla v září 2019 **Maltská deklarace k tzv. dočasným opatřením**, která počítá s vyloďování osob zachráněných ve Středozemním moři v evropských přístavech a jejich následnou relokační na dobrovolné bázi do dalších členských států EU. Diskuse k tomuto dokumentu proběhla na říjnové Radě pro spravedlnost a vnitřní věci. Doposud se do systému zapojilo deset členských států – Německo, Francie, Portugalsko přislíbily relokační většího počtu osob, zatímco Irsko, Litva, Lucembursko, Malta, Rumunsko, Slovinsko a Španělsko návrh podpořily spíše politicky, tj. zavázaly se k relokační pouze několika jednotlivců. **Ostatní členské státy, včetně ČR vystupující jménem celé V4, účast na mechanismu odmítly** či k němu měly připomínky, mimo jiné protože se jedná se o silný pull-faktor pro nelegální migraci a podporu pašeráckého modelu ve Středozemí.

Během první poloviny roku 2019 pokračovala rozsáhlá a složitá **debata o reformě společného evropského azylového systému (SEAS)**, tedy projednávání sedmi azylových legislativních návrhů předložených EK v roce 2016 s cílem dále harmonizovat pravidla v oblasti mezinárodní ochrany a přesídlování. Zatím nebylo dosaženo dohody nad podobou dílčích legislativních návrhů, a jednání se neposouvají. V různém stádiu rozpracování se nachází sedm návrhů tvořících tzv.

azylový balíček: dublinské nařízení, směrnice o podmínkách přijímání, kvalifikační nařízení, nařízení o azylovém řízení, nařízení o Eurodacu, nařízení o agentuře EU pro azyl, nařízení o rámci pro přesídlování. Rozpracován je dále návrh návratové směrnice, který směřuje k posílení nástrojů na boj proti nelegální migraci, zneužívání azylového systému a prevenci druhotným pohybům. Konsenzu členské státy nedosáhly zejména kvůli odlišnému pohledu na redistribuční mechanismus. V rozporu s pozicí mnoha členských států byl také návrh EK přijmout alespoň částí návrhů SEAS, a ne původně plánovaného „balíčku“. Členské státy argumentovaly vzájemnou provázaností. Zmíněný nový pakt o migraci a azylu by měl v tomto směru přinést svěží pohled a dát zmraženým vyjednáváním nový impuls.

Za rumunského předsednictví bylo **dosaženo dohody k návrhu nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž (EBCGA/Frontex) a posílení jejího mandátu**. Hlavním přínosem je posílení role agentury při podpoře členských států při ochraně vnějších hranic a provádění návratů či posílení spolupráce s třetími zeměmi. Kompromisní text dále počítá s postupným navyšováním tzv. stálého sboru (až na 10 tis. příslušníků do roku 2027). **Dalším pilířem efektivní ochrany vnější hranice jsou pak projednávány či projednané informační systémy a jejich vzájemné propojení** – již schválené systém vstupu a výstupu EES a systém EU pro cestovní informace a povolení ETIAS, nebo stále projednávány Vízový informační systém VIS. Nařízení o interoperabilitě mezi informačními systémy EU v oblasti migrace a vnitřní bezpečnosti (zejména SIS, Eurodac, VIS, EES, ETIAS, ECRIS-TCN) bylo přijato v květnu 2019.

V září 2019 předložila EK **návrh směrnice pro zahájení jednání o dohodě o předávání tzv. PNR (Passenger Name Record) údajů mezi EU a Japonskem**. Důvodem pro sjednání dohody jsou blížící se olympijské hry v roce 2020 v Japonsku, zájem leteckých dopravců na zajištění právní jistoty pro plnění jejich povinnosti poskytovat údaje PNR Japonsku a existuje zájem na dalším posílení spolupráce mezi EU a Japonskem v oblasti boje proti terorismu a jiné závažné nadnárodní trestné činnosti. Dohoda by měla zejména zajistit dostatečnou ochranu předaných osobních údajů. Zároveň by měla poskytnout právní základ pro výměnu informací získaných v souvislosti s využitím údajů PNR.

Další výzvou je silnější **spolupráce s migračně relevantními třetími zeměmi a snaha o zefektivnění návratové politiky**. Právě nízká míra úspěšnosti provádění návratů již vedla ke snaze o revizi návratové

směrnice, jejíž hlavní cíle jsou zkrácení řízení o návratu, lepší provázanost azylového a návratového řízení a zefektivnění používání opatření k zabránění útěku. Potřeba zintenzivnění aktivit ve vnější dimenzi migrační politiky se opakovaně promítla do diskusí a závěrů Evropských rad, které apelují na potřebu **posílení vzájemných vztahů s nejvíce relevantními partnery za využití nástrojů ostatních politik**, navýšení finančních prostředků na rozvojové a investiční programy a na provádění efektivních bezpečnostních a migračních opatření. V této souvislosti byla také zdůrazněna potřeba flexibilních nástrojů obsažených v příštím víceletém finančním rámci, které umožní rychlé vyplácení prostředků s cílem bojovat proti nelegální migraci. Fondy v oblasti vnitřní bezpečnosti, integrované správy hranic, azylu a migrace by proto měly obsahovat specializované významné složky pro řízení vnějšího rozměru migrace.

Vyjednávání návrhu **nastavení parametrů víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021-2027** pokračovala i v roce 2019. Návrh je rozdělen do sedmi tematických uskupení a odráží se v něm současné priority – kapitoly týkající se migrace a ochrany hranic, bezpečnosti a obrany, stejně tak jako působení EU ve vnější dimenzi, proto zaznamenaly značné navýšení přidělených prostředků. Návrh VFR počítá s novou rozpočtovou kapitolou IV – Migrace a správa hranic, která se má celkově tematicky zaměřit na otázky spojené s migrací, azylem a překračováním hranic.

Dne 7. 6. 2016 předložila EK návrh směrnice o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysoce odborné dovednosti. Návrh směrnice by měl přepracovat a nahradit stávající směrnici 2009/50/ES. Stávající směrnice EU o modré kartě dle EK prokázala své vnitřní slabé stránky, například omezující podmínky přijetí a velmi omezené usnadnění mobility v rámci EU. To v kombinaci s mnoha různými soubory paralelních pravidel, podmínek a postupů pro přijímání stejné kategorie pracovníků s vysoce odbornými dovednostmi, které platí v různých členských státech EU, omezilo atraktivitu a používání modré karty EU. V průběhu roku 2016 probíhala intenzivní jednání v rámci pracovní skupiny Rady, která se návrhem směrnice zabývala. Do konce roku 2016 nebyla jednání dokončena a projednávání návrhu směrnice tak přešlo na maltské předsednictví. Za maltského předsednictví v první polovině roku 2017 byl vyjednaný kompromisní text v rámci Rady a následně byl zahájen trialog mezi EK, Radou a EP o výsledné podobě směrnice. Trialog

pokračoval i v druhé polovině roku 2017 za estonského předsednictví. Estonské předsednictví se snažilo odsunout většinu problematických bodů z expertní úrovně na úroveň politickou a předložilo proto návrh směrnice i na COREPER II. Zde se však předsednictví nepodařilo získat podporu či politická vodítka pro další postup vyjednávání s EP. Většina členských států nepodpořila žádnou z navržených variant možného kompromisu mezi schváleným přístupem Rady a pozicí EP. Některé členské státy rovněž vyjádřily znepokojení nad nátlakovým přístupem EP a implicitně připustily, že případné odstoupení EP z dialogu nebudou považovat za problematické ve srovnání s prosazením pro ně nežádoucí podoby konečného textu. Na počátku roku 2018 přešlo předsednictví na Bulharsko, jež vyjádřilo svou připravenost hájit schválený obecný přístup Rady v dalších vyjednáváních s EP. Za bulharského ani následného předsednictví rakouského se však nepodařilo nalézt kompromis mezi postoji Rady a EP. Tento trend pokračoval i v roce 2019 za rumunského resp. finského předsednictví a dialog tak stále není dokončen.

Schengenský prostor a ochrana hranic

KOORDINACE SCHENGENSKÉ PROBLEMATIKY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Koordinační orgán pro ochranu státních hranic a migraci schválil materiál Zpráva o plnění Národního schengenského plánu k 31. 12. 2018. Jedná se o páté vyhodnocení Národního schengenského plánu 2014, který představuje základní strategický dokument pro oblast schengenské spolupráce a ochrany hranic. Cílem tohoto plánu a úkolů v něm stanovených je zajistit vysoký standard ve všech oblastech schengenské spolupráce, který je prověřován formou pravidelných schengenských hodnocení. Od ledna do března 2019 proběhlo pravidelné (již třetí) schengenské hodnocení ČR v provádění schengenského acquis na základě nařízení Rady (EU) č. 1053/2013 o vytvoření hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského acquis.

V období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 provedl odbor azylové a migrační politiky MV v souladu s § 6 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic ČR a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic), **kontrolu dodržování bezpečnostních podmínek** u dvou provozovatelů mezinárodních letišť. Kontroly byly provedeny u jednoho provozovatele mezinárodního letiště, na němž se na vnějších letech odbaví alespoň 5 000 osob v kalendářním roce a u jednoho provozovatele mezinárodního letiště, na

němž se na vnějších letech odbaví alespoň 1 000 000 osob v kalendářním roce. U kontrolovaných osob bylo zjištěno celkem 7 porušení zákona o ochraně státních hranic.

Schengenský hraniční kodex umožňuje členským státům **dočasně znovu zavést kontrolu hranic na vnitřních hranicích** v případě vážného ohrožení veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti. Rozsah a trvání takového dočasného znovuzavedení kontroly hranic na vnitřních hranicích je časově omezené a mělo by být omezeno na holé minimum potřebné k reakci na dotýcnou hrozbu. Znovuzavedení kontroly hranic je výsadou členských států. EK může vydat stanovisko, pokud jde o nezbytnost opatření a jeho přiměřenost, ale nemůže takové rozhodnutí vetovat, pokud je přijato členským státem. V průběhu roku 2019 k dočasnému zavedení kontroly hranic přistoupily Francie, Německo, Dánsko, Švédsko, Norsko, Rakousko a Polsko.

EVROPSKÁ POHRANIČNÍ A POBŘEŽNÍ STRÁŽ

V prosinci 2019 vstoupilo v platnost **revidované znění nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž** (EBCGA/**Frontex**, nařízení (EU) 2019/1896), které je důležitým prvkem komplexního přístupu EU k migraci a ke správě hranic. Zabezpečení vnějších hranic je dlouhodobě deklarováno jako zásadní předpoklad pro fungování schengenského prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích, jakož i předpoklad dalšího posunu v řešení migrační politiky EU.

Agentura Frontex bude na základě tohoto nařízení personálně posílena a vybavena dalším technickým zařízením. Bude jí rovněž udělen **širší mandát**, aby mohla podporovat činnosti členských států, zejména **v oblasti ochrany hranic, navracení** (agentura poskytne podporu na žádost dotčeného členského státu nebo z vlastní iniciativy a po dohodě s dotčeným členským státem, podpora se bude vztahovat na všechny oblasti navracení, od přípravných činností přes návrat až po činnosti po návratu a po příjezdu) a **spolupráce se třetími zeměmi**. Podle novely nařízení bude do rámce Frontexu začleněn **Evropský systém ostrahy hranic (EUROSUR)** s cílem zlepšit jeho fungování. Aby mohla agentura Frontex zajistit soudržnou správu vnějších hranic a byla schopna reagovat na krize, bude mít k dispozici **stálý sbor**. Tento sbor bude zřizován postupně do roku 2027, kdy jej bude tvořit až 10 000 operativních pracovníků pocházejících z řad operativních zaměstnanců Frontexu, operativních pracovníků z členských států dlouhodobě či krátkodobě vyslaných k agentuře, jakož

i z rezervy pro rychlé nasazení, která zůstane zachována do konce roku 2024.

V roce 2019 byl v závěrečné fázi proces **jednání o dohodách mezi EU a balkánskými státy týkajících se činnosti prováděné Frontexem** na území těchto států (konkrétně jde o Srbsko, Severní Makedonii, Černou Horu, Bosnu a Hercegovinu a Albánii). V květnu 2019 vstoupila v platnost smlouva s Albánií, v říjnu 2019 byla podepsána smlouva s Černou Horou a v listopadu se Srbskem. V případě dalších států bylo již dosaženo předběžné shody (v případě Severní Makedonie se řeší změna názvu státu).

SYSTÉM FADO

Nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž (viz výše) mimo jiné stanoví, že systém FADO (Systém falešné a pravé doklady online) bude integrován do prostředí ochrany hranic. Agentura Frontex by měla nově převzít tento systém od Generálního sekretariátu Rady a spravovat jej, jakmile EP a Rada přijmou příslušný právní akt o systému FADO nahrazující společnou akci 98/700/SVV (návrh nařízení FADO).

Na podzim 2019 probíhala o návrhu nařízení FADO trialogová jednání, která byla dne 28. 11. 2019 uzavřena prozatímní politickou dohodou. Formální schválení nařízení se očekává počátkem roku 2020.

POSÍLENÍ ZABEZPEČENÍ DOKLADŮ

Dne 1. 8. 2019 vstoupilo v platnost nařízení (EU) 2019/1157 **o posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů Unie a povolení k pobytu** vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům vykonávajícím právo volného pohybu. Nařízení se použije ode dne 2. 8. 2021. Toto nařízení je součástí Akčního plánu Komise z prosince 2016 na posílení boje proti podvodu s doklady v EU, v němž Komise identifikovala opatření pro posílení zabezpečení dokladů, včetně průkazů totožnosti a povolení k pobytu, v kontextu teroristických útoků v Evropě z poslední doby. Cíle Akčního plánu Komise byly následně potvrzeny v závěrech Rady ze dne 27. 3. 2017, které navázaly na opakovaná volání Rady po zlepšení zabezpečení dokladů totožnosti a povolení k pobytu. Nařízení konkrétně stanoví minimální bezpečnostní prvky pro národní doklady totožnosti (pokud je členské státy vydávají) a povolení k pobytu vydávaná občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům s cílem posílit bezpečnost v EU. Nadále však zůstane na rozhodnutí konkrétního členského státu, zda bude vydávat doklady totožnosti svým občanům.

NOVĚ PŘIPRAVOVANÉ INFORMAČNÍ SYSTÉMY A DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ NAŘÍZENÍ

Systém vstupu/výstupu (EES) je nově vytvářený centralizovaný systém pro registraci údajů o vstupu, výstupu a odepření vstupu státních příslušníků třetích zemí překračujících vnější hranice členských států za účelem krátkodobého pobytu, a to s využitím biometrických údajů. Díky tomuto systému získají členské státy spolehlivý přehled o tom kdo, kdy a kde překročil vnější hranici a zásadním způsobem usnadní identifikaci osob překračující povolenou dobu pobytu. Tento systém upravují nařízení (EU) 2017/2226 a 2017/2225, která vstoupila v platnost dne 29. 12. 2017. Systém EES by měl být s největší pravděpodobností uveden do provozu do února 2022.

Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) je nově vytvářený centralizovaný systém pro provádění předběžné kontroly státních příslušníků třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti, kteří cestují do Schengenu/EU za účelem krátkodobého pobytu, a zabránění přicestování osobám, jež představují bezpečnostní, migrační, nebo zdravotní riziko. Tento systém upravují nařízení (EU) 2018/1240 a 2018/1241, která vstoupila v platnost dne 9. 10. 2018. Systém ETIAS by měl být s největší pravděpodobností uveden do provozu do konce roku 2021.

Dne 7. 1. 2019 předložila EK dva navazující **návryh nařízení, která mají zajistit interoperabilitu systému ETIAS s dalšími informačními systémy EU**. Oba návrhy jsou nezbytné pro úplné zavedení systému ETIAS a jejich schválení Radou EU a EP se očekává do konce roku 2020.

Schengenský informační systém (SIS) je již existující centralizovaný systém, v němž jsou vedeny záznamy o státních příslušnících třetích zemí za účelem odepření vstupu na vnějších hranicích a záznamy o osobách a věcech pro potřeby policejní a justiční spolupráce. Tento systém upravují nařízení (ES) č. 1987/2006, rozhodnutí (ES) 2007/533/SVV a nařízení (ES) č. 1986/2006. Dne 27. prosince 2018 vstoupila v platnost nová nařízení (EU) 2018/1860, 2018/1861 a 2018/1862, která revidují některé postupy a přidávají nové funkcionality (záznamy o neznámých podezřelých nebo hledaných osobách, záznamy o povinnosti navracení, apod.).

Dne 10. 6. 2019 vstoupila v platnost nařízení (EU) 2019/817 a 2019/818, kterými se zřizuje **rámec pro interoperabilitu mezi informačními systémy EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí** (1) hranice a víza, 2) policejní a justiční spolupráce, azyl

a migrace). Interoperabilita mezi informačními systémy má přispět k vyšší míře efektivity využívání informačních zdrojů, a tím napomoci lépe se vyrovnat s aktuálními problémy v oblasti bezpečnosti a boje s nelegální migrací. Základními technickými komponenty interoperability podle návrhů nařízení jsou: evropský vyhledávací portál (ESP), sdílená služba pro porovnávání biometrie (sBMS), společné úložiště identit (CIR) a detektor vícečetných identit (MID); které jsou dále doplněny těmito podpůrnými komponenty: mechanismus automatické kontroly kvality dat, jednotný formát zpráv (UMF) a centrální úložiště pro hlášení a statistiky (CRRS). Interoperabilita se v navrhované podobě týká celkem tří stávajících (Schengenský informační systém /SIS/, Eurodac a Vízový informační systém /VIS/) a tří připravovaných centralizovaných systémů EU (Systém vstupu/výstupu /EES/, Evropský informační systém pro cestovní povolení /ETIAS/, Evropský informační systém rejstříků trestů pro státní příslušníky třetích zemí /ECRIS-TCN/). Dále zahrnuje i některé databáze Interpolu (odcizené a ztracené cestovní doklady /SLTD/, cestovní doklady související se záznamy /TDAWN/) a data Europolu v míře nezbytné pro boj se závažnou trestnou činností a terorismem a pro fungování systému ETIAS. Spuštění jednotlivých komponentů interoperability by mělo probíhat postupně dle harmonogramu do roku 2023. V současné době se pracuje na přípravě prováděcích předpisů nutných pro řádnou a včasnou implementaci.

PROGRAM EU-INIS

Implementaci nových či revizi stávajících evropských informačních systémů (EES, ETIAS, SIS, Nástroje interoperability, Eurodac, ECRIS-TCN, VIS, EUROSUR, FADO, PNR, API) zastřešuje v ČR Program pro implementaci vnitrostátních částí informačních systémů EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (Program eu-INIS), který funguje od roku 2019 v přípravné fázi jako koordinační meziresortní platforma zajišťující podporu a dohled při realizaci jednotlivých národních projektů. Pravidelně se na úrovni náměstků ministrů schází zástupci resortů (MV, MZV, MSp, MF a MD) ve formě přípravného řídicího výboru, který dohlíží na plnění cílů Programu eu-INIS. Probíhají rovněž pravidelná jednání expertů odpovědných za realizaci národních projektů.

Vízová politika

V oblasti společné vízové politiky vešla dne 20. 6. 2019 v platnost revize **vízového kodexu** (Nařízení EP a Rady (EU) 2019/1155 ze dne 20. 6. 2019, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)). Nový návrh reflektuje

poslední vývoj v bezpečnostní a migrační oblasti a také se zaměřuje na **propojení mezi vízovou a readmisní politikou**. V případě nedostatečné spolupráce při přebírání státních příslušníků třetí zemí lze pomocí restrikcí v procesu vydávání víz vytvořit tlak na zlepšení návratů (např. zvýšením vízového poplatku či prodloužením lhůt na rozhodnutí o nich). V případě dobré spolupráce lze nabídnout předmětné třetí zemi usnadnění vydávání víz.

Dalšími novinkami je možnost podat žádost o vízum až 6 měsíců. Oproti tomu lze žádost podat nejpozději 15 dní před cestou. Též se ustavuje možnost vyplnit a podepsat formulář žádosti elektronicky. Nařízení jasněji stanovuje, který členský stát je příslušný pro posouzení žádosti, pokud zamýšlená návštěva zahrnuje několik členských států, zavádí **harmonizovaný přístup k vydávání víz pro více vstupů pravidelným cestujícím**, kteří mají pozitivní vízovou minulost, na postupně se zvyšující dobu v délce od 1 roku do 5 let. Nová pravidla odráží rostoucí požadavky na kapacity pro zpracování vízových žádostí prostřednictvím **zvýšení vízového poplatku na 80€**. Vstup nařízení v účinnost byl stanoven na 2. 2. 2020.

V průběhu roku 2019 intenzivně probíhala jednání o revizi **Vízového informačního systému** (nařízení č. 767/2008 o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy) v rámci trialogových jednání. Předmětem změny nařízení je snaha o posílení bezpečnosti postupu udělování krátkodobých víz, **zahrnutí dlouhodobých víz a povolení k pobytu do VIS a zajištění interoperability** mezi systémem VIS a dalšími příslušnými systémy a databázemi EU. Nově by pro vyhodnocování žádosti o vízum měly být dotazovány unijní systémy a databáze (SIS, EES, ETIAS včetně seznamů zájemových osob, databáze Europolu a Interpolu (SLTD, TDAWN)). Třetí plochou jednání byla otázka zahrnutí systémů ECRIS-TCN a Interpol (TDAWN) do souboru dotazovaných unijních databází. Dále nebyla nalezena shoda na používání papírových fotografií a snímání obličeje, shromažďování otisků prstů dětí od 6 let a manuálního zpracování dotazů do dalších evropských databází. Trialogová jednání budou pokračovat v průběhu roku 2020. Původní plán předpokládal uvedení revidovaného systému do provozu v roce 2023.

V otázce **digitalizace vízového procesu** byla v druhé polovině roku 2019 vypracována podrobná studie dopadů, která vyhodnotila digitalizaci v podobě zavedení elektronické podoby vízového štítku a podání žádosti o schengenské vízum online jako vhodné směřování dalšího vývoje v oblasti společné

vízové politiky. Téma bylo projednáváno v rámci Pracovní skupiny Víza Rady EU a byl uspořádán specializovaný seminář skupiny pro digitalizaci vízového procesu v působnosti vízového výboru. Další jednání jsou očekávána v průběhu roku 2020.

Dne 21. 12. 2019 **byl ukončen tisk vízových štítků** dle nařízení Rady (ES) č. 1683/95 a byl nahrazen novým formátem dle nařízení (EU) EP a Rady 2017/1370. Nový vzor vízového štítku by měl snížit počet případů padělání schengenských víz a zajistit tak jejich větší spolehlivost. ČR začala vydávat nový formát vízového štítku dne 21. 6. 2019 na vybraných zastupitelských úřadech a postupně zavedla jeho tisk na všech pracovištích v zahraničí i na vlastním území.

Zabezpečení předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022

MV bylo pověřeno zajištěním koordinace bezpečnosti při konání akcí CZ PRES 2022 na území ČR. Za tímto účelem byla zřízena tzv. Komise pro bezpečnostní zajištění předsednictví ČR v Radě EU (dále jen „Komise“). Komise se v dostatečném předstihu začala zabývat koncepcí, přípravou a zajištěním bezpečnosti akcí konaných v rámci CZ PRES. Členy komise jsou zejména zástupci příslušných ministerstev a bezpečnostních sborů.

Komise bude řešit zejména zajištění hladkého průběhu akcí konaných v rámci CZ PRES na území ČR, včetně zajištění veřejného pořádku, zajištění bezpečnosti účastníků těchto akcí a ochranu zdraví a majetku osob v blízkosti konání těchto akcí.

V současné době je zpracovávána vstupní analýza hrozeb a rizik. Při vyhodnocování hrozeb a rizik byla Komisi věnována pozornost jak tradičním oblastem, tj. zejména nebezpečí spočívajícím v aktivitách jednotlivců nebo organizovaných skupin s cílem ohrozit fyzickou bezpečnost účastníků jednání, příp. obyvatel a návštěvníků ČR nebo narušit jednání, tak relativně novým hrozbám, tj. hrozbám v kyberprostoru a informačním vlivovým operacím, resp. šíření dezinformací a poplašných zpráv, přičemž v řadě oblastí byl identifikován vzájemný průnik.

V této souvislosti je nutné upozornit na finanční zastropování nákladů na CZ PRES jako celek a s ním spojenou hrozbou nedostatečného finančního zajištění bezpečnosti CZ PRES. Nešťastné se jeví zejména „umělé dělení“ na náklady přímo související se zajištěním bezpečnosti CZ PRES a náklady se zajištěním bezpečnosti CZ PRES přímo nesořisející. Lze očekávat, že v souvislosti s blížícím se CZ PRES bude vzrůstat symbolická hodnota provázanosti ČR s EU. ČR bude pořádat akce velkého formátu s účastí činitelů na nejvyšších úrovních, včetně summitu

předsedů vlád a hlav států členských států EU, kterým bude věnována značná pozornost v mediálním prostoru. Neprofesionálně zvládnuté zajištění bezpečnosti CZ PRES může poškodit image ČR a mezinárodní spolupráci v mnoha oblastech v budoucnosti.

Jednání Stálého výboru COSI

Odbor bezpečnostní politiky MV ČR je národním koordinátorem operativní spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti a zastupuje ČR na jednáních Stálého výboru COSI v Bruselu.

Během rumunského a finského předsednictví COSI byl v roce 2019 stěžejním tématem boj proti terorismu, pravicový násilný extremismus, hybridní hrozby, týkající se vnitřní i vnější bezpečnosti, boj proti polykriminálním a nejnebezpečnějším organizovaným kriminálním skupinám (OCG), a také interoperabilita informačních systémů EU.

Delegáti COSI, za účasti protiteroristického koordinátora EU Gilles de Kerchove (CTC), připravili Doporučení Rady k vyhodnocení hrozeb v EU v boji proti terorismu, který byl předmětem rozpravy ministrů vnitra na Radě pro oblast justice a vnitřních věcí.

COSI projednal stav implementace Politického cyklu EU pro organizovanou a závažnou mezinárodní trestnou činnost / EMPACT a požadavky aktérů na analytický materiál EU SOCTA 2021 (vyhodnocení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti). V souvislosti s vystoupením UK z EU se funkce vedoucího priority „Obchodu s lidmi“ (THB) ujala nizozemská delegace (NL) a u „Podvodů se spotřební daní“ (Excise Fraud) funkci převzala Litva (LT). ČR se přihlásila na funkci tzv. co-drivera pro prioritu „Podvody s DPH u přeshraničních transakcí (MTIC)“.

Neformální březnové jednání COSI v Bukurešti se zaměřilo na vytvoření integrované sítě expertů ČS a specializovaných agentur pro výměnu informací, kriminálních analýz a znalostí ze světa internetu. Od sítě se očekává včasná a efektivní reakce orgánů vymáhajících právo na zneužití nových technologií, event. využití dat jako elektronického důkazu.

Dále se řešila problematika boje proti polykriminálním a nejnebezpečnějším organizovaným kriminálním skupinám (OCG). Polykriminální skupiny operují v mezinárodním prostoru a jsou infiltrované do legální ekonomiky. Vytvářejí kompletní řetězec kriminálních aktivit za pomoci aliancí s menšími kriminálními skupinami a jednotlivci, čímž generují obrovský zisk a získávají velký vliv na kriminálních trzích. Účinným

nástrojem boje proti polykriminálním skupinám by se měl stát koncept „High Value Targets“ (HVT) a multiexpertní „Operational Task Forces“ (OTF). Současný přístup je limitován svým zaměřením na jednotlivé oblasti trestné činnosti v závislosti na jejich podřazení pod jednotlivé operační akční plány (OAP). Delegáti upozornili na důležitost vyřešení finančního zabezpečení, např. formou navýšení rozpočtu Europolu, ale i posílením personálních zdrojů.

Otázkou je, jak tuto situaci řešit, když i některé jiné plány a aktivity Europolu musely být v důsledku redukce rozpočtu na rok 2019 omezeny. Většina ČS, včetně ČR, se u tvorby Víceletého finančního rámce (VFR) EU na roky 2021-2027 vyjádřila ve prospěch navýšení rozpočtu na vnitřní bezpečnost, především Europolu. ČS si uvědomují riziko snížení bezpečnosti občanů EU. Přitom nejde jenom o zajištění vnější hranice, ale také o udržení vnitřní bezpečnosti v rámci EU. Bylo navrženo uspořít dvě miliardy z rozpočtu FRONTEXu (původně 12 mld., nyní 10 mld.). Z toho 1 mld. by se měla použít pro činnost Europolu.

COSI rozvíjel iniciativu nově využitelných informací (Novel Actionable Information) získaných z digitálních dat šířených internetem, pronikajících do všech oblastí lidské činnosti, která se předtím projednávala na Salcburském fóru v roce 2018 a na neformálním setkání ministrů vnitra v Bukurešti v únoru 2019. Sdílenou platformu bude vést Europol, který již několik let provozuje platformu EPE (Europol Platforms for Experts). S tím souvisí i využívání nových technologií a jejich dopadů na vnitřní bezpečnost.

Předmětem společného jednání COSI a PSC (Politického a bezpečnostního výboru, také COPS) byla výměna názorů na sběr a výměnu informací z bojišť. Bylo zdůrazněno, že na základě zkušeností USA, zejména z Iráku a Sýrie, je lepší informace neutajovat, aby mohli být použitelné pro vyšetřování a stíhání teroristických činů a válečných zločinů.

Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) a EK aktualizovala současný stav přípravy Paktu pro civilní část společné bezpečnostní a obranné politiky (CSDP), který byl schválen rozhodnutím Rady JHA a následně také ER dne 14. 12. 2018. EK apelovala na členské státy (ČS), aby co nejdříve připravily svoje národní akční plány, které budou součástí společného Akčního plánu EU pro provedení Paktu. Hlavním bezprostředním cílem je rapidní navýšení vyslaných národních expertů do civilních misí CSDP a zefektivnění spolupráce s vojenskými misemi CSDP.

Předmětem společného jednání COSI a SCIFA (Strategický výbor pro přistěhovalectví, hranice a azyl)

byla interoperabilita mezi informačními systémy (IS) EU, která je pro ČR prioritou. Delegace ČS a agentur JHA podpořily kroky vedoucí k rychlému dosažení shody na legislativním základu, podpořily přechod k technické realizaci IS a snahu o posílení finančních a lidských zdrojů. Jinak nebude možné enormní množství projektů soustředěných do několika málo let uvést do praxe. Jde o modernizaci SIS, VIS a Eurodac a vytváření nových systémů EES, ETIAS a ECRIS-TCN. Dalším podstatným problémem je nejednotné využívání informačních systémů jednotlivými ČS a ne zcela jasný popis procesů orgánů vymáhajících právo ČS na hranicích i ve vnitrozemí. S tím souvisí i zpráva o stavu interoperability bezpečnostních a pohraničních správních systémů s celními systémy, kterou COSI vzal na vědomí.

COSI se také zabýval zvýšeným rizikem návratu zahraničních teroristických bojovníků do EU v souvislosti ze situací v Sýrii a Turecku, které je o to větší, že některé ČS si pořádně neplní povinnosti související se vkládáním „alertů“ dle čl. 36 SIS II. (Rozhodnutí Rady 2007/533/SV). Delegáti analyzovali operativní aspekty převaděčství migrantů v návaznosti na nové, velmi tvrdé formy převaděčství (viz tragický případ 39 mrtvých migrantů nalezených v chladícím kamionu v Essexu-UK).

Klíčovým předmětem listopadového jednání COSI byla budoucnost vnitřní bezpečnosti EU se zaměřením na správu informací (automatizace, přístup, výměna a analýza informací), využití umělé inteligence v operační správě velkých IT systémů a vzdělávání orgánů vymáhajících právo.

Ochrana osobních údajů

V dubnu 2019 vstoupil v účinnost zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů a doprovodný změnový zákon č. 111/2019 Sb. Tím ČR dokončila adaptaci českého právního řádu na tzv. obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) a implementaci směrnice EP a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů.

Rozvojová spolupráce

Již 11. rokem probíhal v roce 2019 ve spolupráci s realizátory z řad útvarů PČR, ale i Generálního ředitelství HZS ČR a GIBS **Program bezpečnostní rozvojové spolupráce MV ČR** (Program BRS). Na tento program bylo v roce 2019 alokováno **10 mil. Kč**. Celkem bylo realizováno více než 40 bezpečnostně rozvojových aktivit. Partnerskými, resp. cílovými

zeměmi spolupráce byly zejména Moldavsko, Ukrajina, Bosna a Hercegovina, Gruzie a Srbsko. V menší míře byla rozvojová spolupráce uskutečněna rovněž s Kosovem, Černou Horou, Vietnamem, Gambií, Albánií a Arménií.

Mezi nejvýznamnější projekty v roce 2019 patřil projekt Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy **s Ukrajinou** zaměřený na **nové postupy a metody provádění výslechů se zvláště zranitelnými oběťmi, především dětmi**. V ČR byl realizován výcvik 30 ukrajinských policistů v této problematice. Součástí projektu je i poskytnutí peněžního daru Lvovské státní univerzity MV Ukrajiny ve výši 155 000 Kč k nákupu vybavení, zejména nábytku, které umožní plné využití speciální výslechové místnosti a přilehlé učebny, jenž budou v prostorách univerzity vybudovány v roce 2020 za podpory České rozvojové agentury.

V roce 2019 byl rovněž realizován projekt Generálního ředitelství HZS ČR na Ukrajině. V rámci projektu byl **hasičské jednotce v Zakarpatské oblasti předán materiální dar ve formě potřebného vybavení pro zajištění požární ochrany a ochrany ukrajinského obyvatelstva** (v hodnotě téměř 0,5 mil. Kč).

V oblasti **migrace** byly **s Moldavskem, Srbskem a Kosovem** realizovány projekty zaměřené na problematiku nelegální migrace a neregulérních dokladů, ochranu hranic, vytváření analýzy rizik a proces daktyloskopování cizinců. V roce 2019 byla v oblasti migrace také v rámci Programu BRS započata rozvojová spolupráce **s Gambií**. Cílem projektu v Gambii je rozvoj expertních kapacit všech entit zapojených do správy hranic, resp. provádění hraničních kontrol.

Dalšími tématy, kterým se jednotlivé aktivity věnovaly, bylo školení lektorů antikonfliktních týmů policie, rozvoj a podpora policejního vzdělávání, odhalování a objasňování mezinárodní organizované drogové trestné činnosti, technická asistence v oblasti boje proti terorismu a organizovanému zločinu, požární ochrana, krizové řízení a ochrana obyvatel a provádění zkoušek spolehlivosti u příslušníků bezpečnostních sborů.

Taktéž pokračovala spolupráce v oblasti **vyzdvihování a zneškodňování munice z řek a jezer v Bosně a Hercegovině**, se kterou pomáhají čeští potápěči z odboru speciálních potápěčských činností a výcviku Ředitelství služby pořádkové policie. Konkrétně v roce 2019 proběhlo odminování řeky Sany u města Novi Grad a řeky Neretvy u města Mostar a byl zrealizován výcvik pro potápěče z Bosny a Hercegoviny.

Multilaterální setkání vedení ministerstva

Dne 21. 6. 2019 proběhlo v Bratislavě jednání ministrů vnitra zemí Visegrádské skupiny (V4), na němž byla diskutována budoucnost politiky EU v oblasti migrace, azylu a vnitřní bezpečnosti v kontextu nového institucionálního cyklu a koordinace vysílání do zemí západního Balkánu.

Dne 21. 11. 2019 se v Praze, v rámci českého předsednictví V4, uskutečnilo ministerské jednání ministrů vnitra Visegrádské skupiny a Rakouska. Jednání ministrů se týkalo budoucnosti vnitřní bezpečnosti EU, spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti s Velkou Británií po brexitu a problematiky nového přístupu k migraci a azylu.

Bilaterální setkání vedení ministerstva

Ve dnech 7.-11. 4. 2019 uskutečnil ministr vnitra pracovní cestu do Albánie, Severní Makedonie a Srbska. Jednání v Albánii se týkala integračního procesu do EU, organizovaného zločinu, nelegální migrace, spolupráce záchranných sborů a dopravní policie. V Severní Makedonii byla projednána otázka personální, technické i finanční pomoci poskytované ČR, byla vyjádřena podpora integračním snahám Severní Makedonie do NATO a EU, projednána otázka boje proti hybridním hrozbám a dezinformacím. Ministr vnitra se zde setkal s českým policejním kontingentem. Jednání v Srbsku se kromě nelegální migrace týkala boje proti organizovanému zločinu a drogám a spolupráce v boji proti terorismu a při budování integrovaného záchranného systému.

Ve dnech 27. 9. – 2. 10. 2019 proběhla návštěva ministra vnitra s delegací ve Vietnamu. Během jednání byly dohodnuty důležité body týkající se vzniku pracovní skupiny na úrovni policejních sborů, dále zřízení „horké linky“ pro případ nečinnosti vietnamských úřadů či zastupitelského úřadu Vietnamu v Praze, spolupráce PČR s Bamboo Airways v prevenci ilegální migrace a kriminality. Vietnamská strana hodlá spolupracovat též při odstraňování problému s hackerským napadáním vízového objednávacího systému ČR v Hanoji.

Dne 11. 11. 2019 se ve Valticích uskutečnilo 7. společné zasedání vlád ČR a Slovenska. Hlavním tématem jednání ministrů vnitra byla migrace. Ministři se shodli, že je primárním cílem efektivní kontrola státních hranic a potírání příčin migrace. Zároveň se dohodli, že ČR zapůjčí SR novou techniku na detekci lidí v nákladních autech. Byla konstatována výborná spolupráce na úrovni policie, realizace společných hraničních cvičení a zájem o spolupráci v oblasti hybridních hrozeb.

Dne 14. 11. 2019 se uskutečnila pracovní návštěva albánského ministra vnitra v ČR. Jednání ministrů navázalo na společné setkání v dubnu t. r. v Tiraně (viz výše) a týkalo se migrační problematiky, policejní spolupráce – organizovaný zločin, dopravní policie, policejní vzdělávání a spolupráce v oblasti integrovaného záchranného systému a hasičského sboru.

Mezinárodně smluvní aktivity

V oblasti **potírání nelegální migrace** probíhala i v roce 2019 jednání o textech **tzv. readmisních smluv** (smlouvy o předávání a přebírání osob neoprávněně pobývajících na území) sjednávaných jménem ČR a prováděcích protokolů k readmisním dohodám sjednávaným EU.

Dne 1. 6. 2019 vstoupil v platnost Protokol mezi vládou České republiky a vládou Makedonské republiky k provádění Dohody o zpětném přebírání neoprávněně pobývajících osob, podepsaný 30. 11. 2018 v Praze (č. 24/2019 Sb.m.s.). Protokol je prováděcím dokumentem k readmisní dohodě mezi EU a Republikou Severní Makedonie. Stanoví zejména orgány příslušné ke spolupráci, hraniční přechody využívané pro předávání osob a podmínky pro doprovody předávaných osob. Rovněž upravuje postup při provádění pohovoru s osobou za účelem zjištění její státní příslušnosti.

Dne 21. 10. 2019 byl v Praze podepsán Protokol mezi vládou České republiky a vládou Arménské republiky k provedení Dohody mezi EU a Arménskou republikou o zpětném přebírání neoprávněně pobývajících osob. Rovněž v tomto případě se jedná o prováděcí dokument uzavřený k readmisní dohodě uzavřené EU, který má stanovit podrobnosti realizace předávání nelegálně pobývajících osob specifické pro smluvní strany Protokolu. Lze očekávat, že Protokol vstoupí v platnost v průběhu roku 2020.

Dne 20. 5. 2019 byla v Praze podepsána Dohoda mezi vládou ČR a vládou Mongolska o zpětném přebírání osob s neoprávněným pobytem a Protokol mezi vládou ČR a vládou Mongolska k provádění Dohody mezi vládou ČR a vládou Mongolska o zpětném přebírání osob s neoprávněným pobytem. Oproti jiným readmisním dohodám se Dohoda vztahuje pouze na předávání občanů států smluvních stran. I tak se však jedná o značný pokrok, neboť mongolská strana sjednání readmisní dohody dlouhodobě odmítala. Dohoda byla předložena oběma komorám PSP ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací a následně bude předložena k ratifikaci prezidentu republiky.

K podpisu je rovněž připravena **Smlouva mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osoba** protokol k jejímu provádění (**Protokol o provádění Smlouvy mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob**). V současné době probíhá komparace textů a hledá se vhodný termín a příležitost k podpisu.

Spolupráci s ostatními státy v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku standardně upravují tzv. **smlouvy o policejní spolupráci**. Tyto smlouvy obsahují standardní ustanovení o rozsahu a formách spolupráce, orgánech příslušných k jejímu provádění, náležitostech žádosti o spolupráci, možnostech odmítnutí spolupráce, možnosti vyslání styčných důstojníků, předávání a ochraně osobních údajů a utajovaných informací a hrazení nákladů. Některé ze sjednávaných smluv obsahují rovněž ustanovení o sdílení údajů předaných druhou smluvní stranou v databázích zřízených podle evropského práva, zejména v Schengenském informačním systému, s dalšími členskými státy EU, resp. schengenského prostoru, a to i bez předchozího souhlasu této druhé smluvní strany.

Dne 12. 2. 2019 vstoupila v platnost Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Vietnamské socialistické republiky o spolupráci v boji proti trestné činnosti, podepsaná v Hanoji dne 7. 6. 2017 (publikovaná pod č. 8/2019 Sb. m. s.).

Dne 10. 7. 2019 byla v Tbilisi podepsána Smlouva mezi Českou republikou a Gruzii o spolupráci v boji proti trestné činnosti. Smlouva byla po podpisu předložena oběma komorám PSP ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací a následně bude předložena k ratifikaci prezidentu republiky.

Také byl **dne 10. 7. 2019 v Tbilisi podepsán Protokol mezi vládou ČR a vládou Gruzie k provádění Dohody mezi EU a Gruzii o zpětném přebírání neoprávněně pobývajících osob**. Obdobně jako v případě protokolů s Makedonií a Arménií se jedná o prováděcí dokument uzavřený k readmisní dohodě uzavřené EU, který má stanovit podrobnosti realizace předávání nelegálně pobývajících osob specifické pro smluvní strany Protokolu. Lze očekávat, že Protokol vstoupí v platnost v průběhu roku 2020.

Dne 1. 7. 2019 vstoupila pro ČR v platnost Úmluva Rady Evropy o komplexním přístupu k ochraně, bezpečnosti a poskytování služeb při fotbalových zápasech a dalších sportovních akcích, podepsaná za ČR 30. 11. 2017 (č. 39/2019 Sb. m. s.). Úmluva byla otevřena k podpisu 3. 7. 2016 v Saint-Denis a vstoupila

v platnost 1. 11. 2017. Úmluva se nezaměřuje jen na opatření k zajištění bezpečnosti, ale také na zajištění spolupráce se všemi dotčenými subjekty z veřejného i soukromého sektoru. Stanoví základní principy, ale ponechává na jednotlivých členských státech, aby je přizpůsobily svým vnitrostátním podmínkám a právnímu řádu. Obligatorně se tato pravidla a principy mají vztahovat na fotbalové zápasy profesionálních klubů a národních reprezentací, tedy na nejrizikovější zápasy. U dalších sportů či akcí je aplikace pravidel ponechána na rozhodnutí jednotlivých smluvních stran.

Podmínkou pro uložení ratifikační listiny k Úmluvě bylo současné vypovězení **Evropské úmluvy o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech a zvláště při fotbalových zápasech** z 19. 8. 1985, která byla zaměřena na prevenci, potírání a reakci na násilné a nevhodné chování na stadionech a v jejich blízkosti a již neodrážela vývoj dobré praxe. **Vypovězena byla k 1. 12. 2019** (rovněž č. 39/2019 Sb. m. s.).

Mezinárodní policejní spolupráce

Mezinárodní policejní spolupráce probíhala v roce 2019 paralelně na nejrůznějších úrovních a dotýkala se mnoha oblastí policejní práce. Tematicky byla stejně jako v roce 2018 zaměřena zejména na posílení spolupráce v boji proti nelegální migraci a převaděčství, proti terorismu, kyberkriminalitě a na otázky spojené s připravovanou interoperabilitou informačních systémů EU.

ČR v roce 2019 významně posílila svou spolupráci na úrovni **Interpolu**. V říjnu 2019 byla na valném shromáždění Interpolu v Chile historicky poprvé zvolena do výkonného výboru česká kandidátka, vedoucí odboru mezinárodní policejní spolupráce PP ČR plk. Mgr. Bc. Šárka Havráňková, která se pro období následujících čtyř let stala viceprezidentkou Interpolu pro Evropu. PČR v roce 2019 pokračovala na základě prodloužení mandátu v předsednictví evropskému výboru Interpolu, kde do května 2020 zastupuje dalších 5 evropských států. V dubnu 2019 byla podepsána darovací smlouva o převodu české databáze RELIÉF do vlastnictví Interpolu. ČR tak poprvé ve své historii iniciovala vznik celosvětové kriminalistické databáze.

PČR je aktivně zapojena do činnosti **výborů a pracovních skupin Rady EU a EK**, kde se významnou měrou podílí na řešení řady aspektů policejní spolupráce na evropské úrovni. Na úrovni EU bylo v roce 2019 ukončeno 8. kolo vzájemných hodnocení členských států EU zaměřené na potírání kriminality

páchané na životním prostředí, konkrétně oblasti nelegálního nakládání s odpady a nebezpečnými látkami. ČR připravuje na základě doporučení hodnotící zprávy strategický materiál zaměřený na prevenci a potírání této trestné činnosti. Po několikaměsíčním projednávání byla v roce 2019 schválena Směrnice EP a Rady k využívání finančních a dalších informací k předcházení, vyhledávání, vyšetřování a stíhání některých trestných činů a o zrušení rozhodnutí Rady č. 2000/642/JHA; v současné době probíhá její implementace do právního řádu ČR. V průběhu roku 2019 probíhaly také intenzivní práce na přípravě implementace nového právního rámce Schengenského informačního systému (SIS) schváleného na sklonku roku 2018, který přináší řadu nových funkcionalit, druhů záznamů a postupů i rozšíření přístupů do SIS. ČR se intenzivně na těchto aktivitách podílí a podporuje mimo jiné Europol a Frontex v rámci jejich přípravy na zapojení Europolu do komunikace SIRENE nebo zahájení dotazování do SIS pro týmy Frontexu. Nový právní rámec má zároveň výrazný dopad na stávající národní informační systémy i procesy jak v rámci PČR, tak dalších státních orgánů. Realizace implementace změn bude vyžadovat nemalé finanční prostředky a bude muset proběhnout v extrémně krátké době na IT projekt takového rozsahu – do roku 2022.

V roce 2019 pokračovala na evropské i národní úrovni vyjednávání o budoucí podobě spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti po vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU, tzv. **brexitu**.

PČR má své stálé členy ve správních radách **agentur EU** Europol, Frontex a eu-LISA a účastnila se jejich zasedání. Mimo tuto strategickou úroveň jsou do spolupráce prostřednictvím **Europolu** zapojeni také experti policie, kteří se pravidelně účastní seminářů, jednání nebo školicích aktivit zaměřených na konkrétní oblasti boje proti trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti EU. Významnou formou takové expertní mezinárodní spolupráce je dlouholeté zapojení útvarů PČR do aktivit vyvíjených v rámci implementace politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti, resp. projektů EMPACT. V roce 2019 pokračovala ČR v zapojení nebo účasti na aktivitách všech 10 aktuálních priorit EU: boj proti výrobě drog a jejich distribuci, pohlavní zneužívání dětí, nelegální migrace, obchodování s lidmi, podvody na spotřební daní a karuselové podvody (v roce 2019 se ČR dokonce stala co-driverem projektu), obchodování se zbraněmi, environmentální kriminalita, podvody

s doklady a finanční kriminalita, praní peněz a zajišťování výnosů z trestné činnosti.

V roce 2019 se přidružením sítě policejních expertů k pohřešovaným osobám (PENMP, v gesci ÚSKPV PP ČR) rozšířil počet EU sítí a expertních skupin spadajících pod pracovní skupinu pro prosazování práva (LEWP) na celkových 19 a bylo navíc rozhodnuto o užší spolupráci s evropskou sítí forenzních institucí (ENFSI, v gesci KÚ). ČR se jako člen evropské sítě kontaktních bodů pro boj proti přeshraniční autokriminalitě (CARPOL, v gesci ÚSKPV PP ČR) zúčastnila společné policejní operace JPO FINCAR2.

PČR si v roce 2019 udržela přední pozice při poskytování lidských a technických zdrojů agentuře **Frontex** pro její operační aktivity na vnějších hranicích EU. ČR se také jako jedna z mála zemí EU velmi aktivně zapojila nemalým počtem policistů a technikou do vůbec první plnohodnotné společné operace ve třetí zemi, a to v Albánii (zahájena 21. 5. 2019). Konkrétně tedy ČR v roce 2019 vyslala do operačních aktivit Frontexu 242 policistů, což je v porovnání s rokem 2018 o 69 více. Ve většině případů se jednalo o dvouměsíční vyslání do tzv. hotspotů v Řecku, Španělsku a Itálii a k ostraze vnější pozemní hranice EU v Bulharsku, Řecku, Polsku, Maďarsku a nově v Albánii. PČR zaznamenala ohledně působení členů národního týmu EBCGT v zahraničí ve většině případů velmi pozitivní ohlasy s odkazem na jejich vysokou profesionalitu a odpovědnost.

Od vypuknutí migrační krize v roce 2015 podporuje PČR policejní sbory v zemích zasažených vlnou nelegální migrace i formou **společných pohraničních hlídek**. V roce 2019 se na ochraně hranic Severní Makedonie a Srbska podílelo celkem 460 policistů, což je v porovnání s rokem 2018 o 50 policistů více. V **zahraničních mírových operacích** působilo v roce 2019 stejně jako v roce 2018 celkem 11 policistů (mise EU EULEX Kosovo, EUMM Gruzie a mise OBSE Ukrajina). Jednou z priorit zahraniční policejní spolupráce je zapojení PČR do **výcviku policejních sil v Iráku**. Stejně jako v roce 2018 bylo i v roce 2019 ve dvou půlročních turnusech vysláno celkem 10 policistů, kteří se aktivně podíleli na výcviku iráckých ozbrojených sil v Bagdádu. Projekt má pokračovat do konce roku 2021.

Zástupci PČR se také v roce 2019 účastnili několika **schengenských hodnotících misí** pro oblasti policejní spolupráce, SIS/SIRENE, vzdušná hranice a ochrana údajů, a to v několika evropských státech (např. Slovinsko, Maďarsko, Slovensko). Od roku 2016 se samotná ČR intenzivně připravovala na schengenské

hodnocení ČR, které proběhlo v lednu 2019 v oblasti vízové problematiky a v březnu 2019 v oblastech policejní spolupráce, vnější hranice a SIS/SIRENE (věcně i organizačně v gesci PČR). Do konce roku 2019 byly vydány zprávy ze všech tří hodnocení v gesci PČR, ve kterých byly mj. identifikovány nedostatky, na jejichž nápravě bude PČR intenzivně pracovat. Součástí příprav PČR byly tzv. autoevaluace (simulace ostrého schengenského hodnocení formou návštěv na místě) v letech 2017 a 2018. V souvislosti s přípravou PČR na schengenské hodnocení byl také vytvořen a registrován vzdělávací program pro školitele schengenské problematiky určený pro policisty a zaměstnance PČR. V letech 2018 a 2019 bylo v 8 týdenních kurzech proškoleny celkem 113 osob.

V roce 2019 pokračovalo prohlubování aplikace nových **smluv o policejní spolupráci**, které vstoupily v platnost v roce 2016 (smlouva mezi ČR a Rakouskou republikou – sdělení MZV č. 20/2016 Sb. m. s., a smlouva mezi ČR a Spolkovou republikou Německo – sdělení MZV č. 48/2016 Sb. m. s.) a které přinesly výrazné rozšíření možností spolupráce (např. při působení policistů na území druhého státu, v oblasti přestupků), a to v rovině jak praktické realizace institutů zakotvených ve smlouvách, tak i nejrůznějších cvičení zaměřených na dílčí aspekty jednotlivých forem spolupráce. V roce 2019 nedošlo k posunu ve věci návrhů nových smluv o policejní spolupráci se Slovenskem a Polskem. Cílem je nastavit s těmito zeměmi obdobnou úroveň spolupráce, jakou umožňují nové smlouvy o policejní spolupráci s Rakouskem a Německem.

Z hlediska aplikace institutů přeshraniční policejní spolupráce lze uvést, že PČR standardním způsobem využívala společné formy nasazení, tedy **přeshraniční sledování a přeshraniční pronásledování**. Těžiště nadále spočívá zejména v oblasti přeshraničních sledování z Německa do ČR v souvislosti s drogovou kriminalitou. Bylo však zaznamenáno také několik případů, kdy byly přeshraniční operace využity v případech jiné závažné trestné činnosti. V souvislosti s implementací evropského vyšetřovacího příkazu (ČR patřila v implementaci mezi poslední členské státy) došlo ke změně postupů vůči Polsku. Do konce roku 2019 se však nepodařilo uspokojivě nastavit spolupráci s polskými orgány. Absence bilaterální smlouvy se zde projevuje zcela zásadně.

Z hlediska regionální spolupráce byla v souvislosti s řešením migrace v roce 2019 v rámci **Visegrádské skupiny** (V4) vytvořena síť národních kontaktních bodů, které se vzájemně informují o počtech policistů

a techniky, které jednotlivé země plánují vyslat do regionu západního Balkánu. Každoroční akcí bylo setkání policejních šéfů států **Salcburského fóra**, které se v roce 2019 konalo ve Slovinsku (březen) a v Nizozemí (říjen). Spolupráce v rámci této platformy probíhá i na expertní policejní úrovni.

Lepší dostupnost informací, zrychlení a značné zefektivnění mezinárodní spolupráce umožňuje kvalitní síť **styčných důstojníků Policie ČR v zahraničí**. Ke konci roku 2019 působilo 11 styčných důstojníků při zastupitelských úřadech ČR (o 2 více oproti roku 2018), a to v Albánii, Německu, Rumunsku, Rusku, na Slovensku, v Srbsku, na Ukrajině, ve Velké Británii a Vietnamu, nově v Polsku a Rakousku. Při mezinárodních organizacích a evropských agenturách působili v roce 2019 3 styční důstojníci – 2 v Europolu a 1 v Interpolu. PČR má i síť **národních expertů**, kteří reprezentují ČR na různých postech za využití odborných znalostí a zkušeností, které nabyli během působení v rámci PČR. V roce 2019 působilo stejně jako v předchozím roce 6 národních expertů v mezinárodních organizacích (3 ve Frontexu, 1 v Europolu a 2 v Interpolu), a 1 národní expert na Stálém zastoupení ČR při EU v Bruselu.

Mezinárodní celní spolupráce

V roce 2019 lze za stěžejní v rámci Pracovní skupiny pro celní spolupráci Rady EU (Customs Cooperation Working Party) označit dva momenty - v červnu 2019 byl přijat dokument Situation Awareness Paper popisující oblasti vymáhání práva, ve kterých jsou celním orgánům členských států EU svěřeny kompetence. V dokumentu se mj. uvádí, že stále významnější je oblast nelegálního obchodu na internetu - tzv. Darknetu, přičemž celní orgány mají díky své roli při kontrole toku zboží stěžejní pravomoc. Na základě tohoto dokumentu a priorit členských států byl finským předsednictvím Rady EU v druhé polovině roku 2019 vytvořen 10. Akční plán CCWP pro roky 2020-2021. Celkem by se v tomto období mělo uskutečnit 8 akcí v následujících oblastech: vnitřní bezpečnost, zločiny proti životnímu prostředí, zločiny v oblasti spotřebních daní, nelegální přeprava hotovosti, nové bezpečnostní hrozby a rizika, centrální koordinační jednotky, spolupráce celních orgánů a Europolu a internetový zločin. CS ČR se účastní celkem šesti akcí, z toho dvou jako spoluvedoucí.

CS ČR se prostřednictvím svých expertů ze sekce Pátrání GŘC také intenzivně zapojila do Operačního akčního plánu Evropské multidisciplinární platformy proti kriminálním hrozbám (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats,

dále jen „EMPACT“), a to do aktivit zaměřených na potírání nelegálních činností v oblasti krácení daní (zejm. DPH a spotřební daně z tabáku a minerálních olejů), nakládání se střelnými zbraněmi, omamnými a psychotropními látkami a zločinů proti životnímu prostředí.

Kancelář styčného důstojníka CS ČR na Celním kriminálním úřadě se sídlem v Kolíně nad Rýnem koordinovala v roce 2019 celkem 219 přeshraničních případů (rok 2018: 240, rok 2017: 277). Hlavní zastoupení má potírání drogové kriminality včetně zvláštních forem spolupráce a nelegální výroba cigaret a pašování tabáku. Dále justiční a administrativní spolupráce, finanční a daňové podvody, případy vztahující se k vývozu zboží dvojího užití a porušování Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin (CITES).

Taktéž byla navázána bilaterální spolupráce útvarů českých a německých celních orgánů, které se zabývají potíráním kriminality na internetu, vč. naplňování pravidelných výměnných stáží. Dále se uskutečnilo bilaterální setkání a byla navázána spolupráce mezi finančními zpravodajskými jednotkami ČR a SRN. Prohloubena byla již velice dobře fungující spolupráce na poli speciálních jednotek obou celních správ.

Kladně je hodnocena součinnost s kanceláří styčného důstojníka PČR v Berlíně a s NPC ÚSKPV PČR v případě kontrol zásilek zboží pořízeného prostřednictvím tzv. Darknetu, obsahujících především látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem, zasílaných do SRN.

Kromě výše zmíněných případů a vzájemné spolupráce, zajišťovala a koordinovala výše uvedená kancelář jednání a překlady na schůzkách vztahující se k jednotlivým zrcadlovým šetřením, při kterých si celní orgány obou států vyměňovaly nezbytné informace důležité pro trestní řízení. V této souvislosti se uskutečnilo celkem 10 bilaterálních setkání.

Kancelář styčného celního úředníka se rovněž podílela na organizování mezinárodních akcí a setkávání styčných důstojníků akreditovaných na území SRN (např. ČR, Francie, Velké Británie, Norska, Itálie a USA) a německých partnerů.

Činnost styčného celního důstojníka ČR při Europolu se zaměřila zejména na podporu jednotlivých konkrétních případů, kterých bylo v roce 2019 celkem 110 (v pořadí dle četnosti: omamné a psychotropní látky, daňové podvody, padělky, kyberkriminalita, CITES, zbraně aj.). Jednalo se jak o spolupráci se styčnými kanceláři ostatních členských i třetích států, tak o součinnost s útvary Europolu. Probíhala

rovněž spolupráce se zastoupením ČR v Eurojustu, zejména v souvislosti s připravovanými nebo probíhajícími společnými vyšetřovacími týmy. Podpora pro GŘC byla dále vykonávána v souvislosti s operačními akčními plány EMPACT, participací na

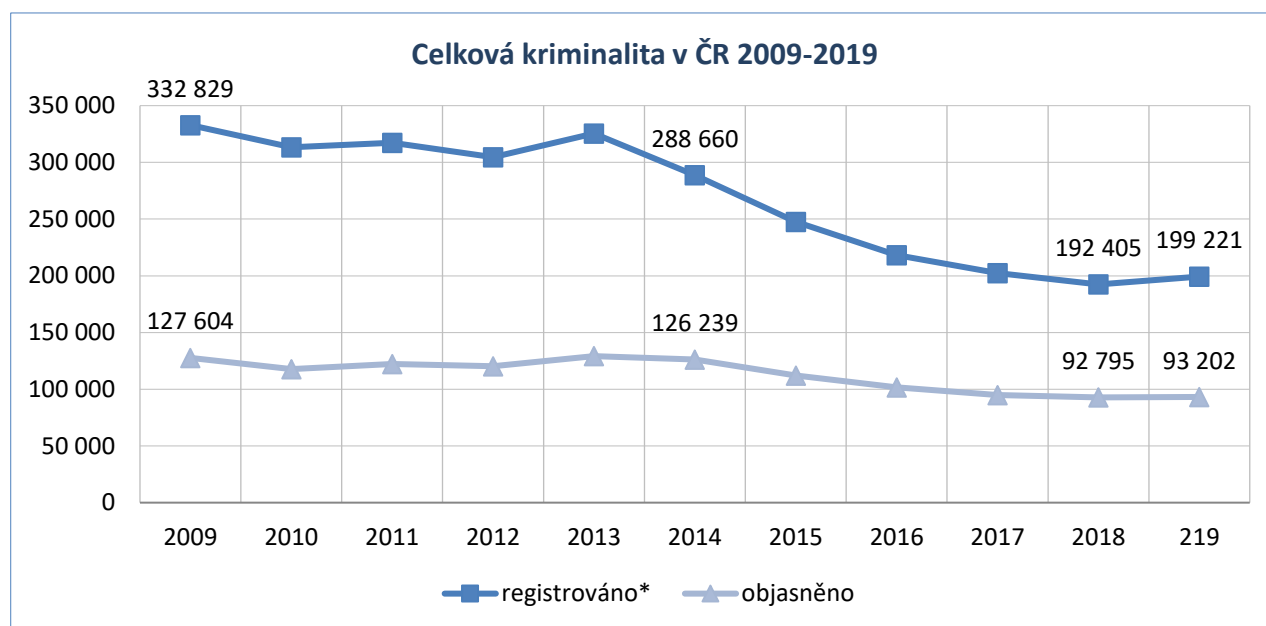
činnosti pracovní skupiny Posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v EU (Serious and Organised Crime Threat Assessment, tzv. SOCTA) a širším zapojením českých celních orgánů do činnosti Europolu obecně.

4. PŘÍLOHY

4.1	CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ	133
4.2	ROZLOŽENÍ KRIMINALITY V KRAJÍCH	134
4.3	PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	138
4.4	PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR	139
4.5	VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	140
4.6	VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	140
4.7	NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST	141
4.8	MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST	141
4.9	KYBERNETICKÁ KRIMINALITA	142
4.10	AUTOKRIMINALITA	142
4.11	POČTY OBJASNĚNÝCH SKUTKŮ V ČR, VE KTERÝCH BYLA POUŽITA ZBRAŇ	143
4.12	OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2017-2019	144

4.1 CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ

Rok	registrováno ^{*37}	objasněno	objasněnost v %
2009	332 829	127 604	38,3
2010	313 387	117 685	37,6
2011	317 177	122 238	38,5
2012	304 528	120 168	39,5
2013	325 366	129 182	39,7
2014	288 660	126 239	43,7
2015	247 628	112 141	45,2
2016	218 162	101 678	46,6
2017	202 303	94 890	46,9
2018	192 405	92 795	48,2
2019	199 221	93 202	46,8

³⁷ Jedná se o počet skutků, kdy byla stanovena trestně právní kvalifikace a ve věci se vede řízení, probíhá prověřování, případně prověřování bylo již ukončeno.

4.2 ROZLOŽENÍ KRIMINALITY V KRAJÍCH

Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy

Celková kriminalita – počet registr. skutků 49 863 (+2 262, +4,8 %)

Podíl na nápadu ČR 25 %

Počet objasněných skutků 11 191 (-938, -7,7 %)

Objasněnost 22,4 % (-3,1 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 2 634 (+64, +2,5 %)

Počet celkem objasněných skutků 13 825 (-874, -5,9 %)

Počet stíhaných osob 11 222 (+407, +3,8 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE:

obecná kriminalita – reg. 40 155 (+1 558), obj. 7 251 (-639), tj. 18,1 % (-2,3 %)

- násilná kriminalita – reg. 1 497 (+58), obj. 776 (-23), tj. 51,8 % (-3,7 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 348 (-6), obj. 181 (-17), tj. 52 % (-3,9 %)
- majetková kriminalita – reg. 33 746 (+1 800), obj. 3 435 (-271), tj. 10,2 % (-1,4 %)
- ostatní kriminalita – reg. 4 564 (-294), obj. 2 859 (-328), tj. 62,6 % (-3 %)

hospodářská kriminalita – reg. 6 688 (+243), obj. 1 872 (-464), tj. 28 % (-8,2 %)

zbývající kriminalita – reg. 2 962 (+409), obj. 2 065 (+165), tj. 69,7 % (-4,7 %)

Krajské ředitelství policie Středočeského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 20 428 (+1 218, +6,3 %)

Podíl na nápadu ČR 10,3 %

Počet objasněných skutků 9 383 (+91, +1 %)

Objasněnost 45,9 % (-2,5 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 509 (+108, +7,7 %)

Počet celkem objasněných skutků 10 892 (+199, +1,9 %)

Počet stíhaných osob 9 376 (+244, +2,7 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY VE STŘEDOČESKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 15 120 (+1 084), obj. 5 945 (+231), tj. 39,3 % (-1,4 %)

- násilná kriminalita – reg. 1 365 (+6), obj. 880 (-28), tj. 64,5 % (-2,3 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 266 (+19), obj. 170 (+22), tj. 63,9 % (+4 %)
- majetková kriminalita – reg. 10 183 (+724), obj. 2 391 (+25), tj. 23,5 % (-1,5 %)

- ostatní kriminalita – reg. 3 306 (+335, obj. 2 504 (+212), tj. 75,7 % (-1,4 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 913 (-68), obj. 769 (-93), tj. 40,2 % (-3,3 %)

zbývající kriminalita – reg. 3 394 (+203), obj. 2 669 (-45), tj. 78,6 % (-6,5 %)

Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 9 229 (+368, +4,2 %)

Podíl na nápadu ČR 4,6 %

Počet objasněných skutků 6 125 (+120, +2 %)

Objasněnost 66,4 % (-1,4 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 705 (-44, -5,9 %)

Počet celkem objasněných skutků 6 830 (+76, +1,1 %)

Počet stíhaných osob 5 223 (-145, -2,7 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V JIHOČESKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 6 036 (+541), obj. 3 500 (+315), tj. 58 % (0 %)

- násilná kriminalita – reg. 859 (-43), obj. 637 (-45), tj. 74,2 % (-1,4 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 182 (+28), obj. 134 (+27), tj. 73,6 % (+4,1 %)
- majetková kriminalita – reg. 3 544 (+438), obj. 1 559 (+234), tj. 44 % (+1,3 %)

ostatní kriminalita – reg. 1 451 (+118), obj. 1 170 (+99), tj. 80,6 % (+0,3 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 448 (-209), obj. 1 098 (-178), tj. 75,8 % (-1,2 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 744 (+35), obj. 1 527 (-17), tj. 87,6 % (-2,7 %)

Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 10 324 (+401, +4 %)

Podíl na nápadu ČR 5,2 %

Počet objasněných skutků 4 930 (+118, +2,5 %)

Objasněnost 47,8 % (-0,7 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 829 (+42, +5,3 %)

Počet celkem objasněných skutků 5 759 (+160, +2,9 %)

Počet stíhaných osob 4 528 (+22, +0,5 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V PLZEŇSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 7 360 (+153), obj. 2 967 (-5), tj. 40,3 % (-0,9 %)

- násilná kriminalita – reg. 764 (-29), obj. 498 (-17), tj. 65,2 % (+0,3 %)
 - mravnostní kriminalita – reg. 142 (-19), obj. 76 (-31), tj. 53,5 % (-13 %)
 - majetková kriminalita – reg. 4 976 (+151), obj. 1 265 (-74), tj. 25,4 % (-2,4 %)
 - ostatní kriminalita – reg. 1 478 (+50), obj. 1 128 (+117), tj. 76,3 % (+5,5 %)
- hospodářská kriminalita** – reg. 1 145 (-5), obj. 615 (-5), tj. 53,7 % (-0,2 %)
- zbývající kriminalita** – reg. 1 819 (+254), obj. 1 348 (+129), tj. 74,1 % (-3,8 %)

Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 5 735 (+701, +13,9 %)

Podíl na nápadu ČR 2,9 %

Počet objasněných skutků 3 557 (+174, +5,1 %)

Objasněnost 62 % (-5,2 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 180 (0 %)

Počet celkem objasněných skutků 3 737 (+174, +4,9 %)

Počet stíhaných osob 3 152(+247, +8,5 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V KARLOVARSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 4 118 (+395), obj. 2 409 (+130), tj. 58,5 % (-2,7 %)

- násilná kriminalita – reg. 416 (-83), obj. 342 (-117), tj. 82,2 % (-9,8 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 91 (+20), obj. 67 (+14), tj. 73,6 % (-1 %)
- majetková kriminalita – reg. 2 603 (+311), obj. 1 158 (+150), tj. 44,5 % (+0,5 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 008 (+147), obj. 842 (+83), tj. 83,5 % (-4,7 %)

hospodářská kriminalita – reg. 634 (+62), obj. 420 (+26), tj. 66,2 % (-2,7 %)

zbývající kriminalita – reg. 965 (+226), obj. 727 (+17), tj. 75,3 % (-20,8 %)

Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 17 099 (+539, +3,3 %)

Podíl na nápadu ČR 8,6 %

Počet objasněných skutků 10 946 (+480, +4,6 %)

Objasněnost 64 % (+0,8 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 995 (-100, -9,1 %)

Počet celkem objasněných skutků 11 941 (+380, +3,3 %)

Počet stíhaných osob 10 574(+196, +1,9 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V ÚSTECKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 11 805 (-165), obj. 7 059 (+253), tj. 59,8 % (+2,9 %)

- násilná kriminalita – reg. 1 467 (+100), obj. 1 090 (+94), tj. 74,3 % (+1,4 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 286 (+19), obj. 211 (+18), tj. 73,8 % (+1,5 %)
- majetková kriminalita – reg. 7 217 (-356), obj. 3 384 (+109), tj. 46,9 % (+3,7 %)
- ostatní kriminalita – reg. 2 835 (+72), obj. 2 374 (+32), tj. 83,7 % (-1,1 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 919 (+8), obj. 1 273 (-4), tj. 66,3 % (-0,5 %)

zbývající kriminalita – reg. 3 373 (+694), obj. 2 613 (+230), tj. 77,5 % (-11,5 %)

Krajské ředitelství policie Libereckého kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 8 572 (-493, -5,4 %)

Podíl na nápadu ČR 4,3 %

Počet objasněných skutků 4 906 (-82, -1,6 %)

Objasněnost 57,2 % (+2,2 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 679 (+9, +1,3 %)

Počet celkem objasněných skutků 5 585 (-73, -1,3 %)

Počet stíhaných osob 4 532 (+136, +3,1 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V LIBERECKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 5 917 (-491), obj. 2 980 (-25), tj. 50,4 % (+3,5 %)

- násilná kriminalita – reg. 722 (-4), obj. 502 (+15), tj. 69,5 % (+2,4 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 134 (+11), obj. 94 (+12), tj. 70,1 % (+3,4 %)
- majetková kriminalita – reg. 3 736 (-547), obj. 1 328 (-93), tj. 35,5 % (+2,3 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 325 (+49), obj. 1 056 (+41), tj. 79,7 % (+0,2 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 239 (-136), obj. 807 (-91), tj. 65,1 % (-0,2 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 415 (+133), obj. 1 118 (+33), tj. 79 % (-5,6 %)

Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 7 132 (+409, +6,1 %)

Podíl na nápadu ČR 3,6 %

Počet objasněných skutků 4 394(-66, -1,5 %)

Objasněnost 61,6 % (-4,7 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 488 (-55, -10,1 %)

Počet celkem objasněných skutků 4 882 (-121, -2,4 %)
Počet stíhaných osob 3 891(-171, -4,2 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 4 749 (+245), obj. 2 673 (-31), tj. 56,3 % (-3,7 %)

- násilná kriminalita – reg. 645 (+48), obj. 478 (+13), tj. 74,1 % (-3,8 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 187 (+4), obj. 155 (+9), tj. 82,9 % (+3,1 %)
- majetková kriminalita – reg. 2 666 (+157), obj. 1 080 (-1), tj. 40,5 % (-2,6 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 251 (+36), obj. 960 (-52), tj. 76,7 % (-6,6 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 034 (+57), obj. 624 (-23), tj. 60,3 % (-5,9 %)

zbývajících kriminalita – reg. 1 342 (+101), obj. 1 097 (-11), tj. 81,7 % (-7,6 %)

Krajské ředitelství policie Pardubického kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 5 636 (+78, +1,4 %)

Podíl na nápadu ČR 2,8 %

Počet objasněných skutků 3 613 (-62, -1,7 %)

Objasněnost 64,1 % (-2 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 368 (+12, +3,4 %)

Počet celkem objasněných skutků 3 981 (-50, -1,2 %)

Počet stíhaných osob 3 228 (+156, +5,1 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V PARDUBICKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 3 653 (-150), obj. 2 159 (-156), tj. 59,1 % (-1,8 %)

- násilná kriminalita – reg. 451 (+43), obj. 328 (+4), tj. 72,7 % (-6,7 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 98 (-20), obj. 77 (-14), tj. 78,6 % (+1,5 %)
- majetková kriminalita – reg. 2 186 (+91), obj. 952 (+78), tj. 43,5 % (+1,8 %)
- ostatní kriminalita – reg. 918 (-264), obj. 802 (-224), tj. 87,4 % (+0,6 %)

hospodářská kriminalita – reg. 766 (+129), obj. 460 (+110), tj. 60,1 % (+5,2 %)

zbývajících kriminalita – reg. 1 198 (+80), obj. 994 (-16), tj. 83 % (-7,3 %)

Krajské ředitelství policie kraje Vysočina

Celková kriminalita – počet registr. skutků 5 538 (+226, +4,3 %)

Podíl na nápadu ČR 2,8 %

Počet objasněných skutků 3 470 (+318, +10,1 %)

Objasněnost 62,7 % (+3,4 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 409 (+25, +6,5 %)

Počet celkem objasněných skutků 3 879 (+343, +9,7 %)

Počet stíhaných osob 2 948 (+90, +3,1 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V KRAJI VYSOČINA:

obecná kriminalita – reg. 3 887 (+207), obj. 2 268 (+338), tj. 58,3 % (+5,9 %)

- násilná kriminalita – reg. 523 (-7), obj. 409 (0), tj. 78,2 % (+1 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 127 (+11), obj. 83 (+3), tj. 65,4 % (-3,6 %)
- majetková kriminalita – reg. 2 097 (+90), obj. 809 (+180), tj. 38,6 % (+7,3 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 140 (+113), obj. 967 (+155), tj. 84,8 % (+5,7 %)

hospodářská kriminalita – reg. 665 (-79), obj. 383 (-71), tj. 57,6 % (-3,4 %)

zbývajících kriminalita – reg. 986 (+99), obj. 819 (+52), tj. 83,1 % (-3,4 %)

Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 19 757 (+195, +1 %)

Podíl na nápadu ČR 9,9 %

Počet objasněných skutků 8 400 (+299, +3,7 %)

Objasněnost 42,5 % (+1,1 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 449 (+88, +6,5 %)

Počet celkem objasněných skutků 9 849 (+387, +4,1 %)

Počet stíhaných osob 8 163 (+65, +0,8 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V JIHMORAVSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 14 740 (+135), obj. 5 470 (+626), tj. 37,1 % (+3,9 %)

- násilná kriminalita – reg. 1 423 (-21), obj. 929 (+20), tj. 65,3 % (+2,3 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 326 (+31), obj. 220 (+45), tj. 67,5 % (+8,2 %)
- majetková kriminalita – reg. 10 456 (-88), obj. 2 703 (+384), tj. 25,9 % (+3,9 %)
- ostatní kriminalita – reg. 2 535 (+213), obj. 1 618 (+177), tj. 63,8 % (+1,7 %)

hospodářská kriminalita – reg. 2 482 (+5), obj. 976 (-171), tj. 39,3 % (-7 %)

zbývajících kriminalita – reg. 2 535 (+56), obj. 1 954 (-156), tj. 77,1 % (-8 %)

Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 9 838 (+506, +5,4 %)

Podíl na nápadu ČR 4,9 %

Počet objasněných skutků 5 738 (+107, +1,9 %)

Objasněnost 58,3 % (-2 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 677 (-1, -0,1 %)

Počet celkem objasněných skutků 6 415 (+106, +1,7 %)

Počet stíhaných osob 5 075 (+253, +5,2 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V OLOMOUCKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 6 540 (+518), obj. 3 324 (+317), tj. 50,8 % (+0,9 %)

- násilná kriminalita – reg. 883 (+46), obj. 623 (+1), tj. 70,6 % (-3,7 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 123 (0), obj. 76 (+3), tj. 61,8 % (+2,5 %)
- majetková kriminalita – reg. 4 189 (+428), obj. 1 644 (+273), tj. 39,2 % (+2,7 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 345 (+44), obj. 981 (+40), tj. 72,9 % (+0,6 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 434 (-225), obj. 931 (-260), tj. 64,9 % (-6,9 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 858 (+207), obj. 1 483 (+50), tj. 79,8 % (-7 %)

Krajské ředitelství policie Zlínského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 6 185 (-14, -0,2 %)

Podíl na nápadu ČR 3,1 %

Počet objasněných skutků 4 146 (-99, -2,3 %)

Objasněnost 67 % (-1,5 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 360 (-202, -35,9 %)

Počet celkem objasněných skutků 4 506 (-301, -6,3 %)

Počet stíhaných osob 3 897 (-216, -5,3 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY VE ZLÍNSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 3 837 (-58), obj. 2 348 (+9), tj. 61,2 % (+1,1 %)

- násilná kriminalita – reg. 615 (-10), obj. 521 (+12), tj. 84,7 % (+3,3 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 127 (+15), obj. 103 (+24), tj. 81,1 % (+10,6 %)
- majetková kriminalita – reg. 2 168 (+50), obj. 952 (+54), tj. 43,9 % (+1,5 %)
- ostatní kriminalita – reg. 927 (-113), obj. 772 (-81), tj. 83,3 % (+1,3 %)

hospodářská kriminalita – reg. 907 (+19), obj. 533 (-58), tj. 58,8 % (-7,8 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 438 (+23), obj. 1 262 (-52), tj. 87,8 % (-5,1 %)

Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Celková kriminalita – počet registr. skutků 23 885 (+420, +1,8 %)

Podíl na nápadu ČR 12 %

Počet objasněných skutků 12 403 (-53, -0,4 %)

Objasněnost 51,9 % (-1,2 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 510 (-69 -4,4 %)

Počet celkem objasněných skutků 13 913 (-122, -0,9 %)

Počet stíhaných osob 11 371 (-180, -1,6 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 17 912 (+276), obj. 8 316 (+91), tj. 46,4 % (-0,2 %)

- násilná kriminalita – reg. 1 976 (-51), obj. 1 351 (-71), tj. 68,4 % (-1,8 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 296 (-35), obj. 206 (-28), tj. 69,6 % (-1,1 %)
- majetková kriminalita – reg. 12 369 (+217), obj. 4 403 (+256), tj. 35,6 % (+1,5 %)
- ostatní kriminalita – reg. 3 271 (+145), obj. 2 356 (-66), tj. 72 % (-5,5 %)

hospodářská kriminalita – reg. 2 315 (-49), obj. 1 137 (-118), tj. 49,1 % (-4 %)

zbývající kriminalita – reg. 3 653 (+188), obj. 2 950 (-26), tj. 80,8 % (-5,1 %)

4.3 PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

Vývoj podílu (v %) jednotlivých kategorií pachatelů celkové kriminality na celkovém počtu pachatelů v ČR celkem						
Rok	muži	ženy	recidivisté	děti	mladiství	cizinci
				do 15 let	15-18 let	
2009	87,1	12,9	45,9	1,7	4,3	6,8
2010	86,8	13,2	47,5	1,4	3,6	6,6
2011	86,7	13,3	48,5	1,4	3,5	6,5
2012	86,3	13,7	50	1,2	3,1	6,6
2013	85,8	14,2	52,6	1,1	2,5	6,3
2014	85	14,8	53,2	1,2	2,3	6,4
2015	84,1	15,6	52	1,2	2,1	7,1
2016	82,9	16,8	46,3	1,7	2,5	8,1
2017	82,5	17	45,7	1,1	2,3	8,5
2018	82,6	17	37,9	2	2,85	9,2
2019	82,2	17,2	39	2,18	2,79	9,4

Stíhané právnické osoby	
2013	86
2014	219
2015	286
2016	286
2017	380
2018	370
2019	479

4.4 PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR

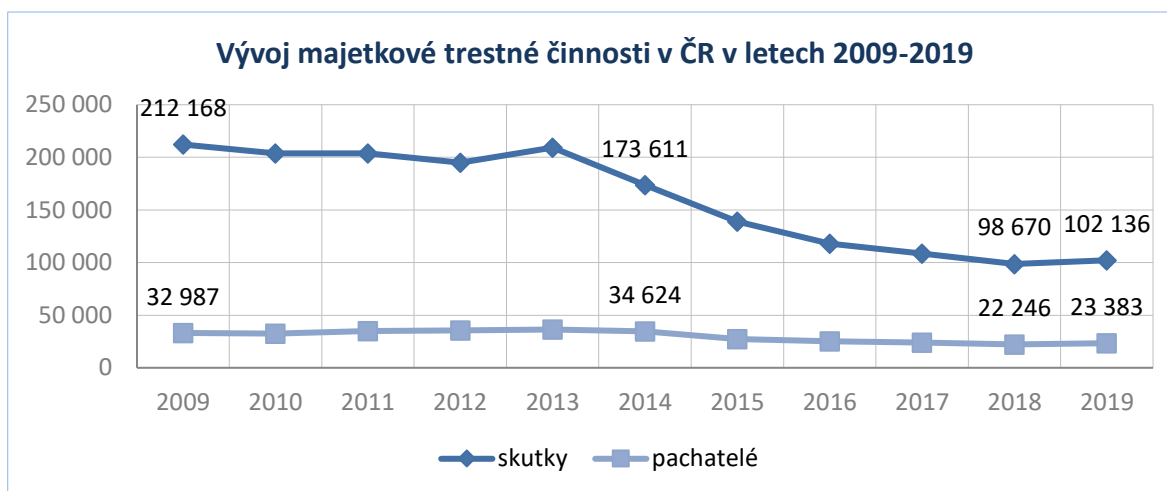
Služba Policie ČR	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
Služba pořádkové policie					
celkem	770 053	780 233	674 828	729 322	688 509
z toho na úseku:					
- bezpečnosti a plynulosti silničního provozu	488 794	512 861	429 400	462 507	452 304
- proti majetku (§ 8)	133 125	117 681	104 009	105 809	101 655
- veřejného pořádku (§5, §7)	113 395	103 814	98 026	108 078	83 585
- alkoholismu a toxikomanie	25 737	18 132	15 595	17 866	19 298
Služba dopravní policie					
- přestupky spáchané řidiči motorových vozidel	506 607	475 890	452 475	436 765	410 271
- přestupky spáchané ostat. účastníky silničního provozu	22 114	20 479	18 988	17 007	15 918
Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál					
- na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu	989	1 081	1 330	1 130	881
Přestupky mezisoučet	1 299 763	1 277 683	1 147 621	1 184 224	1 115 579

Služba cizinecké policie					
- dle zák. č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR	27 770	31 184	29 032	*	31 223

Přestupky celkem	1 327 533	1 308 867	1 176 653	*	1 146 802
-------------------------	------------------	------------------	------------------	----------	------------------

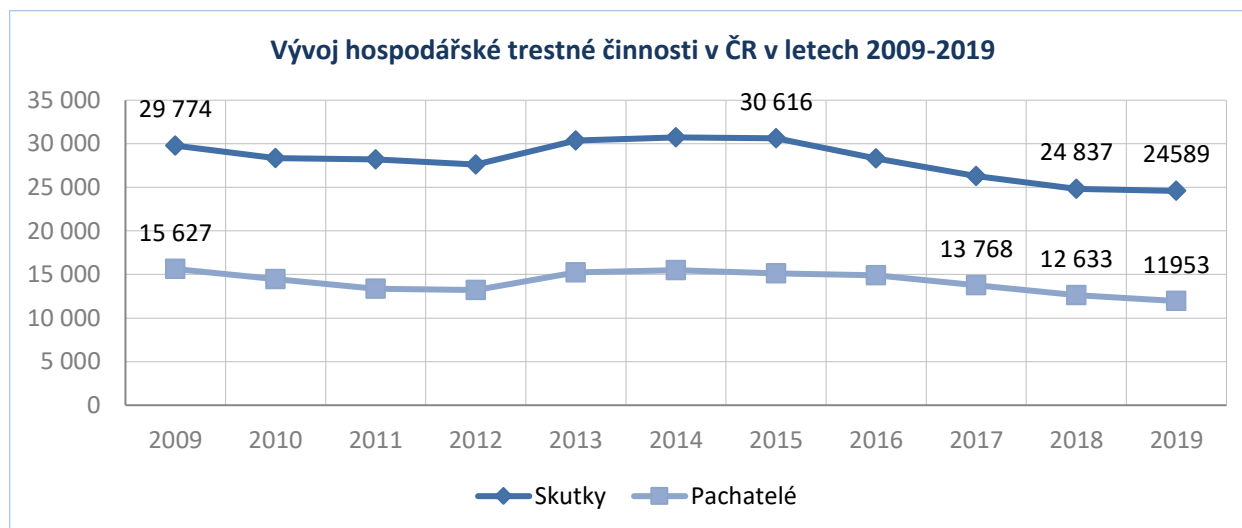
* změna evidenčních systémů, nelze poskytnout počty přestupků za 2018

4.5 VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

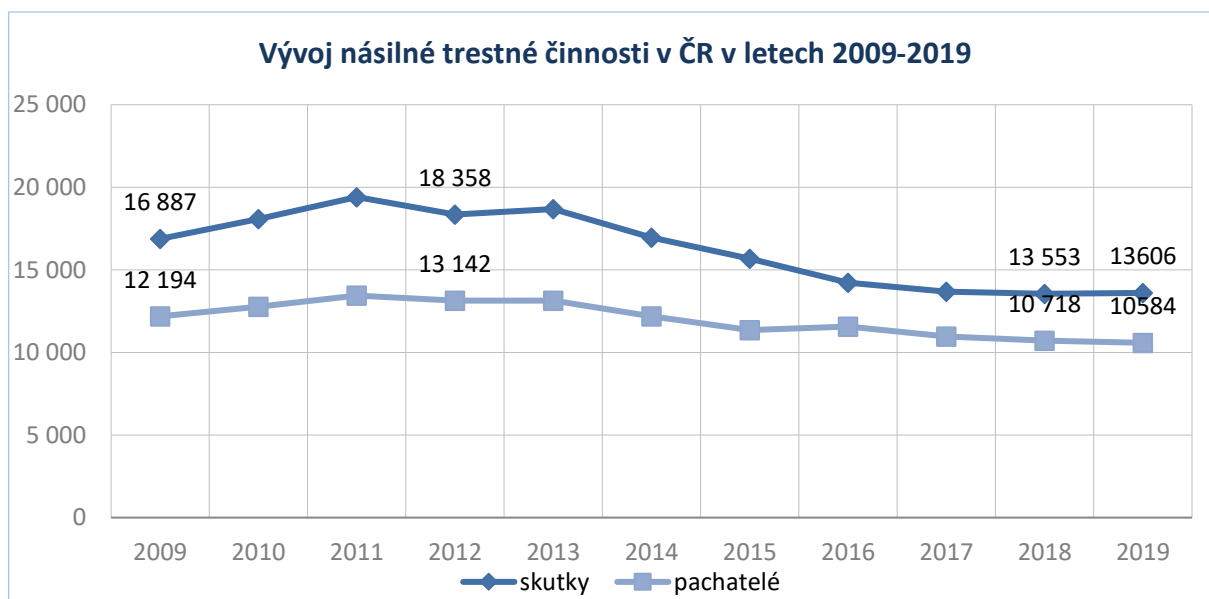
roky	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
skutky	212 168	203 717	203 675	194 970	209 351	173 611	139 092	118 082	108 497	98 670	102 136
pachatelé	32 987	32 651	34 842	35 545	36 384	34 624	27 305	25 258	24 021	22 246	23 383
objasněno	38 285	37 665	39 348	40 299	43 765	40 994	32 461	29 018	27 765	25 759	27 063
objasněno	18,04%	18,49%	19,32%	20,67%	20,91%	23,61%	23,34%	24,57%	25,59%	26,11%	26,5%

4.6 VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

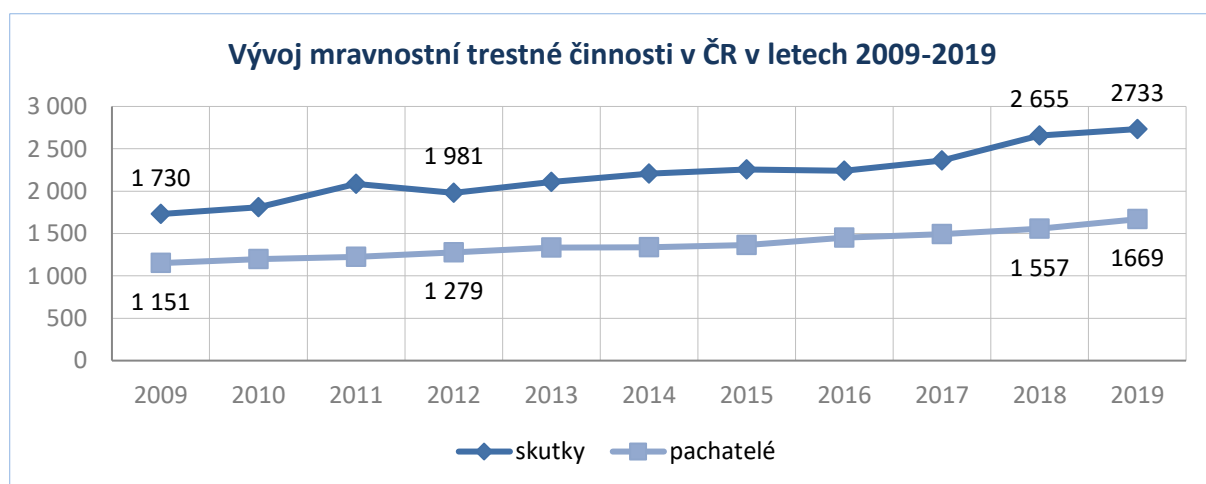
roky	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
skutky	29 774	28 371	28 216	27 633	30 376	30 731	30 616	28 306	26 294	24 837	24 589
pachatelé	15 627	14 453	13 349	13 210	15 247	15 488	15 131	14 923	13 768	12 633	11 953
objasněno	13 906	13 382	13 365	13 247	15 857	16 941	16 862	15 605	14 238	13 298	11 898
objasněno	46,71%	47,17%	47,37%	47,94%	52,20%	55,13%	55,08%	55,13%	54,15%	53,54%	48,4%

4.7 NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST

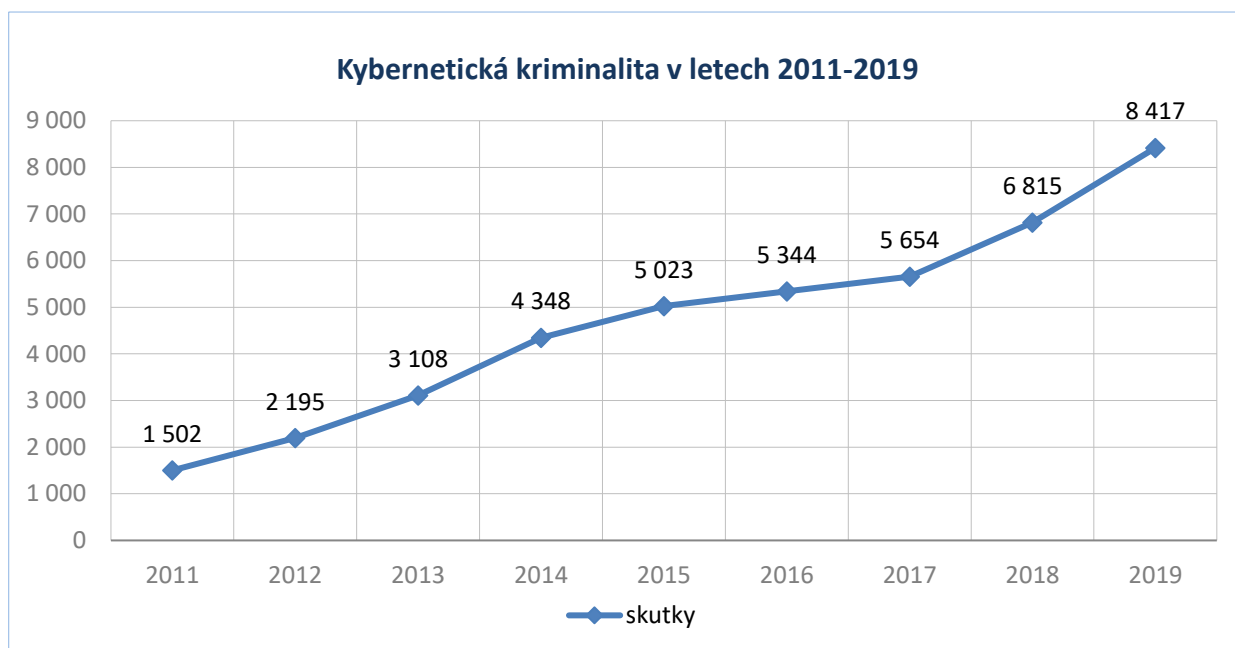
roky	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
skutky	16 887	18 073	19 409	18 358	18 689	16 949	15 669	14 233	13 672	13 553	13 606
pachatelé	12 194	12 763	13 444	13 142	13 133	12 196	11 357	11 575	10 971	10 718	10 584
objasněno	10 951	12 170	13 148	12 672	12 908	11 912	11 050	10 150	9 783	9 506	9 364
objasněno	64,85%	67,34%	67,74%	69,03%	69,07%	70,28%	70,52%	71,31%	71,56%	70,14%	68,82%

4.8 MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST

roky	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
skutky	1 730	1 811	2 086	1 981	2 109	2 205	2 256	2 241	2 363	2 655	2 733
pachatelé	1 151	1 197	1 224	1 279	1 335	1 338	1 365	1 452	1 492	1 557	1 669
objasněno	1 239	1 354	1 465	1 473	1 493	1 552	1 638	1 552	1 607	1 766	1 853
objasněno	71,62%	74,77%	70,23%	74,36%	70,79%	70,39%	72,61%	69,25%	68,01%	66,52%	67,8%

4.9 KYBERNETICKÁ KRIMINALITA

4.10 AUTOKRIMINALITA

Zjištěno krádeží	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
dvoustopých motorových vozidel	13 954	12 349	11 647	10 403	10 736	8 720	6 292	4 920	3 594	3 052	3 033
jednostopých motorových vozidel	816	760	746	724	905	741	594	427	428	417	524
věcí z automobilů	46 613	39 455	33 230	28 751	30 899	22 976	18 457	14 513	13 121	12 250	11 862
součástek motorových vozidel	7 099	8 794	9 967	9 577	10 761	8 641	5 036	3 814	4 191	3 558	3 112

4.11 POČTY OBJASNĚNÝCH SKUTKŮ V ČR, VE KTERÝCH BYLA POUŽITA ZBRAŇ

Objasněné skutky, třídění dle druhu zbraně	ČR celkem
s použitím jakékoliv zbraně³⁸	1 717
chladná zbraň – bodná, sečná, úderná (nůž, sekera, mačeta, boxer, basebalová pálka, pěst, cihla, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším)	1 307
jiná zbraň – (el. paralyzér, plyn, tekutina)	106
skutky s použitím střelné zbraně³⁹	204
skutky s použitím střelné nelegálně držené zbraně	23
střelná zbraň kategorie A nelegálně držená	5
střelná zbraň kategorie B nelegálně držená	11
střelná zbraň kategorie C nelegálně držená	2
střelná zbraň kategorie D nelegálně držená	5
skutky s použitím střelné legálně držené zbraně celkem⁴⁰	149
střelná zbraň kategorie A legálně držená	12
střelná zbraň kategorie B legálně držená	29
střelná zbraň kategorie C legálně držená	9
střelná zbraň kategorie D legálně držená	99
střelná zbraň neurčená – pouze u objasněných	33
zbraň způsobila pouze k zastrašení, vyhrůžce	73
jako zbraň použit jiný předmět – dopravní prostředek	38
jako zbraň použit jiný předmět (kuchyňský nůž, sekera)	4
jako zbraň použito zvíře	6
výbušnina neurčená	2
počet skutků s použitím více druhů zbraní	21

³⁸jedná se o souhrnné počty, nelze je získat prostým součtem jednotlivých hodnot

³⁹jedná se o souhrnné počty, nelze je získat prostým součtem jednotlivých hodnot

⁴⁰jedná se o souhrnné počty, nelze je získat prostým součtem jednotlivých hodnot

4.12 OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2017-2019

Rok	2017*	2018**	2019
Počet obecních policií celorepublikově	376	377	378
Počet obecních policií, které poskytly informace	371	375	378
Počet zaměstnanců OP/MP celkem	9 774	9 656	9 654
Počet strážníků OP	8 431	8 385	8 288
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním bez maturity	167	157	150
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním s maturitou	6 872	6 720	6 810
Počet strážníků/čekatelů s vysokoškolským vzděláním	1 289	1 277	1 283
Celkový počet přestupků projednaných v blokovém řízení /příkazem na místě	644 264	903 256	867 656
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	553 875	685 819	597 795
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	55 047	51 248	70 218
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	21 912	28 242	28 078
z toho přestupků proti majetku	10 543	11 223	12 387
Celkový počet podezření ze spáchání přestupků oznámených přísl. orgánům	1 023 271	1 503 223	2 424 107
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	336 942	461 608	626 014
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	513 470	541 633	795 000
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	21 846	23 246	25 795
z toho přestupků proti majetku	10 427	8 020	7 748
Celkem řešeno přestupků	1 667 535	2 406 479	3 291 763
Celková výše pokut uložených v blokovém řízení/příkazem na místě (v Kč)	247 493 556	255 104 946	254 866 404
Finanční náklady na činnost policie za kalendářní rok (v Kč)	5 967 482 790	6 729 735 708	7 072 879 641
Počet důvodných podezření o spáchání trestného činu oznámených PČR	8 880	7 783	7 928
Počet fyzických útoků na strážníky	291	242	228
Počet případů použití služební zbraně	11	1	12
Počet uzavřených veřejnoprávních smluv podle § 3a z. o obecní policii	572	604	607
Počet rozhodnutí o odstranění vozidla	27 015	20 928	16 944
Počet osob převezených do záchytné stanice	9 895	8 361	8 997
Počet předvedených hledaných a pohřešovaných osob	3 094	6 435	5 562
Počet nalezených odcizených vozidel	204	301	180
Odchyceno zvířat	26 575	24 116	23 350
Počet úřadoven OP/MP s nepřetržitým provozem	165	163	162
* Údaje poskytnuté k 5. 4. 2018			
** Údaje poskytnuté ke 2. 4. 2019			
*** Údaje poskytly všechny obce vyjma dvou k 2. 4. 2020			

ZKRATKY

AFIS – První fáze projektu SIS II	MPO-LS – Ministerstvo průmyslu a obchodu – Licenční správa
AIS – agendový informační systém	MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
AMIF – Azylový, migrační a integrační fond	MS – Ministerstvo spravedlnosti
APK – Asistent prevence kriminality	MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
BIS – Bezpečnostní informační služba	MV – Ministerstvo vnitra
BRS – Bezpečnostní rada státu	MZd – Ministerstvo zdravotnictví
CIS – Cizinecký informační systém	MZe – Ministerstvo zemědělství
CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin	MZV – Ministerstvo zahraničních věcí
CS ČR – Celní správa České republiky	MŽP – Ministerstvo životního prostředí
ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí	NATO – Severoatlantická aliance
ČOI – Česká obchodní inspekce	NBÚ – Národní bezpečnostní úřad
ČR – Česká republika	NCKB – Národní centrum kybernetické bezpečnosti
DPH – Daň z přidané hodnoty	NCOZ – Národní centrála proti organizovanému zločinu
EET – Elektronická evidence tržeb	služby kriminální policie a vyšetřování
EK – Evropská komise	NIDV – Národní institut pro další vzdělávání
ENFAST – European Network of Fugitive Active Search Teams	NIS – směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2016/1148 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii
EP – Evropský parlament	NPC – Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování
ETIAS – European Travel Information and Authorisation System	NSCOH – Národní situační centrum ochrany hranic
ETŘ – Evidence trestního řízení	NSZ – Nejvyšší státní zastupitelství
EU – Evropská unie	NÚKIB – Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost
FAÚ – Finanční analytický úřad	OAMP MV – odbor azylové a migrační politiky MV
FS – Finanční správa	OBVPV – Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV
GRECO – Skupina států proti korupci při Radě Evropy (Group of States Against Corruption)	OBSE – Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů	OGP – Partnerství pro otevřené vládnutí (Open Government Partnership)
GŘC – Generální ředitelství cel	OPL – Omamné a psychotropní látky
GŘ HZS ČR – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR	OPO – Oznámení o podezřelém obchodu
HZS ČR – Hasičský záchranný sbor ČR	OSN – Organizace spojených národů
IKSP – Institut pro kriminologii a sociální prevenci	OSPOD – orgán sociálně právní ochrany dětí
IRU – Internet Referral Unit	PČR – Policie České republiky
IS – Informační systém	PMS – Probační a mediační služba
IZS – Integrovaný záchranný systém	PNR – Jmenná evidence cestujících v letecké dopravě (Passenger Name Records)
KII – Kritická informační infrastruktura	PP ČR – Policejní prezidium České republiky
KSU – Kriminalisticky sledovaná událost	PSP ČR – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
KÚ – Kriminalistický ústav	RVPPK – Republikový výbor pro prevenci kriminality
MD – Ministerstvo dopravy	SEAS – Společný evropský azylový systém
MEPA – Mitteleuropäische Polizeiakademie	SIS – Schengenský informační systém
MF – Ministerstvo financí	SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
MK – Ministerstvo kultury	SPD – spotřební daň
MKBV – Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR	SLA – Úroveň poskytovaných služeb
MKDS – Městský kamerový dohlížecí systém	
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj	
MO – Ministerstvo obrany	
MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu	

SUZ – Správa uprchlických zařízení MV
 SVL – Sociálně vyloučená lokalita
 TA ČR – Technologická agentura České republiky
 TČ – trestný čin
 TŘ – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (trestní řád)
 TZ – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
 ÚDV – Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV
 ÚNMZ – Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
 ÚSKPV PP ČR – Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky

UV – Usnesení vlády
 VIS – Vízový informační systém
 VIT – Victim Impact Training
 VO – vězněné osoby
 VP – Vojenská policie
 VS ČR – Vězeňská služba ČR
 VUT – Vysoké učení technické v Brně
 ZKB – Zákon o kybernetické bezpečnosti
 ZTOPO – zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019
(ve srovnání s rokem 2018)

Vydalo Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná
e-mail: opk@mvcv.cz

Praha, 2020
Text neprošel jazykovou korekturou.

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 17. srpna 2020 č. 837

**ke Zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku
na území České republiky v roce 2019
(ve srovnání s rokem 2018)**

Vláda

- I. bere na vědomí** Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019 (ve srovnání s rokem 2018) obsaženou v části III materiálu čj. 917/20;
- II. pověřuje** předsedu vlády předložit zprávu uvedenou v bodě I tohoto usnesení předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Provede:

předseda vlády

Ing. Andrej Babiš, v. r.
předseda vlády